

Alblasserwaard

knipsel-MAP Zuivelfabriek

Giessenburg

Samenwerking

1906 - 1990

Dit is een β versie van MAP Zuivelfabriek Giessenburg Samenwerking

Opmerking: Bij het maken van deze knipsel-MAP stond niet de volledige geschiedschrijving van bovengenoemde zuivelfabriek voor op. Het is één van de - ca. 20 - mappen, die zijn samengesteld uit knipsels afkomstig uit de digitale krantenarchieven welke op het www zijn te vinden. Deze mappen waren in eerste instantie voor eigen – intern – gebruik, met de bedoeling om geselecteerde informatie in de toekomst te gebruiken op de site www-zuivelhistorienederland.nl.

Gezien de onzekerheid of dit er ook van komt, heb ik besloten om deze (werk)mappen als β versie, dwz. zonder uitwerking, nu reeds te plaatsen. Verdere reden van plaatsing is dat ik van mening ben dat er, ook in deze vorm, leuke informatie in staat over de plaatselijke zuivelfabriek en dus ook over de Nederlandse zuivelhistorie.

Heruitgave www.zuivelhistorienederland.nl

versie 2012-02-27

Inhoud Knipsel-MAP Zuivelfabriek *Samenwerking* Giessenburg

	Snelkeuze 1930 / 1945 / 1950 / 1960 / 1970 / 1980 / 40 Jr / 50 Jr / 75 Jr /	ct./kg	Mln. kg.	Blz.
1906	Giessenburg <i>De Samenwerking</i> 1906 -1984			6
1906	Statuten / Bouw / 1e Dir J. Pz. Boekel / 1e Voorz. C. M. v. Houweling			
1907	Verslag Excursie leden Ned. Landb.-kundige ver. door de Alblasserwaard		2,300	10
1908	Twee verslagen vergaderingen NV. Samenwerking / uitbreiding met kaaspakhuis	4,85	3,744	13
1909	Ontslag dir. J.P. Boekel opvolger zijn broer C. P. Boekel Blz. moet 4 bij	-	-	16
1910	Over vuile melk / geen gegevens	-	4,410	19
1911	Wel kort verslag geen gegevens	5,8	4,780	22
1912	Kort verslag met gegevens 1911	-	-	24
1913	Twee knipsels	-	-	25
1914	Ingezonden Dir. lage prijzen / onenigheid 5 commissarissen met dir. gesust	5,61½	5,823	25
1915	Uitvoerig verslag vergadering ook over omzetting N.V. naar Coöp. ONRUST	9,03	5,627	28
1916	Onrust ; twee kampen <u>Familie</u> (Houwelingen) en <u>Boekel</u> (Slob) STRIJD			32
1917	Vervolg strijd <i>Familie- en Boekelpartij</i> (Coöp. en N.V.) SCHEURING			64
1918	Alleen knipsels – Voor afgesplitste N.V. De Giessen zie <u>MAP Peursum</u>			121
1919	Geen verslag meer in courant!			122
1921	Niets (1922 nw. voorzitter A. v Houweling voor overl. C.M. v. Houweling)			-
1923	Knipsel			123
1924			4,320	-
1925	Knipsel (opmerking in 1926 bijna alle melk werd in 9 mnd. aangevoerd!)		4,225	123
1926	Verslag Jr.-vergadering gegevens 1925			124
1927	Knipsel			125
1928	Knipsels			126
1929	Plannen voor verbouwing / verbetering		4,600	127
1930	Aanvoer met 1 boot en 4 vrachtauto's		5,056	-
1931	Knipsel n.a.v. het 25 jarig bestaan. Feest in kaaspakhuis voor 150 personen			128
1933		4,10	6,482	-
1934	Kort Verslag Jr.-vergadering– met uitvoerige Gegeven 1933	4,28	6,768	129
1935	Kort Verslag Jr.-vergadering – met uitvoerige Gegevens 1934	4,14	7,490	131
1936	Kort verslag geen gegevens	4,59	7,520	136
1937	Verslag met gegevens over 1936 en '35 (bijschrijving 0,20 Ct / Kg.)	5,28	7,638	137
1938	Verslag met gegevens over 1937 (bijschrijving 0,20 Ct / Kg.)	5,38	7,906	138
1939	Verslag met gegevens over 1938	-	8,629	140
1940	Verslag met gegevens over 1939 / De Producent / zelfkarn- en zelfkaasverbod		8,173	141
1941	Knipsels een met gegevens			
1942	Knipsels			
1943	Niets			

1944	Niets			
1945				
1946	Verslag 40 jr bestaan feestelijke bijeenkomst		6,942	148
1947	Kort verslag geen gegevens (bijgeschreven 0,25 ct/kg.)	16,7	7,030	150
1948	Kort verslag met gegevens 1947 (Leden leverden 48% niet leden 52%) +0,20	19,25	8,534	151
1949	Kort verslag met gegevens 1948 / 130 leden	-	-	152
1950	Kort verslag geen gegevens / Verbouwing van 4 naar 6 kaasbakken 4400 L	-	12,962	154
1951	Kort verslag met gegevens / 140 leden 58% melk geleverd	-	12,362	156
1952	Kort verslag met gegevens / begin sept. heropening vernieuwde fabriek	21,84	12,204	157
1953	Februaristaking / Kort verslag met gegevens / 43 man personeel / leden 64%	20,42	13,326	160
1954	Kort verslag met gegevens	21,33	14,936	161
1955	Kort verslag met gegevens (186 leden leveren 65% vd. melk)	22,52	15,900	162
1956	Samenwerking bestaat 50 jaar / Voorz. A. v. Houwelingen 80 Jr. / opr. LiSa	22,22	16,875	163
1957	Kort verslag met gegevens / 205 leden / Nw voorz. Adr. Schakel Czn.	24,77	16,940	168
1958	Verslag gegevens / 1 Jan. Dir T. Kamphuis met pensioen, nw. dir. A. Kamphuis	-	18,186	171
1959	Kort verslag met gegevens / ca. 9 december 20 miljoenste liter melk	-	20,825	174
1960	Kort verslag met gegevens – Had een goed jaar / oud oprichter P. Schakel overl.	18,36	22.570	178
1961	Permanent personeel tekort / Grote verbouwingplan – vijfdaagse werkweek	-	-	183
1962	Kort verslag geen gegevens / verbouwing gaat door / 251 leden 78 % melk	-	23,395	186
1963	Kort verslag met gegevens 1962 /			188
1964	Geen verslag Ass. wel – weer - voor rechter!			190
1965	Beschrijving verbouwde fabriek (uit OO. FNZ.)			192
1966	A. v Houwelingen 90 Jr. (overleed in 1969) / Wel verslag geen gegevens		>25	199
1967	Raiffeisenbank bestaat 60 Jr. Geen verslag / gegevens fabriek!			201
1968	Niets		26	-
1969	Kort verslag met gegevens 1968 / Pleidooi voor tankmelken			202
1970	Kort verslag met gegevens / Kaasprijzen			204
1971	Modernisering kaasmakerij – uit 1950. Nu gesloten 12000 L tanks + Drainage		29,216	206
1972	Jubileum 40 jr in de zuivel Gegevens 1971 (90% van leden) / 65% 1e klas			211
1973	21 nov. 30 mln L melk /		30,x	213
1974	Drie Jubilarissen 25 Jr. Dir. A. Kamphuis . B. v. Dijk en Joh. vd. Haven			214
1975	Jubilaris Jac. Rietveld 25 Jr.			215
1976				
1977				
1978				
1979	Verhaal over de twee fabrieken <i>Samenwerking</i> en <i>De Giessen</i> op tentoonstelling			216

1980				
1981	75 jarig bestaan / landelijke omschakeling naar „Melktank”			214
1984	De laatste melkbus / per 1 jan 1984 naar MelkUnie samen 130 Mln. KG.			217
1988	Bericht van sluiting Samenwerking – Bleskensgraaf blijft			219
1989	Henk Harrewijn houdt lezing over historie			
1990	Nog lintje voor Chef Kaasmaker J. Schaap			
1991	Iets over Zuivelfabriek De vlag aan de Bovenkerkseweg van Kees Slob			
1992	Sluiting			
1994	Fabrieksterrein staat nog steeds leeg			

1906 Samenwerking

Oprichting NV. Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 31/08/1905; p. 2/4

Giessennieuwkerk, 26 Aug.

— Een paar ingezetenen, landbouwers, in deze gemeente en het naburige Peursum, hebben het initiatief genomen alhier een zuivelfabriek op te richten op coöperatieve grondslag. Eerstdaags zal een reisje, in gezelschap van den heer Bos, zuivelconsulent, naar Noord-Holland worden ondernomen tot bezichtiging van enkele dezer inrichtingen.

Advertentieblad, 02/02/1906; p. 3/6

— Men meldt uit Giessen-Nieuwkerk: Met eenige zekerheid kan worden vermeld, dat alhier een zuivelfabriek zal worden gesticht. Was men eerst voornemens dit coöperatief te doen, tengevolge van niet gezoegzame toetreding zal men nu als vennootschap de zaak ter hand nemen.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 01/03/1906; p. 2/4

Giessennieuwkerk, 20 Febr.

Het benoodigde kapitaal tot stichting van een kaasfabriek is volteekend en met den bouw zal spoedig een aanvang worden genomen. Op het erf van den heer W. Slob zal „de Samenwerking” verrijzen.

Advertentieblad, 09/03/1906; p. 3/6

— In de plaats van den heer T. Kooijman Pz., die bedankt heeft als secretaris der Naamlooze Vennootschap »De Samenwerking«, vereeniging tot stichting en exploitatie eener stoom-zuivelfabriek, is gekozen de heer F. van IJzeren te Peursum.

Tot directeur is benoemd de heer J. Boekel, thans directeur eener coöperatieve stoom-zuivelfabriek te Holwierde, bij Groningen.

Giessennieuwkerk. Uitslag der aanbesteding van het bouwen van eene Stoom-Zuivelfabriek met directeurswoning c.a. alhier:

J. de Grunt, Gorinchem	f 29730
T. G. Sterkenburg, Gorinchem	„ 29690
J. Kampsteeg en K. Leenman, Giessendam	„ 28965
J. van Wijk, Wijk bij Heusden	„ 25000
J. K. Buiteman, Gorinchem	„ 24299
A. S. Maat, Gorinchem	„ 24180
J. Coenraads, Hardinxveld	„ 24120
F. Oskam, Peursum	„ 24000
G. van Dijk, Hardinxveld	„ 23980
K. Kreukniet, Peursum	„ 23700
P. G. Kreukniet, Hardinxveld	„ 23690
K. A. den Breejen en J. W. van der Meijden, Hardinxveld	„ 23480
Gebr. de Gous, Giessendam	„ 23200
D. Baron, Hoornaar	„ 23100
J. Maasland, Goudriaan	„ 23000
B. Swart, Giessendam	„ 23000
F. Bulzer, Noordeloos	„ 21490
P. van Houweningen en Wed. J. Duym, Noordeloos	„ 21410

Het werk is aan de laagste inschrijvers gegund.

— *Staatscourant* no. 146 bevat o.m. de statuten der naaml. Vennootschap Zuivelfabriek »Samenwerking« te Gies-sen-Nieuwkerk. Doel: het koopen, be-reiden, verkoopen en verhandelen van melk- en zuivelproducten en daaraan verwante artikelen, in den meest uit-gebreiden zin. Duur: 30 jaren. Kapi-taal: f 50.000, verdeeld in aandeelen van f 500, waarvan 48 zijn geplaatst en volgestort. Het bestuur der ven-nootschap is opgedragen aan een direc-teur, onder toezicht van 3 of 5 com-missarissen. Voor de eerste maal zijn benoemd: tot directeur de heer J. Boe-keel Pz., thans nog directeur eener stoom-zuivelfabriek te Holwierde, en tot com-missarissen de heeren C. M. van Hou-weling, F. van IJzeren en D. K. Aanen.

Dinsdagmorgen werd, op de scheepsbouwwerf „Fortuna” van de heeren De Groot en Looyen alhier, met goed gevolg te water gelaten een ijzeren motorboot, gebouwd voor rekening van de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” te Giessennieuwkerk en bestemd voor melkvervoeren dienste dier fabriek. De petroleummotor zal geleverd en geplaatst worden door de fabriek van den heer J. G. Steij-aard te Rotterdam, waarheen de motorboot door een sleepboot vervoerd is. Zoodra de werkzaamheden aan de Rotterdamsche fabriek gereed zijn, komt de motorboot weer terug naar de werf „Fortuna” om daar de laatste bewerking te ondergaan. Wanneer bij de dan te houden proefvaart de boot zal blijken aan de verwachting te voldoen, zal zij worden afgeleverd.

— Men schrijft uit Giesen-Nieuwkerk :
De machines voor de stoomzuivelfabriek »de Samenwerking« alhier zijn aangekomen en zullen met bekwamen spoed worden geplaatst, zoodat de werkzaamheden spoedig een aanvang zullen kunnen nemen.

Giessennieuwkerk, 8 October.
Nacht en dag wordt er aan de Zuivelfabriek „Samenwerking” gearbeid. Naar we vernemen zal, wanneer de werkzaamheden geëindigd zijn, het gebouw één dag voor het publiek ter bezichtiging worden opengesteld.

Door de Hollandsche Maatschappij is uitgegeven een 2de herziene en uitgebreide druk der brochure Bereiding van en gebreken in Goudsche kaas, door A. Bos, Zuivelconsulent der Maatschappij voor Zuidholland.

Het boekje is verdeeld in vijf hoofdstukken, te weten: De melk en hare bestanddeelen, Onderzoek der melk voor de kaasbereiding, De kaasbereiding, kaasgebreken, en Maatregelen tot handhaving en bevordering van den goeden naam der Goudsche kaas.

In het laatste hoofdstuk zijn tevens opgenomen de statuten der pas opgerichte vereeniging „*Het Kaascontrôlestation Zuidholland*”, zoo mede die der eerst in het laatst der vorige maand geopende Zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessennieuwkerk (Naamlooze Vennootschap) en daaraan is toegevoegd het plan op schaal van 1 à 100 dier inrichting.

Niet alleen dat de kaasbereiders in dit werkje vele goede wenken kunnen vinden, doch het geeft tevens volledige inlichting aan hen, die, uit vrees voor en onbekendheid met de daarmede gepaard gaande verplichtingen, nog nalieten zich bij het pas opgerichte Kaascontrôle-station aan te sluiten.

En ten slotte vinden zij, die er iets voor mochten gevoelen en dat zullen er niet weinigen zijn, een zeer gemakkelijke handleiding om tot de oprichting van een Zuivelfabriek te geraken.

Voor de Leden der Hollandsche Maatschappij van Landbouw is de brochure op aanvraag gratis verkrijgbaar bij den Secretaris hunner afdeeling; voor niet-leden aan hetzelfde adres doch met toezending van f 0,20.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 09/12/1906; p. 2/4

Hoornaar. Officieel kan uit deze gemeente medegedeeld worden, dat de landbouwers die hun zuivel aan de stoomzuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessen-Nieuwkerk leveren, een boven verwachting hoogen prijs ontvingen. De elf landbouwers, die uit deze gemeente zijn aangesloten, ontvingen gemiddeld f 6,50 per 100 L. plus f 0,40 voor hun wei, totaal f 6,90. De landbouwer D. Donk

kreeg zelfs f 7,16 plus f 0,40 voor zijn wei, totaal f 7,56.

Deze opgaven zijn evenwel op coöperatieven grondslag.

Ongetwijfeld hebben vele landbouwers alhier het opmaken van de balans afgewacht en zodoende eerst de kat eens uit den boom gekeken, maar deze hooge prijzen zullen zeer zeker velen aansporen tot aansluiting.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 09/12/1906; p. 2/4

— Vele landbouwers alhier hebben, nu het vee op stal staat, het kaaswringen gestaakt. Zij leveren thans de melk aan de boterfabriek van de h.h. Van den Bergh te Rotterdam op vetgehalte en maken ook daarmee goede zaken, want toen Maandag j.l. een agent dier fabriek afrekende met de leveranciers, ontvingen velen f 7.— en een zelfs f 7,16 voor de 100 L. melk.

1907 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 03/03/1907; p. 2/4

— De aanvraag om aandeelen van de Zuivelfabriek „Samenwerking” alhier is zoo groot, dat door 't bestuur besloten is, nu de 100 disponibele aandeelen geplaatst zijn, over te gaan tot uitbreiding der fabriek. Zooveel melk wordt aangeboden, dat de fabriek, die 12000 L. per dag verwerken kan, tekort schiet. 't Plan wordt dus uitgebreid; een tweede centrifuge zal worden geplaatst voor de ontrooming.

Tevens zal een tweede motorboot in de vaart worden gebracht, daar één 't werk niet afkan. Ook zullen er arbeiderswoningen worden gebouwd.

Advertentieblad, 15/03/1907; p. 3/8

— Het meerendeel landbouwers te Hoornaar, hebben een aanvang genomen, met kaaswringen hoewel er in deze Gemeente al enkele landbouwers zijn, die hunne hoeveelheid melk leveren aan de Zuivelfabriek Samenwerking te Giessen-Nieuwkerk.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 09-06-1907; p. 2/6

ook in MAP Bleskensgraaf

59Ste Ned. landhuishoudkundig Congres.

EEN EXCURSIE DOOR DE ALBLASSERWAARD

Gorinchem, 6 Juni.

We zijn vandaag „De Waard” in geweest. Een vijftigtal congresleden, uit vele oorden des lands, hebben een kijkje genomen in de Alblasserwaard, onder leiding van drie burgervaders, de heeren H. J. van Eeten van Ameide, C B. Wisboom van Noordeloos en J. Schoehuizen van Hardinxveld. En wij hebben ons best geamuseerd en zijn den heeren leiders der excursie hartelijk dankbaar voor alles wat ze vandaag en de dagen daarvoor gedaan hebben.

Voor velen was De Waard een onbekend land. Snelle middelen van verkeer heeft men er niet, dus het verkeer zelve wordt er ook tot een minimum teruggebracht. 't Is dat hier en daar wat menschen, vooral vrouwen, waren te hoop geloopt, omdat ze van de komst der heeren hadden gehoord, maar waren wij onverwacht gekomen, wij hadden vermoedelijk geen sterveling ontmoet. Zóó stil is De Waard. De polsslag van 't leven wordt er niet gevoeld. Toch hebben wij genoten, al de vijftig.

Per boot verlieten wij om negen uur Gorkum, en stoomden het Steenenhoeksche Kanaal op, dat anders nooit bevaren wordt. Dit kanaal is de afwatering van de Linge. Bij Schelluinen moesten wij van vaartuig verwisselen, de Schelluinsche Vliet is te smal.

Waardsche boerderijen werden ook bezocht; die van D. K. Aanen te Hoornaar, van A. Slob te Noordeloos en van J. Kloek te Peursum.

De vrouw van Slob was aan 't kazen. Ze had op ons gewacht en begon den wrongel te snijden. Natuurlijk ontspon zich tusschen al die agrariers een algemeen debat over de kwestie of het kazen op de boerderij voordeliger zou zijn dan het zenden van de melk naar de kaasfabriek.

De fabriek betaalt op het oogenblik misschien iets minder, maar daartegenover staat, dat de handen van de vrouw vrijkomen. „En ik heb met de kinders anders ook al genoeg te doen”, zei vrouw Slob.

Zóó is het. De vrouw op de boerderij werkt zwaar.

Bij den bekenden veehouder Kloek werden wij allerhartelijkst ontvangen en zijn vriendelijke dochter recipieerde het gezelschap op een wijze, den gasten waardig. ‘t Was al vriendelijkheid en voorkomendheid. Het langst vertoefden wij op de kaasfabriek *Samenwerking* te GiessenNieuwkerk. Wij hebben vele kaasfabrieken bezocht, kleine en groots, maar zóó doelmatig en modern als deze is ingericht, hebben wij er nog niet gezien. „*Samenwerking*” mag er wezen.

Zij is de eerste fabriek in Z.-Holland, waar kaas wordt gemaakt met een hoog vetgehalte. ‘t Is de eerste fabriek, die kaas aflevert met het stempel van het kaascontrôle station Zuid-Holland. „*Samenwerking*” is de eerste en eenige fabriek in De Waard, en is daardoor het eerste ernstige teeken, dat de zuivelindustrie in deze polders op nieuwe banen komt. „*Samenwerking*” wijst op een nieuw leven.

In deze streken - wij schreven het hierboven reeds - wordt de polsslag van het moderne leven nog niet gevoeld, ook op landbouwgebied nog niet. Wie verbeteren wil, wie vooruit wil, loopt zich te pletter tegen ‘t staalharde conservatisme. De Waard is behoudend. Landbouwkennis ontbreekt.

En daarom is „*Samenwerking*” als een lichtende ster, die in een pikdonkeren nacht effen haar licht laat zien. Natuurlijk wordt „*Samenwerking*” tegengewerkt, maar de wakkere mannen zullen wel moed houden. Haar directeur, de heer Boekel, een nog jeugdige zuivelbereider uit N.-Holland, is er de man niet naar, den strijd op te geven. En er zal nog gekampt moeten worden. Daarin werden wij nog bevestigd, toen wij zoo hier en daar het vee zagen. Neen, neen, dat gaat toch langer zóó niet. Wij hadden zulk rundvee niet verwacht.

‘t Is waar, op dezen veenbodem kan men niet dat zware vee hebben, maar daarom behoeft men er toch geen mengelmoes op na te houden. ‘t Vee is niet best, in ‘t geheel niet. En thans willen wij een eeresaluut brengen aan de heeren M. C. de Korvet uit Gorinchem, en A. Kooy Bz. uit Kedichem, die den moed hebben gehad op den eersten Congresdag rondweg te verklaren, *dat het Waartsche vee slecht was, dat het gedegeneerd was.*

Men heeft die heeren - ‘t is ons thans gebleken - ongemotiveerd bestreden: zij hadden gelijk: heusch, ‘t vee is slecht. Aan de verbetering van ‘t vee moet eigenlijk nog alles gedaan worden. Terwijl wij met de motorboot langs de weilanden voeren, trof het ons hoe verschillende kalveren den stempel droegen van in hun prille jeugd niet te hebben gehad wat hun toekwam. En als de slechte voeding al in de jeugd begint, wat zal er dan van ‘t beestje groeien? Er hapert iets aan De Waard. Neen, er hapert veel aan.

Er moet hier krachtig worden ingegrepen.

Daarom verheugt het ons, dat de heer P. van Hoek, inspecteur van het Landbouwonderwijs, de excursie heeft medegemaakt. Hij kan en zal wel aan de regeering rapporteeren, dat het daar nog donker is in De Waard, en dat er geholpen moet worden.

Het is goed, dat de autoriteiten zich plaatselijk op de hoogte stellen.

Er zitten in de Waard wel enkele wakkere mannen, die willen en kunnen, en den moed hebben hun vakgenooten op fouten te wijzen; wij noemden er boven al twee, de heeren de Korver en Kooy.

Met zulke mannen moeten onze landbouwautoriteiten overleggen en dan wordt het wel goed. Zie zoo, dat is er uit. Wij bedoelen met het bovenstaande niets onaangenaams, integendeel, wij hebben onze opmerkingen gemaakt in het belang van de veehouders. De Waard leeft van 't vee. En daarom is het zoo noodig, dat er kome vee van prima kwaliteit.

De tocht zelf was alleraangenaamst. Er viel nog al dikwijls wat regen in de booten met primitieve bedekking, maar aan hemelwater zijn de agrariërs gewend; dat verstoort de gezellige stemming niet. We hebben een mooien, leerzamen dag gehad.

En toen tegen vijf uur aan 't station Giessen-Oudekerk de excursie werd ontbonden, bleek bij het hartelijk afscheid hoe deze dag prettig was doorgebracht.

De heeren v. Esten, Wisboom en Schoehuizen hebben zich hoogst verdienstelijk gemaakt. Het 54ste Landhuishoudkundig Congres behoort nu weer tot het verleden. Het is een belangrijk congres geweest, het zal nut afwerpen.

Vooraf voor De Waard. Dat men de lampen nu brandende houde!

N. R. Ct.

Advertentieblad, 21/06/1907; p. 3/6

— Voor rekening der zuivelfabriek „Samenwerking“ te Giessen-Nieuwkerk is een tweede motorboot aangekocht en in de vaart gebracht.
Eén bleek nu reeds onvoldoende voor het melkvervoer.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 27/06/1907; p. 2/4

Giessennieuwkerk, 25 Juni. De stoomzuivelfabriek „Samenwerking“ heeft in Mei niet minder dan 316572 liters melk verwerkt. Aan hen, die geen wei terug ontvingen, werd voor die melk f 5,07 per 100 L. uitbetaald.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 19/09/1907; p. 2/4

Giessennieuwkerk, 18 Sept. Op de Internationale Landbouwtentoonstelling van de Holl. Maatschappij van Landbouw te 's-Gravenhage werd eene inzending kaas van de zuivelfabriek „Samenwerking“ alhier bekroond met een verguld zilveren en een zilveren medaille.

1908

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 1908-03-05; p. 2/4

JAAR VERGADERING

van Aandeelhouders der Naamlooze Vennootschap „*Stoomzuivelfabriek Samenwerking*” te Giessennieuwkerk, ten huize van D. Vonk te Pinkeveer.

De voorzitter, de heer C. M. van Houweling, opent de vergadering met de volgende woorden

Geachte Vergadering!

Ik heet u allen hartelijk welkom op deze plaats. Naar ik vertrouw zult u het mij niet ten kwade duiden, indien ik eenige woorden ter inleiding tot u spreek in verband met het doel van onze samenkomst. Kon ik in de vorige jaarvergadering getuigen, dat de fabriekmatige zuivelbereiding aanvankelijk zeer naar wensch ging, na zijn wij beter in staat een oordeel te vellen over den nieuwen koers, dien de landbouwende stand in deze streek heeft ingeslagen.

Het vorige jaar geeft ons goede en vele redenen tot dankbaarheid. Niet, dat het juist iederen dag naar wensch ging, integendeel. Er zijn dagen en tijden geweest, dat nuchter verstand en een helder hoofd onmisbaar waren, om den wagen in het rechte spoor te houden. Doch over 't geheel genomen heeft de zaak, trots allen tegenstand, een zeer bevredigend verloop gehad. De boerenstand kan terecht met voldoening neerzien op hetgeen hij hier tot stand heeft gebracht.

Zelden ondervond een zaak zooveel belangstelling als deze. Zoowel voor- als tegenstanders laten bijna geen dag voorbij gaan, zonder hun aandacht te schenken aan de fabriek en datgene, wat daarmee in verband staat. En er is bijna geen terrein, waar zij haar invloed niet eenigszins doet gevoelen. Op de vergaderingen der landbouwcomité's of vereenigingen die gelijksoortige behagen behartigen, is zij een voorwerp van voortdurende belangstelling. Door vele handelaars wordt zij meestal als een steen des aanstoets beschouwd. Op politieke vergaderingen heeft zij haar invloed doen gevoelen, en zelfs op kerkelijke vergaderingen heeft zij tot bespreking aanleiding gegeven en is haar bestaansrecht besproken.

Duidelijk blijkt daaruit, dat haar grondslag niet alleen is een finantieele, maar ook een etische, een oeconomische, een sociale. Zij geeft aanleiding tot verheffing van den boerenstand; de handelsverhoudingen worden nu zeer veel verbeterd en de voor vele vrouwen te drukke en zware arbeid kan vervangen worden door een geregeld huiselijk leven.

Gij zult mij toevoegen, gelijk zoo dikwijls is gedaan: Zijt gij niet wat optimistisch? Zijn uwe idealen niet te hoog? Daarop antwoord ik: Er zal altijd wat te wenschen overblijven, het volmaakte zal hier niet bereikt worden, maar vast sta ik in mijne overtuiging, dat samenwerking in den boerenstand, in den tegenwoordigen tijd van coöperatie een vereischte is om het boerenbedrijf in een gezonde richting te doen ontwikkelen en vooruit te brengen.

Het is interessant, in het kort na te gaan, de verschillende oordeelvellingen van personen uit allerlei stand.

Toen wij voor een jaar flinke prijzen voor de melk konden betalen werd gezegd, dat wij teveel uitbetaalden, dat zou wel minder worden. Als men berekende, wat er zooal af moest, dan kon het onmogelijk. Men zag twee motorbooten, een aantal arbeiders, eene fabriek enz., zoodat men tot de conclusie kwam, dat er bijna niets overschoot.

Nu is het eenigszins te billijken, dat sommige menschen, als zij de beweging zagen, met hunne berekeningen niet klaar kwamen. Het was hun een totaal onbekende en onverklaarbare zaak.

Toch moeten velen, dunkt mij, er dit uit geleerd hebben, voorzichtig te zijn met oordeelen over zaken, die men niet kan overzien.

Anderen waren de meening toegedaan, dat de zaak financieel niet kon blijven bestaan en ook wel spoedig failliet zou gaan.

Sommigen beweerden te hebben vernomen, dat de kaasfabriek spoedig op een stokje zou komen.

Eenmaal zelfs werd het gerucht verspreid, dat de boel in brand was gevlogen en met welbehagen werd van uit zekere plaats het schoone schouwspel gade geslagen.

Dit alles legt wel een sprekend getuigenis af van de warme belangstelling in de fabriek. Trots dat alles kunnen wij echter vol moed op den ingeslagen weg voortgaan.

Het is mij echter eens behoefte, voor wij met onze werkzaamheden aanvangen, den dank uit te spreken, aan een albestierend God verschuldigd voor den voorspoed, dien wij op dezen arbeid in het afgelopen jaar mochten ontvangen. Tevens spreek ik ook den wensch uit, dat wij ook in dit jaar zijn' zegen mogen ondervinden. In de hoop, dat ook deze vergadering vruchtbaar moge zijn voor het doel, waarvoor wij hier zijn saamgekomen en bij verschil van meening de onderlinge waardeering niet uit het oog zal worden verloren, verklaar ik de vergadering voorgeopend."

De voorzitter verzoekt den secretaris, den heer F. van IJzeren, de notulen der vorige vergadering voor te lezen. Daaraan wordt voldaan. Daar niemand op- of aanmerking op de notulen maakt, worden zij onveranderd vastgesteld.

Aan het verslag door den secretaris uitgebracht ontleenen wij het volgende: „Het afgelopen jaar was voor de Vennootschap zeer gunstig, zooals u allen uit het finantieel verslag van den directeur zal blijken. Door commissarissen zijn met den directeur 25 vergaderingen gehouden, waarbij slechts 3 keer één der heeren niet tegenwoordig was. Buiten de regeling van de maandelijksche uitbetaling der melk zijn de vergaderingen voor het meerendeel gehouden in verband met de voltooiing en de verdere installatie der fabriek.

Van veel zorg was vooral het melkvervoer in de eerste helft van 't jaar. In de eerste plaats was dat te wijten aan de slechte constructie van de machine in de motorboot "Samenwerking I" en ten tweede in het langdurig gesloten zijn der Giessen door 't ijs.

Dank zij het aanschaffen der motorboot "Samenwerking II" en de verandering der machine in eerstgenoemde boot kwam veel verbetering. Evenwel bleek, dat het vervoer der melk per motorboot wel goedkoop is, doch dat vanwege het onbevaren personeel dikwijls ongewenschte storingen in 't vervoer voorkwamen. De vergaderingen en onderlinge besprekingen hebben zich steeds gekenmerkt door goede harmonie. De verhouding van de commissarissen tot den directeur was steeds uitstekend. Aanmerkingen op zijn werk zijn niet gemaakt behoeven te worden. Alleen de mededeeling van den directeur in een op 15 Nov. gehouden vergadering, dat hij tegen 't volgend voorjaar bedankte als directeur, lokte eenig, hoewel zeer kalm, verzet uit.

Misschien tengevolge daarvan, of mogelijk om andere redenen, heeft hij zijn ontslagaanvraag voor een jaar uitgesteld. De commissarissen wenschen evenwel, dat hij op zijn besluit zal terugkomen en zijn aanvraag zal intrekken.

Commissarissen hopen, dat een enkele wanklank, dezen zomer gehoord, doch spoedig weer weggestorven, tot leering zal hebben bijgedragen voor velen. Het meerendeel der leden, trouw aan de gemeenschappelijke zaak, schonk haar de kracht, met moed voort te gaan. Trouw en vertrouwen zijn factoren, zonder welke het bestaan, voor welke vereeniging ook, geen oogenblik zeker is. Hiermede heb ik gezegd!"

Thans is aan de orde het verslag van den directeur, den heer J. Pz. Boekel.

De heer B. begint met te zeggen, dat het hoogst moeilijk, zelfs onmogelijk zou zijn, de heeren in 't kort duidelijk den finantieelen toestand voor te stillen.

Om dat te vergemakkelijken heeft hij in den vorm van een gedrukt boek, dat van eenige mooie illustraties is voorzien, de cijfers verzameld. Dat boek, aan ieder der aandeelhouders gratis aangeboden, en door den directeur nader verklaard, geeft een duidelijk beeld van al wat in de fabriek is verwerkt, wat daar geproduceerd en verkocht werd, benevens de finantieele resultaten.

In dat verslag zien wij, om te beginnen, een tot de leden gerichte inleiding, vervolgens de lijst der namen van aandeelhouders, de namen der bestuursleden en die der commissie tot het nazien der boeken, de namen van het dienstdoend personeel en de namen der vereenigingen waarvan de Vennootschap lid was. Op bladz. 6 vinden we eene omschrijving van den toestand der gebouwen en machinerieën, benevens de aanmoedigende mededeeling dat met producten uit de fabriek op de in Sept. te 's-Gravenhage gehouden internationale tentoonstelling één verguld zilveren, één zilveren en één bronsen medaille zijn behaald.

Vervolgens zien we een lijst van 145 namen van personen, die gedurende 1907 korter of langer tijd melk hebben geleverd. Achter de namen van ieder afzonderlijk staat in cijfers het geleverde uitgedrukt, zoo ook het gehalte der melk, benevens de uitbetaalde sommen.

Uit die lijst blijkt dat is geleverd 2.396.433 liter melk, waarvan het gemiddelde gehalte was; S.G. 31,7, vet 3,13 pct. Daarvoor werd uitbetaald per liter 5,14 ct. of totaal f 143143,44.

Leveranciers, welke geen wei terug verlangden werd 36 cent per 100 L melk meer betaald.

Dientengevolge was voor hen de gemiddelde prijs f 5,49 per 100 L. melk.

Er werd gefabriceerd 34.380,5 K.G. boter en 54.387 K.G. kaas. De exploitatie onkosten bedroegen totaal f 16.875,26.

De exploitatierekening sluit met een totaal bedrag van f 147.619,96.

De balans op 31 Dec. sluit met een bedrag van f 67.141,47½, waardoor een saldo is verkregen van f 6,521,31½.

Het bestuursvoorstel, eveneens in dit verslag gedrukt, in verband met de verdeling van bovengenoemd saldo, luidt:

Afschrijving op de gebouwen en machines	f 2500
Storting in het reservefonds	„ 600
Nagekomen rekeningen	„ 800
Aandeelenrente 4 pCt	„ 2125
Gratificatie voor 't personeel	„ 150
De door de algemeene vergadering	
te verdeelen rest	„ 446
	f 6591

Tusschen verschillende berekeningen zijn aanwijzingen aangebracht ter verduidelijking der verkregen cijfers, zoodat ieder, met dit verslag in de hand, een helderen blik kan werpen op datgene, wat in het jaar 1907 in de fabriek is geschied.

Op bladz. 16 van het verslag zien wij eenige toelichtingen van de balans en daarnevens een slotwoord van den directeur, waarmede het finantiël gedeelte van zijn verslag eindigt.

De voorzitter voegt daaraan toe, dat het verslag door eene commissie van drie leden is nagezien, die daarbij als deskundige de hulp van den zuivelconsulent, den heer Bos, hadden ingeroepen. De uitslag van dat onderzrek was, dat alles in de beste orde werd bevonden.

Hij dankt den directeur voor zijn accurate boekhouding en spreekt den wensch uit, dat hij zal afzien van zijn voorgenomen vertrek. De heer Slob is dan ook aller tolk, als hij hem zijn dank brengt voor allee wat door hem voor de fabriek gedaan.

In 't bijzonder waardeert hij dit schoone jaarverslag, dat met zooveel zorg is samengesteld. Hij zou ook met leedwezen den directeur zien vertrekken, aan welke de Vennootschap zooveel te danken heeft.

Vervolgens is aan de orde, het voorstel van het bestuur, bladz. 19 van het verslag, aangaande verdeling der winst.

Zonder stemming wordt het voorstel aangenomen. De laatste post *f* 446 wordt verdeeld als volgt: Eene gratificatie van *f* 150 aan den directeur, *f* 60 aan zijn assistent, *f* 225 aan de commissarissen en de rest, *f* 19, op de balans voor het volgende jaar.

Thans wordt, na eenige discussie, overgegaan tot stemming, om te voorzien in de vacature, ontstaan door het periodiek aftreden van den voorzitter. De aftredende wordt met bijna algemeene stemmen herkozen.

Besloten wordt tevens, het getal commissarissen van 3 op 5 te brengen, en de verkiezing te doen plaats hebben in de eerstvolgende algemeene vergadering.

Na eens kleine pauze schetst de voorzitter den toestand der fabriek ten opzichte der groote hoeveelheid melk, die wordt aangevoerd. Het blijkt, dat de fabriek, die berekend is op eene capaciteit van 12000 liter melk per dag, thans al vergroot en dientengevolge ongeveer 16 à 17000 L. kan verwerken, nog veel te klein is. Zeer groote uitbreiding moet de fabriek ondergaan, of er zal veel melk geweigerd moeten worden. Wat in dit geval de aangewezen weg is, vraagt hij den vergaderden.

Het besluit wordt genomen, voorloopig een afwachtende houding aan te nemen. Voorts deelt het bestuur mede, dat het, behoudens goedkeuring dezer vergadering, heeft aangekocht voor *f* 5000 een bouw terrein. Het doel daarvan is te voorzien in den heerschenden woningnood, door op dat terrein 13 woningen te bouwen voor 't personeel der fabriek. De vergadering, welke den woningbouw liever had gezien door particulier initiatief, daarin werd teleurgesteld, besluit, het voorstel van het bestuur aan te nemen. Het bestuur stelt ook voor het maatschappelijk kapitaal te vergrooten en te brengen op *f* 100.000.

Dat voorstel wordt aangenomen, op voorwaarde dat aanvankelijk niet meer den voor *f* 70.000 aan aandeelen zal worden uitgegeven.

Ook besluit men, de aandeelen der nieuwe aandeelhouders uit te geven tegen 2 pct. boven pari. Een langdurige discussie volgt thans over het aftreden der commissie van toezicht. De voorz. maakt daaraan een einde, en richt de vraag tot de aanwezigen of zij, met betrekking tot de zaak, nog iets in het midden hebben te brengen.

Als hoofdzaak in deze gesprekken wordt gewezen op de behoefte aan melkbussen, en het vroeg varen der motorbooten. De directeur belooft, zooveel mogelijk tegemoet te willen komen aan klachten, doch stelt op den voorgrond, dat hij steeds er op zal bedacht zijn, de melk zoo versch mogelijk aan de fabriek te krijgen, hetwelk noodzakelijk is tot het fabriceren van een goed product.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter met dankzegging aan de aanwezigen deze belangrijke vergadering.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 16/04/1908; p. 2/4

Giessennieuwkerk, 14 April. Door de werklieden van de zuivelfabriek „Samenwerking” is een afdeeling opgericht van den „Bond van Werklieden aan Zuivelfabrieken in Nederland”.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 30/07/1908; p. 2/4

Giessennieuwkerk, 28 Juli. De „Stct.”, gedateerd heden, bevat de gewijzigde statuten van de naaml. vennootschap Zuivelfabriek „Samenwerking”, alhier.

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt f 100,000, verdeeld in 200 aandeelen van f 500.

Nieuwe Gorinchemsche Courant 09-08-1908; p. 2/4

Verslag Vergadering Samenwerking

Giessennieuwkerk. Maandagavond hield de vennootschap Zuivelfabriek „*Samenwerking*” alhier een algemeen vergadering. In zijn kort openingswoord deelde de voorz. o.m. mede, dat thans 145 aandeelen waren uitgegeven vertegenwoordigende een kapitaal van f 72.600,-.

De notulen werden gelezen en onveranderd goedgekeurd. Verder werden de navolgende bestuursvoorstellen met algemeen stemmen aangenomen: 1e het nemen van eens hypotheek, groot f 6000,-, op de in dezen zomer gebouwde arbeiderswoningen; 2e het bouwen van een kaaspakhuis naast de fabriek, wijl deze voor de groots hoeveelheid melk, welke in dezen zomer wordt geleverd, te klein is gebleken. Bij de bespreking van dit voorstel werd o.a. medegedeeld, dat in dit jaar reeds ongeveer 2.300.000 liters, dat is evenveel als in het geheele vorige jaar, zijn verwerkt. In verband met dit voorstel werd ook goedgekeurd, het aankopen van een stuk grond, hetwelk door den heer W. Slob voor de som van f 1400 verkrijgbaar was gesteld.

Hierna werd overgegaan tot de verkiezing van 2 commissarissen, ter uitbreiding van het bestaande getal, waartoe in een vorige vergadering was besloten. Gekozen werden de heeren A. Boer en J. Eikelenboom, beiden alhier, die hun benoeming aannamen. Tot leden van de commissie van controle werden benoemd de heeren T. Kooyman, K. van 't Hoogt en A. Bikker.

Nadat bij de rondvraag nog enkele dingen waren besproken werd de vergadering gesloten.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 06/09/1908; p. 1/6

Giessennieuwkerk. Op de verleden week te Apeldoorn gehouden landbouwtentoonstelling had de directeur van de zuivelfabriek alhier succes met zijn inzendingen. Hij zag n.l. zijn producten met twee eerste prijzen, een voor Goudsche en een voor Edammerkaas, bekroond.

Giessennieuwkerk. De heer Boekel, directeur der Zuivelfabriek alhier, heeft als zoodanig tegen 1 April van het volgende jaar ontslag aangevraagd. Tot zijn opvolger is benoemd zijn broeder, thans in gelijke betrekking werkzaam op eene fabriek in Duitschland.

Giessennieuwkerk, 14 Sept. De zuivelfabriek „Samenwerking“ alhier, directeur de heer J. P. Boekel, die onlangs op de landbouwtentoonstelling te Apeldoorn den eersten prijs voor Goudsche kaas behaalde, verwierf Donderdag j.l. op de landbouwtentoonstelling, georganiseerd door de afdeeling „Tessel“ van „de Hollandsche Maatschappij van Landbouw“ de volgende bekroningen: voor kleine Edammerkaas: (fabriek) 2e pr.; Goudsche kaas: 2e pr. en koeboter 1e pr.

GIESSEN-NIEUWKERK.

— De zuivelfabriek »Samenwerking« directeur de heer J. P. Boekel, die onlangs op de landbouwtentoonstelling te Apeldoorn den eersten prijs voor Goudsche kaas behaalde, verwierf Donderdag vorige week op de landbouwtentoonstelling, georganiseerd door de afdeeling »Tessel« van »de Hollandsche Maatschappij van Landbouw« de volgende bekroningen: voor kleine Edammerkaas (fabriek) 2e pr.; Goudsche kaas 2e pr. en koeboter 1e pr.

— De heer J. P. Boekel, directeur der Zuivelfabriek »Samenwerking« alhier, heeft als zoodanig tegen 1 April 1909 ontslag aangevraagd. Tot zijn opvolger is benoemd zijn broeder, thans in gelijke betrekking werkzaam op een fabriek in Duitschland.

Advertentieblad, 25/09/1908; p. 3/8

GIESSEN-NIEUWKERK.

— Bij de gehouden aanbesteding voor het vergrooten van de kaasfabriek alhier werd het hoogst ingeschreven door den heer M. J. Breedveld te Oud-Alblas voor f 23477. Minste inschrijver was de heer A. van 't Verlaat te Hardinxveld voor de som van f 16900, aan wien het werk werd gegund.

Volledige lijst bevat ruim 30 inschrijvers

Advertentieblad, 18/09/1908; p. 2/8

Roomboterfabriek „Samenwerking”

GIESSEN-NIEUWKERK.

De Directeur van bovenvermelde fabriek bericht bij deze aan de geachte cliënte te Gorinchem, dat als hun vertegenwoordiger is aangesteld de Heer

L. F. JINTES, HOOGSTRAAT,

door wiens tussenkomst voortaan de ledige boterpotten ter vulling zullen worden opgezonden, en waar eveneens onze prima kwaliteit Gepasteuriseerde Roomboter in cartons van $\frac{1}{2}$ K.G. verkrijgbaar is. Prijs der Roomboter thans per pond 70 cent.

De Directeur:

J. Pz. BOEKEL.

Advertentieblad, 30/10/1908; p. 3/6

— De schipper A. Boom geraakte Dinsdag door het uitschieten van den vaarboom bij de Kaasfabriek in de Giessen. De assistent-Directeur P. van Dam wist hem weer boven water en op het droge te krijgen. Een beurs met f 15 die hierbij verloren ging werd na lang zoeken door A. Huisman gevonden.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 15/11/1908; p. 1/6

Giessennieuwkerk, 12 Nov.

Gedurende de maand October werden in de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier verwerkt 255698 liters melk. Uitbetaald werd per 100 liter gemiddeld f 6,35. De laagste uitbetaling kreeg de veehouder W. v. 't H. n.l. f 5,70 en de hoogste D. v. d. Z. f 7,20 per 100 liter. Vanaf 1 Jan. tot 1 Nov. zijn aangevoerd ruim 3300000 liter.

1909 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 28-02-1909; p. 1/4

Giessennieuwkerk. Dinsdag hield de Naaml. Vennootschap Zuivelfabriek „*Samenwerking*” haar tweede jaarvergadering.

Na opening door den voorz. bracht eerst de secretaris een kort verslag uit, waarna de directeur het woord kreeg om het weder in boekvorm gedrukte jaarverslag der fabriek toe te lichten.

Aan dit verslag ontleenen we het volgende:

Het maatschappelijk kapitaal, hetwelk oorspronkelijk *f* 50.000 bedroeg werd verhoogd tot *f* 100.000, waarvan thans *f* 73.500 is geplaatst bij 88 aandeelhouders.

In deze verg. werden de prijzen der aandelen weder verhoogd en gebracht op 5 pCt boven pari, ingaande met 1 Maart tot 1 Juli, om alsdan verhoogd te worden tot 8 pCt. boven pari.

In het afgelopen jaar werden er 3.743.748 liters melk verwerkt, dat is 1.341.515 liters meer dan in het vorig jaar. Voor deze melk werd uitbetaald een totaal bedrag van *f* 181.557,68 tegen een gemiddelden prijs van *f* 4.85 per 100 liters.

De exploitatie-onkosten hebben bedragen *f* 24.374,26½, dat is ongeveer 65 cent per 100 liters. Hierbij zijn inbegrepen de kosten van melkvervoer, welke 13,8 cent per 100 liter bedroegen. De exploitatie-rekening sluit met een bedrag van *f* 215.22x,16 en geeft een saldo aan van *f* 9.277,91½

Een en ander werd door den directeur uitvoerig en duidelijk toegelicht.

De balans met winst en verliesrekening werd vervolgens goedgekeurd en het saldo van *f* 9.277,91½ als te verdeelen winst vastgesteld. Deze winst werd als volgt verdeeld: afschrijving *f* 3500; reservefonds *f* 1000; 4 pCt. rente voor aandelen, ongeveer *f* 3000; *f* 300 voor den directeur en ongeveer *f* 300 voor de commissarissen, terwijl de rest op de rekening van het loopende boekjaar werd overgebracht.

De vergoeding voor commissarissen, welke het vorige jaar in den vorm eener gratificatie werd toegekend, werd thans voor de toekomst vast geregeld, t.w. *f* 100,- de voorz. *f* 50,- de secretaris en *f* 2,- presentiegeld voor elk der commissarissen voor de te houden vergaderingen.

Tot commissarissen werden voorts gekozen de heeren D. K. Aanen (aftr.) en D. van Harten. De heer F. van IJzeren stelde zich wegens vertrek naar elders niet meer herkiesbaar.

De commissie van controle werd, wegens 't bedanken van den heer A. Bikker, weder aangevuld door de benoeming van den heer A. Kooijman Czn.

Nog werd besloten op voorstel van commissarissen, tot aanschaffing van een derde motorboot, ten einde daarmede te Schelluinen de melk te doen ophalen en tevens een der andere booten een beetje te ontlasten.

Ten slotte sprak de voorz. nog een kort afscheidswoord tot de heer Boekel, directeur en van IJzeren, secretaris, die beiden eerlang naar elders vertrekken. Hij wees op beider verdienste in betrekking tot de oprichting en de ontwikkelig der fabriek en wenschte hen den zegen des Heeren toe, waarna de vergadering gesloten werd.

Blijkens dit jaarverslag en de op deze vergadering genomen besluiten kan alzoo worden geconstateerd dat de fabriek gunstig werkt en gestadig groeit

De vermeerdering van bijna 1½ miljoen liters melk, alsmede de plaatsing van 39 nieuwe aandelen in het vorige jaar, kunnen als een sprekend bewijs worden beschouwd, dat de idee der fabriekmatige zuivelbereiding snelle vorderingen maakt.

En het is te voorzien, dat, waar het quantum melk het vorig jaar reeds tegen de 4 miljoen L. liep, dit cijfer in dit jaar ver zal worden overschreden, waar ook te Schelluinen de melk zal worden opgehaald, en ook het voornemen bestaat om te Noordeloos de gelegenheid tot deelneming gemakkelijk te maken.

Reeds in een vorige vergadering werd dan ook tot uitbouw der fabriek besloten, welk werk grooendeels al is uitgevoerd. Een nieuw pak- en ketelhuis zijn mede naast de fabriek verrezen, en wanneer de noodige veranderingen in het hoofdgebouw zijn aangebracht, kan er ongeveer het dubbele van thans worden verwerkt.

Jammer dat de fabriek bij de oprichting niet op vereischte grootte is gebracht, dan zou men haar wellicht doelmatiger dan nu hebben kunnen inrichten, maar wie zou ook vermoeden dat de groei zoo snel zou gaan!

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 16/09/1909; p. 2/4

Giessenoudekerk. Jac. de R., boerenarbeider alhier, is in de vorige week aan een groot gevaar ontsnapt. Hij was met een schouw over de Giessen wezen melken en greep bij zijn terugkomst de motorboot van de zuivelfabriek „Samenwerking”, die daar juist voorbijkwam, teneinde op een gemakkelijke manier thuis te komen. De schouw geraakte evenwel onder de motorboot, waardoor de toestand van De R. zeer hachelijk werd. Gelukkig sloeg het lichte vaartuig niet om, wat oorzaak was, dat de man er met een nat pak, verwaterde melk en den schrik afkwam.

GIESSEN-NIEUWKERK.

— Woensdagmorgen had bij 't melk-laden en het wei afgeven door de motorboot der zuivelfabriek de motor-knecht Van Kekum het ongeluk te water te geraken, wat op een vroegen Septembermorgen in de zoo diepe Giessen niet zonder gevaar is; temeer is dergelijk bad minder aangenaam als een weiton en melkkan mede de water-tocht maken en oorzaak zijn dat de redding wordt bemoeilijkt. Als men warm gewerkt zoo onverwacht kennis maakt met het natte element is er behalve het gevaar voor verdrinken nog gevaar voor koude vatten en ziek worden. Aanbeveling zou 't verdienen te wachten met lossen en laden tot de motorboot gemeerd lag.

— L. v. Wijk, machinist aan de stoom-zuivelfabriek „Samenwerking”, had het ongeluk bij het repareeren van een der motorbooten een slag van een riemschijf te krijgen. Ernstig aan de knie verwond, moest hij dadelijk de hulp van Dr. Rensen inroepen.

— In de maand September is aan de zuivelfabriek geleverd 438277 liter melk. De prijs bedraagt gemiddeld 5.68 per liter.

1910 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 17/02/1910; p. 2/4

Giessennieuwkerk. 15 Febr. Als een bewijs, dat de zuivelfabriek Samenwerking alhier een goede reputatie heeft, kan dienen, dat er op 't moment één jonge man uit Duitschland, één uit Canada en één uit ons land als volontair zijn opgenomen, terwijl er binnen korten tijd nog een als zoodanig van de grenzen van Denemarken zal werkzaam zijn.

Advertentieblad, 11/03/1910; p. 3/8

— Gedurende de maand Feb. werden aan de zuivelfabriek „Samenwerking“ alhier verwerkt 135417 liter melk. Gemiddeld werd per liter uitbetaald met inbegrip der wei 6,31 cent. De hoogste prijs was 7,73 cent per liter.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 17/03/1910; p. 2/4

Bleskensgraaf. De zuivelfabriek „de Graafstroom“ alhier, verwerkte in de afgelopen maand 149184 L. melk waarvoor gemiddeld werd uitbetaald 6,58 ct. per L. met inbegrip der wei. De hoogste uitbetaling was 8,50 ct. per L.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 14/04/1910; p. 2/4

Giessennieuwkerk, 11 April. In de Zuivelfabriek „Samenwerking“ te Giessennieuwkerk werd in de afgelopen maand verwerkt 462895 Liter melk, hetwelk heden echter reeds steeg tot een dagelijksch litertal van ruim 18000, de gemiddelde melkprijs bedroeg met inbegrip der wei 5,87 of zonder deze 5,62 per liter.

LAND- EN TUINBOUW.

Vuile Melk aan de Fabrieken.

‘t Is meer dan erg, zoo vuil als vaak de melk aan de zuivelfabrieken wordt afgeleverd. Is de oorzaak hiervan beslist vuilheid bij sommigen; bij anderen zit de meening voor, dat het toch niet hindert, daar men in de fabriek al het vuil er wel weet uit te halen. De heer v. d Burg, Zuivelconsulent voor Gelderland, heeft tegen die onreinheid herhaaldelijk gewaarschuwd; het kwaad schijnt in zijn provincie nog al voor te komen. Ook onlangs deed hij dit weer

Vele veehouders - schreef hij - schijnen de meening te zijn toegedaan, dat als de melk aan de fabriek geleverd wordt, het er niet zoo precies op aan komt of ze met meer of minder zorg behandeld is. Het kan niet worden ontkend, dat die veehouders in den loop van den tijd wel eenigzins in die verkeerde opvattingen zijn gestijfd, daar ze dikwijls alleen in de ergste en ergerlijkste gevallen een waarschuwing in huis krijgen en vrij zelden een kan met slecht behandelde melk aan de fabriek wordt geweigerd.

Wenschelijk ware, dat er vanwege de fabrieken in dezen strenger werd opgetreden, want het aannemen en verwerken van slecht gewonnen en ondoelmatig behandelde melk, kan de fabriek groote schade berokkenen, het vetgehalte van de centrifuge-melk wordt hoger en dus de boteropbrengst kleiner, terwijl men groot gevaar loopt telkens weer een of ander botergebrek te zien optreden.

Het is dus voor de zuivelfabriek van het grootste belang, dat de veehouders uitsluitend zindelijke melk leveren. Wie dat niet doet, moet met den vinger worden aangewezen, omdat zijn melk voor de zuivelbereiding minder waarde heeft en bovendien, die van anderen, waarmee ze aan de fabriek vermengd wordt, gedeeltelijk bederft. Het moet zóó ver komen, dat werkelijk slechte melk aan elke fabriek eenvoudig geweigerd wordt, terwijl verder zindelijk behandelde melk duurder betaald wordt dan melk van gelijk vetgehalte, maar waaraan minder zorg besteed is.

Gelukkig is het mogelijk geworden op eenvoudige, goedkoope wijze, in korten tijd de melk van alle leveranciers eener fabriek op haar vuilgehalte te onderzoeken. Daartoe is men thans in staat door de methode, uitgevonden door den heer *J. Stienstra*, directeur der Coöp. Zuivelfabriek te Winterswijk.

Als men 1/10 L melk giet in een buisje, dat uitkomt op kopergaas met watten en men blaast boven in de buis, dan blijft ‘t vuil van de melk in de watten achter. Naargelang van de kleur, welke de watten dan aannemen, lichter of donkerder, wordt ‘t vuilgehalte op 5 tot 0 bepaald.

De volgende raadgevingen mogen door alle veehouders ter harte worden genomen:

Zorgt, dat de melk, welke ge aan de fabriek levert, steeds zindelijk gemolken en met zorg behandeld is. Gebruikt alleen metalen melkgereedschap, en reinigt dit met heet water; wrijft vóór het melken den uier en omliggende deelen der koe met de droge hand of met een doek af; zeef de melk dadelijk na het melken; koel ze daarna zoo spoedig mogelijk af en bewaar ze vóór het vervoer naar de fabriek in schoone kannen op een frissche plaats, zoodat ze niet alleen in reinen, maar ook in volkomen zoeten toestand aan de fabriek komt. Op die wijze werkt ge mee tot kwaliteitsverbetering van ons nationaal produkt, de boter, en verhoogt ge zelf uw melkprijzen.

G . B.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 12/06/1910; p. 2/6

Giessennieuwkerk. N.V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking“. In Mei geleverd 516775 liters. Gemiddelde prijs per liter 4.80. Gemiddelde prijs met inbegrip der wei 5.05. De laatste weken is de aanvoer per dag 20 tot 21000 liters melk per dag.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 28/08/1910; p. 1/4

Giessennieuwkerk, 24 Aug.

In concurrentie met vele inzendingen behaalde de zuivelfabriek „Samenwerking“ alhier op de groote landbouwtentoonstelling te Woerden, in de rubriek zuivere roomboter voorzien van het Rijks controlemerk een derden en in de rubriek zuivere weiboter een eersten prijs.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 07/08/1910; p. 1/4

Giessennieuwkerk. Begunstigd door prachtig weer maakte Woensdagavond het muziekgezelschap »de Bazuin« alhier een watertochtje. Het gezelschap had plaats genomen in de z.g. »Westlander«, van den heer Goedhart en werd gesleept door een motorboot van de zuivelfabriek »Samenwerking«. Na eerst naar Giessenoudekerk gevaren te hebben, kwam men terug om de tocht voort te zetten naar Slingeland. Steeds liet »de Bazuin« zijn vroolijke tonen over het water klinken.

Het mooist werd het echter toen het donker werd en men de »Westlander« ging versieren met een aantal lampions. Bij den beschermheer (den heer J. Kloek Sr.) werd even halt gehouden en een extra nummer gespeeld, waarna allen door Z.Ed. werden uitgenoodigd een glas wijn te gebruiken. Daarna werd de tocht weer voortgezet naar het eindpunt (bij den heer A. Pierhagen Pz.)

Ook hier werden allen onthaald, waarna men, steeds met muziek naar hier terug ging. Dat het niet vroeg meer was, toen men thuis kwam, laat zich begrijpen.

Wij hopen dat »de Bazuin« ons dit jaar nog meer op zoo'n avond zal onthalen.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 10/11/1910; p. 2/4

Giessennieuwkerk. Gedurende de maand October werden door de coöperatieve stoomzuivelfabriek alhier verwerkt 10908 liter melk per dag. Gemiddeld werd daarvoor uitbetaald f 6,86 per 100 liter. Hierbij is de wei inbegrepen die tegen 25 cent per 100 liter geleverde melk wordt berekend en desverlangd ook door de fabriek wordt teruggenomen.

De hoogste prijs wordt uitbetaald voor de melk van G. V., nl. f 7.64. De laagste prijs was voor melk van B. d. B., nl. f 5.79 per 100 liter. Bovenstaande cijfers geven wel het bewijs, dat het voor de melkveehouders het voordeeligst is, hun melk coöperatief te verwerken.

Advertentieblad, 16/12/1910; p. 2/6

— Gedurende de maand Nov. werden aan de zuivelfabriek »Samenwerking« verwerkt 286205 liter melk, tegen een gemiddelden prijs van 7,44 ct., indien gratis de wei werd teruggegeven, of 7,69 cent, indien geen wei werd teruggegeven. Met deze prijzen worden de bussen uitgestoomd bij de leveranciers terug bezorgd, zoodat zij ook met reiniging niets te doen hebben. De laagste prijs komt op 6,25 ct., de hoogste op 8,65 ct., per liter.

1911 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 15/01/1911; p. 1/4

Giessennieuwkerk. Gedurende de maand Dec. zijn aan de zuivelfabriek Samenwerking alhier verwerkt 146.924 liter melk. De prijs met inbegrip der wei was gemiddeld 7,27 ct. Hoogste prijs 8,68 ct. laagste 5,88 ct. per liter.

— De veehouder A. Boer alhier, die zijn melk levert aan de zuivelfabriek Samenwerking, ontving over 1910 f 4060 voor zijn melk. De heer Boer, die 20 melkkoeien in zijn bedrijf heeft, en geen vaarkoeien opstalde, had alzoo een opbrengst van f 203 per koe. Hierbij is nog niet berekend de melk, die hij noodig had voor huishoudelijk gebruik.

Advertentieblad, 14/04/1911; p. 3/8

Giessen-Nieuwkerk.

— Gedurende de maand Maart werden aan de coöperatieve stoomzuivelfabriek alhier aangevoerd 539425 liter melk. Daarvoor werd betaald, met inbegrip der terug ontvangen wei, f 31609,30½ of gemiddeld per 100 liter f 5,86.

Op heden is de aanvoer ruim 20000 liter per dag.

Advertentieblad, 24/03/1911; p. 3/8

Giesen-Nieuwkerk.

— Gisteravond ten 9 ure ontdekte men brand in de Graanmaalderij alhier, die dadelijk zulk een omvang nam, dat het geheele gebouw om 10 uur reeds in de asch lag.

De melkboot, die aan den wal gemeerd lag, werd onder het neerstortende puin bedolven en zink.

Door den geweldigen vonkenregen liepen de aan de overzijde van de Giesen gelegen huizen groot gevaar, doch ze werden gelukkig, evenals de stallen van de Graanmaalderij, door de brandweer, die inmiddels hulp kreeg uit Peursum, behouden.

Nieuwe Gorinchemsche Courant 10-09-1911; p. 1/4

Giessennieuwkerk. Dinsdag j.l., 's av. 7 uur, hielden de leden der coöp. ver. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” eene alg. vergadering in de Raadkamer bij den heer F. Maat te Peursum.¹

De voorz., de heer C. M. v. Houweling, opent de vergadering, heet de aanwezigen hartelijk welkom en spreekt zijn dank uit over de goede opkomst der leden. Daarna leidt spreker punt III van de agenda : „*Exploitatie*”, met een kort woord bij de vergadering in.

Het bestuur heeft namelijk vaak klachten aan te hooren over lage uitkeeringen der melkprijzen, vooral in den zomer. Mede met het oog daarop heeft het bestuur stappen gedaan, om de opbrengst der melk eenigszins te verhoogen, door een gedeelte van de melk niet zelf te verwerken, maar in één der groote steden te verkoopen. Men is in de gelegenheid, een contract aan te gaan, om 2000 L. melk en evenveel ondermelk per dag te leveren tegen een prijs, die de transportkosten ruimschoots dekt en bovendien een nog hoogere uitkeering der melkprijzen mogelijk maakt.

Daarbij komt nog, dat zodoende de gelegenheid is geopend tot gratis vervoer van meerdere dan de gecontracteerde melk en de door Rotterdam betrokken boter en kaas. Gevolgen voor de veehouders kunnen derhalve zijn: daling van het wei-percentage en verhooging der melkprijzen. Opdat de leden onderling de zaak kunnen bespreken, wordt enkele minuten pauze gegeven. Na afloop daarvan krijgen de leden gelegenheid, hun gevoelen kenbaar te maken. Hiervan wordt ruimschoots gebruik gemaakt.

¹ Let op de aanduiding coöp.!

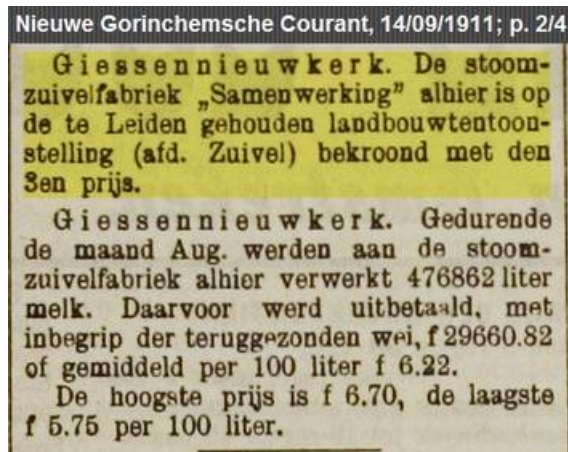
Het meerendeel der geopperde bezwaren kan door voorzitter en directeur dadelijk worden weggenomen ; enkele zullen aan de goede zorgen van het bestuur moeten - worden overgelaten.

Ten slotte komt men tot een voorstel, om - vertrouwend dat het bestuur zijn best zal doen, de productie zoo hoog mogelijk op te voeren - aan hetzelfde vrijheid te geven, het voorgestelde ten uitvoer te brengen en naar bevind van zaken te handelen.

Bij de rondvraag wordt door één der leden de opmerking gemaakt, dat de heer Van den Bergh in deze streken nogal concurreert. Hij wenscht de veehouders te waarschuwen tegen het zich laten verlokken, door een halve cent of iets meer voor hun melk te kunnen ontvangen.

Bij het bestuur is reeds de gedachte geopperd, om een circulaire tot waarschuwing te verspreiden, maar tot heden is daarvan niets gekomen.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

1912 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 18/01/1912; p. 2/

Giessennieuwkerk. Door de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier is gedurende de maand December verwerkt 204536 liter melk, waarvoor werd uitbetaald (met inbegrip der wei) de som van f 16289,25 of f 7,96½ per 100 liter.

Gedurende 1911 werd verwerkt 4.779.088 liter melk, tegen 4.410.177 liter in 't voorgaande jaar.

Advertentieblad, 01/03/1912; p. 3/8

Giessen-Nieuwkerk.

— Blijkens het verslag, uitgebracht in de vorige week gehouden vergadering van aandeelhouders der N. V. Stoomzuivelfabriek »Samenwerking« alhier, werd in het afgelopen jaar verwerkt 4.779.881 L. melk (v. j. 4.410.177 L.) waarvoor werd uitbetaald f 278.110. Er werd gefabriceerd: 58.776 k.g. Goudsche, 5694 k.g. Edammer en 538 k.g. randkaas, benevens 54.126 k.g. room- en 20.808 k.g. weiboter. De boterhandel was zeer goed: de weiboter bracht een gemiddelden prijs van f 1,3634, roomboter van f 1 4065 per k.g. op.

De winst- en verlies-rekening werd goedgekeurd en het dividend bepaald op 4 pCt.

Tot commissarissen werden herbenoemd de heeren C. M. van Houweling, A. Boer en J. Gz. Eikelenboom.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 10/03/1912; p. 2/6

Giessennieuwkerk, 8 Maart. Aan de zuivelfabriek „Samenwerking” werd in Febr. verwerkt 275.894 liter melk, welke werd betaald met een middelprijs, incl. wei, van 6,964-ct. per liter, de basis voor 1 K.G. berekend vet bedroeg f 1,06.

Besloten werd om geen wei te verkoopen dan aan leveranciers, tenzij met bijzondere toestemming van den directeur.

Advertentieblad, 06/12/1912; p. 3/8

Giessen-Nieuwkerk.

— Een 20-tal leerlingen van de Rijk-Landbouwwinterschool te Dordrecht bracht onder geleide van den heer A. Bos, zuivelconsulent voor Zuid-Holland, een bezoek aan de stoomzuivelfabriek alhier.

1913 Samenwerking

1914 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 1914-01-15; p. 2/4

„Motor van de fabriek heeft het mooie ijs vernield”

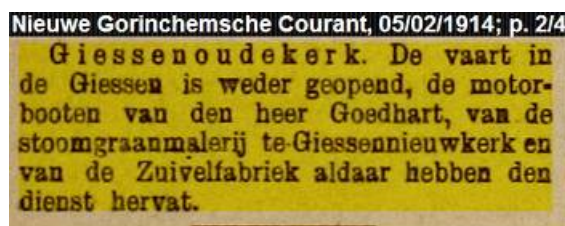
Schelluinen, 13 Jan. 1914.

Geachte Redactie!

Tal van lezers der N. G. C. verheugen zich in het heerlijk winterweer van Jan. 1914 En geen wonder! Hebben we in jaren geen baantje kunnen leggen noemenswaard, nu is de kans schoon, dat we nog deze dagen lustig over de vlakke kunnen zwieren. Ja, zij die niet wonen langs den Schelluinschen Vliet of die geen tochtje wenschen te maken in de richting van de zuivelfabriek te GiessenNieuwkerk zij kunnen onverdeeld genieten, naar we van ganscher harte hopen, maar wie de bekende reis Gorcum Giessen willen ondernemen zullen wreed teleurgesteld zijn, als ze zien, hoe de motor van de fabriek het mooie ijs geheel heeft vernield, zoo prachtig als het eerst zich liet aanzien, zoo ruw en onberijpbaar zal het worden.

Bestaat er dan in de Alblasserwaard geen ijsclub? Zoo ja, wat zijn dan toch hare werkzaamheden? Zoo neen, waarom dan nog van de zuivelfabriek zoo'n motor afgestuurd als het water reeds met zoo'n puike ijsvloer is bedekt? Wij dachten, dat het dan meer dan genoeg was, dat de motoren het faecalien -bassin der goede stad Gorcum elken dag zoo diep én zoo krachtig mogelijk roeren, waardoor de mensen, aangewezen om dat verontreinigde water te gebruiken. (Gij schudt uw hoofd lezer ?) wellicht in sterke mate blootstaan aan een of andere besmettelijke ziekte (en nu denken we nog niet te veel aan onze zwaar beproefde reukorganen, geachte Redactie!), maar dat diezelfde petroleumstank-rijke waterverontreinigers het kostelijk wintervermaak van jong en oud bederven bovendien, dat vinden wij zeer Jammer.

Geachte Redactie, wij danken u zeer voor de verleende plaatsruimte.
Hoogachtend, Uw dw. Dr., H. HERWEIER.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 11/06/1914; p. 2/4

Giessennieuwkerk. Door de N.V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier is gedurende de maand Mei verwerkt 682774 liter melk of per dag gemiddeld 24381 liter.

Daarvoor werd uitbetaald, behalve de terugontvangen wei, gemiddeld f 5 per 100 liter. De hoogste en laagste prijs zijn resp. f 5.46 en f 4.61 per 100 liter.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 09/07/1914; p. 2/4

Giessennieuwkerk. Door de N. V. stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier is in de maand Juni verwerkt 633566 liters melk. Daarvoor werd uitbetaald, behalve de terugontvangen wei, gemiddeld per liter 5 05 ct. De hoogste prijs is 5.46 en de laagste prijs 4.61 ct.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 20/09/1914; p. 2/4

Giessennieuwkerk. Door de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier. werd verwerkt: in Juli 731049 en in Aug. 568032 liters melk. Gemiddeld werd daarvoor uitbetaald, behalve de terugontvangen wei, over Juli f 4.35 en over Aug. f 5.05 per 100 liter.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 23-08-1914

INGEZONDEN. (Buiten verantwoordelijkheid der Redactie).

Geachte Redactie!

Mogelijk acht U het even nuttig als ik om het volgende in uw blad op te nemen, bij voorbaat mijn dank voor de plaatsing.

Naar aanleiding der buitengewoon lage prijzen, die in den laatsten tijd hier en daar zijn gemaakt voor kaas en boter, zou ik wel als mijne meening te kennen willen geven, dat deze niet alleen zijn ontstaan door dat het buitenland tijdelijk niet betrok, doch ook omdat een gedeelte der producenten ten slotte, besloot om tot elken prijs te verkoopen.

Toegegeven moet worden dat er bij sommigen wel omstandigheden waren die hiertoe hebben bijgedragen, niettemin is het zeer te betreuren en af te keuren dat het is gedaan; het buitenland kan genoeg gebruiken en de consument zal den prijs wel ongeveer moeten betalen, zonder dan in hoofdzaak de tusschenhandel van deze prijzen zal profiteren, nu wordt er alleen mede bereikt dat de markt gedrukt is en het moeite kost om deze te herstellen.

Dat er in dezen minder gunstigen tijd ook minder kaas en boter zal worden gebruikt is zonder twijfel, er zullen echter onder de leveranciers onzer grootste afnemers wel zijn die thans niet kunnen leveren, waardoor ons product een betere kans heeft om toch geplaatst te worden, ik zou daarom alle fabrieken en kaasboeren in overweging willen geven, toch vooral niet voor lage prijzen te verkoopen, wij zullen dan allicht tot een beteren prijs komen en naar mijn verwachting het product evengoed geplaatst worden.

Hoogachtend, C. P. BOEKEL. Giessennieuwkerk, 22 Aug. 1914.

Giessen-Nieuwkerk.

— Als een staatje dat de handel van Nederland met het buitenland zich eenigszins herstelt diene, dat de heer Boekel, directeur van de Zuivelfabriek alhier over het station Hardinxveld—Giessendam dezer dagen eene lading van 5600 kazen, wegende te zamen pl.m 97000 K.G., naar Duitschland zond.

Giessennieuwkerk, 10 Nov. Aan de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier werd in de maand Oct. verwerkt 322006 liter melk, waarvoor werd betaald een middelprijs van plm 7.53, wat met de waarde der wei, á 35 ct. per 100 liter, alzoo een gemiddelden nettoprijs bedraagt van 7.88 per K.G. en per liter, welke een soortelijk gewicht heeft van 1.03 K.G., een nettoprijs bedraagt van 7.88×1.03 is 8.105.

Giessennieuwkerk. 19 Nov.

Heden werd alhier een vergadering gehouden van aandeelhouders der N. V. stoomzuivelfabriek „Samenwerking”. Het eenige punt der agenda was: Verkiezing van vijf commissarissen. De functionarissen hadden alle vijf ontslag aangevraagd, naar aanleiding van een verschil, dat een paar commissarissen met de directie hadden. Na een grondig betoog van den Heer Mr. A. Slob, besloten de commissarissen op diens voorstel de ontslagaanvraag in te trekken, hetgeen alle aanwezigen goedkeurden. Na nog eenige bespreking van ondergeschikt belang werd door een der aanwezigen den heer Mr Slob dank gebracht voor zijn optreden, waardoor een schijnbaar zeer ernstig conflict tot nul werd gereduceerd. De vergadering, die ruim vier uur geduurd had, werd daarna gesloten.

1915 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 10/01/1915; p. 2/4

Giessennieuwkerk. (Verbeterd bericht). Tot assistent-controleur aan de stoomzuivelfabriek alhier is benoemd de heer S. IJ Jongsma Mzn. te Langweer.

— Aan de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” zijn gedurende de maand December verwerkt 241211 L melk, welke was betaald met een gemiddelden prijs van 7.92. Inclussief wei 8.27 hoogste prijs 10.21, laagste 6.07.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 18/02/1915; p. 1/4

Giessennieuwkerk. Aan de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier zijn gedurende de maand Jan. verwerkt 193.801 L. melk, welke werd betaald met een gemiddelden prijs van 7.90 ct. per L., inclussief waarde der wei 8 25 ct.

De hoogste uitbetaling was 9.44 ct., de laagste 6 80 ct. per L.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 04-03-1915; p. 1/4

Giessennieuwkerk. Jaarvergadering der N. V. stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier.

Tegenwoordig zijn 53 aandeelhouders.

Nadat de vergadering door den voorzitter, den heer G. M. v. Houweling, is geopend, leest de secretaris, de heer D. v. Harten, de notulen. Na een paar opmerkingen van de heeren P. Schakel en Mr. A. Slob,² worden deze goedgekeurd. De secretaris brengt daarna verslag uit over den toestand der N. V., die gunstig blijkt.

De voorzitter, daarna het woord nemende, zegt dat van deze vergadering geen verslag in de couranten mag worden geplaatst, dan onder censuur van het bestuur. Als reden geeft hij op dat in den laatsten tijd berichten in de couranten over deze fabriek voorkwamen, die hem niet aangenaam zijn. Een paar aanwezigen meenden, dat het gaven van berichten aan couranten niet te keeren is.

Daarna brengt de directeur verslag uit, aan de hand van het gedrukte jaarverslag. Daaruit bleek, dat in 1914 is verwerkt 5.822.657 liter melk. Daarvoor is betaald f 326.524,70 of per 100 liters gemiddeld f 5.61½.

² Mr. A. Slob is – ook burgemeester Haarlemmermeer – is in 1917 de schrijver van het boekje *De zuivelfabriek de „Samenwerking” te Giessen-Nieuwkerk 10 jaar in werking* (Beschrijving scheuring.) -Bron: archieven.nl

Verkocht werd voor *f*253.266,57 aan kaas en voor *f*116.091,44 aan boter. De exploitatiekosten waren *f*49.547,01½ of per 100 liters *f*0,73. De balans sluit met een eindcijfer van *f*135.392,24, waarin een post als batig saldo *f*16.241,27.

De commissarissen stellen in hun preadvies voor de door hun nageziene balans met winsten verliesrekening goed te keuren. De commissie van controle verklaart de administratie te hebben nagezien en stelt eveneens voor de rekening en verantwoording goed te keuren, zonder hoofdelijke stemming werden die daarop goedgekeurd.

Het saldo wordt verdeeld als volgt: per 100 liter zal 4 cent worden nabetaald over het geheele jaar, over de maanden Juli en Augustus zal nog 10 cent extra worden betaald, *f*5000,- afschrijving op inventaris, *f*2600.- op grond en gebouwen, *f*500.- op arbeiderswoningen, 10 p.ct. zal worden gestort in het reservefonds en 4½ p.ct. dividend zal aan de aandeelhouders worden uitgekeerd.

Tot bestuursleden worden herkozen de beeren D. v. Harten en D. K. Aanon. Tot lid der commissie van controle werd herkozen de heer T. Kooijman Pz.

Daarna wordt behandeld, een rapport volgens besluit van de algemeene vergadering van 28 October. Dit rapport betreft de al of niet wenschelijkheid de N. V. om te zetten in een coöperatie. Bedoeld rapport, in druk aan de aandeelhouders toegezonden, is hun dus bekend.

Mr. A. Slob vraagt van wie dat rapport is. De voorzitter zegt, dat het is van den heer Reitsma, de secretaris der (F. N. Z.) Federatieve Nederlandsche Zuivelbond. Mr. A. Slob vraagt waarom 12 regels van het rapport zijn weggelaten. Hij heeft afschrift van het rapport genomen en leest de weggelaten regels, die niet gunstig voor coöperatie stemmen, voor. De voorzitter zegt, dat het bestuur een eigen oordeel wilde vellen en daarom een gedeelte van het rapport weglief.

Mr. A. Slob zegt, dat het onnoodig is een dergelijk rapport te vragen aan den heer Reitsma. Genoemde heer die secretaris is van een coöperatieven bond, zal wel zoo gunstig mogelijk rapporteeren dat kan men van te voren wel denken. Wil men een rapport, dan moet men dat vragen aan een onpartijdig deskundige. De voorzitter zegt daarna dat hij op heden geen voorstel tot omzetting doet en sluit de discussie

Daarop wordt besproken de belangen van aandeelhouders en melkleveranciers. De voorzitter betreurt, dat enkele aandelen in 't bezit zijn van personen die geen melk leveren, hij moet echter erkennen dat hij zelf indertijd heeft medegewerkt, om die aandelen te plaatsen.

Het bestuur wordt door de vergadering gemachtigd eenige van die aandelen terug te koopen, als zij die weer kan plaatsen bij melkleveranciers. Ook wordt het bestuur gemachtigd een crediet van *f*30.000,- te nemen voor 1 jaar.

Bij de rondvraag bespreekt de voorzitter de wenschelijkheid, dat ieder melkleverancier voor eigen melkkannen zorgt.

De meeningen zijn hierover echter zeer verschillend. Het bestuur wordt ten slotte gemachtigd een onderzoek in te stellen bij andere fabrieken en hiervan rapport uit te brengen, waarna de vergadering wordt gesloten.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 14/03/1915; p. 1/4

Giessennieuwkerk. De stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier verwerkte in Feb. 311779 liter melk. Daarvan werd uitbetaald, behalve de terug ontvangen wei, gemiddeld f 7 80 per 100 liter.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 19/08/1915; p. 2/4

Giessen-Nieuwkerk, 16 Aug.
Door de zuivelfabriek „Samenwerking” alhier werd in Juli verwerkt 515116 K.G. melk. Daarvoor werd uitbetaald, behalve de terugontvangen wei, per K.G. gem. 8.51 cent. De hoogste prijs is 9.13 en de laagste 7.68 per K.G. melk.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 07/10/1915; p. 3/4

Invaliditeitswet.

Arie de Bruin te Hardinxveld vorderde eene ouderdomsrente met ingang van 28 April 1915 en stelde dat hij van zijn 65e tot zijn 70e jaar voor de zuivelfabriek „de Samenwerking” te Giessen Nieuwkerk dagelijks de melk bij verschillende leveranciers heeft gehaald tegen 1/4 cent per liter en ook behulpzaam was bij het uitladen van kaas.

De Raad oordeelde dat geen arbeid in loondienst is verricht, omdat hij met eigen paard en wagen reed en hij alzoo uitoefende het vrachteredersbedrijf.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 10/10/1915; p. 2/6

Giessennieuwkerk. 8 Oct.

Gedurende de maand September is door de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier, verwerkt 565757 liter melk. Daarvoor wordt uitbetaald, behalve het teruggegeven wei, gemiddeld per 100 liter f 10.—.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 09/12/1915; p. 1/4

Giessennieuwkerk, 6 Dec. Gedurende de maand Nov. is door de N. V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier verwerkt 275351 liters melk. Daarvoor zal worden uitbetaald, behalve de terug ontvangen wei, f 11.30 per 100 liter. De hoogste en laagste prijzen zijn resp. f 13.18 en f 9.09 per 100 liters.

Giessen-Nieuwkerk.

— Gedurende de maand November is door de N. V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier verwerkt totaal 275.351 liter melk. Daarvoor wordt uitbetaald, behalve de terugontvangen wei, f 11,30 per 100 liter. De hoogste en laagste prijzen zijn resp. f 13,18 en f 9,09 per 100 liter.

— Het bestuur der stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier heeft besloten de weekloonen van het personeel met ingang van jl. Zaterdag met f 0,50 te verminderen.

Welke redenen het bestuur tot deze daad genoopt hebben, is aan het personeel niet bekend. Zij moeten wel van ernstigen aard zijn, anders besluit men niet om in deze voor den werkenden stand zoo dure tijden, in plaats van een duurtetoeslag, minder loon uit te betalen, te meer niet, waar de fabriek in financieel opzicht toch niet te klagen zal hebben.

1916 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 24-02-1916; P. ¼

ook in MAP Peursum

Vergadering van aandeelhouders der N.V. Zuivelfabriek „Samenwerking” te Giessennieuwkerk.

De vergadering werd gehouden in het café van Verheul.

Dat er wat broeide onder de aandeelhouders, was algemeen bekend, maar weinigen zullen hebben vermoed, dat er zoo'n brand uit zou ontstaan. Het onderstaand verslag geeft een zoo getrouw mogelijk en objectief beeld van hetgeen op deze vergadering is voorgevallen, wat vele lezers zeker met belangstelling zullen lezen en waaruit voor menigeen allicht iets te leeren valt.

Aanwezig waren 65 aandeelhouders, vertegenwoordigde 166 aandeele.

De president-commissaris C. M. van Houweling opent de vergadering met een hartelijk woord van welkom.

De secretaris der commissarissen D. van Harten leest de notulen van de vorige jaarvergadering, welke werd gehouden op 26 Februari 1915.

Deze notulen waren zeer uitvoerig. Wij stippen er uit aan, dat toen aanwezig waren 53 personen met 172 aandeele; dat de aftredende commissarissen D. K. Aanen en D. van Harten werden herkozen met 165 en 166 stemmen.

Deze notulen worden onveranderd goedgekeurd.

Aan de orde komt het jaarverslag van den secretaris.

Mr. Slob uit Hoofddorp vraagt het woord en drukt zijn blijdschap uit over het korte maar krachtig gestelde jaarverslag; hij brengt een woord van dank aan den secretaris daarvoor en herhaalt nog eens deze zinsneden uit het verslag:

„Gaf het begin van de mobilisatie in 1914 een malaise in het bedrijf, weldra kwam er opleving, die zich het jaar 1915 heeft voortgezet en prijzen met zich mede bracht, zoo hoog, als ze nog nooit bereikt zijn.

Wel waren er dikwijls schommelingen in de markt en waren er menigmaal groote moeilijkheden te overwinnen door de beperkingen, die den handel waren opgelegd.

Dat alles vereischte eene bekwame leiding en het is mij eene behoefte, hier op deze plaats te verklaren, dat de directeur zijn zoo verzwaarde taak boven allen lof en met toewijding heeft vervuld.

Hem zij daarvoor een woord van dank gebracht.”

Spreker wijst er op, dat in het jaarverslag over 1914 geen enkel vriendelijk woord aan het adres van de directie der fabriek voorkomt; dat in het verslag over 1913 nog gesproken werd over een samenwerking tusschen directeur en commissarissen, die uitstekend was.

Ook in vroegere verslagen is dit gebeurd; zoo lezen wij in het advies van commissarissen over 1910:

„Met voldoening constateeren wij de vooruitgang en de goede werking der fabriek, wat in niet geringe mate te danken is aan het goede beheer.

De verhouding met de Directie was steeds goed en alle verlangde inlichtingen werden voortdurend met bereidwilligheid verstrekt”

Nog een jaar vroeger, over 1909 schreven commissarissen in hun advies:

„De verhouding tusschen Commissarissen en Directie is steeds goed geweest; alle zaken, die ook dit jaar weer zeer belangrijk waren, zijn in goede harmonie geregeld.

Commissarissen hopen en vertrouwen, dat dit steeds zoo moge blijven, waar onze vennootschap niet anders dan wel bij kan varen” ; terwijl de secretaris in zijn verslag deze woorden neerschreef:

„Hier is het nog de plaats hulde te brengen aan den vorigen Directeur, aan wien de fabriek zooveel te danken heeft, terwijl zijne plaats is ingenomen door iemand, die ons niet heeft teleurgesteld in onze verwachtingen en volkomen berekend blijkt voor zijne moeielijke taak. De verhouding tusschen Directeur en Bestuur is eene van de allerbeste, de veertien bestuursvergaderingen hebben zich gekenmerkt door eene goede harmonie, die nooit door eenigen wanclank is verstoord.”

Mr. Slob zegt in het jaarverslag over 1915 weer denzelfden toon te beluisteren van waardeering in den arbeid van den directeur, welke ook in vroegere jaren gehoord werd. Hij verheugt zich daarover en constateert, dat - waar dit verslag zeker met instemming van alle commissarissen is gedrukt - de verstandhouding tusschen hen en den directeur goed moet zijn.

Toch is aan den anderen kant iets, dat teleurstelt. Immers woorden van dank en hulde zijn in den regel zoo goedkoop. Daarom had spreker liever deze waardeering ook zien uitgedrukt op een andere wijze en wel in klinkende munt.

Volgens artikel 18 der statuten bepalende aandeelhouders het salaris van den directeur op een niet-bindende voordracht van commissarissen.

Nu is het merkwaardig, dat de fabriek al bijna 9 jaren bestaat; deze directeur al sedert 1909 in functie is; tot heden - overeenkomstig de loffelijke getuigschriften van vele jaarverslagen - met veel energie de fabriek heeft tot bloei gebracht; de omzet van de melk is verdubbeld en... het salaris is van den directeur in al die jaren niet vermeerderd; ja zelfs verminderd!!

Spreker vindt dat dit niet klopt; dat hier iets hapert en had verwacht, dat heeren commissarissen in de gunstige bedrijfsresultaten over het jaar 1915 aanleiding zouden hebben gevonden om nu op deze jaarvergadering aan de aandeelhouders een voorstel te doen om dit salaris te verhoogen; temeer waar men allerwegen van sallaris-verhoogen in publieken en particulieren dienst hoort.

Gevraagd wordt daarom: Is er in het college van commissarissen niet over deze zaak gesproken en zoo niet - is de voorzitter dan bereid deze aldaar ter tafel te brengen?

De Voorzitter zegt, dat voorzoover hij zich herinneren kan over deze zaak door commissarissen niet is gesproken en verder dat zij natuurlijk alles wat hier besproken wordt, zullen overwegen en ook van dit denkbeeld nota zullen nemen.

Het woord is nu aan den directeur tot het uitbrengen van zijn jaarverslag.

De heer C. P. Boekel loopt het geheele gedrukte verslag nog eens na. Daaruit blijkt, dat er in 1915 iets minder is verwerkt dan in 1914; nu in totaal ruim 5½ miljoen kilogram melk, waarvoor werd uitbetaald ruim 500 duizend gulden of gemiddeld 9,03 cent per liter; de hoogste prijs van vroegere jaren bedraagt 5,82 cent; in dezen prijs is begrepen gratis melkvervoer en teruggave van wei, waarvan de voederwaarde in dezen tijd niet gering is.

Het bedrijfsjaar is alzoo zeer voorspoedig geweest en gewezen wordt op de wenschelijkheid om nu het bedrijf te versterken (door flinke afschrijvingen op gebouwen en machinerieën) en in deze tijden van voorspoed door het vormen van reserve, rekening te houden met latere mogelijkheden van slechte bedrijfsjaren.

Er is in 1915 verkocht aan kaas voor bijna *f* 350.000 en aan boter voor bijna *f* 40.000; de gemiddelde prijs van alle boter was *f* 1,73½ per kilogram en die der weiboter *f* 1,56

De directeur wijst er op, dat deze goede bedrijfsresultaten zijn verkregen, hoewel de exploitatiekosten aanmerkelijk gestegen zijn.

Op brandstof en olie werd *f* 1600; op zout, kleursel, stremsel, salpeter enz. werd circa *f* 2500 meer uitgegeven.

De jaarcontrole der boeken werd verricht door den heer Roubroek, landbouwkundige in Algemeene Dienst van den Nederlandschen zuivelbond te 's-Gravenhage.³ Deze wijst in zijn rapport er op, dat meerdere afschrijving op gebouwen en inventaris noodzakelijk is en een reserve van *f* 1535 voor een bedrijf met een omzet van ruim een half miljoen gulden veel te klein is. Aan te bevelen is - zijns inziens, - dat vooral in deze tijden een flinke reserve gevormd wordt.

Op 31 December 1915 waren 178 aandeelen geplaatst tot een bedrag van *f* 89.000; sedert het vorige jaar zijn 7 stuks teruggenomen, maar nog niet weer uitgegeven.

De directeur eindigt zijn verslag met te constateeren, dat de boerenstand een sterke positie heeft door een coöperatief werkende fabriek.

Wie in den loop van het vorige jaar de melk zelf verkaasd hebben, profiteerden meer dan de leveranciers aan particuliere fabrieken doch hebben dit jaar zeer zeker hun eigen arbeidskracht niet vergoed gekregen tegenover de leden der coöperatieve fabrieken.

Spreker sluit met den wensch, dat onze zaak ook verder moge bloeien als tot heden.

De Voorzitter dankt den heer Boekel voor zijn uitgebreid verslag.

De heer L. van Harten kan in het verslag niet zien, hoeveel de kaas per kilogram heeft opgebracht; hij zou dit wel gewenscht vinden. Ook vraagt hij eenige inlichtingen omtrent de post electriciteit.

De heer Boekel antwoordt, dat het aantal kilogrammen verkochte kaas gemakkelijk kan worden opgegeven, maar dan heeft men nog geen goed overzicht, want de kaas is van verschillende soort en dit voor iedere soort uit te rekenen is nogal omslachtig; als de vergadering er echter opstaat, kan het gebeuren.

De heer Mr. Slob wil een viertal opmerkingen maken.

3 Dat is de Coöperatieve F.N.Z.!

In de eerste plaats, dat een vergelijking van de cijfers der werkloonen over verschillende bedrijfsjaren hem tot de conclusie heeft gebracht dat deze in de laatste jaren niet belangrijk zijn gestegen hoewel de omzet van de fabriek zeer is toegenomen.

Aangenomen, dat de loonen van het personeel bevredigend zijn (wat verondersteld mag worden van een zaak als deze) dan vloeit er uit voort, dat de directeur kans heeft gezien met vrijwel hetzelfde personeel en bijna dezelfde onkosten aan de fabriek meer arbeid te doen presteeren; daarvoor komt hem een woord van dank toe.

In de tweede plaats is het vreemd, dat het reservefonds van zoo'n flinke fabriek in 1909 reeds bedroeg *f* 1500 en nu zes jaren later, slechts *f* 1535; dat is *f* 35 meer. Spreker wil er eens op wijzen dat dit naar niets lijkt; dat er al eenige jaren in strijd met de statuten moet zijn gehandeld en dat hij het geheel eens is met het rapport van den heer Roubroek, die ook op dit punt heeft gewezen.

In de derde plaats lijkt het spreker niet goed te zijn, dat er aandeelen worden teruggenomen en deze niet weer worden uitgegeven. Zal de fabriek sterk worden, dan moeten alle aandeelen uitgegeven zijn; licht over een groot aantal personen, in hoofdzaak zelf melkveehouders zijnde. Daartoe is trouwens vroeger ook al besloten, maar spreker begrijpt niet waarom de aandeelen wel worden ingewisseld en niet weer uitgegeven. Zijn er aanvragers geweest, waarom dan hun niet gegeven? Zijn ze er niet geweest, waarom gaan commissarissen er dan niet op uit om te trachten de aandeelen te plaatsen? Dat is toch nodig in het belang van de fabriek om zooveel mogelijk leveranciers van melk ook financieel aan deze zaak te verbinden.

Dan wordt ook voortdurend kleiner het bezwaar, door den voorzitter zoo dikwijls opgenoemd, dat er enkele aandeelhouders zijn die zelf geen veehouders zijn. Dit zijn er nu 7 personen met 9 aandeelen; wat kunnen die voor invloed doen gelden tegen 191 aandeelen van melkveehouders?

In de vierde plaats wijst spreker op de principiële fout, welke elk jaar gemaakt is, om de beslissing omtrent het bedrag, hetwelk op gebouwen en inventaris zal worden afgeschreven over te dragen op de vergadering van aandeelhouders terwijl volgens de statuten de commissarissen dit moeten doen.

Ook komt hij er tegen op, dat in dit jaar van voorspoed, waar in den zomer zulke hoge melkprijzen zijn betaald als wij menschen misschien nooit meer zullen beleven, nu niet een extra-bedrag wordt afgeschreven en wel wordt voorgesteld nog eens 10 cents per 100 liter extra na te betalen; zelfs aan boeren, die aandeelhouders zijn en niet-aandeelhouders evenveel !! Dit acht spreker onbillijk en verkeerd; in strijd met het geheele karakter van de vereeniging; dat gebeurt zelfs in een zuivere coöperatieve vereeniging niet.

De Voorzitter beantwoordt de verschillende sprekers.

Aangaande de kleine kas van het reservefonds zegt spreker dat dit vermoedelijk een abuis is geweest.

De afschrijving op gebouwen en inventaris behoort wel tot de bevoegdheid van de commissarissen, maar die willen liever de aandeelhouders daarover laten beslissen; het is toch hun zaak.

Mijnheer Slob wil altijd van de fabriek een groote, schitterende zaak maken, maar spreker wil zorgen, dat de leveranciers veel geld voor hun melk krijgen; de fabriek is voor hen gebouwd en het is er om te doen, dat de boeren flinke prijzen voor hun melk maken; het andere is van minder gewicht.⁴

⁴ Dik aangezet door ZHN.

Wat de aandelen betreft, meent spreker, dat geen enkel formeel verzoek tot het ontvangen van aandelen bij commissarissen is ingekomen.

Mr. Slob bestrijdt de redeneering van den voorzitter.

Aandelen van de fabriek moeten niet in portefeuille blijven, maar uitgegeven worden, dat is de eenige goede, gezonde praktijk; bovendien is er geen voordeliger bedrijfskapitaal te verkrijgen want dit aandeelengeld ontvangt eerst een rente van 4 pct. als er winst gemaakt wordt; is er geen winst, dan is zelfs geen rente verschuldigd en het geld bij de Boerenleenbank kost toch zeker meer.

(Wordt vervolgd).

Advertentieblad, 25/02/1916; p. 2/6

Giessen-Nieuwkerk.

— Naar wij vernemen hebben verschillende aandeelhouders, die over den loop der zaken in de zuivelfabriek „Samenwerking“ te Giessennieuwkerk niet tevreden zijn, Mr. A. Slob, advocaat, wonende te Hoofddorp, uitgenoodigd om in een lezing eens uiteen te zetten het verschil in grondslag tusschen een naamlooze vennootschap, welke zuiver coöperatief werkt (Zuivelfabriek) en een coöperatieve vereeniging als de graanmaalderij. Vermoedelijk zal deze uitnoodiging worden aangenomen.

Giessen-Nieuwkerk.

— Het jaarverslag van de zuivelfabriek „Samenwerking“ over 1915 wijst op een totaal van verwerkte kilogrammen melk van 5627179, een nadeelig verschil van 195508 met 1914; aan kaas is ontvangen een totaal bedrag van f 344467.78½ en aan boter f 197339.31½. De winst- en verliesrekening geeft een batig saldo aan van f 19349.51. De toestand van het geheel is zeer gunstig te noemen.

Vergadering van aandeelhouders der N.V. Zuivelfabriek „Samenwerking” te Giessennieuwkerk. Dl. II

Het rapport van de commissie van controle en de balans met winst- en verliesrekening worden na een paar opmerkingen goedgekeurd.

Er blijkt, dat de commissie van controle driemaal is vergaderd geweest, en het lid, de heer P. Schakel daarbij tweemaal verhinderd is geweest.

Aan de orde komt de vaststelling van de verdeling van het saldo over 1915; dit is f 19.349,51.

De commissarissen stellen voor te handelen als volgt:

Afschrijving op grond en gebouwen	f 2.781,69
Afschrijving op inventaris	f 5.246,58½
Afschrijving op arbeiderswoningen	f 219,67
4 pCt. rente op aandelen .	f 3560,-
10 pCt. van het restant op reserve	f 754,15½
¼ pCt, op aandelen	f 443,10
10 cts, nabet. per 100 K.G. melk	f 5627,17
Restant	<u>f 715,24</u>
	f 19349,51

De heer Teunis Kooijman maakt bezwaar tegen deze verdeling. Zijns inziens is de afschrijving op de gebouwen en inventaris te klein. Ook een rente van 4½ pCt. op de aandelen acht hij bij den tegenwoordigen rentestandaard veel te gering.

Vervolgens meent spreker dat niet enkel aan de melkleveranciers een extra-uitbetaling moet geschieden, evenzeer aan den directeur en het personeel iets toekomt.

Hij stelt daarom voor:

- a) op grond, gebouwen, inventaris en arbeiderswoningen meer af te schrijven f 2000;
- b) 1 aan de aandeelhouders te betalen 5 pCt;
- 2 aan den directeur te geven: over 1914 f 250; over 1915 f 250;
3. aan het personeel een week extra-loon f 200.

dan kan aan de melkleveranciers in plaats van 10 cent nog 7 cent per 100 liter worden nabetaald. Dit voorstel vindt bij vele aanwezigen in stemming.

Mr. Slob steunt dit voorstel-Kooijmen. Over meerdere afschrijviug had hij reeds gesproken; dit gaat dus in zijn lijn. Alleen acht hij f 2000 meer mog te weinig.

Meerdere rente voor de aandeelhouders acht hij niet onbillijk, hoewel hij persoonlijk er zich niet warm voor wil maken.

Veel meer voelt spreker er voor den directeur en het personeel een gratificatie te geven.

Vele buitenstanders weten niet, wat een directeur aan een groote fabriek te doen heeft, maar iemand als spreker die weet, wat administratie is en nog al eens met den directeur in aanraking komt, is van overtuigd dat de heer Boekel over 1914 zeer moeilijke maanden gehad heeft en in 1915 met veel stuurmans-wijsheid door een stapel regeeringsmaatregelen en voorschriften is doorgezeild; dat deze bijna altijd dag en nacht heeft moeten werken en prachtige resultaten heeft bereikt. De vorige jaarvergadering was er niemand, die een woord van erkentelijkheid sprak om

den directeur te bedanken voor zijn flinken arbeid; vlak na de mobilisatie vooral, toen iedereen bijna zijn hoofd kwijt was.

Dit heeft spreker gehinderd en hij heeft er later spijt van gehad toen zelf ook te hebben gezwe-
gen.

Nu is er gelukkig gelegenheid om deze fout te herstellen en daarom geeft spreker gaarne zijn stem aan het voorstel, hoewel het zijns inziens niet ver genoeg gaat.

Als dit bedrag van f 250 over 1914 en 1915 moet gelden als een belooning voor de door den directeur gepresteerde diensten, is hij er tegen want zoo'n man is er voor de fabriek wel f 10.000 waard; zijn arbeid is in zulke abnormale jaren haast niet naar waarde te betalen.

Spreker ziet in dit voorstel een gratificatie *als bewijs van waardering*, voor al den verrichtten arbeid en als zoodanig zal hij er graag voorstemmen.

Ook het personeel heeft zijn krachten gegeven en meegewerkt aan het maken van een goed product; bij zoo groote opbrengst hebben zij recht op dezelfde waardeering en deze te doen blijken in een week extra-loon, is zeker niet overdreven.

Laten wij deze menschen morgen ook een plezierigen dag bezorgen en hen op deze wijze aan onze zaak verbinden, zoodat zij hart hebben voor hun taak.

Tenslotte zegt spreker, dat hij veronderstelt, dat dit voorstel is naar den geest van commissarissen, die in hun jaarverslag immers den directeur met zooveel lof hebben overladen; daarom vraagt hij hen dit voorstel over te nemen om een stemming te vermijden.

Wordt dit aangenomen, dan krijgen de melkleveranciers toch nog 7 cent extra per 100 kilogram nabetaald; toch nog voldoende om tevreden te zijn, waar gedurende den geheelen zomer hoge prijzen zijn uitbetaald en verleden jaar ook slechts 6 cent werd nabetaald.

De Voorzitter raadpleegt met zijn commissarissen.

Blijkbaar zijn er twee commissarissen voor en twee tegen (waaronder de voorzitter) om het voorstel over te nemen.

Alzoo wordt tot stemming overgegaan van het voorstel-Kooijman.

Aangenomen wordt het eerste gedeelte (meerdere afschrijving) met 35 tegen 77 stemmen en verworpen wordt het tweede gedeelte (gratificatie directie en personeel enz.) met 85 tegen 81 stemmen.

Het naar dezen uitslag gewijzigd voorstel van het bestuur wordt nu zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Nu komt punt 5 der agenda.

Verkiezing van drie commissarissen wegens periodieke aftreding van de heeren Boer, Eijkelenboom en van Houweling.

In de vacature-Boer-verkrijgt A. Boer 93 en W. Stob 71 stemmen; blanco 2.

in de vacature-Eijkelenboom is de uitslag: P. Schakel Adriaanszoon 83, Eijkelenboom 77, van onwaarde 2, blanco 2;

De Voorzitter stelt voor Over te gaan tot de verkiezing van een commissaris in de vacature-Houweling.

Mr. Slob vraagt het woord in verband met de vervulling van deze vacature.

De Voorzitter weigert hem het woord te verleeneo.

Mr. Slob beklagt zich hierover en wenscht zich dan op de vergadering te beroepen; hij doet het voorstel, dat hem alsboven gelegenheid zal worden gegeven het woord te voeren.

De Voorzitter brengt dit voorstel Slob in stemming. Het wordt verworpen met 88 tegen 77 stemmen; 1 blanco.

De Voorzitter zegt, dat nu deze stemming zo uitgevallen is, hij toch Mr. Slob het woord wil geven voor vijf minuten om een verklaring af te leggen zooals wel meer gebeurt.

Mr. Slob protesteert tegen deze inbreuk op de spreekvrijheid en zegt verder verrast te zijn door den uitslag van de gehouden stemmingen; had hij dit kunnen vermoeden, dan had hij vóór de stemming het woord gevraagd; nu wil hij nog iets zeggen voor er in de derde vacature gestemd wordt.

Het is spreker bekend, dat er bij den president-commissaris Houweling, die tevens directeur is van de coöperatieve graanmaalderij, sinds vele jaren al een plan bestaat om de zuivelfabriek en graanmaalderij onder een beheer te brengen. Hiertegen heeft spreker altijd gewaarschuwd omdat hij daarin een groot gevaar ziet. Nu schijnt het doel meer dan ooit zijn bereiking nabij, want de heer P. Schakel is feitelijk de onderdirecteur der fabriek. Wij krijgen nu drie commissarissen, die aan de graanmaalderij zijn verbonden.

De president heeft persoonlijk tegen spreker gezegd, dat hij moest toegeven, dat zijn positie als commissaris aan de zuivelfabriek en directeur van de maalderij wel wat gewrongen was en als de omstandigheden normaal waren, zeide hij te zullen bedanken als commissaris. Deze verklaring is spreker voorloopig voldoende geweest en hij voor zich zou niet mee hebben gedaan om vandaag van Houweling als commissaris te wippen.

De heer A. Boer interrompeert, dat spreker dat liegt; hij sommeert door het opsteken van de twee voorste vingers van zijn rechterhand Mr. Slob om zijne woorden waar te maken.

Mr. Slob zegt, dat hij dit laatste niet noodig acht en vervolgt ongeveer als volgt:

De commissarissen hebben tot plicht om met den directeur samen te werken en den bloei van de fabriek te bevorderen.

Tot commissaris is nu gekozen iemand, als de heer Schakel, die openlijk heeft verklaard dat hij er sinds lang over zit te peinen, hoe hij zijn melk op een andere wijze zal kunnen laten verwerken dan in de fabriek en dat hij niet rusten zal vóór de heer Boekel vertrokken is. (Er wordt geroepen: Ja, dat is waar, dat hebt ge tegen mij gezegd.)

Dat het waar is staat vast; de heer Schakel heeft iets dergelijks tegen mijn eigen zuster gezegd. Kan zulk een keuze nu zijn in het belang van de fabriek? Immers neen! Ik verwacht, dat de heer Schakel zelf zooveel karakter zal toonen, dat hij begrijpt dat zulk een man in het college van commissarissen toch niet hoort.

Spreker zal het hierbij laten omdat zijn spreektijd beperkt is.

De vergadering moet weten wat ze nu doen zal, maar hij wil de aandeelhouders nog eens waarschuwen; dan zijn de gevolgen van hem af. Wordt nu van Houweling ook weer gekozen, dan wordt de weg vrij om de maalderij met de zuivelfabriek te combineeren; dan zal de sterke de zwakke straks moeten steunen. Nu het zóó gelooopen is; wil spreker tot een herkiezing van Van Houweling niet meewerken.

Er ontstaat een groot rumoer.

Verschillende aandeelhouders spreken door elkaar.

Er wordt geroepen: het lijkt naar niets; het is schande; een familiegroep is het!

De heer D. van Harten zegt, dat hij dezen loop zeer afkeurt.

Zijns inziens moet de voorzitter zelf toegeven, dat het zoo toch niet goed gaat; er is teveel familie in een klein college.

Verschillende stemmen: Van Harten bedank maar als secretaris; dan kan er weer een familielid worden gekozen; laten we alles maar aan hen overgeven

De heer D. van Harten vervolgt:

Voorzitter, u moet oom zeggen tegen Duur Aanen (commissaris); Schakel (pas gekozen) moet oom zeggen tegen u, Adriaan Boer (commissaris) is uw zwager en moet tevens oom zeggen tegen Aanen; dat is toch niet goed, het is mij nu ook veel te familieachtig en als het zoo blijft, blijf ik er niet in.

Er wordt geroepen, dat Schakel zich moet verantwoorden:

De heer P. Schakel zegt eindelijk heel kort: niet te gelooven, dat hij zoo iets gezegd heeft, hetgeen luide protesten uitlokt.

De Voorzitter beveelt dat tot stemming zal worden overgegaan.

Er wordt gestemd, waarvan de uitslag is: Houweling 86, W. Slob 68, blanco 9. T. Kooijman 2 en B. Schakel 1 stem.

De benoemde heeren Boer en Houweling verklaren de benoeming aan te nemen; de heer P. Schakel zegt zich nog eens te willen bedenken.

Overgegaan wordt tot punt 6 der agenda: Verkiezing van een lid van de commissie van controle wegens periodieke aftreding van den heer Schakel.

Uitgebracht werden op F. van IJzeren 56 stemmen; A. Maat 38; Alb. Muijlwijk 19; L. van Harten 16; J. Timmer 8; E. de Kuijper 5; W. Slob 5; D. Schakel 5; Alb. Pierhagen 1; A. van 't Hoog 1 en P. Schakel 1 stem.

Tegelijk komt punt 7 aan de orde: rapport eigen melkbussen.

De heer Boekel deelt mee, dat er geen rapport is; dat hij enkele inlichting- heeft gevraagd aan een paar bevoegde personen, die hem aanrieten de bier gevolgde gewoonte maar te handhaven.

De voorzitter stelt voor alzo te besluiten; dit wordt goedgevonden.

Zonder discussie wordt besloten bij de Boerenleenbank weer een crediet van 50 à 60 mille aan te vragen.

Bij het volgende punt: Terugkoop aandeelen stelt Mr. Slob voor te besluiten aan Commissarissen op te dragen dat zij zoo spoedig mogelijk zullen uitgeven de nog in portefeuille zijnde 22 aandeelen aan die veehouders, in de volgorde waarin zij zich aanmelden, die over het jaar 1915 meer dan 30.000 liter melk hebben geleverd en zich verbinden hun melk ook weer over 1916 te zullen leveren.

Er ontstaat een zeer verwarde discussie, zoodat het moeilijk is alles juist weer te geven.

De heer T. Kooijman wijst op de billijkheid om de niet aandeelhouders-melk-leveranciers iets minder voor de melk te betalen dan de aandeelhouders; deze laatsten loopen toch altijd eenig financieel risico; de eersten niet.

Besloten wordt, dat voortaan een leverancier voor zijn melk boven de 30.000 liter per jaar 1/20 cent zal worden gekort als hij geen aandeelhouder is.

Verder ontstaat er een breede discussie over de vraag of de leveranciers in Giessendam ook aandeelhouders kunnen worden.

Mr. Slob meent van ja; zij leveren ook hun melk; daarmee steunen zij de fabriek.

De Voorzitter meent, dat het nog betwist kan worden of deze melk wel voordeelig voor de fabriek is; hij voor zich zou deze melk liever laten staan en de kring, waar binnen de melk gehaald wordt, inkrimpen.

De heer T. Kooijman en andere personen wijzen op boeren, die wonen aan de Haar, op het dorp Hoornaar enz. die in dezelfde conditie verkeerden als de Giessendamsche melkboeren, en vragen waarom wel de Giessendammers en niet die anderen moeten worden uitgesloten.

Mr. Slob handhaaft zijn voorstel om elke groote en vaste melkleverancier in de gelegenheid te stellen aandeelhouder te worden; de voorzitter wil dit beperken tot wat hij noemt „*den kleinen kring*” die bevaren kunnen worden.

Het voorstel -Slob in stemming gebracht wordt verworpen met 78 tegen 62 stemmen, waarna het voorstel- Houweling wordt geacht aangenomen te zijn.

De Voorzitter zegt de verkiezing van een controle-commissielid voorloopig te willen uitstellen en vraagt wie nog iets heeft voor de rondvraag.

De heer Timmer wil klaarheid over de houding van het nieuwgekozen lid Schakel.

Tegen hem persoonlijk heeft Schakel de woorden gesproken dat hij niet rusten zal voor de heer Boekel van de fabriek weg zal zijn. Is dit nu waar of niet waar? Is hij een leugenaar of Schakel? Laat laatstgenoemde klaren wijn schenken, dan weten we wat wij aan hem hebben zullen.

Hij is nu commissaris en zal aan zijn werk kunnen beginnen. Schakel moet opstaan en antwoord geven.

Verschillende andere personen steunen dezen eisch.

De heer P. Schakel zegt: Ik kan mij niet herinneren die woorden gesproken te hebben, maar als ik ze gezegd heb, trek ik ze bij dezen in.

Stemmen: dat is niet genoeg; er is geen waarborg dat ge weer niet verandert.

De Voorzitter: De heer Schakel heeft de woorden ingetrokken en dit lijkt mij voldoende; hiermee is deze zaak uit.

Verschillende stemmen roepen dooreen: Neen! neen!

Er ontstaat een geweldig rumoer; vele gemoederen zijn zeer opgewonden.

De Voorzitter sluit de vergadering en gaat heen.

Er was zodoende aan één stuk door, zonder pauze, vergaderd van 's morgens 10 uur tot 's middags bij 5 uren.

Werklieden gevraagd.

Om tot October werkzaam te zijn kunnen aan de Zuivelfabriek „Samenwerking” te Giessen-Nieuwkerk voor direct nog **4 PERSONEN** geplaatst worden. Zich te vervoegen bij den Directeur.

Giessen nieuwkerk. De heer P. Schakel Adz., die onlangs werd gekozen tot commissaris der N. V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier, heeft zijne benoeming aangenomen. Gelijk uit het verslag der laatst gehouden vergadering bleek, heeft genoemde Schakel beweerd, niet te zullen rusten voordat de tegenwoordige directeur weg is. Wel heeft hij op die vergadering, tengevolge van het heftige protest, die woorden teruggetrokken, maar er bestaat voldoende reden te veronderstellen, dat zijn meening niet veranderd is.

Neemt men daarbij in aanmerking, dat een paar personen voortdurend trachten door lasterlijke uitdrukkingen den directeur in een valsch daglicht te stellen, dan is het verklaarbaar dat de betrekking als directeur van een uitstekend werkende fabriek ook onaangenaamheden met zich brengt.

Giessen nieuwkerk. Als protest tegen de aanneming der functie van Commissaris der N. V. Stoomzuivelfabriek, door den heer P. Schakel, die ook Commissaris is van de Coöperatieve Landbouwvereeniging alhier, en om andere redenen, hebben verschillende veehouders hun lidmaatschap opgezegd.

Ook hebben twee van de zeven commissarissen hun ontslag genomen.

Giessen nieuwkerk, 7 April. Gedurende de maand Maart werd door de Stoomzuivelfabriek alhier verwerkt 800428 liters melk. Daarvoor wordt, behalve de terugontvangen wei, uitbetaald gemiddeld f 11.71 per 100 liter. De hoogste en laagste prijs bedraagt resp. f 18.28 en f 10.67. De dagelijksche aanvoer bedraagt heden ruim 27000 liter.

Giessennieuwkerk, 9 Mei. Gedurende de maand April werd verwerkt door de stoomzuivelfabriek alhier 798940 liters melk. Daarvoor werd uitbetaald, behalve de terugontvangen wei f 87244.25 dat is gemiddeld per 100 liter f 10.92.

De aanvoer van melk was de laatste weken zoo groot, dat de directie zich genoodzaakt zag enkele tijdelijke leveranciers te verzoeken hun melk niet langer te leveren aan de fabriek, omdat de groote hoeveelheid de capaciteit der fabriek te boven ging. De aanvoer is thans ruim 34000 liters per dag.

Giessennieuwkerk. Gedurende de maand Mei is door de Zuivelfabriek „Samenwerking” alhier verwerkt 1.118.772 liters melk. Daarvoor werd uitbetaald, behalve de terugontvangen wei, gemiddeld 9 cent per liter.

LANDBOUW-COÖPERATIE

I.

De Ablaseerwaard is een bloeiende streek; zij omvat tientallen van welvarende dorpen. Het is ook een aardig hollandsch landschap met zijn kromme smalle wegen; slooten en waterwegen in overvloed, met zijn uitgestrekte grasgroene velden; zijn groote kudden mooi zwartbont hollandsch vee; met zijn knotwilgen en golvend riet.

Eigenaardig, dat de groote meerderheid der bevolking vele jaren achteraan is gekomen in „het meegaan niet haar tijd”. Vooral op het gebied van veeteelt en landbouw.

Een Zuid-Hollandsche boer in deze omgeving houdt er niet van om pionier te zijn; hij wordt liever gedreven, dan dat hij zelf leiding geeft, voorman is en eens wat nieuws onderneemt. Alles wat nieuw is, wordt met zekeren argwaan aangezien; hij kent de kunst om den kat eens uit den boom te kijken.

Zóó ging het lange jaren met de veefokkerij; met de bewerking van het land; met den aankoop van veevoederartikelen; met de zuivelbereiding.

Dat is in den laatsten tijd inderdaad veranderd. Er zijn fokverenigingen opgericht; prachtige fokstieren en beter rundvee aangekocht; er is verschil gezien in melk met veel en weinig vet, gehalte.

Aan de verbetering van het weiland is meer zorg besteed; allerlei machines zijn aangeschaft om te maaien, te schudden, te harken enz. Vele watermolens werden vervangen door watermachines, die ook zonder wind kunnen werken, hoewel bij enkele polderbesturen de zuinigheid, zóó in het bloed zit, dat zij ter wille van enkele guldens aan steenkolen, hun land laten „verdrinken” en voor duizenden guldens schade berokkenen.

Hier hebt ge een prachtig bewijs van slecht conservatisme.

De boeren zien met eigen oogen, dat boomgaarden en stukjes grasland, die „hoog” uit den waterstand liggen, in het voorjaar het andere weiland twee à drie weken „vooruit” zijn; dat daar de konijnen al in het welig opgeschoten gras kunnen verstoppertje spelen als er nog geen groei is te zien in het gewone lage polderland!!

En toch ... laten ze ieder voorjaar de slooten maar „boordevol” staan, zóó dat de grond koud en nat en zuur en onvruchtbaar blijft; alleen... uit geldgierigheid en... een vasthouden aan het ouderwetsche; aan de gedachte: zóó was het toen mijn vader jong was; zoo moet het nu ook maar blijven gaan!!

Het zelfde is te zeggen van kunstmest; ik geloof, dat het gebruik daarvan vooral bij verlaging van den waterstand in den winter en het voorjaar goede winsten zou afwerpen.

Kom wie propageert dit nieuwe - nu reeds bijna al weer oude denkbeeld eens verder?

Ook is er eenig besef gekomen, dat de verschillende kooplui in veevoederartikelen er dikwijls verkeerde praktijken op nahouden; geen eerste klas waar leveren; of met minderwaardige bestanddeelen vermengde of vervalschte waren leveren voor veel te hoogen prijs.

Wie zal becijferen, voor hoeveel duizenden guldens de veehouders op deze manier in hun beurs zijn gegrepen.

Lees er maar eens op na, wat de heer Dr. Hassink, directeur van het proefstation te Wageningen, thans te Groningen daarover geschreven en geredevoerd heeft.
Er is in den laatsten tijd aan de verschillende proefstations een opsporingsdienst verbonden en wat de controleurs op hun weg zooal ontmoeten, vermeldt het jaarlijks verslag.
Bij de lezing daarvan, slaat een mensch zijn handen in elkaar en grijpt hij in zijn haren, van wege al dat ellendig geknoei en bedrog.

En dan de zuivelbereiding. Hoe is die niet veranderd; wat een hemelsbreed verschil geeft al de zorg en kennis, welke nu noodig is om een goede kaas te maken, in vergelijking met vroeger. De landbouw en veeteelt is veel gewijzigd. Van regeeringswege is geen geld gespaard om de zoons en dochters, de boeren en hunne vrouwen te ontwikkelen en bekend te maken met al wat de wetenschap op hun terrein heeft geleerd en hen van nut kan zijn.

Een vrucht daarvan is ook de *coöperatie*; het *in gemeenschappelijk overleg en voor gezamenlijke rekening aankopen* van veevoederartikelen; het verbeteren van het rundveeras; het verwerken van de zuivel-producten enz.

Het denkbeeld van coöperatie vond aanvankelijk in deze streek geen vruchtbaren bodem; dat bracht den aard en de positie en de levensbeschouwing van den Alblasserwaarder veehouder zoo mee.

Maar het mag met vreugde vermeld worden; van het dorp **Giessen-Nieuwkerk** is de victorie begonnen; daar hebben een paar energieke boeren „de koe bij de horens gevat”; geijverd voor de toepassing van de nieuwere denkbeelden; met kracht en met takt gestreden tegen ouderwetsche vooroordeelen en zoo is - als ik mij niet vergis - daar de eerste krachtige organisatie gekomen van coöperatieven aard op landbouwgebied in de geheels Alblasserwaard.

Giessen-Nieuwkerk is daardoor geworden onder de andere dorpen de pionier; de gangmaker en hoewel het anders kon zijn en beter, het goede voorbeeld heeft hier en elders navolging gevonden.

Op het gegeven voorbeeld is te Bleskensgraaf een zuivelfabriek gesticht en nog onlangs is er te Vianen een coöperatieve graanmaalterij en builderij en veekoekenfabriek opgericht; verder zijn er allerwegen kleine organisaties gekomen als: de afdeelingen van kaasverenigingen, veehoudersbond en andere, welke bedoelen den gemeenschappelijken aankoop van veevoederartikelen en verkoop van zuivelproducten.

Dit alles gaf aan het aanzien van het dorp een geheel ander karakter.

Het mooie, zich als een zilveren slang door vruchtbare weilanden heen kronkelende oud- rivierke de Giessen, vroeger alleen bevaren door een vrachtschuit, die „geboomd” moest worden of een pleiziervaartuigje van het hoofd der openbare school met zijne logeergasten, is nu voortdurend in beroering door gestadig tuffende motorbooten, welke melk ophalen en wei terugbrengen en kaas afleveren en velerlei voederartikelen aanvoeren.

Er kwam eerst op den Nederpolder eene groote zuivelfabriek met directeurswoning; bescheiden in architectonische lijnen en eenvoudig ingericht; langzamerhand vergroot en uitgebreid; daarna een rij aaneengebouwde arbeiderswoningen.

Er kwam op den polder Doet een reuzengebouw voor coöperatieve graanmaalterij. Na den brand, uit ruime beurs gebouwd; een statig, monumentaal geheel; naar de nieuwste eischen van machines voorzien; met ruime bergplaatsen een directeurskantoor en vergaderzaal voor de

commissarissen in vergelijking met het eenvoudige en kleine kantoortje op de zuivelfabriek, een vorstelijke inrichting, uit onbekrompen beurs versierd en weelderig gestoffeerd.

Er kwam een hulptelegraaf- en telefoonkantoor; electrisch licht in de huizen en electiech licht op de straat bij donkere winteravonden; een boerenleenbank enz.

Er kwamen nieuwe bewoners van buiten af uit andere streken met andere inzichten en aspiraties; dit gaf wrijving van gedachten; een opleving op velerlei gebied.

Het mag gezegd worden, dat de beide groote organisaties aan de Giessen, Giessennieuwkerk en de onmiddellijk aangrenzende dorpen uitwendig en inwendig, materieel en intellectueel een ander aanzien en ander karakter hebben gegeven.

AGRICULA.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 1916-06-25;

ook in MAP Diversen boerenkaas

LANDBOUW-COÖPERATIE II.

De twee groote coöperaties te Giessennieuwkerk zijn de Zuivelfabriek en de Graanmaalterij.

De Zuivelfabriek bedoelt het voorgezamenlijke rekening en in gemeenschappelijk overleg verwerken van de melk der koeien tot kaas, boter, enz.; het is eigenlijk één groote boerderij.

Vroeger werd er - zeg op vijftig boerderijen - kaas gemaakt; iedere boerin had haar wringtobbe, haar melkimmers, haar weitonnen, haar kaaskelder; haar pekelbak, haar kaaskamer met kaasplanken enz.

Vroeger moest iedere boerin bij het krieken van den dag beginnen aan de vrij zware, zeker vermoeiende kaasmakerij en 's avonds laat was ze klaar; dat ging iederen werkdag zoo en ook elken Zondag; nooit was ze vrij.

Een Hollandsche boerenvrouw was heusch niet voor haar plezier op de wereld; de man ging met eenige knechten en meiden de koeien melken; dikwijls mocht de vrouw haar portie ook nog voor haar rekening nemen; als de melk er was, zei de boer in zichzelf: „zie zoo, daar staat de melk”, en hij ging zijn pijpje stoppen, wat in het land werken; in ieder geval was hij 's avonds op tijd klaar.

Maar de boerin was 's-morgens eenige uren kwijt met haar kaasmaken, kaasomkeeren, kaaswaschen en kaastoesmeren; moest daarna haar huishouden regelen en op orde houden; haar kinderen verzorgen en 's avonds begon het zelfde pretje weer van voren af aan, zoodat als de man al lang in zijn leuningetoel zat te dommelen, de vrouw nog druk in de weer moest blijven.

Dat was vroeger zoo; nu is het aan de Giessen anders.

Alle melk gaat nu onmiddellijk naar de ééne groote gemeenschappelijke boerderij; de zuivelfabriek en de boerenvrouw is uit haar slavenleven van voorheen verlost; zij kan zich nu geven aan haar huis en haar kinderen; zij kan nu ook van het leven genieten; meeleven met de groote gebeurtenissen van onzen tijd; zich verder ontwikkelen en haar geest verrijken.

Wat een zorg en topperij kon een boerin in vroegere dagen hebben als haar kaasproduct niet zuiver was; heft had of rijzing vertoonde, blauwe plekken bevatte of scheuren ging! Menige kaasmaakster heeft met tranen in de oogen haar moeielijk werk gedaan, omdat zij haar product niet goed kon krijgen, ondanks alles geprobeerd werd wat eigen vernuft of burenwijsheden wist aan te raden.

Al die zorgen zijn nu weg en overgedragen op één man; den directeur der zuivelfabriek! Die man moet nu met enkele arbeiders, die evenwel onder zijn toezicht en verantwoordelijkheid werken, *alleen* doen, wat vroeger vijftig boerinnen ieder voor een deel verrichtten; hij moet nu de zorgen en tegenvallers van het bedrijf zelf dragen en staat bovendien bloot aan dikwijls onrechtvaardige critiek van nooit tevreden leveranciers of aandeelhouders.

De graanmaalterij bedoelt het voor gezamenlijke rekening en in gemeenschappelijk overleg aankopen, verwerken en verkoopen van diverse soorten van veevoeder en aanverwante artikelen als lijnkoeken, mais, gerst, boonen, tarwe, rijst, haver, pulp, landbouwsout, stroo en kunstmeststoffen.

Het groote nut van zulk een inrichting is terstond te begrijpen.

Als tweehonderd gegadigden samen een partij artikelen aankopen kunnen zij hogere eischen stellen aan kwaliteit en aan zuiverheid, aan gewicht en maat.

In combinatie met elkaar kunnen zij voordeelige betalingsvoorwaarden bedingen en lage prijzen en door zelf de grondstoffen te koopen en die gemeenschappelijk in één groote coöperatieve inrichting te verwerken, kunnen zij van de bedrijfswinst profiteeren, welke anders aan kooplieden en fabrikanten ten goede komt.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 1916-06-29

LANDBOUW-COÖPERATIE III.

In vele gevallen is het een groot bezwaar, dat dergelijke coöperaties zoo groot worden, zooveel omvattend; waardoor zij zoo buitengewone capaciteiten vereischen om goed bestuurd te worden. Een eerste voorwaarde voor het welslagen van een coöperatief bedrijf is dan ook dat het goed wordt opgezet. Dit wil zeggen; het moet niet te groot zijn en niet te klein.

Als het te klein is, voldoet het niet aan den eisch dat vele personen daarvan profijt moeten kunnen hebben.

Als het te groot is opgezet, is het daarin gestoken kapitaal niet rendabel genoeg; kan de fabriek niet sterk concurreeren; werkt zij te schadelijk en onvoordeelig.

Een groot bedrijf is dan alleen in de beste conditie, wanneer de dure inrichtingen machines bijna onafgebroken dag en nacht in gebruik zijn en een flink bedrijfskapitaal aanwezig is om steeds contant en voordeelig te kunnen koopen als de markt daartoe het gunstigst is.

Een tweede voorwaarde is, dat de rechtsbasis en financieele grondslag moet zijn sterk, gezond en solied; ook economisch moet zij goed gefundeerd wezen, n.l. de fabriek moet kunnen rekenen op voldoende leveranciers en voldoende afnemers.

In dit opzicht is er nog al eenig verschil tusschen de zuivelfabriek en maalterij.

De zuivelfabriek is naar den vorm een naamlooze vennootschap; zij werkt zuiver coöperatief, maar is geen coöperatieve vereeniging.

Zij heeft volgens het laatste jaarverslag 114 leden-aandeelhouders, die met elkaar f 89.000 in contanten hebben gestort; op enkele uitzonderingen na zijn alle aandeelhouders ook melkveehouders dus leveranciers van melk aan de fabriek en daarom is deze fabriek niet afhankelijk van de grillen van anderen, maar kan zij desnoods bestaan van en drijven op den aanvoer van de melk van haar eigen leden.

Ieder lid heeft minstens f 600.- in geld gestort; heeft dus direct financieel belang bij de zaak; zal natuurlijk al was het maar uit eigen belang zijn best doen om zijn geld en dat van anderen rentedragend te doen zijn; wil zijn geld niet graag kwijt zijn, enz.

Er is bovendien voor een coöperatie geen goedkoop geld om mee te werken dan dit, want deze geldschietters zijn bij goeden melkprijs tevreden met een matige rente; immers brengt hun geld langs indirecten weg toch reeds hooge rente op.

Zelfs over het jaar van 1915, wat de verdiensten betreft, een reuzenjaar, is er nog maar 4½ pCt. rente betaald, terwijl de rentestandaard toen algemeen veel hooger was. Verder is dit het eigenaardige bij een vennootschap dat de financieele risico absoluut beperkt is.

Als de geheele fabriek over den kop zou slaan, wat eigenlijk ondenkbaar is bij een vennootschap als de zuivelfabriek, kan een aandeelhouder zijn geld er bij verspelen; ja, maar meer ook niet; in het aller-allerellendigste geval is een aandeelhouder het bedrag van zijn aandeel kwijt, maar al zou de fabriek dan nog een halve ton te kort komen, daaraan behoeft bij geen cent meer bij te betalen.

Ieder geldschieder kan van te voren zien en weten, hoever zijn financieele verantwoordelijkheid zich uitstrekt.

En bij ongunstige omstandigheden kunnende leden feitelijk niet gaan lopen, want hij zal zich niet onttrekken zoolang er nog f 500 of f 1000 of meer eigen gestort geld inde vennootschap zit, wat hij niet kan terug krijgen.

De regeling is zóó dat een aandeelhouder zijn geld in den regel niet kan terugkrijgen; in ieder geval niet als hem de zaken niet meer naar den zin gaan; bij kan wel met zijn melk naar een andere fabriek gaan of zelf verkazen, maar zijn in contanten gestort geld blijft in de kas der vennootschap al springt hij ook als een haas in de klem.

Dit nu is bij de **graanmaaldery** geheel anders, naar ik meen, veel slechter geregeld.

De maaldery heeft ongeveer f 250.000 gekost en is geheel betaald, niet met eigen geld van de leden der coöperatie, maar met geld van anderen, die voor een groot deel geheel buiten de zaak staan, daarmee niets te maken hebben.

En dit is niet goedkoop geld maar duur geld; geleend op eerste en tweede hypotheek; uit losse obligatieschuld; uit kassiersgelden enz.

Het is uit het laatste jaarverslag niet te lezen, maar veilig mag worden aangenomen, dat dit op velerlei wijzen geleende geld ook over 1915 weer hooge rente heeft moeten betalen; de banken waren toen mirakel duur; in sommige gevallen vorderden zij 6 tot 8 pCt.

Zooals van zelf spreekt, scheelt het in een bedrijf, waar het over duizenden guldens loopt per jaar, enorme bedragen of er een rente van 4½ of van 6½ pCt. betaald moet worden.

Het aantal leden van de graanmaalterij bedroeg in het vorige jaar 209; daaronder waren welvarende landbouwers, kleine burgers, ambachtslieden en arbeiders; daaronder waren er die voor bijna f 10.000 in een geheel jaar van de fabriek hebben gebruikt; ook die niets hebben afgenomen of voor minder dan f 100.

Lid kan worden, ieder die veehouder is, hetgeen in de praktijk des levens zóó wordt verstaan dat elke arbeider, ambachtsman of winkelier, die een of twee konijnen of kippen houdt op zijn verzoek door het bestuur als lid wordt aangenomen, genomen, even grif als een landbouwer die 40 koeien melkt of 100 varkens meet.

Een zekere mate van maatschappelijken welstand is niet noodig; ook niet het bezit van een kapitaal van ten minste f 600.

Verder is ieder lid ten allen tijde bevoegd de vereeniging te verlaten; hij behoeft daartoe slechts een briefje te schrijven (niet eens op zegel) aan het bestuur en te zorgen dat daarvan aantekening geschiede in het register der vereeniging.

Doet bij dit vóór 1 Juli van het kalenderjaar dan is met anderhalf jaar alle aansprakelijkheid voor hem vervallen.

Deze grondslag nu achten wij voor een reuzenbedrijf als de graanmaalterij is geworden, onsoeliede en zóó gevaarlijk, dat de kwade gevolgen niet kunnen uitblijven.

Want een goede organisatie moet ook rekenen op tegenspoed en kwade tijden.

Stel nu om nu maar eens een voorbeeld te noemen, dat de zaken aan de fabriek eens verkeerd mochten gaan loopen; dat er eens een soort van paniek zou ontstaan onder de leden en velen zich ongerust gingen maken, dan zouden volgens de statuten - bij wijze van spreken - in de enkele dagen van deze maand nog de helft der leden kunnen bedanken.

Wat gebeurt er dan onvermijdelijk?

Dan blijf de andere helft der leden achter met al de zorgen en al de schulden; zij zal natuurlijk haar best doen om de zaken loopende te houden, maar het is een zeer moeilijke strijd, want er blijft niet veel omzet verzekerd en wiskunstig zeker moet er tekort komen, hetgeen voortdurend aangroeit, en tenslotte zóó groot wordt, dat van de laatste honderd leden tenslotte nog weer vijftig den moed opgeven en een klein getal personen met de groote fabrieken groote schuldenlast blijven zitten.

Blijft de zaak nog drijvende anderhalf jaar en zou na 31 December 1917 tot liquidatie besloten worden, dan zijn aansprakelijk voor de schulden alleen die honderd leden die op 1 Juli 1916 nog leden gebleven zijn.

Over zoo'n liquidatie nu zullen alle honderd leden wel geen rusteloze nachten hebben.

Onder hen zijn immers ook financieel-zwakke personen, kleine kippen- en konijnenhouders die niet veel op de wereld te verliezen hebben.

Zij kunnen het langst lid blijven, omdat op hen niet veel te verhalen zal zijn.

Maar van zoo'n liquidatie zouden de meest gefortuneerde landbouwers het meeste plezier kunnen hebben; want niet alleen staan zij voor haar eigen aandeel, doch ook komen zij op voor het aandeel van al die andere leden der coöperatie, op wie niets te verhalen is.

Er zijn - geloof ik - wel personen, die dit alles niet goed en helder doorzien. Er is ook reden voor. Het lid worden van deze coöperatie is zoo gemakkelijk; men meldt zich maar aan, een briefje is gauw geschreven, mondelinge boodschap aan een der bestuursleden is misschien ook al voldoende.

de. Het kost niets; hoogstens een klein entreegeld, hoewel het de vraag is of dit geldig geheven wordt!

Maar velen geven zich geen rekenschap van de financiële verantwoordelijkheid, welke zij op zich laden door lid te worden.

Iedereen, die wat bezit in de wereld en als lid toetreedt tot een groote coöperatie, als de graanmaalterij, die financieel niet al te sterk staat, loopt de kans, dat hij later moet betalen voor schulden, die anderen gemaakt hebben, terwijl het mogelijk is, dat hij zelf van de vereeniging nog weinig voordeelen heeft genoten.

En laat nu niemand meenen dat er in deze heusch geen gevaar is.

Vrij zeker op het oogenblik niet.

Ik wil aannemen dat de tegenwoordige directeur, die veler vertrouwen onbeperkt geniet, inderdaad een betrouwbaar man is; een eerlijk en knap koopman; een goed rekenaar die in al de groote en kleine boeken van de vereeniging thuis is als roovers in een bosch.

Ik wil aannemen dat de bestuursleden en commissarissen flinke mannen zijn die niet - zooals dit bij de meeste dergelijke corporaties gaat, alles maar aan den directeurs boekhouder overlaten en wel gelooven wat zij zeggen en wel goedvinden wat zij doen.

Dat zij tijd en gelegenheid en verstand, hebben om al die cijfers na te rekenen en te controleeren; dat zij verkeerde praktijken zullen weten te voorkomen.

Maar wat nu is, kan veranderen.

Wie zal ons zeggen wat het een volgend jaar wezen zal?

Er kan een andere directeur komen; een nieuwe kassier; onder het personeel misschien een nieuweling die kwaad werkt.

Ondanks het beste bestuur en de strengste contróle is het mogelijk dat de zaken van de maalderij toch niet floreeren door dat het aantal afnemers te klein is, doordat vergiftigde waren worden afgeleverd en vele andere oorzaken meer.

Op al zulke tegenvallers moet bij den opzet van een bedrijf gerekend worden wat mijns inziens bij deze graanmaalterij niet is gedaan.

Ook is het in hooge mate onrechtvaardig, dat een lid van de coöperatie der graanmaalterij als een landbouwer, die over 1916 voor ruim f 11.680. - van de maalderij heeft afgenomen en dus tot maken van winst een groot deel heeft bijgedragen op de ledenvergadering evenveel (namelijk één) stemmen mag uitbrengen als iemand, die over een geheel jaar zegge twaalf maanden f 13. - heeft gekocht.

Dat een gezeten landbouwer die lid is, toch altijd de kans belooft nog eens te een of anderen tijd de waarde van zijn halve boerderij te verspelen evenveel stemmen heeft op een ledenvergadering als een ambachtsman, die niets te verliezen heeft.

Dit alles is nu bij een naamloze vennootschap als de zuivelfabriek anders, zooals dit nader zal worden beschreven.

LANDBOUW-COÖPERATIE

IV.

Een vennootschap als de zuivelfabriek te Giessennieuwkerk heeft in hare statuten een grondslag die juridisch, financieel en economisch veel gezonder is.

Daar is de kans, dat de helft der aandeelhouders op een goeden dag bij een onweersbui uit den een of anderen hoek op den loop gaat, vrijwel buitengesloten; daar weet ieder lid, hoeveel zijn financiële schade uiterlijk bedragen kan; daar geeft ieder aandeel recht op één stem.

Wie f 600.- gestort heeft voor het bedrijf kan f 500 verliezen. Maar geen cent meer en hij heeft op alle vergaderingen één stem.

Wie f 3000.- gestort heeft, kan hoogstens deze som verliezen, maar omdat zijn financieel risico zooveel grooter is, krijgt hij ook meer gelegenheid tot invloed op den gang van zaken en mag hij zes stemmen uitbrengen.

Wie f 3000.- gestort heeft als obligatiehouder in de graanmaaldery, heeft - als hij niet tevens lid is wat kan voorkomen, - niets te commandeeren. In de vergadering van de coöperatie heeft hij geen toegang, zeker geen stem en hij moet het aanzien, dat anderen over het gebruik van zijn geld beslissen. Is hij wel lid, dan heeft hij evenveel of wilt ge even weinig te vertellen als een werkmans die in de wereld niets heeft te verliezen en in de fabriek geen cent heeft gestoken hoewel hij misschien op de ledenvergadering het hoogste woord voert.

Naar mijne meening is coöperatie in den vorm van de wet van 1876 voor kleine zaken uitnemend te gebruiken, maar zoo al niet ongeschikt dan toch zeer gevaarlijk voor groote bedrijven en ik zou zeker veel geruster kunnen slapen als bestuurder of commissaris van een vennootschap als de zuivelfabriek dan van een coöperatieve vereeniging als de graanmaaldery.

Dit neemt niet weg, dat beide bedrijfsvormen ook voor een groote coöperatieve vereeniging, goed kunnen werken mits leiding, vakkennis toezicht en administratieve bekwaamheid van de bestuurders op een hoog peil staan.

De ervaring leert dan ook, dat een dergelijk groot lichaam alleen goed marcheert, wanneer de directeur is een *buitengewoon man*, terwijl de zaak niet floreert, kwijnt, tenslotte teniet gaat als er niet is een *man*, die zoo'n groot bedrijf kan overzien en beheerschen.

Wil een directeur van zoon groot bedrijf berekend zijn voor zijn taak, dan moet hij zijn een lichamelijk en geestelijk sterk man; algemeen ontwikkeld; een goed koopman; een flink administrateur; een man die met andere personen en vooral met veel personeel kan omgaan; een extra-vakman.

Het is niet zoo moeielijk meer in onzen tijd een coöperatief bedrijf op te richten, maar wel moeielijk om het op de been te houden, goed te laten loopen, tot bloei te brengen en in bloei te houden.

Dit alles hangt voor negentig procent af hiervan of de man, die aan het hoofd staat, is bekwaam en geschikt genoeg.

Daarom moeten bij een keuze van personen niet familierelaties of sympathieën af antipathieën beslissen; alleen werkelijke bekwaamheid en geschiktheid moeten den doorslag geven.

Het is dwaasheid te meenen, dat iedere landbouwer wel directeur kan wezen van een groote coöperatie.

Ik weet, dat er door velen zoo gedacht wordt, omdat zij niet weten wat een bedrijf van één mensch eischt; omdat zij werkelijk niet verder kijken dan hun neus lang is.

Ik weet, dat er door velen zoo gehandeld is ook en daardoor is menige zaak, welke levensvatbaarheid had, misgelopen en teniet gegaan.

Ja! meer nog, er zijn hier en daar wel coöperaties opgericht enkel en alleen om een of meer boeren, die geen zin meer hadden in hun boerderij of voor het eigen boerenbedrijf ongeschikt bleken te zijn of zich boven zoo'n eenvoudigen werkkring verheven begonnen te gevoelen, aan een nieuwen werkkring, aan een bestaan aan een baantje te helpen, zij waren liever met een wit boord op een kantoor dan met een blauwen werkkieel op het land !

Zoo iets komt natuurlijk meestal verkeerd uit!

Elk groot coöperatief bedrijf, dat een flinke directeur heeft, die de zaak vooruitbrengt en goed bestuurt, heeft een lot uit de loterij getrokken

Zoo'n man moet zijn in het bezit van een sterke gezondheid; want er wordt dag en nacht gewerkt In de week en dikwijls nog op den Zondag veel van hem gevergd.

Hij moet zijn algemeen ontwikkeld, begaafd met een flink en gezond verstand, moet hebben een goede geografische kennis; een kalm temperament; groot geduld; veel energie.

Hij moet zijn wereld kennen, vooral de koopmansmanieren, de streken en trucs, welke in den handel gebruikelijk zijn.

Hij moet zelf goed koopman zijn; nu eens weten te weigeren dan weer toe te staan; den laatsten cent kunnen bij-praten of afpingelen; nooit op zijn gezicht laten lezen, wat er in zijn hart omgaat; zich niet laten bedriegen en anderen ook niet wat „in den sak” stoppen; de marktinvoeden berekenen en voorzien; met fluctuaties rekening houden; een fijnen neus hebben van wat de markt in de eerstkomende tijden zal opleveren enz!

Hij moet een vakman zijn; warenkennis bezitten; deskundige zijn; de verschillende variëteiten kunnen onderscheiden en waardeeren.

Bovendien moet hij wezen een goed administrateur, hij moet op de hoogte zijn met dubbel of Italiaansch boekhouden; een extra-rekenaar, een zuinig man, die weet, dat vele kleintjes in een groot bedrijf aldaar een groot cijfer geven.

Ook moet hij wezen een eerlijk man die geen percenten aanneemt van kooplui, welke met slechte waar op de markt zijn; onomkoopbaar en genietende het volle vertrouwen van zijn medebestuurders en leden, op wien de toch al zoo moeielijk uit te oefenen contróle feitelijk onnoodig is; een man uit één stuk, wiens woord waar is en blijft en wiens belofte wordt vervuld, ook al zou het tot eigen schade zijn.

Eindelijk moet zoon persoon zijn een welwillend man, die er slag van heeft om met menschen om te gaan; die het ook met zijn personeel kan vinden ; die niet vloekt en raast, die ook niet te slap is en zijn ondergeschikten maar baas laat in hun werk; die streng is en toch vriendelijk; die eerste klas werk vordert en toch hart heeft voor zijn personeel en ijvert voor goede beloning en een behoorlijken rusttijd.

Het bestuur van de beide groote fabrieken aan den Giessen schijnt nu - wat dit betreft - wel in goede handen te zijn.

Als ik wel ben ingelicht, is de directeur van de graanmaalterij vroeger landbouwer geweest; misschien is hij het nu nog wel, vrij zeker is het een eerste klas boer met vele stamboekkoeien, die uit zijn land en van zijn koeien veel meer weet te halen dan een ander; een exempel op het

gebied van landbouw en veeteelt voor zijn omwonenden. Voorzitter, althans bestuurslid van de Hollandsche maatschappij van landbouw, diverse fokverenigingen enz.

Ook moet hij zijn een goed handelsman, die steeds voordeelige inkoop weet te doen en zich zelfs door den slimsten Rotterdamschen graanbeursvos om de weerga niet bij den neus laat nemen.

Een man zóó algemeen gezien en geëerd om zijn vriendelijke natuur en sympathiek optreden, eerlijkheid en goede trouw, dat nog niet lang geleden zijn salaris met (600.- is verhoogd, hoewel de financieele omstandigheden van het bedrijf door bijzondere omstandigheden werkelijk niet rooskleurig waren.

Van den directeur der zuivelfabriek is evenveel goede te hooren.

De tegenwoordige functionaris is de tweede directeur ; een broeder van den eersten; een Noord-Hollander; uit een gezeten landbouwfamilie geboren; een boer in zijn hart; vooruitstrevend man en een goed administrateur; een menschenkenner; een eerste klas koopman.

Hij heeft veel van de wereld gezien; is jarenlang directeur, geweest van een zuivelfabriek in Duitschland; deed daar veel ervaring op en bracht belangrijke handelsrelaties mee, alle welke dingen de zuivelfabriek nu te goede komen.

Onder zijn regime is de fabriek uitgebreid en tot meerdere bloei gekomen; geen wonder, dat vele landbouwers met groots dankbaarheid tot hem opzien.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 13/07/1916; p. 2/4

— Het bestuur van de N.V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier heeft, het goede voorbeeld van anderen volgend, de loonen van het personeel met f 2 per week verhoogd.

De Drie Provinciën, 14/07/1916; p. 3/4

Glessen-Nieuwkirk. Aan de Zuivelfabriek werd in de maand Juni verwerkt 773.911 Liter melk. Gemiddeld berek. vet 5.923 Per K.G. berek. vet wordt uitbetaald 1.52, zoodat de prijs per Liter 9.00 cent is.

— Het bestuur van de N.V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier heeft, het goede voorbeeld van anderen volgend, de loonen van het personeel met f 2 per week verhoogd.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie).

Giessennieuwkerk ZUIVELFABRIEK.

In de maand Februari 1916 werd door de aandeelhouders van de zuivelfabriek tot commissaris gekozen iemand van wien algemeen erkend wordt, dat hij had verklaard niet te zullen rusten vóór de tegenwoordige Directeur vertrokken zal zijn.

Het is voor vele buitenstaanders nog altijd onbegrijpelijk hoe verstandige mensen zoo 'n onverstandig besluit hebben kunnen nemen om zoo 'n man tot bestuurder te maken, die openlijk verklaart de fabriek te zullen tegenwerken en afbreken.

Enfin! dat zij zoo. Er zijn meer dingen in het leven, vooral in onze dagen, die voor een gewoon mensch als orakelen van Delfi zijn.

Het schijnt, dat do actie om den directeur het leven zoo moeilijk te maken, dat hij er tenslotte toch de brui aan zal geven en het op een loopen zet, stelselmatig wordt doorgezet.

Alle middelen zijn goed genoeg om zijn goede reputatie weg te nemen; gelukkig, dat 's mans naam als kundig vakman en goed administrateur zoo groot is, dat het hem weinig kan deren of er al een paar nijldige muizen aan zijn stoel zitten te knagen.

Er is nu weer een gerucht verspreid uit den kring van het beroemde lid van Commissarissen, dat de heer directeur van de zuivelfabriek is geschorst als exporteur door de Rijkscommissie op de distributie van kaas en dat de fabriek daarvan een schade zal hebben van ongeveer 30.000 gulden, zoodat over de eerstvolgende maand niet 9 ½ maar vermoedelijk slechts 4½ cent per liter melk zal kunnen worden uitbetaald.

De bedoeling is duidelijk; dit feit bewijst de ongeschiktheid van den directeur en verwacht mag worden dat weldra een extra aandeelhoudersvergadering zal worden opgeroepen om den directeur te ontslaan, welk voorstel natuurlijk met algemeene stemmen wordt aangenomen want wie wil een onbekwame man aan zoo 'n groot bedrijf handhaven? Dan gaan alle vlaggen uit en een groot feest wordt georganiseerd ter eere van den verzienden man, die reeds in het voorjaar de strijdleuze opwierp: „weg met den directeur”!

Wij zijn eens op onderzoek uitgegaan en ons is gebleken dat de zaak wel eenigszins andere in elkaar zit.

Zijn onze inlichtingen juist, dan zijn twee commissarissen onder wie de beroemde „directeur-verdrijver” eenige dagen geleden in den Haag wezen praten, (natuurlijk op eigen houtje buiten den directeur en andere commissarissen om), en hebben zij over het bedrijf der zuivelfabriek en den arbeid van den directeur zoo veel rare dingen verteld, dat een lid van de kaasvereniging onmiddellijk tot schorsing heeft geadviseerd en werkelijk schorsing is gevolgd.

Die schorsing kwam zeer spoedig daarop den directeur ter oore en - gelijk ieder die hem kent, dat van hem verwachten mocht, heeft bij zich zoo gauw als een haas maar loopen kan, naar den Haag begeven en geïnformeerd wat er toch eigenlijk wel aan de hand was.

En toen moet zijn gebleken, dat de beide commissarissen dingen hadden verteld, die met de waarheid niet volkomen in overeenstemming waren en inlichtingen verstrekt over zaken, waar-

van zij niets afwisten en dat juist die verkeerde inlichtingen tot het besluit van schorsing hadden geleid !

De directeur heeft natuurlijk zijn kijk op de zaken meegedeeld en het resultaat is geweest, dat de schorsing onmiddellijk is opgeheven.

Wat gaat het toch raar in de wereld.

Twee commissarissen, die zijn benoemd om de belangen der fabriek te behartigen, weten zoo te praten dat de fabriek feitelijk stopgezet zou moeten worden en door hun schuld duizenden guldens schade zou beloopt.

En een directeur, van wien deze heeren geheel ten onrechte vertellen, dat hij er uit moet, omdat bij niet deugt voor zijn werk, moest de kous, welke zij verknoeid hebben, weer uithalen en opbreien!

O! zoo! Weer nieuwe stof tot praatjes op de dorpscheerwinkel. Kom! wat zullen we nu weer te hooren krijgen.

Wamt er is maar een leuze: „de directeur moet weg” !

Daarover wordt gepeinsd dag en nacht. Wees maar op alle gebeurlijkheden voorbereid.

AORICOLA.

De Drie Provinciën, 08/09/1916; p. 2/4

Giessen-Nieuwkerk. Tot assistent-directeur aan de Zuivelfabriek „Samenwerking” alhier is in de plaats van den heer P. in 't Veld, die onder de wapenen is geroepen, benoemd de heer T. Oosterkamp te Assen.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 14/09/1916; p. 2/4

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie).

Geachte Redactie!

Ondergeteekende verklaart hierbij dat het ingezonden stuk inzake schorsing van kaasexport aan de N. V. Zuivelfabriek „Samenwerking” alhier, voorkomende in nummer 4678 van uw blad, geheel in strijd met de waarheid is.

Ter voorkoming van verkeerde gevolgtrekkingen deelt zij tevens mede op dergelijk ongeteekend geschrift geen acht meer te zullen slaan.

Het Bestuur der N. V. Zuivelfabriek „Samenwerking”,

C. M. VAN HOUWELING, Voorzitter.

D. VAN HARTEN, Secretaris.

Giessennieuwkerk, 9 Sept. 1916.

De Drie Provinciën, 15/09/1916; p. 2/4

Giessen-Nieuwkerk. Aan de Zuivelfabriek is in de maand Augustus verwerkt 788.535 liter melk. Berekend vet 47445,15 K.G. Gemiddeld berek. vet 6.017. Per K.G. berek. vet wordt uitbetaald 1.50, wat een gemiddelde melkprijs geeft van 9.02 cent per Liter.

Advertentieblad, 22/09/1916; p. 2/6

— De Sliedrechtsche Handelsmaatschappij benoemde tot lid van den Raad van Beheer den heer C. M. van Houweling, Directeur der Coöp. Landbouwvereniging „De Samenwerking“ te Giessen-Nieuwkerk.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie).

ZUIVELBEREIDING.

Giessennieuwkerk, 30 Sept. 1916.

Ziezoo! het is nu een paar weken geleden. Nu kan ik weer adem halen. Ik begin weer op mijn verhaal te komen; gelukkig dat de klap, welke de commissarissen van de Zuivelfabriek mij in dato 9 September 1916 hebben gegeven mij niet morsdood geslagen heeft.

Leuke heeren, die leden van commissarissen. Ho maar! Ik schrijf in dit blad van 7 September een ingezonden stuk; waarin ik o.m. dit beweer:

- 1) dat het onbegrijpelijk is hoe verstandige aandeelhouders zoo onverstandig kunnen handelen om tot bestuurder van de fabriek iemand te maken, die openlijk verklaard en erkend heeft niet te zullen rusten vóór de tegenwoordige directeur van de fabriek is weggegaan.
- 2). dat de actie om den directeur het leven zou moeilijk te maken dat hij er tenslotte de brui aan zal geven en het op een loopen zet, stelselmatig wordt doorgezet;
- 3). dat er uit den kring van het beroemde lid van commissarissen een gerucht is verspreid als zou de directeur als exporteur zijn geschorst en de fabriek daarvan een schade hebben van ongeveer f 30.000;
- 4). dat twee commissarissen (onder wie de beroemde directeur-verdrijver) in de maand Augustus j.l. op eigen houtje in den Haag zijn wezen praten en daar kwaad hebben verteld over het bedrijf van de zuivelfabriek en den arbeid van den directeur.
- 5). dat dit bezoek aan de fabriek groote financiële schade zou hebben berokkend als de ijverige en bekwame directeur niet hun verkeerde daden had weten te neutraliseeren.

En wat antwoord komt nu op deze lange lijst van beweringen? Het bestuur der zuivelfabriek zegt hierop: „*ondergeteekende verklaart hierbij, dat het ingezonden stuk in zake de schorsing van kaasexport... geheel in strijd met de waarheid is.*”

Ter voorkoming van verkeerde gevolgtrekkingen deelt zij tevens mede op dergelijk ongeteekend geschrijf geen acht meer te zullen slaan.

Eizoo! geachte lezers, hebt U het begrepen? Het geheele ingezonden stuk wordt met één trap platgeslagen.

Wij bestuur, hetgeen - zoals hieronder zal blijken eigenlijk moet zijn: ik Voorzitter van het college van commissarissen, verklaar al de beweringen van den inzender voor leugen en laster, onwaarheid en ik zeg er bij, dat ik voortaan geen nota meer zal nemen van dergelijk geschrijf, omdat het ongeteekend is!

Wel een handige manier om zijn tegenstander zoo maar pardoes voor een leugenaar uit te maken. Het is gemakkelijk om als iemand U met vele feiten en omstandigheden lastig valt, met een breed gebaar te zeggen: ga weg vent, je liegt het.

Zooiets doen de straatjongens ook als ze onder elkaar ruzie hebben.

Maar al declameert de president commissaris, dat mijn beweringen onwaar zijn, dan is *dat nog niet zoo*.

Een zoo gedetailleerd gegeven, lijst van feiten is niet eenvoudig te weerleggen door een vaag en ongemotiveerd antwoord van ontkenning.

Ik handhaaf mijn stukje en nodig het bestuur der zuivelfabriek uit om te zeggen: ronduit en klaar met aanduiding van personen en plaatsen en omstandigheden, *waarom en in welk opzicht mijne beweringen onjuist zijn.*

Ik nodig den presidentcommissaris in het bijzonder uit om eens te vertellen wat hij en zijn satelliet enkele weken geleden in Den Haag op het kantoor van den heer Blink te 's Gravenhage hebben verteld en besproken, dan kan het publiek oordeelen, aan wiens zijde de waarheid is. Verder verkondigt de president-commissaris dat hij voortaan mijn geschrijf niet meer wil lezen, omdat het ongeteekend is.

Dat is jammer het spijt me geducht; maar ik zal me hiermee troosten, dat er toch nog wel andere menschen zijn, die toch willen kennis nemen van mijn beschouwingen.

Zóó zelfs, dat van verschillende zijden tot mij het verzoek is gericht of ik de artikelen over landbouwcoöperatie niet in een brochure wil uitgeven en verkrijgbaar stellen voor een lagen prijs.

Vermoedelijk zal ik dit doen, wanneer het laatste en niet-minst belangrijke artikel door mij geschreven zal zijn.

Niet onwaarschijnlijk zal ik daarna eens enige speciale artikelen wijden aan de zuivelfabriek alleen, want wat ik bijv. gehoord heb over het knoeien met de uitgifte van aandelen, is belachelijk genoeg om eens publiek mede te deelen.

Ik zal er in moeten berusten dat genoemde heer in zijn hoogheid van deze pennevruchten van een nederigen schrijver niet wil kennis nemer want *verklaren* kan ik mij zijn standpunt *best*. Iemand die zelf altijd met een open vizier strijdt altijd rechte wegen bewandelt, niet van listige streken gediend is, nooit op een onwaarheid betrupt is, wil natuurlijk zijn tegenstander kennen alvorens met hem den degen te kruisen op oud-ridderlijke wijze.

Daarom wil ik hem tegemoet komen.

Ik schreef tot nu toe onder pseudoniem, omdat ik zakelijk wilde zijn en blijven, en alle persoonlijke kwesties vermijden.

Wie mijn artikelen lezen wil, moet niet vragen *wie* is de schrijver, maar *wat wordt er gescheven*. Met het schrijven van mijne artikelen heb ik geen andere bedoeling dan *de algemeene zaak te dienen*.

Welnu! als de heer president-commissaris er op staat, zal ik mijn naam bekend maken en voortaan niet ongeteekend meer schrijven, doch op deze voorwaarden dat genoemde heer duidelijk en gedetailleerd aangeeft:

- 1) waar in mijn vorig ingezonden stuk de strijd met de waarheid zit;
- 2) wat hij en zijn collega op den door mij bedoelden dag op het kantoor van den heer Blink te 's-Gravenhage hebben besproken;
- 3) hoe een commissaris, die zelf verklaard heeft dag en nacht te prakkezeeren om den directeur weg te krijgen, en volhardt hij een stelselmatige actie om hem weg te dringen, toch de belangen van de fabriek kan dienen.

Ten slotte moet mij nog deze opmerking van het hart.

Onder het ingezonden stuk staat gedrukt: Giessen-Nieuwkerk 9 September 1916, C. M. van Houwelingen, voorzitter; D. van Harten, secretaris.

Een nadenkend lezer nou allicht meenen: nu als de heer van Harten ook al mee verklaart, dat het schrijven van „agricola” oonwaar is, dan zal het toch wel zoo zijn ook !

Daarop antwoord ik, dat de heer van Harten - naar ik durf veronderstellen - van dit stukske bitter weinig zal afweten, het is niet aan te nemen, dat de heeren van Houwelingen en van Harten sa-

men het ingezonden stukje hebben geteekend, en ik weiger te gelooven, dat de heer van Harten wien ik altijd als een eerlijk en oprecht man heb hooren prijzen en die zich geen bakerspraatjes laat wijs maken, zou durven beweren, dat wat ik over die schorsingszaak heb geschreven, onwaar is

Het zal vermoedelijk zóó gegaan zijn: op Vrijdag 8 September 1916 hebben heeren Commissarissen vergaderd in het kantoor van de Zuivelfabriek: toen is ook ter sprake gebracht het stukje van ondergeteekende (wat een eer is mij geschied) en met meerderheid van stemmen besloten om er iets tegen te schrijven, maar tevens zal de redactie van den inhoud van het in-te-zenden stukje wel niet vastgesteld zijn; veel minder nog zal besloten zijn, dat de naam van den secretaris er ook onder zou worden geplaatst.

Den volgenden morgen nu zal de Voorzitter het stukje hebben opgemaakt, zijn naam en dien van den secretaris van Harten er onder gezet en opgezonden naar de drukkerij. Als dit zoo is -en ik heb alle reden om te gelooven dat dit alles zóó in zijn werk gegaan is - dan is natuurlijk alleen de heer van Houwelingen verantwoordelijk voor den inhoud en zal deze handelwijze door ieder weldenkend mensch worden afgekeurd.

Toch verwonder ik me niet over deze eigenaardige manier van doen; zulke praktijken heb ik meer gezien en op den duur raakt een mensch ook daaraan gewoon. Ik weet van een der aandeelhouders dat in de vergadering van 26 Februarie 1915 door den president-commissaris een gedrukt stuk werd uitgereikt, waarvan sommigen commissarissen niets afwisten en toch stonden al hunne naan er onder gedrukt.

In dat gedrukte stuk werd meegedeeld, dat de heer Reitsma secretaris van den federatieven zuivelbond te 's-Gravenhage een rapport had samengesteld en dat diens rapport daarin stond afgedrukt.

Het wonderlijke nu was dit: dat de heer Reitsma in zijn rapport tot de condusie kwam dat hij het een ongeschikte tijd vond om ingrijpende veranderingen te brengen in een goed marcheerende zaak; m.a.w. dat hij moest *afraden* om de naamlooze vennootschap als de zuivelfabriek is om te zetten in een coöperatie, terwijl de president-commissaris in zijn gedrukt stuk den heer Reitsma liet zeggen: »wil men veranderen, dan moet men den koninklijk- weg bewandelen: de vennootschap ontbinden en coöperatie oprichten

Rara! hoe kon dit? wel, eenvoudig, door een regel of tien uit het rapport van den heer Reitsma weg te laten; een stuk van diens rapport te nemen, enkele zinsneden daaruit te lichten en andere weg te laten; en het te laten voorkomen of zóó het geheele oordeel van den rapporteur eerlijk en juist was weergegeven.

Wat een makke schapen zijn die aandeelhouders toch, dat zij zich door hun belhamel zoo op een dwaalspoor laten leiden.

Ik verzeker U als ik commissaris was, dan liet ik me zoo niet bij den neus nemen; ik zou tegen zulke praktijken met kracht opkomen en niet langer met de belangen van de fabriek laten sollen.

AGRICOLA.

INGEZONDEN.

(Buiten verantwoordelijkheid der Redactie)

ZUIVELBEREIDING. I

Gaarne zag ik dit ingezonden stuk opgenomen in uw veelgelezen blad. U, mijnheer de Redacteur, daarvoor bij voorbaat mijn dank.

Voor en na zijn in de Gorinchemsche courant stukken verschenen over de stoomzuivelfabriek te Giessen-Nieuwkerk.

Naar aanleiding van den inhoud van deze kolommen, meen ik niet langer het stilzwijgen te mogen bewaren. Telkens weer worden daarin partijkwesities op den voorgrond geschoven. Zoo komt het dat de zak waarom het gaan moet, het niet goed marcheeren der omdeneming, op den achtergrond geraakt.

Hiermede wil ik u nu schetsen, de werkwijze van zuivelfabrieken, welke met hun tijd meegaan.

Belanghebbenden weten natuurlijk precies wat te Giessen-Nieuwkerk gebeurt en door vergelijking zal het hun niet moeilijk vallen te concluderen dat daar verbeteringen noodig zijn. Heeren veehouders langs de Giessen, bij u mag ik immers wel zooveel eergevoel en zooveel plichtsgevoel veronderstellen, dat u niet achteraan wilt komen. Uw aller wensch is toch dat de fabriek te Giessen-Nieuwkerk genoemd wordt onder de beste des lands en dat de daar gemaakte producten heinde en ver geroemd worden.

Zorg er dan voor dat de zoo hoog noodige hervormingen geen dag langer worden uitgesteld dan nodig.

Ofschoon het voor de hand ligt, dat eerst iets meegedeeld wordt over de rechtsgronden, waarop zulke fabrieken zijn opgericht, zal dit voorloopig om bepaalde redenen achterwege blijven.

Slechts dit ééne. Oprichting volgens de coöperatiewet van 1876 is verreweg het beste. Minder goed voldoet een naamlooze vennootschap, welke coöperatief werkt en nog slechter is een zuiver speculatief bedrijf.

Vandaag zal ik u iets meedeelen over;

Toezicht van den kant van de Fabriek op Melkwinning en Melkbehandeling.

Nergens en dus ook niet op een modern ingerichte zuivelfabriek is men in staat van onzindelijk gewonnen en slecht behandelde melk een fijn product te maken. Het beste, fijnste product, dat is het ideaal, waarnaar men streven moet. Immers alleen dan, wanneer de afnemers zekerheid hebben, dat de hun geleverde producten van onberispelijke kwaliteit zijn, kan de hoogste markt betaald worden.

Teneinde de melk zoo zuiver mogelijk aan de fabriek te krijgen, wordt den boeren steeds voorgedragen de grootst mogelijke zorg daaraan te besteden. Wekelijks krijgen ze de tien geboden der zuivelwet onder oogen, want deze zijn afgedrukt op de melkkaart. Daarin kan men vinden dat de eerste stralen moeten worden weggemolken. Het verlies aan vet beteekent niets.

Wel raakt men met die eerste melk veel bacteries kwijt en dat zijn juist de ongewenschte gasten bij de zuivelbereiding.

Direct na het melken wordt de melk door wattenzeefdoekjes gegoten. De fabriek verstrekt deze „gratis”, opdat de boeren toch maar niet nalatig zullen zijn in dit opzicht, want juist, dat direct

zeven heeft zoo'n groote waarde. Veel bacteries worden daardoor nog weer met het vuil uit de melk verwijderd. Zooals te begrijpen is dit zeven slechts een lapmiddel. Het allerbeste is de melk zoo zindelijk mogelijk te winnen.

Abnormale melk, als melk van zieke en tochtige koeien moet geleverd worden in bussen, voorzien van een herkenningsteeken.

De kannen mogen niet in de zon worden gezet. Door de hogere temperatuur zouden de minder gewenschte bacteries sterk vermenigvuldigen.

Deze voorschriften en nog andere worden alle gegeven met het oog, op het zindelijk winnen der melk en op het tegengaan van de ontwikkeling van de nog steeds in de grondstof voorkomende ongewenschte microben.

Jammer, dat ook hier weer de landbouwwetenschap als politiedienaar achter de boeren moet staan. Die wetenschap zal hem wel vertellen of de geleverde melk van onberispelijke kwaliteit is en geschikt voor de zuivelbereiding. Zonder dat, zou nog menige boer zich weinig gelegen laten liggen aan de goede zorg van zijn melk.

Wekelijks wordt van de melk van iederen boer een monster genomen en de deugdelijkheid bepaald met de gecombineerde gistingsreductaseproef. Naar de uitkomsten van deze proef wordt de melk in tweeën gesplitst n.l. in een deel heel goed geschikt voor de kaasbereiding en in een minder geschikt deel. Hierbij komt ook de melk geleverd in bussen voorzien van een herkermingsteeken.

Dit tweede gedeelte wordt geheel apart verwerkt.

Door de wekelijks herhaalde vuilheidsbepaling kan men den boer meededen of hij zijn melk wel zeeft.

Verder worden de transportkannen iedere week aan de fabriek aan een nauwkeurige inspectie onderworpen om na te gaan of de zindelijkheid bij het schoonmaken voldoende is betracht.

De bussen moeten aan de boerderij worden schoongemaakt. Uitstoomen aan de fabriek zooals elders wel gebeurt is ten eenenmale onvoldoende.

De stoomstraal verwijdt het vuil niet. Op sommige plaatsen, waar de boeren zeer op hun gemak gesteld zijn, worden de kannen door een paar personen aan de fabriek gereinigd.

De uitkomsten van de onderzoekingen op deugdelijkheid, op vuilheid en van de kanneninspectie worden in cijfers uitgedrukt en ter kennis gebracht van de leden door ze op de melkkaart aan te geven. Bovendien ligt de lijst met de uitkomsten voor ieder ter lezing. Niemand wil daarop graag een ongunstig figuur maken en daar wordt dan in den regel ook wel voor gezorgd.

Dat men resultaat heeft, daarvan kunt U zich overtuigen door volgend voorbeeld.

Een Friesche fabriek, waar in 1908 begonnen werd de melk der leden in het gistingsapparaat op deugdelijkheid te onderzoeken, vond dat in het eerste jaar slechts 35 p.ct. der monsters aan de eischen voldeed. In 1911 was het percentage reeds 82 gestegen, terwijl die 82 p.ct. der monsters overeen kwam met 98 p.ct. der melk. Dit zijn cijfers die spreken niet waar.

Is alle zorg besteed aan de grondstof, dan de verdere behandeling overgelaten aan den directeur en het personeel.

Van hen mag men dan eischen, dat het fijnste product gemaakt wordt, dat gemaakt kan worden. Af en toe komt het voor, dat de boer meent al het mogelijke gedaan te hebben en dat de melk bij onderzoek op duurzaamheid toch een afwijking vertoont. De dikwijls versmade landbouwwetenschap, wordt dan te hulp geroepen en speurt de oorzaak op.

Op die manier ook wordt een band gelegd tusschen wetenschap en praktijk. Dan begint de mensch, welke te verheven is, om steeds een machine te blijven zijn taak eenigzins te begrijpen. De tijd van rustige rust is voorbij, de tijd van denken, van leeren, van werken is aangebroken.

Ook in dit opzicht heeft de zuivelfabriek een zware taak te vervullen.

Een volgend maal een ander bedrijfsonderdeel,.

U, mijnheer de Redacteur nogmaals mijn dank voor de plaatsruimte.

J. G. TUKKER.

Giessen-Oudekerk, 20 October 1916.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 05/11/1916; p. 2/4

Giessen-nieuwkerk, 3 Nov. Gedurende de maand Oct. werd door de N.V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier verwerkt 400943 liter melk. Daarvoor zal worden uitbetaald, behalve de gratis terugbezorgde wei, per 100 liter gemiddeld f 11.65. De hoogste en laagste prijzen zijn resp. f 15.29 en f 9.27 per 100 liter.

De Drie Provinciën, 15/12/1916; p. 2/4

Giessen-Nieuwkerk. Aan de Zuivelfabriek alhier werd in de maand November verwerkt, 287076 liter melk, welke bevatte 19981.04 K.G. berekend vet, zoodat het gemiddeld berekend vet bedraagt 6.96. Voor 1 K.G. berekend vet wordt betaald f 1.70, zoodat er gemiddeld wordt betaald voor 100 liter melk f 11.83.

1917 Samenwerking

De Drie Provinciën, 19/01/1917; p. 3/4

Giessen-Nieuwkerk. Voor de in de maand December aan de Zuivelfabriek verwerkte melk wordt gemiddeld uitbetaald 11.23 ct. per liter. Voor 1 K.G. berekend vet wordt uitbetaald f 1.70.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 04/02/1917; p. 1/4

Giessennieuwkerk.

Aankoopvereeniging.

Door verschillende landbouwers aan de Giessen is eenigen tijd geleden een aankoopvereeniging opgericht; zij willen de veevoederartikelen coöperatief aanschaffen, zooals dat op vele plaatsen gebeurt.

Voor het meerendeel zijn het veehouders, die vroeger lid van de coöperatieve graanmaalderij „Samenwerking” zijn geweest, doch daarvoor hebben bedankt, omdat zij zich met den gang van zaken daar niet konden vereenigen.

De vereeniging neemt steeds in ledental toe; er is bij den molenaar De Kreij een goed gevulde voorraadschuur en om alle leden hun kwantum op tijd thuis te bezorgen, moet de schipper Goedhart scheepsruimte bijhuren. Aan zijn drie booten had hij lang niet genoeg, om al zijn vrachtoorders te kunnen uitvoeren.

Hij verkreeg in huur een boot van de graanmaalderij „Samenwerking” met het bedienende personeel en helpt daarmee nu de leden van de aankoopvereeniging.

Een vreemde toestand.

Misschien beleven wij nog den tijd, dat de aankoopvereeniging niet alleen de motorbooten van de maalderij gebruikt, maar het geheele bedrijf overneemt. Zoo ging het ook met de zuivelfabriek te Bleskensgraaf, de eerste combinatie kon de fabriek niet instand houden; toen werd er ongeveer een ton gouds op de schuld afgeschreven en nu gaat ze onder een nieuwe combinatie langzaam vooruit, zoodat ze kans heeft er weer boven op te komen.

Adres aan Commissarissen Zuivelfabriek *Samenwerking*

Giessennieuwkerk. Ons werd meegedeeld dat enkele aandeelhouders, niet tevreden over den gang der zaken, dezer dagen het navolgende adres hebben gericht aan heeren Commissarissen van de naamlooze vennootschap zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessennieuwkerk.

„Ondergeteekenden, allen aandeelhouders der zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessennieuwkerk, komen tot u met een ernstig beklag over de wijze, waarop door u de statuten zijn nageleefd en de besluiten der algemeene vergadering van aandeelhouders zijn uitgevoerd.

Zij zullen ter bekwamertijd u een reeks van spekende feiten voorleggen, doch protesteeren bij dezen tegen het machtsmisbruik, waardoor:

- a) enkele nieuwe aandeelhouders zijn opgenomen, in strijd met het besluit der laatste algemeene vergadering;
- b) aan enkele gegadigden aandeelen geweigerd zijn, in strijd met het besluit der laatste algemeene vergadering;
- c) de overdracht van aandeelen bij sommige verzoekers zonder redelijken grond is geweigerd;
- d) de overdracht aan anderen is toegestaan zonder dat de statuten of een besluit der algemeene vergadering daartoe bevoegdheid gegeven had;

Het is ondergeteekenden verder gebleken, dat er in het register van aandeelhouders personen voorkomen, wier namen zeer zeker daarop ten onrechte zijn vermeld, op een onwettige wijze, niet in overeenstemming met de bepalingen der vennootschap, zoodat de rechtsgeldigheid van hun lidmaatschap met kraakt wordt betwist en bestreden.

Naar hun gevoelen, zal de algemeene vergadering, welke in deze maand moet worden gehouden en waarop het bij verschillende besluiten op een paar stemmen kan aankomen, niet kunnen worden belegd, alvorens vaststaat, wie der vele in het aandeelhoudersregister ingeschreven personen wel en wie niet als stemhebbende in die omgeving kunnen worden toegelaten.

Mitsdien verzoeken wij u ingevolge art. 29 der statuten, een aandeelhoudersvergadering te willen uitschrijven, een paar dagen vóór de algemeene vergadering en daarop te vermelden, als punt der agenda dit voorstel:

De vergadering van aandeelhouders der zuivelfabriek te Giessennieuwkerk; gehoord de vreemde wijze, waarop commissarissen zich hebben gedragen, vooral ten opzichte van het opnemen en weigeren van nieuwe aandeelhouders, het toestaan en weigeren van de overdracht van bestaande aandeelen; overtuigd, dat door hen op zeer partijdige wijze is gehandeld, in strijd met de bepalingen der statuten der vennootschap; van oordeel, dat voor en aler er over de belangen van de fabriek wordt beslist, vóór alle dingen moet vaststaan wie wel en wie niet als wettige en stemgerechtigde aandeelhouders kunnen worden toegelaten.

Besluit een commissie te benoemen van vijf personen uit die aandeelhouders, die hunne aandeelen vóór 1 Augustus 1914 hebben verkregen en hun op te dragen met den meesten spoed een onderzoek in te stellen naar den dag, wanneer en de wijze waarop ieder der in het register van aandeelhouders voorkomende personen als aandeelhouder is ingeschreven geworden en

de vennootschap te dienen van advies omtrent de vraag, wie van hen als rechtsgeldige aandeelhouder dient te worden erkend.”

Tevens zouden de aandeelhouders mr. Slob en mej. de wed. Slob zich als volgt bij heeren commissarissen hebben beklagd:

„Ondergeteekenden, beiden aandeelhouders der zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessennieuwkerk, hebben zich in dato 25 Mei 1916 tot uw college gewend, om een aandeel van eerst-ondergeteekende over te schrijven op naam van den tweeden ondergeteekende.

In dato 7 Juli d.a.v. heeft uw secretaris geantwoord, dat uw college inwilliging van het verzoek niet acht in het belang van de vennootschap en daarom beslist heeft het verzoek af te wijzen. Deze beslissing leek ons zeer vreemd; het is immers bekend, dat de eerst-ondergeteekende geen boerenbedrijf meer heeft en haar zoon de tweede-ondergeteekende toch altijd bij volmacht haar persoon op de vergaderingen vertegenwoordigt.

Welke schade kan de vennootschap er dan door lijden, wanneer dit aandeel wordt overgeschreven ten name van hem, die het altijd vertegenwoordigt.

Misschien hebt u gedacht: ja! maar strekking van het besluit der laatst gehouden algemeene vergadering is geweest om geen aandelen meer te geven aan wie niet tevens is melkleverancier. Daartegen merken wij op, dat dit besluit niet zag op overdracht van oude aandelen, maar neer op uitgifte van nieuwe aandelen.

Doch toegegeven, dat die redeneering juist is.

Op welken grond is dan in de maand Maart 1916 een aandeel gegeven of overgeschreven van de beide kinderen van den president-commissaris Dirk en Marie van Houweling en zijn minderjarigen neef Cornelis Kooiman?

Alle deze personen zijn nog kinderen; bij vader of moeder thuis; hebben geen zelfstandige maatschappelijke positie; zijn geen boer en leveren geen druppel melk.

Hier blijkt duidelijk, dat uw college meet met twee maten; partijdig is en niet rechtvaardig. Wij protesteeren tegen zulke ongeoorloofde manieren, tegen zulk misbruik van uwe positie en verzoeken nu niet meer, maar eischen ons recht; dat is binnen acht dagen na heden de inwilliging van ons verzoek van 23 Mei 1916, hetgeen wij bij dezen herhalen.

Mocht u opnieuw ons verzoek van de hand wijzen, dan zullen wij op andere wijze probeeren recht te verkrijgen en zult u nader van ons hooren”.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 25-02-1917; p.1/4

Giessen-Nieuwkerk. ZUIVELFABRIEK.

Beredeneerd verslag van de aandeelhoudersvergadering van de Zuivelfabriek „*Samenwerking*” gehouden op Zaterdag 17 Februari 1917.

Het is wel zeer moeilijk eenigszins uitvoerig verslag te geven van deze vergadering; zij duurde van 10 uur tot ruim 2 uur en de discussie had zoo nu en dan een vrij scherp karakter.

De vergadering was druk bezocht; de heer C. M. van Houweling als voorzitter opende haar; de secretaris D. van Harten las de notulen der vorige vergadering, waarna aan de orde kwam het voorstel, door 28 aandeelhouders voorgesteld, hetwelk luidde als volgt:

„De Vergadering van Aandeelhouders der Zuivelfabriek Giessen-Nieuwkerk;

Gehoord de vreemde wijze, waarop Commissarissen zich hebben gedragen, vooral ten opzichte van het opnemen en weigeren van nieuwe aandeelhouders, het toestaan en weigeren van de overdracht van bestaande aandelen, overtuigd dat door hen op zeer partijdige wijze is gehandeld, in strijd met de bepalingen in de Statuten der Vennootschap;

van oordeel, dat voor en aler er over de belangen der fabriek wordt beslist, vóór alle dingen moet vaststaan, wie wel en wie niet als wettige en stemgerechtigde aandeelhouder kan worden toegelaten;

besluit eene commissie te benoemen van vijf personen uit die Aandeelhouders, die hunne aandelen vóór 1 Augustus 1914 hebben verkregen en hen op te dragen met den meesten spoed een onderzoek in te stellen naar den dag, wanneer en de wijze, waarop ieder der in het register van Aandeelhouders voorkomende personen als aandeelhouder is ingeschreven geworden en de vennootschap te dienen van advies omtrent de vraag, wie van hen als rechtsgeldige aandeelhouder dient te worden erkend.”

Aan een der voorstellers werd gelegenheid gegeven het voorstel toe te lichten.

Dit geschiedde bij monde van den aandeelhouder Mr. A. Slob, ongeveer op deze wijze:

Deze vennootschap heeft een college van vijf commissarissen, die in hoofdzaak belast zijn met het toezicht op de handelingen van den directeur; zij zijn de vertrouwens-mannen van de vennootschap; zij moeten de belangen der fabriek in engeren zin behartigen, tot op zekere hoogte vormen zij met den directeur een dagelijksch bestuur, zooals burgemeester en wethouders vormen het dagelijksch bestuur in een gemeente; zij zijn verantwoordelijk tegenover de aandeelhouders en tot het geven van inlichtingen verplicht voor zoover hun doen en laten betreft.

Welnu! over die handelingen van commissarissen zijn vele aandeelhouders ongerust; ontevreden en zij wenschen vandaag daarover eens te spreken.

Allereerst wat betreft de uitgifte van aandelen en ten tweede met betrekking tot het overschrijven van aandelen.

In de eerste jaren van het bestaan der fabriek was het gewoonte, dat de vergadering van aandeelhouders besliste wie als nieuwe aandeelhouders zouden worden toegelaten; althans voor zoover het de uitgifte van nieuwe aandelen betrof.

Zóó is het eerst verstaan in de jaren 1907 en 1908; daarna hebben commissarissen zich de vrijheid veroorloofd nieuwe aandelen uit te geven, aan wie zij dit wenschelijk oordeelden.

In 1913 werd door de Vennootschap besloten geen aandelen meer uit te geven; in 1914 om zoo veel mogelijk aandelen à pari terug te koopen en in 1915 werd op grond van een door commissarissen onvolledig medegedeeld rapport van den heer Reitsma besloten om terug te koopen de aandelen van alle aandeelhouders, welke geen leverancier zijn, te beginnen met hen, wier belangen geacht konden worden het meest in strijd te zijn met die der melkleveranciers.

Commissarissen werden toen gemachtigd om deze aandelen terug te koopen en te plaatsen onder de leveranciers, welke nog geen aandeel in bezit hadden.

Hoe hebben zij nu deze opdracht uitgevoerd? Daarover loopen allerlei geruchten; daarover zijn allerlei feiten bekend geworden.

Laat ik daarover eenige vragen mogen stellen.

1. Is het waar, dat er wel aan de aandeelhouders-niet-leveranciers Maas, du Croo en van Es verzocht is hunne aandelen terug te geven en niet aan andere personen, die evenmin melk leverden als Jan van der Have, Frans Hamerpacht, Klaas Kreukniet en Jannigje Muis?
Zoo ja, waarom is hier onderscheid gemaakt? Toch niet, omdat de eerste drie bij stemmingen zich dikwijls met het beleid van commissarissen niet konden vereenigen en de andere vier personen hun zes stemmen altijd gaven in persoon of bij volmacht aan den voorzitter en zijn familie?
2. Is het waar, dat er in 1915 een telegram is gekomen van den aandeelhouder J. Schell met verzoek om zijn 2 aandelen over te schrijven op den heer K. Versteeg, een der grootste melkleveranciers, terwijl dat verzoek is geweigerd?
Een vorige maal, daarover gevraagd, heeft de voorzitter verklaard, dat hij liever geen aandelen wilde plaatsen onder personen, die in de buurtwijken wonen. Maar het gaat er hier toch niet om, wat de voorzitter van commissarissen liever wil; noch wat het college van commissarissen wil; het gaat er om, wat de wil der Vennootschap is geweest.
Niet de lievertjes van den voorzitter behooren hier te beslissen, maar de wenschen en besluiten van de aandeelhouders.

Met welk recht is het gedane verzoek alzoó geweigerd ?

In de maand Februari 1916 is besloten, dat de 22 aandelen, welke nog in portefeuille waren, zouden worden uitgegeven aan die personen, welke nog geen aandelen bezaten en over 1915 meer dan 30.000 liter melk hebben geleverd en ook over 1916 al hun melk wilden leveren, voor zoover zij woonden binnen den bevaarbaren kring.

De directeur Boekel heeft nà afloop van die vergadering aan alle personen, die daarvoor in aanmerking kwamen, een gedrukte circulaire gestuurd en aangeraden om zich ten spoedigste bij den secretaris op te geven, wanneer zij een of twee aandelen wilden ontvangen.

3. Is het waar, dat ingevolge dezen oproep op een vergadering van commissarissen in Maart 1916 door verschillende personen een verzoek is ingediend en dat aan sommige verzoekers de gevraagde aandelen zijn toegewezen en aan anderen geweigerd?

Is het waar, dat toen aan A. Lock en T. van Vliet, die ieder om 2 aandelen gevraagd hadden, er 1 is geweigerd; dat aan T. de Bruijn, D. van den Heuvel, A. Muylwijk en T. Kooyman ieder een aandeel geweigerd is; dat ook later een aandeel geweigerd is aan W. Slob en J. Eikelenboom?

Welke redenen bestonden daarvoor?

Is het waar, dat aan E. de Kuiper op dien dag 2 aandelen gegeven zijn, hoewel hij zich niet schriftelijk had aangemeld en zijn moeder en zuster of broer toen reeds ieder een aandeel bezaten, waarvan zij geen profijt konden hebben, omdat zij zelf geen melk aan de fabriek leverden?

Is het waar, dat toen wel aandelen zijn uitgegeven aan A. Donk en N. Aanen, hoewel zij geen melkleveranciers zijn; aan A. Maat en J. Aantjes, hoewel zij het bij den secretaris niet hadden aangevraagd?

Is het waar, dat een aandeel is gegeven aan een zoon van de wed. Jan Kooiman, die zelf geen melk levert en wiens moeder reeds 2 aandelen had?

Is het waar, dat de voorzitter van commissarissen, die zelf reeds 5 aandelen bezat, nog 2 aandelen heeft gevraagd en verkregen voor zijn kinderen Dirk en Marie, die geen veehouder en geen melkleverancier zijn?

4. Kunnen commissarissen toegeven, dat alle deze handelingen, indien ze waar zijn, in strijd zijn met de statuten der vennootschap en de besluiten der algemeene vergadering?

Nu iets over de overdracht van aandelen.

Een aandeelhouder, die zijn aandeel aan een ander wil overdoen, moet dit verzoeken aan commissarissen, hetzij mondeling hetzij schriftelijk.

Hebben zij tegen de overdracht geen bezwaar, dan moet er worden geteekend door den ouden aandeelhouder, den nieuwen verkrijger, twee commissarissen en den directeur; aldus zijn vijf handteekeningen noodig.

Weigeren zij, dan kunnen zij niet enkel zeggen, wij willen niet overschrijven, maar moeten een ander persoon aanwijzen, voor de overschrijving op wiens naam zij wel goedkeuring willen geven.

Van alle deze formaliteiten moet nauwkeurig aantekening worden gehouden in een register. Zóó is de regeling krachtens de statuten. Laat ik daarom eenige vragen mogen stellen omtrent de toepassing van deze statutaire bepalingen.

5. Is er een behoorlijk register, waarin van elke overdracht aantekening is gehouden en zijn bij elke overdracht 5 handteekeningen in het register te vinden?

Er is ten tijde, dat de statuten gemaakt zijn gedacht, dat als regel tegen overdracht geen bezwaar zou worden gemaakt; dat alleen in zeer exceptioneele gevallen de goedkeuring zou

worden geweigerd; er is toen speciaal gewezen op het geval, wanneer iemand als de margarinefabrikant van den Berg te Rotterdam mocht trachten zich in de fabriek in te dringen.

Hoe dat zij, commissarissen zullen een maatstaf, een regel, een norm hebben, waarnaar zij afmeten en besluiten of een gevraagde overdracht zal worden goedgekeurd of geweigerd.

6. Mogen aandeelhouders weten, naar welken maatstaf in deze gehandeld is?

Waarom is geweigerd een aandeel van wijlen Jan Kloek over te schrijven op Arie Kloek; van een der zusters van den heer Teunis Kooiman op haar broer; van de wed. A. Kooiman op haar zoon Marinus Kooiman; van de wed. Slob op haar zoon Adriaan Slob ?

Waarom is wel toegestaan 2 aandelen van de wed. Jan Kooiman (een zuster van den voorzitter) over te schrijven op hare kinderen Jacob en Eimert; van W. Timmer op Aart van Houweling (een broer van den voorzitter)?

7. Is het waar, dat de directeur op een keer geweigerd heeft te bekrachtigen een overschrijving van commissarissen van Harmen van Es op Martinus van der Have en wat was de reden daarvan?

8. Is het waar, dat er vroeger zelfs een aandeel op den heer P. Schakel is overgeschreven, zonder dat de eigenaar van het aandeel er zelf iets van afwist?

Spreeker verzoekt op alle deze vragen een antwoord te mogen ontvangen en zal dan het voorstel nader toelichten.

Hierna ontwikkelde zich een waar steekspel in hoofdzaak tusschen den steller der vragen en den voorzitter, waar tusschen zich zoo nu en dan ook eenige andere aandeelhouders als sprekers voegden.

De voornaamste dingen releveerende, dient vermelding, dat de voorzitter toegaf, dat wel aan drie aandeelhouders-niet-leveranciers gevraagd was hunne aandelen ter beschikking van commissarissen te stellen, doch dat dit niet verzocht was b.v. aan andere personen, die in dezelfde conditie verkeerden, als bijv. van der Have, Hamerpacht, Kreukniet en Muis; de voorzitter zag daarin niets verkeerd !

De notulen van de vergadering van commissarissen van Maart 1916 werden voorgelezen en daaruit bleek, dat de meeste vragen sub 3 en 6 vermeld bevestigend werden beantwoord.

Sommige personen, die zich ingevolge de uitnoodiging van den directeur schriftelijk tot den secretaris hadden gewend, bleken gepasseerd en andere personen, die volgens de bewering van den voorzitter ook wel een aandeel zouden willen hebben, werden met een aandeel begiftigd!

De voorzitter verdedigde hetgeen toen gebeurd is, ongeveer op deze manier: er zijn nu eenmaal in de vennootschap twee partijen; men mag dit betreuren of niet het is zoo en hetgeen toen met die uitgifte van aandelen gebeurd is, was een compromis; of het billijk was of niet billijk; daarover kon hij zich niet bekommeren; de vergadering duurde van 's middags 2 tot 7 uur en er moest een schikking worden getroffen; iedere party wat, maar zijn familiepartij het meest; tenslotte was het op een accoordje gegooid.

Hij gaf toe het moest zoo niet zijn, maar het was nu eenmaal zoo en niet anders en bij de vraag of een nieuwe aandeelhouder zou worden toegelaten of niet, besliste de houding, welke deze nieuwe aandeelhouder naar het oordeel van den voorzitter zou innemen tegenover het tegenwoordige college van commissarissen.

Met verheffing van stem werd verzekerd, dat zij ook in het vervolg alzo zouden blijven handelen !!

De voorzitter erkende, dat indertijd aan den aandeelhouder Tennis Kooiman geweigerd was een aandeel van zijn zuster op hem over te schrijven; dit was gebeurd, omdat het vlak vóór het begin van een algemeene vergadering gevraagd werd.

Toen hem werd geantwoord, dat er toch een keer te voren geen bezwaar gemaakt was om vlak vóór de vergadering, waarop over de subsidie tot afkoop van de tol zou worden beslist, een aandeel van Korporaal over te schrijven op zijn neef P. Schakel, wist de voorzitter zich niets meer te herinneren!

Ook wist de voorzitter zich niet meer te herinneren, dat er voorheen door de aandeelhouders over was beslist wie als nieuwe leden in hun kring zouden worden toegelaten.

Dat hij van de nog beschikbare aandeele er 1 had ingepalmd voor een kind van zijn zuster en 2 voor zijn eigen kinderen, vond hij een alleszins geoorloofde daad.

Met nadruk werd verteld, dat hij was een der voornaamste oprichters en als zoodanig had hij volgens de statuten recht om bij voorkeur en met uitsluiting van anderen een paar aandeele te nemen.

Andere aandeelhouders kwamen hiertegen op. Zij wezen er op, dat die redeneering van den voorzitter kant noch wal raakte; want wel bepalen de statuten, dat ingeval het kapitaal vergroot zou worden, de alsdan bestaande aandeelhouders recht van voorkeur kunnen genieten; maar zij spreken niet van oprichters; die hebben geen enkel privilege.

Bovendien was het besluit der laatste algemeene vergadering in Februari 1916, dat dit recht niet zou worden uitgeoefend, doch enkel aan niet-aandeelhouders de nog overig zijnde aandeele zouden worden afgegeven.

En stel al, dat het anders ware, dan was toch zeker uit de statuten nooit op te maken, dat de voorzitter alleen gerechtigd zou om zooveel aandeele er bij te nemen als hij wilde; neen ! dan hadden alle andere aandeelhouders daarop evenveel recht als hij en zou het een eisch zijn geweest van goede manieren en fatsoen, wanneer de voorzitter zou hebben voorgesteld er om te loten, door die aandeelhouders, die daarvoor in aanmerking wenschten te komen.

Ja! wel goed fatsoen! Het is om je naar te lachen, als het niet zoo treurig was.

Toen de voorzitter met zware stentorstem verzekerde, dat hij die twee aandeele toch mocht nemen, omdat hij een der oprichters was, vroeg de heer Wouter Slob, waarom het dan hem geweigerd was, hoewel ook hij in 1906 als oprichter heeft meegedaan en in April 1916 een schriftelijk verzoek had ingeleverd tot het bekomen van nog een aandeel?

De voorzitter zweeg, wat hij altijd doet als er lastige vragen zijn, waarop hij het antwoord niet weet te geven.

Doch zijn adjudant Schakel sprak en die verzekerde, dat er eigenlijk maar één oprichter was en dat was de voorzitter Cornelis Marinus van Houweling; hij alleen had de fabriek gesticht en niemand anders; wijlen Wouter Slob telde niet mee en zijn beide zoons ook niet!!

Dat er zelfs in het begin in 1906 een tijd geweest is waarin de heer van Houweling den moed opgaf en de zaak zeker in duigen zou zijn gevallen wanneer de heer Slob niet met kracht had aangepakt en doorgezet, daarvan wist Schakel zich ook niets meer te herinneren; het kwam in zijn kraam minder te pas !

De eenige stichter was volgens hem de voorzitter en daarom mocht hij wel nemen, wat de vennootschap hem niet had toegedacht n.l. 2 aandeelen voor twee van zijn kinderen, 1 voor zijn zus-ter en 1 voor zijn broer. Goed bezien was de fabriek van hem. Wat drommel! waarom dan al die besprekingen, mocht hij niet doen wat hij wilde met zijn eigen zaak, de fabriek van de familie Houweling?

Mr. Slob trok uit de gevoerde discussies de conclusie, dat de voorzitter van commissarissen dus zelf had erkend, dat er partijdig was gehandeld; dat er met twee maten werd gemeten, dat de één als aandeelhouder werd aangenomen en de ander geweigerd, naar mate diens gezindheid aan de commissarissen verwacht werd vriendelijk of onvriendelijk te zijn; dat er geen behoorlijk register bestaat; dat bij vele overdrachten de vereischte handteekeningen ontbreken, enz.

Daarom beval hij zeer aan om het voorstel der onderteekenaars aan te nemen, ja! eigenlijk durfde hij heeren commissarissen vragen om het voorstel over te nemen, althans zich daartegen niet te verzetten en geen stemming te vragen, want er diende toch te worden uitgemaakt, wie wel en wie niet, zoowel moreel als juridisch, als stemgerechte leden zouden kunnen worden toegelaten.

De voorzitter was daartoe niet bereid; het benoemen van een commissie had - zijns inziens - hee-lemaal geen zin; het liet hem vrijwel koud, het zou enkel een wassen neus zijn; zoo'n commissie zou wel kunnen onderzoeken, maar niets beslissen; er was trouwens niets meer te beslissen; dat hadden commissarissen al gedaan en onherroepelijk gedaan; de aandeelen waren uitgegeven, door 2 commissarissen en den directeur geteekend; de bezitters zouden ze natuurlijk niet willen teruggeven en na ingewonnen advies van twee rechtsgeleerden stond het vast, dat alle deze han-delingen niet meer ongedaan konden worden gemaakt en aan de nieuwe aandeelhouders het stemrecht niet kon worden geweigerd.

Hij zag er volstrekt geen bezwaar in te erkennen, dat er informaliteiten waren gepleegd, maar dat waren nog geen onwettigheden; in ieder geval deed het er niet toe hoe de laatste aandeelhouders in het bezit van hun aandeelen gekomen waren; op formeele of informeele; op wettige of onwet-tige; op partijdige of onpartijdige manier; in overeenstemming of in strijd met statuten; zalig zijn de bezitters deze personen hebben hun papieren en zij houden ze ! probeer maar eens ze terug te krijgen !!

Wie dit niet goedvindt, kan voorstellen om de commissarissen af te zetten of een proces begin-nen bij , de rechtbank over de wettigheid of geldigheid der laatst uitgegeven aandeelen; hij ga zijn gang; hem zij goed succes toegewenscht! Aan ons is toch voorloopig de macht !

Een onderzoek naar hetgeen commissarissen in deze hebben gedaan is onnoodig; een commissie overbodig; het gaat niet over het recht van het spel; het gaat er alleen om wie de baas is, wie het spel heeft gewonnen; het kan niet schelen wat er gebeurd is en of dit uit het oogpunt van publie-

ke moraliteit en uit een rechtskundig in den haak is. O ! neen ! over de melkprijzen, daarover loopt het; de belangen van de fabriek dit zijn hoge melkprijzen; als er maar veel geld voor de melk wordt uitbetaald, kan al het andere niets schelen !

Zou er wel ooit in een vergadering zoo'n koud en bot materialistisch standpunt zijn ingenomen? Geen greintje hooger beginsel bleef er meer over; geen sprietje ethiek of religieus besef; geen sikkepit fatsoen.

Wel diep treurig in den mond van een man, die zich op politiek en kerkelijk terrein als een voorman pleegt aan te dienen; duidelijk bewijs, dat er menschen zijn, die beter zijn dan de beginselen, welke zij belijden en dat er zijn, die veel slechter zijn dan de mooie principes, waarvan zij dikwijls den mond vol hebben.

De geheele houding, welke de voorzitter tijdens deze belangrijke vergadering innam gaf den indruk deze te zijn: wij weten wel dingen te hebben gedaan, die niet in den haak zijn, doch wij zullen onze beschuldigers brutaal in de oogen zien; want zij kunnen ons niets maken; wij hebben de macht; de meerderheid staat achter onzen rug. Dit laatste is gebleken zoo te zijn.

Hoewel de voorzitter eerst zeide dat het hem volmaakt koud liet of het voorstel werd aangenomen of niet en later verklaarde, het niet meer te zullen bestrijden, wanneer de scherpe woorden daaruit waren weggenomen, trok hij deze verklaring weer in, zoodra de voorstellers zich bereid hadden getoond aan zijn voorwaarde te voldoen.

Tenslotte bleef er niets anders over dan te stemmen.

Dit ging zeer vlug en verward.

Velen betwijfelden of dé opname der stemmen wel zonder abuizen heeft, plaats gehad, maar deze werd niet gecontroleerd.

Hoe dat zij, de voorzitter decreteerde, dat het voorstel tot het benoemen van een commissie van onderzoek om de vennootschap te dienen omtrent de vraag wie wel en wie niet als rechtgeldige aandeelhouder zou kunnen worden erkend, was verworpen met 100 stemmen tegen en 85 stemmen voor; 1 blanco.

De heer Slob constateerde nu, dat zijn partij het had gewonnen en niet de familiepartij, hetwelk een onbedaarlijk hoongelach veroorzaakte van zijn tegenstanders.

Hadden de lachers gelijk of ongelijk?

Laten we eens zien. Onder de tegenstemmers waren: 5 stemmen van den presidentcommissaris; 6 van zijn neef A. Boer; 6 van zijn oom Aanen; 4 van zijn neef P. Schakel; dat zijn 2 t stemmen alleen van commissarissen, die het met hun eer en goed fatsoen blijkbaar in overeenstemming hebben kunnen achten om mee te stemmen overeen voorstel, waarbij in dieperen zin een uitspraak werd gevraagd over hun eerlijkheid en onpartijdigheid !

Nog meer. Onder de tegenstemmers waren ook de 11 stemmen van de 10 personen, die in Maart 1916 naar de eigen bekentenis van den voorzitter op onregelmatige wijze in het bezit van nieuwe aandeelen gekomen zijn.

Onder de tegenstemmers waren ook meer dan 20 stemmen van eigen broers en zeer nauwe bloedverwanten van de familie Houweling.

Is, zóó gezien, de gehouden stemming niet een geduchte nederlaag voor de machtsoverwinnaars en een heerlijke zedelijke victorie voor de voorstellers?

Een vermakelijk incident deed zich nog voor.

Een aandeelhouder, de heer Slob, had den voorzitter gevraagd, welke redenen commissarissen toch hadden doen -besluiten om te weigeren een aandeel van zijn moeder te doen overschrijven op hem.

De voorzitter zeide daarop niet te zullen antwoorden alvorens spreker hem had verklaard of hij de schrijver was van het boekje: de zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessennieuwkerk, tien jaren in werking geschetst door K. van Giessenburg.

Volgens den voorzitter stond genoemde aandeelhouder onder sterke verdenking dit onder een pseudoniem te hebben geschreven en voor menschen, die zoo in het geniep werken, had bij geen bescheid !!

Een grappenmaker interumpeerde, dat hij den naam van den schrijver had hooren noemen, het moest Klaas van Dijk zijn, die in een woonschuit verblijf houdt bij het oude bosch van den heer van Giessenburg en zich graag als Klaas van Giessenburg aanduidt!

De heer Slob antwoordde, dat deze vraag hier niet te pas kwam; wie dat boekje geschreven heeft, deed hier niets terzake; van hem althans zou de voorzitter nooit vernemen, wie de schrijver is; wel wil hij de verdediging van den inhoud op zich nemen.

Een vlammend woord van protest voegde hij hieraan toe omtrent de geniepige manier van werken, waarvan hij zich hoorde beschuldigen; zoo ooit dan was deze beschuldiging hier onverdiend; want wat hij en de partij voor wie hij als aanvoerder optrad, hebben gedaan, mag steeds het volle licht zien.

Zijnerzijds moet hij zich beklagen over de manieren van de familiepartij, welke het licht schuwte; zij wil geen commissie van onderzoek; zij vertelt zooveel als zij wil loslaten; de rest moet ge maar raden; er wordt gekonkeld met de uitgifte van aandelen (met een mooi stadhuis-woord heet dit : een compromis sluiten) er worden aandelen opgekocht tegen hooge prijzen van f 575.- en hooger, als ze maar uit de handen van de andere groep zijn los te scheuren; aan commissarissen wordt geheimhouding opgelegd over wat in hun vergadering is besproken; door hen worden buiten den directeur om geheime samenkomsten belegd op het kantoor van de graanmalerij; ja ! aan den directeur wordt het zwijgen gecommandeerd, als hij aan de vennootschap wil meedeelen, hoe in een bepaald geval door commissarissen ten opzichte van de overschrijving van een aandeel is gehandeld.

Het is wel kras een ander onbewezen den smet aan te wrijven van in het geniep te werken en zelf vergaderingen te houden onder het zegel van stipte geheimhouding.

Er zou nog meer te schrijven zijn over deze aandeelhouders-vergadering; maar het voornaamste is wel meegedeeld; zij heeft opnieuw doen zien, dat er in de zuivelfabriek twee sterke partijen zijn, vrijwel tegen elkaar opwegende.

Waar is de man, die deze belligerenten tot elkander brengt, voor het te laat is, want ook in dezen strijd zullen straks slachtoffers vallen.

Misschien wel op andere wijze dan velen nu verwachten.

De gemiddelde uitbetaalde melkprijs door de N. V. Stoomzuivelfabriek „*Samenwerking*” alhier was over Januari f 10,68 per 100 liter, met gratie teruggave der wei.

Bleskensgraaf. De N.V. Stoomzuivelfabriek, „Graafststroom” alhier, betaalde voor de in Januari ontvangen melk gemiddeld per 100 liter f 10,04, zonder teruggave der wei.⁵

Nieuwe Gorinchemsche Courant 04-03-1917; p. 2/4

Giessennieuwkerk Zuivelfabriek.

Door verschillende aandeelhouders is tot de commissarissen van de zuivelfabriek het verzoek gericht op de agenda der eerst volgende ledenvergadering deze twee punten te vermelden:

- 1) De vergadering van aandeelhouders der zuivelfabriek "*Samenwerking*" te Giessennieuwkerk;
Overwegende;
dat de president-commissaris in de laatstgehouden vergadering van aandeelhouders heeft erkend, dat er in de vennootschap twee partijen zijn en dat commissarissen bij de uitgifte van nieuwe aandelen en de overschrijving van oude aandelen er rekening meehouden, welke houding de toekomstige aandeelhouders tegenover het college van commissarissen zullen aannemen;
dat dit standpunt leidt tot misbruik van eigen positie en een orderdrukking van de andere partij;
dat het zijn van de twee partijen oprecht betreurd wordt, doch beide partijen eenmaal bestaan en nu zij gebleken zijn vrijwel in sterkte tegen elkaar op te wegen, de billijkheid ook meebrengt dat niet de een de ander overheerscht, maar aan beide partijen een evenredigen invloed op den gang van zaken worde toegekend;
Besluit commissarissen uit te noodigen door woord er daad mede te werken, dat de bezetting van de beide openvallende zetels worde overgelaten aan de partij, die zich met de richting en het beleid van het college in zijn laatste meerderheid niet heeft kunnen vereenigen.
- 2). De vergadering van aandeelhouders;

⁵ Gegevens beide fabrieken, uit zelfde courant.....

Overwegende, dat de presidentcommissaris C. M. van Houweling in de laatstgehouden vergadering van aandeelhouders heeft erkend van de in de maand Maart 1916 nog in portefeuille zijnde aandeelen twee aandeelen te hebben opgevraagd en verkregen voor zijn beide kinderen Dirk en Maria;

dat deze aandeelen, volgen het duidelijk en ondubbelzinnig besluit van de aandeelhoudersvergadering van 25 Februari 1916 enkel mochten worden uitgegeven aan personen, die over 1916 meer dan 30.000 liters melk aan de fabriek hebben geleverd en zich wilden verbinden ook voor het jaar 1916 al hun melkte zullen leveren;

dat de beide kinderen van den presidentcommissaris waren noch zijn veehouders, veel minder melkleveranciers, zoodat de aandeelen zijn onrechtvaardig verstrekt en andere gegadigden daardoor zijn benadeeld;

Spreekt zijn afkeuring uit over deze handeling en verzoekt den president-commissaris te bevorderen, dat deze beide aandeelen weer worden in portefeuille gebracht of dat twee andere te zijnen name vermelde aandeelen worden gesteld ter beschikking van melkleveranciers, die krachtens bovengenoemd besluit zich tot het verkrijgen van en of twee aandeelen hebben aangemeld en aan de beurt zijn om geholpen te worden.

Nieuwe Gorinchemsche Courant 08-03-1917; p. 1/4,

Giesennieuwkerk Zuivelfabriek.

De kaasfabriek alhier heeft velen reeds tot voorbeeld gediend. Naar het schijnt trekt de ruzie welke er nu is gerezen door de eigenmachtige handelingen van commissarissen ook de aandacht der buitenstanders.

Ons trof het ten minste dat en in de vorige maand in de Beenster een naamlooze vennootschap is opgericht tot het exploiteren van een kaasfabriek er in de statuten bepaald werd dat - behalve in geval van overlijden - een aandeel niet kan worden overgedragen dan met 2/3 van alle stemmen die door de vennoten kunnen worden uitgebracht.

Dit is heel iele anders dan in de „*Samenwerking*” gebeurt. Daar worden aandeelen verdeeld onder de vriendjes en overgeschreven op een besluit van 3 commissarissen tegen des uitdrukkelijken wil van de groots meerderheid der vennootschap !!

De boeren in de Beemsler hebben dit gevaar van machtsoverheersching dooreen regeling in de statuten trachten te ondervangen

Hier wordt de put gedempt als het kalf verdronken is.
Let maar op of het niet zoo loopen zal!

Graanmalerij.

Niet alleen in de zuivelfabriek, maar ook in de graanmaleij zijn er velen, die met den loop der zaken niet te vreden zijn en zich voor de toekomst ongerust gaan maken.

Ons werd meegedeeld dat verschillende leden aan den schrijver van de brochure over het tienjarig bedrijf van de zuivelfabriek hebben verzocht een overzicht te willen geven van het bijna tienjarig bestaan van de coöperatieve veevoederfabriek.

Geschied dit, dan zal deze brochure zeker een zeer interessante lectuur geven, want er is over de groots winsten, welke de leden van deze vereeniging in den loop dier jaren hebben genoten, inderdaad veel te schrijven.

Nieuwe Gorinchemsche Courant 11-03-1917; p. 2/4

Giessennieuwkerk. Zuivelfabriek.

Door enkele aandeelhouders van de zuivelfabriek is deze week de navolgende circulaire verspreid :

Er zijn in de zuivelfabriek twee partijen. Dit is zeer jammer.

Niemand kan het meer betreuren dan wij. Maar de werkelijkheid is niet anders. Nuchter bezien, draait het geschil om den directeur, den heer Boekel.

De eene partij wil hem weg hebben; dat is in de laatste drie jaren zeer duidelijk uit allerlei feiten gebleken; op allerhande manier en met verschillende middelen is geprobeerd den heer Boekel te bewegen heen te gaan.

Wat er gebeuren zal, wanneer hij zijn plaats heeft verlaten, is altijd nog ten deele in het duister gebleven; dat blijft een verrassing voor de toekomst.

De andere partij wil den directeur houden; zij is over zijn optreden en de resultaten van zijn arbeid tevreden en betwijfelt of wel gemakkelijk een ander persoon zal zijn te vinden, wien men met evenveel gerustheid de behartiging van een zoo groot bedrijf kan overgeven.

Beide partijen zijn vrijwel tegen elkaar opgewassen.

De familiepartij is het sterkst in het getal der aandeelen; de Boekel-partij in het getal der personen.

Van de 125 aandeelhouders zijn er zeker minstens 70 personen vóór, om den directeur te handhaven.

Maar van de 200 aandeelen, die ieder één stem uitbrengen, zijn er ongeveer 105 tégen den directeur en 95 vóór.

Dit komt hiervandaan, dat de familiepartij een groot aantal aandeelen in enkele handen heeft en zij in het laatste jaar door misbruik van macht op onrechtvaardige manier dit aandeelenbezit heeft weten te vergrooten.

Het gevolg van deze machtspolitiek nu is dit, dat 50 personen heerschen over 70 personen; dat een kleine meerderheid een groote minderheid er onderhoudt, deze onderdrukt en alle gelegenheid ontnemt om een evenredigen en rechtmatigen invloed uit te oefenen op den gang van zaken.

A.s. Vrijdag zal er weer een algemeene vergadering wezen.

Dan zullen er twee nieuwe commissarissen moeten worden gekozen.

Tevens zal er worden beraadslaagd over een voorstel van commissarissen om een weg te zoeken, waarlangs een der partijen bij minnelijke schikking uit de vennootschap uittreedt.

Zeker een belangrijk voorstel.

Wij zijn in beginsel niet onbereid mee te werken om tot vrede te komen.

Maar alleen op deze voorwaarde:

over de teruggave der onrechtmatig in bezit genomen aandeelen willen we voorhands nog zwijgen, doch aan onze partij moet onmiddellijk althans in dit opzicht recht worden gedaan, dat zij in de gelegenheid worde gesteld om in de vacatures-Aanen en Van Harten, twee mannen van haar partij benoemd te krijgen.

Wij verzoeken U daarom:
geef geen volmacht af;
kom zelf op onze vergadering;
beloof niets en bindt U niet van te voren hoe ge stemmen zult;
wacht eerst de besprekingen af;
hoor ook uw wederpartij en
doe dan zooals ge meenen zult, dat rechtvaardig is en het meest in het belang der fabriek, waarvan de bloei ons allen ter harte gaat.

Nieuwe Gorinchemsche Courant 22-03-1917;

GIESSENNIEUWKERK. ZUIVELFABRIEK.

Op Vrijdag 9 Maart 1917 werd de algemeene vergadering van aandeelhouders gehouden in de zaal van den heer De Baat aan het Pinkenveer.

Aanwezig waren ongeveer 100 personen, vertegenwoordigende 195 aandeelen.

De heer *G. M. van Houweling* opende de vergadering als voorzitter van het college van commissarissen met een koele toespraak; hij wees op de belangrijke punten, welke aan de orde zullen komen; hij hoopte dat de bespreking zakelijk en op vriendschappelijken toon zullen worden gevoerd, want de wereld is groot genoeg voor twee kaasfabrieken en de twee partijen die er zijn, kunnen zich gemakkelijk ieder op eigen terrein ontplooien.

De *secretaris*, de heer D. van Harten las de notulen van de vergadering van 17 Februari 1917; deze werden goedgekeurd, na een opmerking van den heer Slob, dat deze voor zoover de inhoud luidt – wel juist zijn te achten, maar zijn inziens op verre na niet volledig.

Aan de orde kwam nu het jaarverslag van den secretaris.

De heer Slob stelde voor van de volgorde van de agenda af te wijken en eerst te bespreken punt 6, 7 en 9, waarin hij een onafscheidelijk verband ziet.

Punt 6. Voorstel van commissarissen om een commissie te benoemen, die zoo spoedig mogelijk met een voorstel ter tafel komt om een minnelijke scheiding te verkrijgen.

Punt 7. Benoeming van twee commissarissen.

Punt 9. Voorstel van 28 aandeelhouders, zijnde een motie van orde, welke luidt als volgt:

De vergadering van aandeelhouders der zuivelfabriek „Samenwerking” te GiessenNieuwkerk; overwegende:

dat de presidentcommissaris in de laatstgehouden vergadering van aandeelhouders heeft erkend, dat er in de Vennootschap twee partijen zijn en dat commissarissen bij de uitgifte van nieuwe aandelen en de overschrijving van oude aandelen er rekening mee houden, welke houding de toekomstige aandeelhouders tegenover het college van commissarissen zullen aannemen;

dat dit standpunt leidt tot misbruik van eigen positie en een onderdrukking van de andere partij;

dat het zijn van de twee partijen oprecht betreurd wordt, doch beide partijen eenmaal bestaan en nu zij gebleken zijn vrijwel in sterkte tegen elkaar op te wegen, de billijkheid ook meebrengt, dat niet de een de ander overheerscht, maar aan beide partijen een evenredige invloed op de gang van zaken worde toegekend;

besluit, commissarissen uit te noodigen door woord en daad mede te werken, dat de bezetting van de beide met 1 Maart a.s. openvallende zetels worde overgelaten aan de partij, die zich met de richting en het beleid van het college in zijn laatste meerderheid niet heeft kunnen vereenigen;

Spreker herinnerde dat de voorzitter er op gewezen heeft om toch op kalme, zakelijke en vriendschappelijke wijze met elkaar te spreken om tot een minnelijke scheiding te komen; gaarne wil hij daartoe meewerken en wordt hiertoe door de vennootschap besloten dan kunnen zeker dingen blijven rusten, welke anders allicht de commissarissen niet aangenaam zullen stemmen en tot eenige geprikkeldheid aanleiding zouden kunnen geven.

De *Voorzitter* heeft geen bezwaar tegen deze wijziging van volgorde, waarom daartoe wordt besloten.

Hij wenscht nu zelf eerst uiteen te zetten de aanleiding, welke commissarissen tot het doen van hun voorstel hebben gebracht en hij doet dit ongeveer op deze wijze.

Alle aanwezigen zijn het zeker hierover wel eens, dat zij het met elkaar geweldig oneens zijn. Dit is vooral in de laatste vergadering gebleken; daar bleek, dat het niet mogelijk is langer bij elkaar te blijven; als het gedurig moet gaan zooals daar, dan is het beter uit elkaar te gaan en te trachten op minnelijke wijze te scheiden.

Er wordt tegen commissarissen een bestrijding gevoerd op een manier, die voor hen niet is om te dulden; in de kranten verschijnen ongeteekende stukken, waarop de commissarissen niet kunnen en niet willen antwoorden en waartegen zij niets kunnen uitrichten, want zij hebben aan de redactie van die krant gevraagd om den naam van den schrijver te openbaren, doch deze wilde dat niet doen.*⁶

Het is erg onplezierig te worden uitgemaakt voor belhamel, te worden beschuldigd van onwettige en partijdige handelingen en niet in de gelegenheid te zijn die beschuldigingen te weerspreken; het wordt een vechten tegen windmolens; al die dingen hebben zeer gegriefd en geërgerd;

6 * (Officieel is ons niets gevraagd. Voor tegenspraak is ons blad steeds beschikbaar gesteld. RED)

temeer omdat 28 onderteekenaars nu weer gekomen zijn met een voorstel en deze beschuldigingen overdragen.

Iemand zou kunnen vragen: wat stoortge U daaraan? Het zou gaan om zich daaraan niet te storen, wanneer deze krantenstukjes geen steun vonden in de vennootschap; feitelijk hebben 85 stemmen daarop hun zegel gelegd; deze gesanctioneerd en dat maakt indruk naar buiten.

Commissarissen zijn zich niet bewust van eenige onderdrukking of onwettige handeling; zij willen erkennen wel eens informeel te hebben gehandeld, doordat eenige nieuwe aandeelhouders mondeling zijn aangenomen maar daar heeft geen bedoeling achtergezeten.

Nu is de vraag: wat moeten wij doen? Niemand weet er iets beters op dan dat wij gaan scheiden; met onderling goedvinden; met elkaar in het vaarwater te zitten, schieten wij niets op; wij moeten ons onthouden om er dingen bij te sleepen, welke er niets mee te maken hebben; dan is het mogelijk, dat wij bijna allen het eens kunnen worden om uit elkaar te gaan; zóó, dat er slechts enkele personen tegen blijven; want een minnelijke scheiding moet met zoo goed als algemeene stemmen gebeuren.

Hoe zal het mogelijk zijn dit uit te voeren? Alle leden hebben gelijke rechten; hebben evenveel aanspraak op de bezittingen van de fabriek; er zal een technisch man moeten komen om de waarde van gebouwen en grond en machinerieën en inventaris te bepalen; de aandeelen zullen op waarde moeten worden gesteld; wie er uit wil, moet zijn geld hebben; moet worden uitgekocht; de afschrijvingen, welke hebben plaats gehad, dienen tot vermeerdering van de waarde van de fabriek; misschien behoeft aan de partij, die uitgekocht wordt, geen geld gegeven worden, maar wil ze een nieuwe fabriek bouwen. Vooral in deze dagen zullen de aandeelen hoog te schatten zijn; de uittredende partij moet goed betaald worden; er kan zoo noodig worden geloot of onderling geschikt.

De vergadering zal in beginsel moeten uitmaken of zij dien weg opwil.

Er is nog een omstandigheid, die de scheiding zeer in de hand werkt.

Toen in 1905 over den bouw van de fabriek gepraat werd, is er begroot een som van f 30,000,- en er werd toen gezegd: als deze fabriek te klein wordt, laat een ander er dan op een andere plaats ook maar een bouwen!!

In 1916 is er veel schade geleden, doordat de fabriek te veel melk had, die niet economisch verwerkt kon worden; voor zooveel melk als er toen aangevoerd werd, heeft de fabriek geen goede inrichting; het is noodzakelijk, dat er een nieuwe fabriek komt; de tegenwoordige inrichting is zóó slecht, dat commissarissen er zoo'n hoeveelheid melk niet aandurven toevertrouwen; er is geen roomzuurlokaal; het ontvanglokaal is niet goed; zeker voor f 30.000.- à f 40.000,- moet er verbouwd worden, zal de te verwachten melk verwerkt kunnen worden zooals het behoort; daarom is er veel te zeggen voor een aparte, een nieuwe, een tweede fabriek.

Verleden jaar werd er al ongeveer 7 miljoen liter melk verwerkt; er is kans, dat dit bij twee fabrieken nog vermeerderen zal; dan heeft elke fabriek nog 4 miljoen liter; dat is genoeg om een bedrijf flink rendabel te maken; de melkleveranciers krijgen dan zeker zooveel geld voor hun melk als nu en de vrees moet worden weggenomen, dat het een schade voor den boer zou worden, als er een tweede kaasfabriek bijkwam.

De heer Slob zeide wel met eenige verwondering van het voorstel van commissarissen te hebben gehoord.

Persoonlijk is hij er tegen nu reeds dezen weg op te gaan; zijns inziens is er zooveel onrecht gebeurd, dat eerst moet worden goedge maakt, alvorens tot een minnelijke scheiding mag worden meegewerkt.

De personen, wier gevolmachtigde hij is en verschillende aandeelhouders wier woordvoerder hij is, denken er evenwel anders over; daarom wil spreker zijn eigen oordeel op zij zetten en hun opinie verdedigen.

De aandeelhouders die als de Boekel-partij zijn aan te duiden, zijn in beginsel niet onbereid na gezamenlijk overleg te trachten op vriendschappelijke wijze uit elkaar te gaan, maar op één voorwaarde, die eerst moet worden vervuld en dat is, dat de twee plaatsen, die vandaag in het college van commissarissen open zijn, worden bezet door de partij, welke op dit oogenblik in het college niet vertegenwoordigd is; zij meenen dit te mogen vragen als een eisch der rechtvaardigheid. Waar er - zooals hier- twee partijen zijn, bijna even sterk is het onredelijk, dat de eene partij alle vijf zetels bezet en de andere partij buiten het bestuur sluit.

Dit is de bedoeling van de motie van orde, onder punt 9 der agenda vermeld, welke in dit verband dient te worden besproken in beslist.

Daar komt nog iets bij. Commissarissen willen probeeren een minnelijke scheiding te bewerken en zij stellen voor daartoe te benoemen een aparte commissie van zeven leden. Dit is zeer vreemd, want een vorige vergadering was er door vele aandeelhouders verzocht ook een commissie te benoemen om te onderzoeken wanneer en op welke wijze ieder der aandeelhouders is ingeschreven geworden en wie van hen als rechtsgeldig aandeelhouder dient te worden erkend en toen heeft de voorzitter dit met kracht bestreden o.m. met deze argumenten: zoo'n commissie geeft niets; zij kan toch niets; het is een wassen neus; zij kan enkel advies geven evz. Nu komt de voorzitter zelf zoo'n commissie warm aanbevelen; is dit niet vreemd?

Daarom heeft spreker een ander idee. Laten commissarissen de motie van orde overnemen, zich althans niet daartegen verklaren; met woord en daad meewerken om de twee opengevallen zetels te doen bezetten door twee mannen uit de Boekel party; dan zijn beide partijen in het college van commissarissen vertegenwoordigd en wel 3 uit de familie partij en 2 uit de Boekel partij; dan is in dit opzicht althans eenigszins recht gedaan; dan kunnen commissarissen in hun nieuwe samenstelling een plan tot minnelijke scheiding veel beter overwegen en uitwerken, dan een commissie dit zou kunnen doen, welke geheel buiten de commissarissen staat en volgens een vorige verklaring van den voorzitter toch maar een wassen neus is!

De kans op goed resultaat is dan veel grooter, want als het beide partijen in het college gelukken mocht om een wijze van boedelscheiding te vinden, welke hen bevredigt, dan zal er ook vrij groote zekerheid wezen, dat de groote meerderheid der aandeelhouders in de vennootschap dien weg wil opgaan.

Daarom beveelt spreker de motie van orde in de gunst der vergadering aan.

Hij wil nog wijzen op deze inconsequenties; er wordt voorgesteld een aparte commissie, staande op zich zelf; los van de commissarissen, maar waarom dan den heer Schakel wel voorgedragen, die toch zelf commissaris is?

De *Voorzitter* antwoordde, dat het hem niet schelen kon, wie er in die commissie zal zitten; met de voorgedragen personen wordt slechts bedoeld een aanwijzing te geven.

Over den toestand der minderheid wil hij liever niet spreken; hij voelt er weinig voor om mee te werken, dat zij twee zetels in het college van commissarissen zullen verkrijgen, wat moet dat worden? Er moet in het college een eenheid zijn van gedachte en eenheid van handelingen; welke partij dit ook is; dat wordt niet gezegd om iemand te onderdrukken; commissarissen kunnen niet toelaten, dat er in hun samenstelling twee partijen zijn; wat een gehaspel zou dat worden; wat een schade voor de fabriek !

Voor een vertegenwoordiging van de minderheid voelt hij niets; het recht berust bij de vennoten; de aandeelhouders stemmen naar eer en geweten en zij stemmen geheim; wie de meerderheid van de stemmen heeft verkregen, is gekozen en dat is recht; een uitdrukkelijk erkennen van een recht der minderheid op een of twee plaatsen zou onwettisch zijn; dat kan niet bestaan.

In dit verband wijst spreker op het kabinet Cort van der Linden, die ook eenheid in de regeering behoeft en daarom geen antirevolutionairen en roomschen in zijn kabinet gebruiken kan.

Een vorig maal was hij tegen een commissie, nu is hij er niet tegen; aan haar zal volmacht worden gegeven om alle inlichtingen bij commissarissen en directeur in te winnen, welke zij noodig heeft en dan kan zij net zoo goed werken als de commissarissen zelf.

De heer *T. Kooijman Pzn.* begreep niet wat er tegen is om de gedachte van den heer Slob te steunen. Er zijn twee partijen; de een is de meerdere in het aantal aandeelen, de ander in het aantal personen; wat is er nu billijker dan beide partijen in het college van Commissarissen recht van meespreken te geven ?

De heer *F. van IJzeren* herinverde zich de aangename wijze, waarop hij in vroegere jaren met den voorzitter heeft samengewerkt, hoewel hij niet tot dezelfde (politieke?) partij behoorde; over den twist en de oneenigheid, welke nu gerezen is, heeft hij spijt; zelf voelt hij zich tusschen de partijen te staan; eigenlijk meent hij onzijdig te wezen.

Hij zou liever niet uit elkaar gaan, maar bij elkaar blijven en het geschil opheffen; een voorstel daartoe zou hij wel willen doen, als het gesteund werd.

De heer *Aart van Houweling* meende dat een scheiding zal uitloopen op 2 fabrieken, hetgeen hij betreuren zou. Liever wil hij ook bij elkaar blijven, waarom hij vraagt of er nog niet een andere scheiding zou kunnen volgen, welke ook een bevredigende oplossing geeft.

Eigenlijk kan hij niet toegeven, dat er twee partijen zijn, maar als ze moeten worden aangenomen, ziet hij het punt van geschil niet allereerst in den directeur maar in de tegenstrijdigheid van de belangen tusschen leveranciers en niet-leveranciers; daar moet ook de gezonde oplossing gezocht worden; de grondfout zit in de samenstelling van de fabriek; het moet geen vennootschap zijn maar een coöperatie; wanneer de fabriek werd omgezet in een zuivere coöperatieve vereeniging, konden de melkleveranciers bij elkaar blijven en was alle oorzaak voor geschil opgeheven.

De Voorzitter dankt voor het sympathieke woord van den heer van IJzeren.

Hetgeen in de laatste dagen hier is gezien en gehoord, is te erg; al die ongeteekende stukken en dat geschrijf in boekjes mag zoo niet langer doorgaan; dat is niet om te verdragen

De laatste spreker heeft terecht gewezen op de omzetting in een zuivere coöperatie; dat is de goede weg; daarin zit het cardinale punt, waarover gestreden wordt; een voorstel in dien geest zal

met warmte worden gesteund; dat is de meest zuivere vertegenwoordiging van de belangen der melkleveranciers; gaarne wacht hij daartoe een voorstel van de andere partij.

De heer Slob zeide nog maar steeds niet te begrijpen dat de voorzitter niet wil meewerken en de minderheid ook recht van meespreken te geven. Er is gewezen op het kabinet Colt van der Linde.; hij wil wijzen op onze gemeenteraden en bijv. het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland; daar zijn alle partijen in vertegenwoordigd; ook in de meeste gemeenteraden; daar wordt in zekeren zin gehuldigd het beginsel van evenredige vertegenwoordiging; dat is billijk en praktisch ook gewenscht, dan worden de scherpe kanten over en weer wat afgevlind.

Voor de idee om te besluiten tot een coöperatieve vereeniging gevoelt hij niets; deze vorm acht hij in hooge mate gevaarlijk, dat is aan de vergadering wel bekend. In ieder geval - om daartoe te geraken, zou de vennootschap moeten worden opgeheven, geliquideerd.

Intusschen wil hij toegeven, dat er met dit plan tweeërlei kan worden bereikt. Ten eerste, dat spreker zelf, Mr. Slob, uit dat gezelschap verdwijnt, want als niet-melkleverancier zal hij geen lid der coöperatie kunnen zijn, ook al zou hij zulks willen, wat wel niet het geval zal zijn!

En ten tweede is de gelegenheid schoon om op zulk een manier den directeur Boekel kwijt te raken.

De *Voorzitter* hoe bedoelt u dat?

De heer *Slob*: wel eenvoudig als er een coöperatieve, vereeniging zal worden gevormd, moet eerst de Vennootschap worden onthouden; dan is de directeur, die ambtenaar is van de vennootschap los en zonder betrekking, dan zal het te bezien staan of de nieuwe vereeniging hem wel zal aanstellen tot directeur van het nieuwe bedrijf terwijl het tevens zal moeten blijken of de directeur zoo'n nieuwe positie zou willen aanvaarden.

Er is gezegd door den heer Aart van Houweling dat de grondfout van de vennootschap zit in den strijd der belangen van de melkleveranciers, en de niet-leveranciers, in de samenbrenging van deze twee categorieën in één als coöperatie werkende vennootschap; dat eigenlijk de fabriek staat en valt met de leveranciers en dat alleen leveranciers over hun melk moesten hebben te beslissen.

Maar eilieve ! als dit zóó is, waarom heeft de voorzitter dan niet gezorgd, dat de 22 aandeelen, welke onlangs nog in portefeuille waren, werden uitgegeven aan leveranciers? Insteede daarvan zijn er velen gegeven aan personen, die geen spat melk leveren o.a. aan twee kinderen van den voorzitter en een van zijn zuster terwijl ook een aandeel is overgeschreven op zijn broer, die al twee aandeelen had.

Nog vele groote en vaste leveranciers staan buiten de fabriek en zij kunnen geen aandeel krijgen; waarom is dan door den voorzitter en zijn familieaanhang niet voor hen gezorgd, dat zij over den prijs van hun melk een woord kunnen meespreken? Om dit doel te bereiken is een omzetting in een coöperatieve vereeniging niet eens noodig; daarvoor is een veel eenvoudiger weg; als het aandeelkapitaal wordt vergroot met f 50.000.-, kunnen aan 100 personen ieder een aandeel van f 500.- gegeven worden en als dat gebeurt, zijn er zeker 100 verschillende personen in de fabriek geïnteresseerd, waartusschen spreker dan met één simpel aandeel toch zeker geen kwaad meer brouwen kan, zoodat het niet noodig is te zoeken langer naar een middel om hem kwijt te raken !

De heer *Van IJzeren* stelt voor te beginnen om aan de beide aftredende commissarissen te vragen zich weer beschikbaar te stellen en wil de vergadering aanraden om ze weer te herbenoemen;

vervolgens een commissie van drie personen aanwijzen en dan samen naar een oplossing zoeken met dezelfde bedoeling om bij elkaar te blijven; of het is vennootschap of een coöperatie laat hem koud; hoewel hij veel voor een zuivere coöperatieve vereeniging voelt; twee leden der commissie zouden dan moeten worden gekozen uit de minderheid.

De Voorzitter beveelt het denkbeeld van den heer Van IJzeren zeer aan; de idee om bij elkaar te blijven is hem net zoo lief als de gedachte om uit elkaar te gaan; het zij dit dan geschiedt in den vorm van een nieuw op te richten coöperatieve vereeniging dan wel door wijziging van de statuten der vennootschap; hij voelt er veel voor de aftredende commissarissen te verzoeken aan te blijven en een weg te zoeken, dat de melkleveranciers alleen hun vertegenwoordigers aanwijzen.

Er wordt een pauze gehouden om aan de vergadering gelegenheid te geven eens met elkaar te overleggen.

Na afloop der pauze stelt de heer *Van IJzeren* voor om een weg uit reorganisatie te zoeken; de beide aftredende commissarissen te herkiezen; een commissie uit de minderheid aan te wijzen om eene vredelievende oplossing te zoeken hetzij in een coöperatieve vereeniging hetzij in den weg van reorganisatie, doordat de fabriek klein is voor de verwerking van zooveel melk, enz.

De Voorzitter zegt: laten wij besluiten te liquideeren en toch blijven samenwerken; laten wij melkleveranciers met elkaar een coöperatie stichten; deze vergadering kan alleen zeggen, wij willen de vennootschap ontbinden en de fabriek overdragen; als nu alle leveranciers met elkaar teekenen, dat zij samen een nieuwe vereeniging zullen vormen, heeft de commissie niets meer te doen; dan behoeft de oplossing niet meer gezocht; dan is die gevonden; alleen de details behoeven dan maar geregeld te worden.

Laat de vergadering nu maar zeggen: wij zijn bereid de fabriek over te dragen; desnoods zou ik nog wel te vinden zijn voor den vorm van een vennootschap als de niet-leveranciers maar geen aandeelen meer kunnen krijgen of houden.

De heer Slob komt hier tegen op. Aan de orde is het voorstel van commissarissen om in beginsel te besluiten uit elkaar te gaan; daarvoor is veel te zeggen; nu de voorzitter zelf heeft erkend, dat de twee partijen zóó fel tegen elkaar staan, dat samenwerken onmogelijk is.

Spreker en zijn vrienden zijn ook voor scheiden maar niet half, doch heel; laat de vergadering zich nu uitspreken, dat zij scheiding wil, dan kan de commissie bestudeeren op welke wijze de boedelscheiding het best zal plaats vinden.

Wil de uittredende partij zich dan vereenigen en een nieuwe coöperatie stichten, dat kan gebeuren; dat moeten zij zelf weten; ieder der aandeelhouders is bevoegd om zich daarbij aan te sluiten, als hij mag en wil; er zullen er zijn, die niet mogen; er zullen er zijn die niet willen; voor de belangen van deze laatsten moet ook worden gezorgd.

Laat de vergadering toch niet meenen, dat de vrede er zijn zal, wanneer de niet-melkleveranciers maar uit de vennootschap verdwenen zijn. O, neen! als alle aandeelhouders, die melk leveren, in de nieuwe coöperatie samen moeten blijven, blijft ook de ruzie! Want dan zullen ook velen zich niet met de leiding en manieren van den voorzitter en zijn partij kumen vereenigen en dan blijft dezelfde strijd, alleen met dit verschil, dat spreker er niet meer deel aan zal kunnen nemen en

geen woordvoerder zijn van vele personen, die zich hebben te beklagen over onrecht en onderdrukking.

Daarom geeft het plan van den heer van IJzeren geen goede oplossing.

De heer *Schakel* stelt voor alvast te besluiten, dat de twee aftredende commissarissen D. K. Aanen en D. van Harten weer voor twee jaren zullen in functie blijven.

De heer *Kooijman* vestigt nogmaals de aandacht op het feit, dat er twee partijen zijn; vrijwel in sterkte tegen elkaar opgewassen; hij staat erop, dat de twee opengevallen zetels aan de minderheid komen en vindt, dat dit een eisch is der billijkheid.

Wanneer de andere partij haar macht blijft misbruiken, zal de oppositie blijven voortduren en tenslotte met geweld zich tegen haar onderdrukking moeten verzetten.

De Voorzitter antwoordt, dat dergelijke dreigementen hem zoo koud laten als een steen; woorden als geweld en oppositie maken geen indruk op hem; enkele dagen geleden heeft hij een brief gehad van een aandeelhouder, waarin deze eerst eenige vriendelijke woorden had neergeschreven, doch het eind kwam op deze waarschuwing neer, dat de graanmalerij wel eens in den strijd zou kunnen worden betrokken; ook deze brief heeft hem totaal koud gelaten; de graanmalerij zal zijn tegenpartij nooit kunnen omverstoeten; evenmin als zij de zuiderzee zou kunnen leegscheppen.« Spreker weet zich overtuigd altijd billijk en rechtvaardig gehandeld te hebben.

De heer *Van IJzeren* handhaaft zijn idee tot reorganisatie en roept aller medewerking in om deze poging tot ruimtelijke scheiding te begraven; er moet wezen een bereidheid om de fabriek over te dragen, waarmee deze toestand zal zijn veroordeeld.

De heer Du Croo verklaart niet te kunnen begrijpen, wat de voorzitter en zijn partij er toch tegen hebben om twee plaatsen van de vijf over te laten aan de Boekelpartij; dan heeft zijn partij toch nog de meerderheid in het college van commissarissen.

Spreker steunt daarom het voorstel om ook aan de minderheid een recht op meespreken te geven en dan een commissie te benoemen tot het zoeken van een weg tot ruimtelijke scheiding.

De Voorzitter wil het voorstel van commissarissen intrekken en liever een oplossing zoeken, dat alle melkleverancien bij elkander blijven.

De heer *Slob* zegt dan het voorstel van commissarissen te zullen overnemen; hij verzoekt, dat er zal worden gestemd; het is duidelijk, dat samengaan onmogelijk is en scheiding gewenscht; laat de vennootschap zich principieel uitspreken of zij scheiding wil of niet.

Na eenig gescharrel en tegenstribbelen van den voorzitter wordt er gestemd.

Het voorstel van commissarissen om tot minnelijke scheiding te besluiten wordt aangenomen met 150 tegen 22 stemmen; waarbij dit het merkwaardige was, dat de commissarissen - hoewel dit een voorstel van hen zelf was en door den voorzitter in een lange rede met warme woorden verdedigd - niet meestemden, maar zich van stemming onthielden.«

Waarom? dat zal wel niemand der aanwezigen hebben begrepen; was deze malle vertooning achterwege gebleven en hadden zij vóórgestemd, zooals verwacht mocht worden, dan zou de uitslag der stemming zijn geweest 172 stemmen vóór de scheiding en 22 stemmen tegen.

(Slot volgt),

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 25-03-1917; p. 1-4

GIESSENNIEUWKERK. ZUIVELFABRIEK,

(Vervolg en slot).

Na deze stemming werd bij acclamatie besloten de beide aftredende commissarissen weer te herkiezen; zij nemen hunne benoeming voorloopig weer aan.

In verband met den door vele aandeelhouders uitgesproken wensch om toch uit elkaar te gaan, verklaren de 28 aandeelhouders voorloopig hunne motie van orde in te trekken en eveneens hun voorstel, hetwelk luidt:

De vergadering van aandeelhouders;

Overwegende, dat de president-commissaris C. M. van Houweling in de laatstgehouden vergadering van aandeelhouder, heeft erkend van de in de maand Maart 1916 nog in portefeuille zijnde aandeelen twee aandeelen te hebben opgevraagd en verkregen voor zijn beide kinderen Dirk en Mans;

dat deze aandeelen, volgens het duidelijke en ondubbelzinnige besluit van de aandeelhoudersvergadering van 25 Februari 1916 enkel mochten worden uitgegeven aan personen, die over 1916 meer dan 30.000 liters melk aan de fabriek hebben geleverd en zich wilden verbinden ook voor het jaar 1916 al hun melk te zullen leveren;

dat de kinderen van den president-commissaris waren noch zijn veehouderes veel minder melkleveranciers, zoodat de aandeelen zijn onrechtmatig verstrekt en andere gegadigden daarvoor zee benadeeld;

spreekt zijn afkeuring uit over deze handeling en verzoekt den president-commissaris te bevorderen, dat deze beide aandeelen weer worden in portefeuille gebracht of dat twee andere te zijnen name vermelde aandeelen worden gesteld ter beschikking van melkleveranciers, die krachtens bovengenoemd besluit zich tot het verkrijgen van een of twee aandeelen hebben aangemeld en aan de beurt zijn om geholpen te worden.

Het jaarverslag van den secretaris was als altijd kort en krachtig; hij schrijft daarin: Het spreekt dat de gang van zaken der fabriek wederom sterk onder den invloed van den oorlog atond.

De massa's handelsbelemmeringen maakten het besturen en leiden der fabriek oneindig veel moeilijker dan in een gewoon jaar.

En niet alleen onze ijverige Directeur, maar ook het bestuur kreeg meer arbeid, getuige de 16 bestuursvergaderingen, welke grootendeels gewijd aan de vaststelling van de melkprijzen en de regeling van kleine inwendige aangelegenheden, toch ook voor een deel oorlogsgevolgen behandelden.

Niettegenstaande de groote moeilijkheden zijn de zaken van onze fabriek voorspoedig gegaan; einde Juli of begin Augustus scheen het, alsof er voor de fabriek donkere tijden zouden aanbrenken, er was n.l. bericht ingekomen dat de fabriek geschorst was als Exporteur.

Na een bezoek van den Directeur en een daarop gevolgd bezoek van twee commissarissen - den heer Schakel en ondergeteekende - aan de Kaasvereniging, werd terstond opheffing verkregen zonder dat het bedrijf er eenige schade door leed.

Verder moet getuigd worden, dat het beheer van de fabriek door den Directeur met beleid en in weerwil van de vele moeilijkheden door circulaires en regelingen, die elk oogenblik konden veranderen en dan weer het nemen van nieuwe regelingen noodig maakten, ook met succes heeft gevoerd; daarvoor op deze plaats een woord van dank.

Het jaarverslag van den directeur was zeer uitvoerig; het wordt ingeleid als volgt:

Wat het Financieel gedeelte betreft kunnen wij ook tevreden zijn; vergelijkt men over die jaren onze prijzen met die der zusterverenigingen van dezelfde capaciteit dan is daar alle reden toe.

De toestand in den handel is tijdens den oorlog steeds moeilijker geworden; hoewel er eerst nog tamelijk veel vrijheid was, is het nu zoover dat vrijwel de geheele handel gecentraliseerd en aan strenge voorschriften gebonden is, verder is voor de in oorlog zijnde landen naar beide zijden een zeker percentage der productie toegezegd en is hiermede een reden voor prijsopdrijving bij de afnemers vervallen.

Het is duidelijk dat hiermede de positie der Nederlandsche veehouders niet gunstiger is geworden, een oordeel in hoeverre dit was te vermijden tigt niet op onzen weg, daarvoor moeten de leidende personen met te veel factoren rekening houden die ons buitenstaanders niet bekend zijn en de groote massa wellicht ook niet bekend kunnen en mogen zijn; laten wij volstaan met dankbaar te gedenken dat wij tot heden alleen moeilijke tijden, maar niet erger beleefden voor ons land.

Aangaande gebouwen en inventaris vermeldt dit:

Met de enorme stijging der prijzen van het materiaal is het te betreuren dat vroeger niet reeds een beslist voorstel is gedaan tot aanschaffing van een koelmachine; wij zouden voor ons bedrijf met een installatie van pl.m. zeventuizend gulden zijn klaar gekomen, thans wordt volgens opgaaft voor een zelfde installatie zestienduizend gulden gevraagd.

Een groote verbetering in het bedrijf zou het echter reeds zijn, als wij onze koelcapaciteit met nortonwater vergrootten, wij waren dan in staat de melk vlugger te ontvangen en af te koelen.

Om dit te bereiken is het noodig dat een deel van het oude en niet in gebruik zijnde melklokaal wordt verlaagd, wij krijgen dan gelegenheid ook bij het tweede ontvanglokaal geregeld te ontvangen en af te koelen en daardoor in het warme jaargetijde de elk vlug gelost en afgekoeld in de bewaarbakken te hebben.

Van de andere zijde is er wel op gewezen dat een andere oplossing in deze, het afschaffen der buitenwijken zou zijn; het kan niet ontkend worden dat hiermede ook verkorting van den tijd van melkaanvoer wordt bereikt, maar dit kan ons met terzijdestelling van de grootere koelcapaciteit niet radicaal genoeg helpen om te denken dat wij dan een toestand helpen zouden hebben waarop niet viel af te dingen.

Een verder bezwaar hiertegen is, dat een inkrimpen van het bedrijf in die richting tevens meebrengt een verlies van bedrijfsopbrengsten en van beste winterleveranciers, en dat die factoren van gewicht zijn, zal de Directeur stellig mee het beste kunnen beoordeelen; op verzoek geeft bij hierover gaarne inlichtingen.

Het aanschaffen van een koelmachine wordt op, door mij aan andere deskundigen gevraagde, adviezen nog tegen den hooger en kostenprijs als loonend beschouwd, laten wij echter deze aanschaffing voorloopig rusten en wordt alleen de koelcapaciteit met nortonwater verhoogd door het aanschaffen van een koeler, dan acht ik dat in den toestand van den tijd van melkontvangst toch reeds een flinke verbetering ontstaat, en willen wij dan in latere tijden toch een koelmachine plaatsen, dan komt deze meerdere koelcapaciteit ons evengoed als blijvend voordeel.

Een verder aan te brengen verbetering kan bestaan in het wegnemen van de zoldering in het koellokaal en het aanbrengen van een flinke luchtkap in het dak, deze verandering kan gerust als een dringende noodzakelijkheid worden aangezien.

Over 1916 werd een gemiddelde prijs per kilogram betaald van 10,31 cent tegen 9,11 over 1915, terwijl de wei werd teruggegeven en alle kosten van vervoer en het schoonmaken der bussen voor rekening van de fabriek bleven.

De heer *P. Schakel* en *L. van Harten* wezen op enkele fouten in de cijfers van het verslag. Het rapport van de commissie van controle en de balans met winst en verliesrekening werden goedgekeurd.

Het voordeelig saldo der genoemde rekening bedraagt totaal f 16.196,50½, waaraan de volgende bestemming is gegeven.

Rente Aandeelen	f 4000,-
Afschrijving Inventaris	f 7000,-
Afschrijving grond en gebouwen	f 4000,-
Storting reservefonds	f 120,-
Onverdeeld balans-saldo	f 1076,50½

Het college van commissarissen stelt voor het saldo ad f 1076,50½ als volgt te verdeelen:
Gratificatie aan het personeel:

f 15.- per man en f 2.- voor ieder kind onder 15 jaar	f 351,-
½ pct. rente op de aandeelen	f 500,-
restant om er te boeken	f 225,50½

De heer *Slob* wijst erop, dat de namen van het personeel van de fabriek staan vermeld op bladzij 4 van het jaarverslag; dat zijn 20 personen met bovenaan den naam van den directeur. Is het nu de bedoeling ook den heer Boekel een gratificatie te geven van f 15 ? En zoo niet, mag dan worden gehoord, waarom alzoo is beslist?

De Voorzitter antwoordt, dat het de bedoeling van commissarissen is geweest den directeur niet in de gratificatie te begrijpen; zij rekenden hem niet tot het personeel; de reden daarvan zal de directeur wel weten; deze heeft zich zeer sterk partijdig aangesteld ; hij had zich buiten den strijd moeten bonden en is niet onschuldig aan den loop der zaken; commissarissen zouden wel hypocrieten moeten zijn om zoo'n man voor een gratificatie voor te dragen!⁷

De heer *Slob* komt hiertegen op. Er zijn 20 leden van het personeel, de directeur is de eerste en voornaamste ambtenaar van de vennootschap; alle 19 anderen krijgen een gratificatie; de directeur alleen krijgt niets. Waarom toch? De gedachte, welke aan het geven van een gratificatie ten grondslag ligt, is zeker waardeering voor gepresteerd arbeid. Welnu ! waarom wordt er nu wel waardeering uitgesproken voor de werkzaamheden van het lager personeel en waarom niet van den directeur?

Dit is onbegrijpelijk, want het verslag van den secretaris is vol lof over de prestaties van den heer Boekel en de goede financiële resultaten van het bedrijf heeft ieder melkleverancier in zijn beurs kunnen voelen en nog nooit is er zooveel voor de melk betaald als dit jaar!

Verleden jaar stelde de heer Kooijman voor het lagere personeel en den directeur ieder een gratificatie te geven; toen was de Voorzitter geweldig tegen beide voorstellen en ze zijn met een kleine meerderheid verworpen; nu komt diezelfde bestrijder van toen een gedeelte van dit voorstel overnemen.

De directeur is toch ook een arbeider, die zijn loon waard is en als zijn werkzaamheden zóó bevredigend zijn - als in casu is gebleken - dan moet niet beslissen de meerdere of mindere sympathie voor den persoon maar zijn arbeidsprestatie.

Spreker drukt zijn afkeuring uit over deze handelwijze en betreurt het, dat commissarissen zich niet zóó hoog hebben kunnen verheffen, dat zij ondanks hun antipathie voor zijn persoon, toch zijn arbeid recht hebben doen wedervaren. Voor het oogenblik zal hij het hierbij laten.

De *Voorzitter* spreekt er zijn leedwezen over uit, dat zij den directeur niet voor een gratificatie hebben kunnen voordragen, maar zijn houding tegenover commissarissen mag geen daglicht zien. Ook wordt hij niet slecht beloond; hij heeft een salaris van 2000,-; vele dingen vrij, als woning, vuur en licht. Spreker stemt volmondig toe, dat - wanneer de verhouding tusschen commissarissen en directeur goed was - deze anders zouden hebben gedaan.

Aan de orde komt nu punt 5 der agenda.

Goedgevonden wordt bij de Boerenleenbank weer een crediet te openen van f 60.000.

Tot leden van de commissie voor controle wordt bij acclamatie herkozen de heer G. Korevaar en gekozen wordt de heer Alb. Muilwijk met 100 stemmen tegen 76 stemmen op den heer T. van Uzeren. (Zuivere partijstemming, hoewel de heer van IJzeren aan de familie-partij nog pas ge-

⁷ Dik aangezet door ZHN.

wichtige diensten bewezen had, kreeg bij blijkbaar geen enkele stem van dien kant: van de Boekelpartij hadden reeds enkele personen de vergadering verlaten).

De heer *Du Croo* komt bij de rondvraag nog eens terug op de gratificatie aan het personeel. Hij zegt in hooge mate gegriefd te zijn door de woorden van den voorzitter, deze heeft gezegd, dat de directeur wel een gratificatie zou hebben gekregen, wanneer bij anders tegenover commissarissen was gaan staan, maar nu niet; dat vindt spreker erg afkeuringswaardig; dat heeft hem zeer gegriefd; zijns inziens heeft hiermee niets te maken of de directeur aan commissarissen sympathiek is of niet; alleen moet beslissen of de man zijn werk goed gedaan heeft of niet; of hij een flinke kaasmaker is geweest en daarover zijn allen vol lof.

Spreker wil gelooven, dat ook andere aandeelhouders door deze daad zijn ontstemd en dat zij daarover hun afkeuring willen kenbaar maken; daarom stelt bij voor de volgende motie:

De vergadering van aandeelhouders;

Gezien het voorstel van commissarissen om uit het saldo 1916 aan het personeel een toeslag te verleen van f 15 per persoon plus kindertoeslag;

Gehoord de mededeeling van den Voorzitter dat het de bedoeling is om een toeslag te verleen aan alle ambtenaren behalve aan den directeur en... dat commissarissen anders zouden hebben gedaan wanneer de verhouding tot den directeur anders mocht zijn;

Van oordeel dat deze houding moeilijk is in overeenstemming te brengen met de schriftelijke verklaringen van het college en de over 1916 verkregen resultaten van het bedrijf;

Spreekt er zijn afkeuring over uit dat het college van commissarissen geen voorstel heeft gedaan om ook den directeur een gratificatie te geven en gaat over tot de orde van den dag.

De heer *Slob* steunde deze motie van afkeuring; reeds bij een vorig punt had hij een soortgelijke motie willen voorstellen, maar hij liet het na, omdat toch met overweldigende meerderheid besloten was te trachten uit elkaar te gaan; hierop lettende meende hij zijn bezwaren voorloopig verder ze moeten laten rusten.

Nu de heer *Du Croo* er evenwel op staat, dat de vergadering zich zal uitspreken of zij met de manieren van commissarissen meegaat, wil hij de motie steunen.

Ook hij vindt deze houding afkeuringswaardig; al het lagere personeel krijgt een blijk van waardeering; alleen de directeur niet; die krijgt feitelijk een trap. Wanneer over gratificatie geheel gezwegen was, en fijn, dan zouden ook wij kunnen zwijgen; maar nu wel waardeering wordt uitgesproken, is het zeer hatelijk, dat alleen de directeur er buiten gesloten wordt. Voelen de commissarissen daarvan niets? Het gaat er niet om, om aan den directeur geld te geven! O! neen! daartoe strekt de motie niet; zij heeft geen financieel doel; enkel een zedelijke strekking, zij keurt af de vreemde handelwijze van commissarissen.

Straks is door den voorzitter gezegd: laten we geen groote woorden gebruiken als partijdig, onwettig, enz. ook is door hem gezegd: die maken toch geen indruk op mij; ik ben overtuigd altijd billijk en rechtvaardig te hebben gehandeld.

Welnu! hier blijkt toch duidelijk, dat commissarissen wel partijdig hebben gehandeld; zij erkennen zelf het niet zóóver te kunnen brengen, dat zij voor den arbeid van den directeur, welke arbeid overigens heel goede financiële resultaten heeft opgeleverd, waardeering openbaren, omdat

zijn persoon hun vier sympathiek is! Dit is toch zeker wel grove partijdigheid van de slechtste soort; zulk een standpunt is toch in hooge mate onbillijk en onrechtvaardig.

Hier komt nog iets bij. De heer Aart van Houweling heeft gezegd, dat de strijd der partijen van de vennootschap niet allereerst loopt over den directeur, maar tusschen de leveranciers en de niet-leveranciers. Ziehier het bewijs van het tegendeel. Commissarissen verklaren zelfs zoo 'n hekel te hebben aan den directeur, dat zij hem achterstellen bij het lagere personeel en geen enkele gratificatie waardig oordeelen.

Spreker vindt zulk een houding zeer afkeurenswaardig en zal gaarne voor de motie stemmen.

De *Voorzitter* zal zoo weinig mogelijk zeggen; hij heeft geen lust om breedvoerig op dit punt in te gaan en zal vermijden ieder woord, dat kwetsen kan. Commissarissen hebben nergens met lof in het jaarverslag over den arbeid van den directeur gesproken; de woorden van den secretaris blijven geheel voor zijn persoonlijke rekening.

Hij geeft toe, dat in een gratificatie zit een zekere waardeering voor den arbeid van den persoon. Dat nu hebben commissarissen niet willen doen, omdat er als er vergaderingen zijn gehouden, een week daarna de besprekingen al in de krant staan; er zijn verschillende dingen, welke commissarissen hebben gegriefd en dat heeft de directeur gedaan; de directeur had zich buiten de partijen moeten houden en niet moeten trachten om commissarissen het hielte te lichten; wij weten heel goed uit welken hoek de wind waait; in de brochure over de zuivelfabriek staan ook vele dingen, die uit de notulen bekend moeten zijn.

De heer *Boekel*: Als u mij wilt beschuldigen protesteer ik daartegen; wilt u maar eens bewijzen leveren?

De heer *Du Croo* meent, dat dit alles geen rechtvaardiging kan zijn voor de handelwijze der commissarissen omtrent de gratificatie; het gaat niet over de gedragingen van den directeur als mensch; over zijn werkzaamheden op de fabriek gaat het; of hij goede kaas heeft gemaakt en flinke prijzen heeft weten te bedingen.

Spreker vindt dit gebrek aan waardeering zóó grievend, dat hij van avond niet op zijn gemak thuis zou kunnen zitten, wanneer hij niet openlijk zijn afkeuring daarover had te kennen gegeven en andere aandeelhouders in de gelegenheid gesteld dit met hem te doen.

De opmerking van den voorzitter, dat het verslag van den secretaris alleen voor diens rekening komt en buiten commissarissen omgaat, vindt hij al erg wonderlijk; hij meende, dat deze zou spreken namens hen.

Hetgeen hier tegenover den directeur gebeurt is zoo erg dat hij vertrouwt dat vele aandeelhouders er behoefte aan zullen hebben om met hem hun afkeuring kenbaar te maken.

De *Voorzitter* wil nog een frappant staaltje noemen, als bewijs, dat de directeur uit de vergaderingen van commissarissen klapte; toen in de laatstgehouden vergadering van commissarissen besloten werd om aan de eerstvolgende algemeene ledenvergadering een voorstel te doen tot minnelijke scheiding, werd het reeds den volgenden dag overal verteld door den vrachtrijder Walraven, aan wien de heer of mevrouw Boeket dit had verteld.

Er ontstaat nu eenig rumoer; velen spreken door elkaar.

Zooveel is uit de verschillende uitlatingen te begrijpen dat commissarissen zelf hadden bepaald dat hun besluit tot het doen van een voorstel tot minnelijke scheiding niet zou zijn geheim; maar voor mededeeling aan anderen bestemd; dat een paar commissarissen dit besluit zelf al aan eenige buitenstaanders hadden meegedeeld, vóór de directeur of zijn vrouw er nog één woord over hadden gerept !

De heer *Slob* protesteert er tegen dat de voorzitter de vergadering onder den indruk brengt als zou de directeur de veelbesproken anonieme stukjes in de krant hebben geschreven en schuld hebben aan het verschijnen van de brochure over de kaasfabriek. Als de voorzitter dit meent laat hij het dan positief zeggen, doch dan sommeert spreker hem om die beweringen te bewijzen en waar te maken, insinuaties moeten zijn beneden de waardigheid van een fatsoenlijk man.

Aangaande de brochure wil spreker nog verklaren, dat die naar zijn meening volstrekt niet volledig is; verschillende belangrijke dingen zijn daarin nog vergeten en als de schrijver nog eens een tweede uitgaaf ter perse legt, wil spreker hem gaarne nog verschillende gegevens ter hand stellen, welke in zijn bezit zijn.

De heer *Kooiman* steunt de motie van den heer *Du Croo*, bij vindt de houding van commissarissen inderdaad afkeurenswaardig en om een zuiver beeld te krijgen van de gemoedsstemming van de aanwezigen stelt hij voor over deze motie bij gesloten briefjes te stemmen.

De *Voorzitter*: dat kan niet; dat verbieden de statuten.

De heer *Kooiman*: dat verbieden de statuten niet; die zeggen dat alle stemmingen over personen schriftelijk geschieden; hier geldt het een stemming over personen.

De heer *Slob*: dat is ook mijn meening.

Er mag gestemd worden bij briefjes. Dit is noodzakelijk ook, want in deze vergadering zijn personen die bij mondelinge stemming zich niet durven en niet kunnen uiten, zooals zij willen.

De *Voorzitter*: noem dan namen.

De heer *Slob*: ik zal geen namen noemen; de voorzitter weet heel goed wie er worden bedoeld; dat zijn die mensen die op hooger aandrang hun volmacht moeten afgeven en die welke niet vrij zijn om te doen zooals zij in hun hart graag zouden willen. Wanneer de voorzitter meent dat over deze zaak niet schriftelijk mag worden gestemd, dan beroep ik mij op het volgende artikel der statuten, dat zegt dat de vergadering beslist elk verschil omtrent eenig artikel; dan zal ik een voorstel doen om te stemmen over de vraag of er over de motie-Du Croo mondeling of schriftelijk zal worden gestemd.

De heer *IJzeren* zou een grooten doofpot willen aanschaffen en alle kwesties daarin wegstoppen; hij raadt aan niet door te gaan met dit punt en verzoekt den heer *Du Croo* zijn voorstel in te trekken.

De heer *Do Croo* begrijpt niet waarvoor dit noodig zou wezen.

Ook vele andere stemmen dringen er bij den heer *Du Croo* op aan; na veel moeite gelukt het hen den voorsteller te bewegen zijn voorstel aan te houden tot de volgende vergadering.

De heer *L. van Harten* heeft nog een opmerking over de melkbussen.

De *Voorzitter* sluit de vergadering met een woord van dank voor de aanwezigheid, voor den toon der besprekingen en dat de leden hem de leiding niet al te zeer hebben bemoeilijkt.

De vergadering had ruim 5 uur geduurd.

Giessennieuwkerk. ZUIVELFABRIEK.

Wonderlijke dingen gebeuren er toch in de kaasfabriek; niet in het gebouw zelf; maar in de vennootschap onder de leden!

Commissarissen hebben den directeur Boekel nu al bijna 10 jaren voor hetzelfde loon laten werken; hoewel zijn arbeid door de buitengewone tijdsomstandigheden zeer verzwaard werd, het aantal liters melk verdubbelde en zeer hoge melkprijzen aan de leveranciers konden worden uitbetaald, kreeg de directeur van commissarissen geen woord van dank, geen dubbeltje gratificatie.

Neen! Dan is me het bestuur van de graanmalerij een ander college; dat gaf zijn directeur eenigen tijd geleden een salarisverhooging van *f* 800.

En dan het college van commissarissen van de zusterfabriek te Bleskensgraaf; op hun instigatie krijgt de directeur een meerder salaris van *f* 500!!

Armzalige kleinzielige peuterpolitiek aan de Giessen; daar wordt de directeur in zijn loon tekort gedaan, omdat hij niet wil dansen op de muziek van zijn vier commissarissen!!

En het wonderlijke is dat de meerderheid der aandeelhouders deze ongerechtigheden laat gebeuren en daaraan geen einde wil maken of durft maken.

Nog een voorbeeld.

Twee weken geleden deden commissarissen unaniem het voorstel om op minnelijke wijze uit elkaar te gaan.

Er waren aandeelhouders die zeiden: ze meenen er niks van! het is niets dan komedie; zoogenaamde taktiek van de slechtste soort !

Velen wilden het niet gelooven, maar toen de vergadering was afgelopen geloofden zij het wel; zij hadden de bokkesprongen van den voorzitter goed gevolgd!

Commissarissen hadden een reuzenzwaai gemaakt; hun eigen voorstel graag den nek willen om draaien en dit intrekken; maar dit belette de vergadering; toen zwegen zij als moffen; zij durfden niet eens meestemmen! Zulke helden !

Het voorstel van commissarissen om plannen te maken tot minnelijke scheiding werd aangenomen met groote meerderheid; de commissie werd aangewezen met groote eenstemmigheid; zij vergaderde met grooten spoed; zij beraadslaagde met grooten ernst en kwam tot een verblijden den oplossing.

De familiepartij wilden *f* 160.000 geven voor het overnemen van de fabriek met alle baten en schaden; de Boekelpartij *f* 180.000.

Elke partij overlegde met zijn vrienden en het resultaat werd dat de familiepartij hare aandeelen zou overgeven tegen betaling van *f* 900 per aandeel en de fabriek overgeven aan de Boekelpartij. Dit werd afgesproken; na rijp beraad; met algemeen goedvinden door de commissieleden die zeiden in alle opzichten tot handelen gevolmachtigd te zijn.

En nu weer het wonderlijke! De familiepartij krabbelt terug; breekt haar woord; zegt het zóó niet bedoeld te hebben enz. Is dit nu mannenwerk? Waarom toch al die wondere gebeurtenissen ?

Een volgend maal zal het misschien blijken.

Sommigen fluisteren dat de commissarissen dezen weg niet op willen; want als de aandelen van f 500 inderdaad met f 900 zullen worden uitbetaald, komt hunne handelwijze van een paar maanden geleden al in een zeer schel licht te staan.

Toen hebben 2 kinderen van den presidentcommissaris en 2 kinderen van zijn zuster en zijn broer met elkaar 5 aandelen gekregen tegen het besluit van de algemeene vergadering en met een kleine meerderheid van commissarissen, tegen f 525 per stuk, dit geeft dus - behalve de machtsmeerderheid om weer zulke dingen in de toekomst te doen - ook nog een financieel voordeel van f 1875--

Gauw verdiend ! Is het niet sjochem, zou Kakadorus zeggen.
Inderdaad ! op die manier kon men van de Zuivelfabriek beter commissaris wezen dan directeur. De directeur ploetert van den morgen tot den avond en krijgt alleen hatelijkheden te hooren ; alle blijk van waardeering in geld wordt hem stelselmatig onthouden; de commissarissen hebben geen zwaar werk en eten de dure haver op!

Wonderlijke toestanden toch aan de Zuivelfabriek.

Het verhaal is nog niet uit; er komt nog meer !

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 01-04-1917; p. 2/4

Giessennieuwkerk. ZUIVELFABBIEK.

Wonderlijke dingen gebeuren er toch in de kaasfabriek; niet in het gebouw zelf, maar in de vennootschap onder de leden.

In de vergadering van November 1914 namen alle commissarissen op aandrang van hun voorzitter ontslag en zei de presidentcommissaris: de directeur moet weg of wij willen geen commissarissen meer zijn.

Na lang praten bleek toen, dat de vennoten voor dit dilemma niet wilden gesteld worden en op hun verzoek verklaarden commissarissen zich bereid hun ontslag in te trekken en het met den directeur weer te probeeren.

In de vergadering van Februari 1916 werd het voorstel Kooiman om den directeur een gratificatie te geven fel bestreden door den voorzitter van commissarissen en verworpen met 85 tegen 81 stemmen (de geheele familiepartij stemde tegen).

In diezelfde vergadering werd de heer Eikelenboom niet als commissaris herkozen, maar met 4 stemmen meerderheid in zijn plaats gekozen de heer P. Schakel Adriaanzoon, die meermalen verklaard had, dat hij niet rusten zal voor de heer Boekel uit de fabriek vertrokken is !

In de vergadering van Februari 1917 verklaarde de voorzitter van commissarissen, dat zij het met den directeur niet kunnen vinden, dat hij hun inziens te veel partij heeft gekozen en - hoewel de resultaten van zijn werk alleszins bevredigend waren - hem daarom ook niet voor eenige gratificatie wilden voordragen.

In diezelfde vergadering verklaarde de voorzitter, dat de houding van den directeur tegenover hem en al dat geschrijf in de kranten daarover hem zoo grieden, dat hij het niet langer kon uithouden en voorstelde op vreedzame wijze uit elkaar te gaan, want er is melk zat voor twee fabrieken en met den heer Boekel kon hij toch niet samenwerken !
Dit zijn sprekende feiten, naakte waarheden.

En toch komt de heer Aart van Houweling in de laatste vergadering met grooten ernst betoogen, dat de strijd in de fabriek niet in de eerste plaats loopt over den persoon van den directeur !
O ! neen ! de oorzaak van alle geschil en wrijving is de strijd tusschen belangen van leveranciers en niet-leveranciers'

Nauwelijks had hij uitgesproken of de voorzitter viel van bewondering over een zoo juiste schildering van den toestand bijna van zijn stoel.

Deze maakte een reuzenzwaai; vergat zijn heele lange redevoering van een half uur geleden; ging tegenspreken, wat bij eerst gezegd had; beredeneerde nu, dat alles vrede zal zijn, als de niet-leveranciers maar uit de vennootschap zijn weggegaan en de leveranciers met elkaar in coöperatie achterblijven; dan zal er geen ruzie meer zijn !

Wat een wonderlijke tegenstrijdigheden toch en wat een onwaarheid !

Wat een onrecht ook !

De niet-leveranciers moeten als zondebokken in de woestijn gestuurd.

Ho ! even, maar dan toch zeker niet alleen de niet-leveranciers-aandeelhouders, die den heer Boekel een beteren directeur achten, dan de president-commissaris of zijn adjudant ooit zou kunnen wezen ?

Dan toch zeker ook die niet-leveranciers-aandeelhouders, die met de familiepartij door dik en dun meegaan ?

Gelijk recht voor allen ; ook gelijke straf voor alle kwaaddoeners !

Dan moeten er *uit* o. m. Kato Boekel; A. de Bruin; J. van der Have; F. Hamerpacht; Dirk en Maria van Houweling; Pieter van Houweling; Eimert Kooiman en Cornelia Kooiman; K. Kreukniet; A. T. Kloek; Kuyl; Th. Maas; A. Pierhagen; Albert Pierhagen; wed. Slob; A. Slob; F. Slob, Hzn.; wed. G. Willem Slob; J. G. Verheul en P. van der Zonweer enz.

Maar dan moeten er ook *in* o.m. die vaste leveranciers, die meer dan 20.000 liter geleverd hebben als daar zijn:

K. Versteeg; P. Terlouw; B. de jong; L. Timmer; A. Walraven; P. de Vos; Ew. Kooiman ; W. Slob, Gz; R. Baan; A. de Leeuw; G. van Wijk; P. den Toon; Ant. Kruis; F. de Bruin; Wed. L. de Kuiper; Wed. S. Gelderblom; A. v. d. Zouwen; T. Peele; Arie Duizer; H. v. d. Stelt; C. de Krey; Wed. A. de Krey; K. de Krey; C. den Braven; J. de Hoop; G. Zwijnenburg; Adr. Duizer; J. Beuzekom; Wed. K. de Groot; Wed. L. v. Hoorne; Adr. Terlouw; J. de Vos; C. Muilwijk; W. van Harten; J. van Dieren; Wed. G. Romeyn; A. Bongers; B. Verhoef; C. Aanen ; H. de Jong enz.

En toch staat het vast, dat deze door den heer van Houweling gebrandmerkte zondebokken niet zijn de kwaadstokers en ruziemakers.

O! neen ! de feiten spreken heel anders; die leeren, dat de oorlog in de vennootschap verklaard is niet door de niet-leveranciersvennooten, maar door den president-commissaris en zijne vrienden en dat het doel van dezen hoogst onverkwikkelijken, dwazen strijd is.....de verovering van den directeurszetel !

De heer Boekel er af en iemand anders op zijn stoel.
Wonderlijke toestanden toch aan de zuivelfabriek.

Het verhaal wordt vervolgd !

Giessennieuwkerk. ZUIVELFABRIEK.

Wonderlijke dingen gebeuren er toch in de kaasfabriek; niet in het gebouw zelf, maar in de vennootschap onder de leden.

Er zijn twee partijen; het geschil draait in hoofdzaak om den directeur.

De ééne partij wil hem weg hebben en heeft nu al, vele jaren een stelselmatigen strijd gevoerd om dit doel te bereiken.

De andere partij wil den directeur houden en is over de handelingen en manieren van de commissarissen bitter gestemd.

Beide partijen wegen vrijwel tegen elkaar op; in de vergadering van Februari 1916 stond het 85 tegen 81; in die van Februari 1917 100 tegen 81.

De familiepartij heeft op velerlei wijze en met allerhande middelen getracht om haar meerderheid grooter te maken en te verzekeren.

Eerst door te probeeren enkele aandeelhouders, die geen melkleveranciers waren en haar ongunstig gezind waren, te dwingen hun aandeelen terug te geven.

Daarna door van de 22 aandeelen, welke nog in portefeuille waren, de groote meerderheid voor zich in bezit te nemen in flagranten strijd met het besluit van de vennootschap.

Eindelijk door tegen hooge prijzen van enkele onverschilligen aandeelen op te koopen.

Zóó verkreeg en behield de familiepartij een kleine meerderheid.

In het bewustzijn van haar macht decreteerde zij: wij zijn de baas; onze wil is wet; de minderheid heeft zich naar de meerderheid te schikken; met haar wordt niet gerekend; zij mag niet alleen, zij moet zelfs onderdrukt worden; een recht van meespreken voor haar kennen wij niet!

Overall in ons land is een geroep om evenredige vertegenwoordiging.

De leider der familiepartij is zoo ouderwetsch-conservatief, dat hij van een recht der minderheid tot meespreken niet wil weten.

Hij voelt er niets voor om zelfs 2 van de 5 zetels in het college van commissarissen te geven aan de minderheid; het zou volgens hem een dwaze daad zijn en groot spektakel geven!!

Hij betoogt, dat er in het college moet zijn eenheid van gedachte, homogeniteit, als in een politiek kabinet !

O ! zoo ! hier komt weer scherp uit het verkeerde standpunt, waarop deze voorman zich altijd geplaatst heeft.

Eenheid van gedachte en goede harmonie van inzichten zou noodzakelijk kunnen worden geacht, wanneer het college van commissarissen was een bestuurscollege, met regeermacht bekleed; wanneer zij de fabriek moesten drijven.

Maar dit is niet zoo.

De leiding van het bedrijf berust bij één man, den directeur en de commissarissen zijn een college van toezicht; hebben alleen toe te zien, dat alles loopt, zooals het behoort.

Deze taak is niet zwaar; eischt geen absolute overeenstemming van gedachten en inzicht; evenmin als het bezwaren oplevert, wanneer een toeziende voogd een andere opvatting heeft omtrent de richting, waarin een minderjarige zal worden opgevoed dan de voogd zelf.

In casu zou een evenredige samenstelling van commissarissen zelfs noodzakelijk kunnen worden genoemd; omdat zij zelf hebben erkend den directeur niet te mogen lijden, al zijn handelingen met wantrouwen te bejegenen en hem niet objectief en onpartijdig te kunnen beoordeelen.

Maar neen ! alle verzoek daartoe is vergeefs geweest.

De Voorzitter van commissarissen durfde zelfs beweren, dat inwilliging daarvan onwettisch zou zijn ! in ieder geval zeide hij daarvoor niets te gevoelen.

En tot geruststelling van zijn eigen geweten en dat van zijn vrienden, voegde hij eraan toe :

„Commissarissen zijn zich niet bewust van eenige onderdrukking; zij zijn integendeel „overtuigd steeds billijk en rechtvaardig te hebben gebandeld !!”

Ieder buitenstander zal er zeker anders over denken.

Doch dat laat de, voorzitter koud; groote woorden op de vergadering; afkeurend geschrijf in de kranten; het kan hem allemaal bitter weinig schelen, naar hij zegt.

Want hij staat in het volle besef van de meerderheid achter zijn rug te hebben; die meerderheid doet wat bij ordonneert; volgt hem onvoorwaardelijk; aan hen is de macht, zij het ook met enkele stemmen en macht is immers recht?

Met de gevoelens der minderheid kunnen zij geen rekening houden.

Leve de vrijheid !

Ja! zooals Napoleon zei tot zijn soldaten: ieder is vrij om te stemmen, zooals hij wil, maar.....die tegenstemt, laat ik neerschieten.

Zoo is ieder aandeelhouder in de fabriek vrij om zich tegen commissarissen te verzetten, hun daden af te keuren en te protesteeren maar hij wordt als een nul opzij gedrongen men rekent met hem niet meer; als lid der minderheid wordt bij eenvoudig neergeslagen door het zwaard van het stemmencijfer der helft plus één!

Wonderlijke toestanden toch aan de Zuivelfabriek.

Een volgende maal weer wat anders !

Giessennieuwkerk. ZUIVELFABRIEK.

Zaterdag j.l. werd in het koffiehuis van den heer De Baat aan het Pinkenveer vergadering gehouden van de Boekelpartij.

In de laatst gehouden algemeene vergadering van aandeelhouders was een commissie aangewezen om tot minnelijke scheiding te komen, toen met overweldigende meerderheid tot scheiding besloten was.

Deze commissie werd gevormd door drie leden van de familiepartij, n.l. de heer Pieter Schakel Adr. zoon, Aart van Houweling en Alb. Muilwijk en drie leden van de Boekelpartij n.l. de heeren Wouter Slob, Teunis Kooiman Pzn. en Hendrik Kloek.

Door den heer Kooiman werd verslag uitgebracht; daaruit zij vermeld, dat de commissieleden na eenige voorbereidende besprekingen, eenparig van oordeel werden, dat beide partijen uit elkaar moesten gaan; de fabriek aan één partij toewijzen en de andere partij gelegenheid geven tegen billijke vergoeding haar aandelen in te wisselen.

De moeilijkheid was in hoofdzaak tweerlei: welke partij zal de fabriek krijgen en wat zullen die aandeelhouders krijgen, die als dissenterende broeders de vennootschap gaan verlaten. De beste oplossing scheen te zijn: wie het meeste biedt, laat die de fabriek hebben.

Beide groepen wonnen deskundig advies in en zoo wvrd in de vergadering van 20 Maart 1917 door elke groep de waarde der fabriek in gesloten briefjes ter tafel gebracht.

Bij opening der briefjes bleek de familiepartij de waarde te stellen op f 160.000 en de Boekelpartij op f 180 000.

Gevraagd of de Boekelpartij de fabriek voor dezen prijs wilde aanvaarden, antwoordde deze bij monde van den heer Slob: wij met ons drieën wel; wij hebben echter geen opdracht van onze vrienden; wij maken ons sterk dat zij het wel doen zullen; in ieder geval willen wij dezen daarover met spoed raadplegen en onder voorbehoud van hunne nadere goedkeuring, willen wij met ons drieën de fabriek nu reeds voor dezen prijs accepteren.

De heer Schakel beweerde volmacht te hebben van zijn partijgenooten en van hen de verzekering te hebben ontvangen: ga je gang maar; wat je doet, is ons goed en onder goedkeuring en met instemming van zijn beide andere commissieleden verklaarde hij: dan is de fabriek verkocht aan de Boekelpartij voor f 180.000 met alle baten en schulden.

De nadere voorwaarden werden besproken en geregeld, vooral op een spoedige betaling werd aangedrongen.

Het groote nieuws dat de Boekelpartij de fabriek op deze wijze had gekocht, werd ruchtbaar geraakt en verteld aan wie er van hooren wilde; ook de heer Schakel moet het groote feit wereldkundig hebben gemaakt.

Een paar dagen later kwam de heer Schakel met de ontstellende tijding dat de koop niet kon doorgaan omdat zijn vrienden den prijs te laag vonden; er moest f 40.000 bij; er zou f 220.000

moeten worden betaald en dan over geloot worden, welke partij voor deze som de fabriek zou krijgen.

De Boekelcommissie rapporteerde over deze woordbreuk in hooge mate ontstemd te zijn; ieder voor zich onder eede te willen verklaren dat P. Schakel als gemachtigde de fabriek aan hen positief er van zijne zijde onvoorwaardelijk had verkocht; en dat zij voornemens waren voor te stellen de nakoming van deze overeenkomst bij des rechter op te vorderen.

Intusschen kwam de familiecommissie met een ander voorstel op het tapijt en wel dit: dat zij de fabriek zou overnemen voor f 220 000 en gelegenheid geven om uit de fabriek uit te treden aan alle aandeelhouders die zich met het beleid van de commissarissen niet kunnen vereenigen door hen te betalen voor ieder aandeel van f 600 een som van f 1100.

Over dit nieuwe aanbod der familiepartij werd in den breede gesproken door de vergadering welke door ongeveer 40 personen bezocht was, met elkaar vertegenwoordigende ruim 70 aandeelen.

Tenslotte werd met algemeen goedvinden besloten - onder voorbehoud van alle rechten ingeval de familiepartij ook op deze nieuwe aanbieding mocht terugkomen - om gezamenlijk de aandelen aan de familiepartij af te geven tegen betaling van f 1100 per aandeel, mits er voldoende, waarborg wordt gegeven dat deze uittredende aandeelhouders desverlangd tot 31 December 1919 de melk van hunne koeien kunnen laten verwerken tegen betaling van de bruto opbrengst der melk na aftrek van een vast cijfer voor kosten.

De directeur Boekel zal dan in de maand April ontslag ontvangen en zoo spoedig mogelijk de directeurswoning ontruimen.

Aankankelijk was hem door de familiecommissie zijn volle salaris verzekerd, maar later werd daarop geknibbeld en dit bedrag teruggebracht tot een salaris over twee maanden.

Tevens werd besloten dat alle uittredende aandeelhouders voor hunne aandelen in te wisselen som (vermoedelijk f 100.000) zullen storten bij een bank om te dienen als een begin tot vorming van het maatschappelijk kapitaal van een nieuwe vennootschap, welke zich ten doel stelt onder den heer Boekel als directeur een tweede zuivelfabriek te exploiteren zoodra de omstandigheden daartoe gunstig zullen zijn.

Vrijdag a.s. zal bekend worden of deze boedelscheiding haar beslag heeft gekregen.

De Stier NICO,

No. 1 Districtkeuring Brandwijk,
staat weder ter dekking

bij Gebr. DEN TOOM.

te Giessen-Oudekerk.

Dekgeld f 2.50 voor iedere
sprong.

C. P. BOEKEL.

Giessen nieuw kerk. Tot waarnemend directeur der Stoomzuivelfabriek „Samenwerking“ alhier is benoemd de heer Th. Oosterkamp, assistent aan de fabriek.

De aandeelhouders van de Zuivelfabriek „Samenwerking“ zijn voornemens, van de vennootschap een zuiver coöperatieve vereniging te maken, waardoor personen, die geen melk leveren, niet langer zeggenschap zouden hebben over de inwendige aangelegenheden der fabriek.

GiessenNieuwkerk. *De Giessen*

De uitgetreden aandeelhouders van de N.V. Stoomzuivelfabriek „*Samenwerking*” alhier hebben een nieuwe vennootschap opgericht onder den naam „*De Giessen*”.

Het voorloopig bestuur bestaat uit de heeren:

W. Slob te Giessen-Nieuwkerk, voorzitter,
D. van Harten te Giessen-Oudekerk, secretaris;
T. Kooijman Pz. te Giessen-Nieuwkerk,
H. Kloek te Peursum,
J. Pierhagen te Schelluinen,
A. van Kleef te Hoornaar,
J. Trappenburg te Noordeloos, leden
en C. P. Boekel te Giessen-Oudekerk, directeur.

Getracht zal worden, van de H. IJ. S. M. een terrein aan te koopen in de onmiddellijke nabijheid van het station alhier, om daar mettertijd de nieuwe fabriek te doen verrijzen.

Samenwerking

Tot waarnemend directeur der Stoomzuivelfabriek „*Samenwerking*” alhier is benoemd de heer Th. Oosterkamp, assistent aan de fabriek.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 10/05/1917; p. 2/4

Hoornaar, 8 Mei. Door de weinige aanvoer is er bijna overal gebrek aan steenkolen, doch de „Polder het Land der Zes Molens” schijnt nog genoeg voorraad te hebben, daar er, naar wij uit goede bron vernemen, 20 H L. is afgestaan aan de Zuivelfabriek „*De Samenwerking*” te Giessennieuwkerk.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 17/06/1917; p. 2/4

Bleskensgraaf. In de maand Mei zijn aan de Zuivelfabriek „*De Graafstroom*” verwerkt 418.220 liter melk. Voor 100 L melk werd gemiddeld uitbetaald f 11. Per K G. vet herleide stof werd betaald f 1.84.

Giessennieuwkerk. Aan de Coöperatieve Zuivelfabriek zijn in de maand Mei verwerkt 650.450 L melk, welke 39724.65 K.G. vet bevatten. Per K. vet zal worden uitbetaald f 1.78, zoodat de gemiddelde melkprijs is 10.86 per 100 L

Advertentieblad, 01/06/1917; p. 3/4

Giessen-Nieuwkerk.

— Dinsdag passeerde ten overstaan van Notaris Mr. V. G. A. Boll te Gorinchem de acte van oprichting der N.V. Stoomzuivelfabriek „*De Giessen*”.

Op de lijst van oprichters komen 67 namen voor. Deze 67 personen hebben aandeel in de vennootschap genomen tot een bedrag van f 105.750. Het maatschappelijk kapitaal is f 150.000. Het doel der vennootschap is, ten spoedigste over te gaan tot stichting van een zuivelfabriek. Tot directeur is benoemd de heer C. P. Boekel, de vroegere directeur van de bestaande zuivelfabriek „*Samenwerking*”.

Het ontstaan dezer nieuwe N. V.

is, gelijk bekend, het gevolg van een kwestie tusschen directeur en commissarissen der N. V. stoomzuivelfabriek „*Samenwerking*”. Deze kwestie eindigde met het uitkopen der aandelen van den directeur en alle aandeelhouders, die zich aan zijne zijde schaarden, tegen een koers van 220 pCt.

Alle personen, die hunne aandelen aan de oude vennootschap hebben verkocht, zijn lid der nieuwe vennootschap geworden.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 17/06/1917; p. 1/4

Giessen-nieuwkerk. Tot eerste kaasmaker aan de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” is benoemd de heer J. Pasma, thans als zoodanig werkzaam aan de fabriek te Noordwolde.

Heden (Zaterdag) zal een algemeene vergadering worden gehouden tot het benoemen van een Directeur en het verkiezen van een Commissaris.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 21/06/1917; p. 2/4

Giessen-nieuwkerk. Tot directeur van de N.V. Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier is benoemd de heer T. Oosterkamp, sinds eenigen tijd tijdelijk als zoodanig werkzaam

De Drie Provinciën, 13/07/1917; p. 2/4

Giessen-Nieuwkerk. In de maand Juni werd op de Coöp. St. Zuivelfabriek „Samenwerking” 698032 liter melk verwerkt, welke 40313.05 K.G. berekend vet bevatte. Het gemiddeld berekend vet bedraagt 5.77%. Voor 1 K.G. ber. vet wordt betaald f 1.76, zoodat er gemiddeld wordt betaald voor 100 liter melk f 10.16, met gratis teruggave der wei.

De Drie Provinciën, 10/08/1917; p. 3/4

Giessen-Nieuwkerk. Van 24 Juni tot 21 Juli werd aan de zuivelfabriek verwerkt 617.755 liter melk. Het gemiddeld berekend vet bedroeg 5.84%. Voor 1 K.G. ber. vet wordt betaald f 1.63 zoodat er gemiddeld wordt uitbetaald voor 100 liter melk f 9.53.

De Drie Provinciën, 31/08/1917; p. 2/4

Giessen-Nieuwkerk. Aan de Zuivelfabriek zijn in de laatste vier weken (21 Juli—18 Aug.) 574.838 liters melk verwerkt.

Gemiddeld berekend vet 5.914, voor 1 K. G. berekend vet wordt betaald f 1.57, zoodat er gemiddeld wordt betaald voor 100 liter melk f 9.28.

GIESSENNIEUWKERK ZUIVELFABRIEK. - DI. I

Wonderlijke dingen gebeuren er aan de zuivelfabriek „*Samenwerking*” alhier.

Deze fabriek werd aanvankelijk gedreven door een naamlooze vennootschap.

In 1906 is ze opgericht; na tien jaren kwam ze tot grooten bloei.

Zekere K. van Giessenburg heeft deze tien jaren in een gemakkelijk te lezen boekje geschetst. Vooral de laatste jaren waren jaren van strijd in den boezem der aandeelhouders, - tusschen de partij van de familie van Houweling en de Boekelpartij.

De eene partij was de sterkste in het getal der aandeelen; de andere in het aantal personen. Eindelijk werd in de maand Maart met groote meerderheid een voorstel aangenomen tot minnelijke scheiding van de twee partijen.

Hoe deze onderhandelingen wederzijds zijn gevoerd zal een volgend maal eens uitvoerig worden beschreven.

Genoeg nu te vermelden, dat omstreeks half April de Boekelpartij zich heeft laten uitkopen: ruim 50 personen met 88 aandeelen van ieder nominaal groot *f* 500.-; hebben hun aandeelen aan de familiepartij overgedaan tegen betaling van *f* 1100,- voor elk aandeel; die uittocht van de Boekelpartij kostte dus *f* 96.000 of *f* 52.800 meer dan deze aandeelhouders in geld hadden ingebracht.

Dit is in contanten betaald door de familiepartij en de Boekelpartij heeft het vast gezet als een begin voor een bouwkapitaal voor een nieuwe fabriek.

Alzoo verdween uit de vennootschap de heer C. Boekel, die bijna tien jaren lang de fabriek had beheerd en met hem vele anderen personen waaronder meest veehouders.

Het was een dag van groote victorie voor de leiders der oude richting in de vennootschap, dat na zooveel jaren van zwaren strijd het doel was bereikt: de directeur Boekel was weg!

Nu kon een oud ideaal verwezenlijkt worden; de commissarissen zouden het bedrijf voortzetten zonder directeur; waarom ook niet?

De voorzitter van commissarissen en de secretaris, die hem als een trouw adjudant al zooveel jaren had ter zijde gestaan, zouden het toch samen wel kunnen klaarspelen? Natuurlijk! Een directeur is toch eigenlijk maar een overbodig ornament; was er niet in vroegere jaren al gezegd: dat de boeren zelf mans genoeg zijn om hun eigen zaken te doen en te beheeren en te administreeën en dat zij daarom geen personen met witte boorden noodig hebben?

Blijkbaar hebben de heeren bij rustig overdenken later begrepen, dat dit alles toch niet zoo maar zou opgaan.

Want de vennootschap is een corporatie van personen, die rechtspersoonlijkheid heeft en statuten, die als haar wet gelden.

Deze wet zegt, dat er een directeur moet zijn die o.a. het personeel benoemt, schorst en ontslaat; en als er geen directeur is, is de vennootschap een lichaam zonder hoofd al zijn de commissarissen ook nog zooveel mans.

Een leuke boel alzoo; na het vertrek van den directeur Boekel op Zaterdag 14 April 1917 was er geen directeur en zoolang dit directeurlooze tijdperk zou voortduren kon geen knecht zelfstandig aangenomen worden of ontslagen; zelfs de loonen konden niet worden geregeld en betaald.

Ook waren zij volkomen vrij of zij werken wilden en hoe, want commissarissen waren niet bevoegd hen te commandeeren; zij waren eenvoudig zonder patroon.

Het was een toestand van anarchie; de twee voornaamste mannen uit het college van commissarissen deden wel alsof zij de directie waren; zij noemden zich wel het bestuur; zij lieten wel brieven schrijven namens het bestuur van de naamlooze vennootschap.

Maar dit had geen enkelen wettelijken grond en het personeel had eenvoudig kunnen zeggen: wij hebben met U heeren commissarissen niets te maken; onze patroon is de directeur en als er geen directeur is, hebben we geen patroon!

Nadat de victorievuren wat waren uitgebrand, zijn de leidsmannen der vennootschap blijkbaar: weer tot bezinning gekomen.

Althans in de vergadering van aandeelhouders op 31 Mei 1917 is met algemeene stemmen benoemd tot waarnemend tijdelijk directeur der vennootschap de heer Thijs Oosterkamp, tot dien dag klerk op de fabriek.

Zoo kwam dus alles weer formeel in orde, hoewel het wat lang geduurd heeft,

Van 14 April tot 31 Mei 1917 was de naamlooze vennootschap *zonder* directeur en het personeel *zonder* patroon. Naar het schijnt, heeft dit den president-commissaris en zijn adjudant echter weinig kunnen schelen; zij hebben waarschijnlijk maling aan de juristerij, net als een beroemd geworden Tweede Kamerlid eens heeft verklaard.

Een paar dagen nadat de directeur Boekel vertrokken was verscheen de voorzitter met zijn assistent in de fabriek. Daar werden binnengeropen de knechten van de fabriek; tot voor een paar dagen knechten van den directeur Boekel, nu - naar hij abusievelijk meende - knechten van hem en zijne medecommissarissen.

In twee groepen werden ze gedeeld; eerst een tiental personen tesamen. Onder hen waren: de machinist, de tweede kaasmaker, de botermaker, centrifugist, de pakhuisknecht, de melkontvanger, allen leden van het personeel der zuivelfabriek.

Er moet hun toen zijn medegedeeld, dat de directeur Boekel vertrokken was; de fabriek zou evenwel op denzelfden voet worden voortgezet met dit verschil, dat de fabriek nu was van de boeren, zoodat alle connecties met den vroegeren directeur Boekel waren vervallen.

Hun aller antwoord moet eensluidend geweest zijn en bevredigend; de plechtigheid duurde althans kort, zij konden gaan !

Toen moest komen de tweede groep, bestaande uit één man: de eerste kaasmaker. Hij was bijna elf jaar op de fabriek werkzaam geweest tot groote tevredenheid van den eersten directeur Jan Boekel en den tweeden directeur Cornelis Boekel.

Ook hem moet door den president-commissaris gevraagd zijn ongeveer in dezen geest: of hij nog langer van plan was het met den heer Boekel eens te zijn.

De eerste kaasmaker zou daarop geantwoord hebben: ik ben het nooit eens geweest met den directeur Boekel; ik heb wel altijd mijn best gedaan voor hem; ik heb met de ruzie, die er is in de vennootschap niets te maken; ik heb altijd mijn best gedaan voor de fabriek en wil dit ook blijven doen; nu voor U. Ik ben wel altijd een vriend van den heer Boekel geweest; ik heb plezierig onder hem gewerkt; dat wil ik blijven en daarmee wil ik volstrekt niet zeggen, dat ik Uw vijand zou moeten zijn.

De President-commissaris maakte geen conclusies. Gelijk een Minister op een audientiedag tot den bezoeker zegt: „*ik zal op uwe belangen letten, U kunt gaan*”, zoo ongeveer klonk het ook nu: Ik zal U netjes behandelen; gij kunt aan uw werk gaan.

De leden van het personeel (de eerste groep) moet nooit eenig bericht ontvangen hebben, dat zij konden blijven werken op de fabriek; zij zijn gewoonweg aan het werk gebleven voor dezelfde Vennootschap de, dezelfde Commissarissen echter straks met een anderen Directeur.

Aangaande den eerste kaasmaker besloten de Commissarissen hem schriftelijk te doen weten, dat hij vanaf 28 April 1917 met zes weken zou zijn ontslagen.

Zoo werd een eerste-klas vakman, die bijna elf jaren achtereen zijn uiterste best had gedaan om de fabriek tot bloei te brengen, als een zondebok de woestijn gejaagd. Als wij wel zijn ingelicht, niet omdat hij lui was of een reuzenlijntrekker; niet omdat hij een drinkebroer was of zijn vrouw zoo nu en dan eens een duchtig pak ransel cadeau gaf; niet omdat hij wel ereis een paar dagen „*op reis*” ging en dan naar de kaasbakken op de fabriek eenvoudig niet omkeek en het liet voorkomen of hij een paar dagen ziek zou zijn geweest.

O! neen, waarschijnlijk alleen, omdat hij niet wilde beloven alle connecties met den vroegeren directeur te verbreken; daarom alleen!

Deze kaasmaker is op zijn post gebleven ev op Zaterdag 9 Juni heeft hij geweigerd zijn post te verlaten; hij beweerde nooit rechtmatig te zijn ontslagen en te willen blijven doorwerken; toen is de gemeente-veldwachter gekomen en die heeft hem op verzoek van een of twee commissarissen van het terrein van de fabriek afgedreven, gelijk men een gevaarlijk bedelaar verjaagt van het erf eener alleenstaande -afgelegen boerderij.

Intusschen heeft de man een andere betrekking gezocht en gevonden, maar hij is blijven wonen in een huis toebehoorende aan de Vennootschap. Zijn standpunt is blijkbaar dit: ik ben indertijd door den toenmaligen directeur der Vennootschap, den heer Boekel, aangesteld als eersten kaasmaker op een loon van f 18.- per week en vrij wonen in een der huizen van de fabriek; van 14 April tot 31 Mei 1917 kon ik door niemand worden ontslagen om deze eenvoudige reden, dat er niemand was, die mij ontslag geven kon, omdat er geen directeur was; ook na 31 Mei is mij door den toen benoemden waarnemenden directeur Oosterkamp nooit behoorlijk ontslag gegeven; al-zoo heb ik recht om te blijven wonen en mijn salaris te ontvangen; dat ik geen werk heb gedaan is niet mijn schuld, maar de schuld van commissarissen, die mij met politiegeweld hebben verhinderd mijn arbeid voortzetten,

Nu is er bij akte van 25 April 1917 een nieuwe coöperatie gesticht; de coöperatieve vereeniging stoomzuivelfabriek „*Samenwerking*”, gevestigd te Giessen-Nieuwkerk; de statuten van deze nieuwe coöperatie zijn vermeld in de Staatscourant van jl. Mei d. a. v.

Bij besluit van 31 Mei is tevens door de toenmalige aandeelhouders der naamlooze vennootschap besloten om alle onroerende goederen van de vennootschap als het fabrieksgebouw, het woon-

huis, kantoor pakhuis, machinegebouw, het ketelhuis, wagenschuur, vaste machineriën, woonhuizen en erven te verkopen aan de coöperatieve vereniging voor f 72.000,-; het transport hiervan heeft plaats gehad op 11 Juni d.a.v.

Het is nog niet bekend geworden, wat er met de roerende goederen van de vennootschap is gebeurd; of die ook verkocht zijn en voor hoeveel.

Wel moet er thans een procedure hangende zijn voor den kantonrechter te Gorinchem, aanhangig gemaakt door het bestuur der coöperatie, dat beweert, dat de coöperatie het gehele bedrijf van de vennootschap heeft overgenomen en ook al het personeel d.w.z. dat alle dienstcontracten met het fabriekspersoneel van de vennootschap door het bestuur van de genoemde coöperatieve vereniging zijn gecontinueerd en vernieuwd en daarom vordert dat de eerste kaasmaker zal worden veroordeeld om een der arbeiderswoningen van de fabriek te ontruimen waarin hij nog steeds verblijft houdt.

De advocaat van de coöperatie is Mr. Fernhout te Gorinchem; voor gedaagde is opgetreden Mr. Slob, advocaat te Hoofddorp. In een uitvoerig pleidooi heeft laatsgenoemde de vordering van de coöperatieve vereniging onlangs bestreden en velen zijn nieuwsgierig hoe dit proces eindigen zal.

Begrijpen wij de zaak goed, dan is het aan de fabriek op het oogenblik, althans juridisch, een rare boel.

In het kantoor van de fabriek, de vroegere woning van den directeur, wonen twee coöporaties; de oude vennootschap en de nieuwe coöperatieve vereniging; de heer Thijs Oosterkamp is waarnemend directeur der vennootschap en tevens beheerder der coöperatie; een man alzoo met twee kwaliteiten; alleen is 't moeilijk om aan zijn neus te zien, in welke functie hij optreedt, als hij iets beveelt of commandeert.

Dan zijn de heeren C. M. van Houweling, A. Boer, P. Schakel e.a. commissarissen van de vennootschap en tevens bestuursleden van de coöperatie.

Het fabrieksgebouw met het fabrieksterrein is eigendom van de coöperatie; maar wie het bedrijf aangaat weet niemand met zekerheid en het personeel weet niet of het is in dienst van de vennootschap of van de coöperatie. Het is wel vreemd dat er aan het personeel nooit op behoorlijke wijs is meegedeeld: het bedrijf der vennootschap is of zal ophouden en wordt door de coöperatie overgenomen; wilt ge nu in dienst komen bij de coöperatie op die en die voorwaarden?

Was dit geschied en had de vennootschap de arbeidscontracten opgezegd en het personeel zich opnieuw bij de coöperatie „verhuurd” dan was natuurlijk alles correct geweest.

Nu is het resultaat van al die complicaties dat de kantonrechter de kluwen zal moeten ontwarren. Wonderlijke dingen toch daar aan die zuivelfabriek!

Was dit het eenige maar!

GIESSENNIEUWKERK. ZUIVELFABRIEK. - DL. II

Wonderlijke dingen gebeuren er aan de Kaasfabriek.

Officieel bekend is alleen, dat de naamlooze Vennootschap in liquidatie is gegaan en hare onroerende goederen zijn overgegaan aan een nieuwe Coöperatie.

Intusschen gaat het bedrijf toch voort en ook is er nog personeel op de fabriek, zelfs veel meer arbeiders dan verleden zomer.

Vermoedelijk is dus het bedrijf met de roerende goederen overgenomen door dezelfde nieuwe Coöperatie.

Maar dan blijft het toch mal, dat de leveranciers van de melk nooit kennis hebben gekregen, dat de exploitatie van de fabriek in andere handen is overgegaan.

Meenen de tegenwoordige bestuurders misschien, dat zij de veehouders ook zoo maar kunnen „overdoen” aan een ander, gelijk een kruidenier zijn „zaak” aan een ander overdoet ?

Het is best mogelijk, maar zij vergeten dan nog te doen wat een kruidenier in zoo’n geval niet zal nalaten n.l. zijn clientèle netjes per circulaire en advertentie berichten, dat hij de zaak heeft overgenomen met verzoek om de gunst en belofte door scherp concurrerende prijzen en een nette bediening het vertrouwen waardig te maken!!

Zoo’n wonderlijke opvatting zal trouwens wel niemand weer verbazen; aan de kaasfabriek zijn wel wonderlijker dingen gebeurd; ook met de rechtspositie van het personeel is vreemd omgesprongen.

Aan de fabrieksarbeiders toch is nooit officieel schriftelijk of mondeling meegedeeld, dat het bedrijf der Vennootschap zou ophouden en gevraagd of zij in dienst wilden treden van de nieuwe Coöporatie, welke het oude bedrijf zou voortzetten!

O! neen! over het personeel werd eenvoudig beschikt, zooals in het oude Rome door een patriciër met zijn slaaf werd gedaan; die werd eenvoudig als een „zaak” behandeld en verkocht van den een op den ander.

Het bestuur van de nieuwe Coöporatie schijnt te hebben gemeend, dat men in den jare 1917 een bedrijf kan overnemen en behalve de gebouwen, de machinerieën, ook de arbeiders in den koop kan begrijpen en hen „overnemen met alle lusten en laster”, zonder dat het noodig is hen daarover te raadplegen, hun oordeel daarover te vragen of hun toestemming te verkrijgen.

Wat zou dat! aan een kaasbak, een boterkarnmachine of een copiëerpers vraagt men toch ook niet of hij wel wil verkocht worden en overgaan van den eenen patroon in dienst van een ander?

De nieuwe Coöperatie, welke nu naar veler vermoeden, de fabriek exploiteert, is de vereeniging: Coöperatieve Stoomzuivelfabriek „*Samenwerking*”, gevestigd te Giessen-Nieuwkerk.

Een naam, die wonderveel gelijkenis heeft met de z.g. maalderij, welke officieel heet :

Coöperatieve landbouwersvereeniging „*Samenwerking*”, gevestigd te Giessen-Nieuwkerk.

De toekomstige ineensmelting van beide is dus al zeer gemakkelijk gemaakt; nog een klein zetje en dit is gebeurd.

Deze Nieuwe Coöperatieve vereeniging is opgericht 25 April 1917; haar statuten komen voor als een bijvoegsel tot de Nederlandsche Staatscourant van 31 Mei 1917, nummer 125.

Als oprichters staan vermeld de volgende veehouders:

uit Hoornaar: Arie Aanen, Duur Kornelis Aanen, Arie Donk, Cornelis Hakkesteeft, Arie de Heer, Ewoud de Kuiper, Jan Kwakernaak en Wouter Slob, Govertszoon.

uit Noordeloos: Jan Rietveld en Duur Cornelis Slob;

uit Giessen-Nieuwkerk: Nijs Aanen, Gerrit Aantjes, Adriaan Boer, Jan Willem Boer, Lourens van Harten, Jacob van Houweling, Willem van Houwelingen, Jan Kon, Cornelis Schakel, Adriaanzoon, Jan Aantjes, Cornelis Slob, Wouter Slob, Gerritszoon en Pieter v. Wijngaarden,

uit Peursum: Aart van Houweling, Cornelis Marinus van Houweling, Jacob Kooijman, Arie Maat, Gerrit van Houweling;

uit Giessen-Oudekerk: Aart van Harten, Senior, Giet van der Meijden, Cornelis Schakel Arie-zoon, Dirk Schakel, Pieter Schakel Adriaanzoon en wed. Dirk van den Dool.⁸

Het *doel* van de vereeniging en het *voorwerp van hare onderneming* is, in eene door haar te drijven zuivelfabriek, melk, afkomstig van koeien van hare leden, gemeenschappelijk te verwerken en de daaruit verkregen producten te verkoopen.

Het bestuur bestaat uit vijf personen n.l. de veehouders: C. M. van Houweling, P. Schakel, A. Boer, E. de Kuiper en A. Maat.

Aan het bestuur is opgedragen het beheer en de dagelijksche leiding van de door de vereeniging te drijven zuivelfabriek en de uitvoering van de besluiten van de ledenvergadering.

Het bestuur heeft het recht om, onder goedkeuring van de ledenvergadering, voor bepaalde handelingen volmacht te geven aan derden en wordt bijgestaan door een beheerder n.l. den heer Thijs Oosterkamp.

Het staat onder controle van een Commissie van vijf *commissarissen*, die de verplichting hebben toezicht uit te oefenen op de handelingen van het bestuur.

Alleen *bloedverwantschap of zwagerschap* tot den tweeden graad ingesloten, mag niet bestaan tusschen leden van het bestuur, commissarissen en den beheerder.

Voor een goede familieregeering is hier dus de gelegenheid vrij gelaten, oom en neef en neef en neefs en twee zwagers kunnen hier weer knusjes met elkaar den scepter zwaaien en de boeren zullen wel prijzen wat deze „heeren” wijzen.

Zij gelooven wel dat het goed gaat!

Het bestuur mag vrij *handelen en beslissen* over de uitvoer van werken als het stichten, uitbreiden of vernieuwen van gebouwen, aankoop van nieuwe machines en werktuigen of reparatie van oude, wanneer de raming de duizend gulden niet overtreft; ingeval deze raming de drie duizend gulden niet te boven gaat, kan het bestuur beslissen met goedkeuring van commissarissen; de ledenvergadering behoeft eerst te worden geraadpleegd, als voor ieder der werken meer dan f 3000.- geraamd is.

Alle leden zijn verplicht de melk van hunne gezonde koeien aan de vereeniging ter verwerking te geven, uitgezonderd alleen de hoeveelheid die zij voor eigen gebruik noodig hebben en die zij op hun eigen boerderij verwerken.

Leden die op hun eigen boerderij melk willen verwerken, zijn verplicht daarvan eene maand te voren aan het bestuur kennis te geven.

⁸ Bestuurleden onderstreept (ZHN.)

Het bestuur kan aan de leden toestaan melk voor huiselijk gebruik aan derden af te staan; de melk wordt voor rekening van de vereeniging naar de fabriek vervoerd.

Omtrent de *verdeeling der melkgelden* is het volgende bepaald:

Op de wijze als bij huishoudelijk reglement zal worden bepaald, wordt telkens over daarbij te bepalen tijdvakken onder de leden verdeeld de verkoopwaarde van de verkregen producten, verminderd met een bedrag voor exploitatiekosten per liter verwerkte melk, waaruit die producten verkregen worden; dit bedrag voor exploitatiekosten per liter verwerkte melk wordt telkens door het bestuur bepaald.

Na het vaststellen van de balans wordt in verhouding tot het door ieder in dat dienstjaar ter verwerking gegeven aantal liters melk over de leden en degenen wier lidmaatschap in of met dat dienstjaar eindigde, omgeslagen en met hen verrekend het bedrag dat de zuivere opbrengst meer of minder is dan hetgeen aan hen reeds krachtens het bovenstaande werd uitgekeerd; bij de prijsbepaling der melk zal rekening worden gehouden met het vetgehalte der door ieder lid geleverde melk.

Een *wonderlijke bepaling* is de regeling van een z.g. *ledenkapitaal*.

Artikel 47 en 48 bepalen daaromtrent:

Er zal jaarlijks ten laste van de exploitatierekening, onder het hoofd „*ledenkapitaal*” den leden een door de ledenvergadering vast te stellen bedrag te goed worden geschreven.

De verdeeling van dit bedrag geschiedt in evenredigheid van de hoeveelheid melk, door ieder lid in het jaar waarover de betrekkelijke balans loopt, geleverd.

Een lid zal voor zijn aandeel in het ledenkapitaal eene rente van vier procent in het jaar genieten. Het aandeel in het ledenkapitaal van een lid is gedurende zijn lidmaatschap niet opvorderbaar, terwijl hem daarvan niet verder rente zal worden uitbetaald dan tot aan het einde van het boekjaar, waarin of waarmee zijn lidmaatschap eindigt.

Wat dit ledenkapitaal zal zijn, wordt nergens verduidelijkt.

Vermoedelijk is bedoeld, dat een gedeelte van de melkopbrengst van de door de leden geleverde melk zal worden „*ingehouden*” en door het bestuur „*gereserveerd*” als een spaarpotje; van dit spaarpotje kunnen de gelden door de coöperatie worden gebruikt als goedkoop bedrijfskapitaal en het is tevens een probaat middel om de leden-melk-leveranciers aan den ketting te leggen.

Wie geen lid is, mag geen melk aan de fabriek leveren en de coöperatie mag ook niet van iemand, die geen lid wil worden, melk aankopen en op haar fabriek verwerken; dat verbieden de statuten.

Om van de *winsten* der nieuwe onderneming te kunnen profiteeren, moet ieder veehouder zijn hals „*in den strop*” steken; zonder strop om den hals kan geen, veehouder lid van deze coöperatie worden!

Het staat alles uitvoerig en secuur beschreven.

Leden kunnen alleen zijn veehouders en veehoudsters, die de bekwaamheid hebben verbintnissen aan te gaan.

Of iemand als lid zal worden aangenomen beslist het bestuur; met recht van beroep op de ledenvergadering ingeval van weigering.

Ieder lid is verplicht tot het betalen van een *entréegeld*, hetwelk berekend wordt naar het aantal melkkoeien tijdens zijn toetreden.

Dit entréegeld voor nieuwe leden wordt in de ledenvergadering in de maand November telkens voor het volgend dienstjaar bepaald; ook kan de ledenvergadering bepalen, dat er in het volgend dienstjaar geen entréegeld van nieuwe leden geheven zal worden.

Op *vier manieren* kan een eenmaal toegetreden lid weer loskomen uit deze combinatie van personen.

Tegen zijn wil ingeval van overlijden óf doordat de ledenvergadering met twee derde der geldig uitgebrachte stemmen besluit een lid uit zijn lidmaatschap te ontzetten.

Met zijn wil, wanneer hij de vereeniging eigener beweging wenscht te verlaten en van de ledenvergadering permissie krijgt om uit te treden of zonder permissie heengaat.

Het is dus zóó geregeld, dat als *de meerderheid* der ledenvergadering *niet wil*, dat een veehouder ophoudt lid te zijn, dan blijft hij tegen zijn zin óf hij moet sterven óf vrijwillig bedanken, d.w.z. eenvoudig zeggen: ik ga heen; ik bedank.

Stel, een veehouder is lid geworden van deze nieuwe coöperatie, omdat zijn oom of neef of broer „*er ook aan*” is; of omdat hij door pressie van zijn „*landheer*” of door iemand aan wien hij „*veel verplichtingen*” heeft moeilijk weigeren kon, toen deze hierop zoo lang en zoo nijdig aandrong; of omdat hij van de prijzen welke aan deze fabriek zouden worden uitbetaald, een veel grooter verwachting heeft gehad dan de klinkende rijksdaalders hem hebben opgeleverd of welke andere reden misschien ook

Dan mag zoo’n veehouder zelf wel gaan „kazen”, maar niet zijn melk aan een andere fabriek verkoopen.

Hij kan wel vriendelijk verzoeken aan de ledenvergadering om hem te ontstaen, maar begrijpelijk-kerwijs zal dit in den regel niet worden toegestaan; vooral niet als het aantal leden toch al niet te groot meer mocht zijn en de fabriek misschien financieel niet te sterk zou blijken, want dan beteekent ieder lid minder, vermeerdering van financiële aansprakelijkheid voor de anderen.

Hij zal dus moeten blijven óf vrijwillig bedanken óf zooveel spektakel gaan maken, dat zijn medeleden hem werkelijk er gaan „*uitgooien*”; om van dien vervelenden kerel bevrijd te komen! Komt het tot een van die twee laatste gevallen, dan wordt „*de strop*” toegehaald; de financiële strop, waarmee elk lid van deze coöperatie zijn heele leven blijft rondloopen.

Eerstens zeggen de statuten dat het z.g. nog verschuldigde melkgeld hem niet meer behoeft te worden uitbetaald voordat de rekening en verantwoording over het loopende dienstjaar is goedgekeurd! Op die betaling kan hij dus eenige maanden stilletjes wachten !

In de tweede plaats bepalen de statuten dat een lid *in zoo’n geval zijn aandeel in het ledenkapitaal verbeurt !*

Ah. zoo ! Komt hier een lief aapje uit den mouw ?

Zou die heele uitvinding van de vorming van een ledenkapitaal niet zijn om de leden van de coöperatie zoo ongeveer voor hun geheele leven aan deze fabriek te binden ?

Het is wel mooi, *zoo’n papieren aandeel* in een melkfabriek, maar de kassier geeft er niet veel voorschot op en den rijksbetaalmeester kunt ge uw belastingbiljet er niet mee voldoen; zelfs uw dochter heeft er een slechte bruidsschat aan; ge kunt er op de markt geen koe en geen paard, zelfs geen konijn mee koopen; het is - tenzij de meerderheid van uwe medeleden anders besluiten - waardeloos en nooit te verzilveren, misschien na uw dood; maar dat is een schrale troost.

Zouden alle veehouders aan *de Giessen* wel voldoende beseffen, wat zij doen als zij zich laten bepraten om lid te worden van de „*oude kaasfabriek*” in dezen vorm?

Deze coöperatie is als een gevangenis; hoge muren rondom: gevaarlijk prikkeldraad en venijnige glasscherven; zware deuren met sterke grendels,; als ge er uit wilt, zult ge moeten klauteren als een aap en springen als een bok; in ieder geval - als men daarbinnen niet wil meewerken - komt ge er nooit levend uit dan met achterlating van uw spaarpot; een deel van uw kapitaal.

De vergelijking is nog zoo dwaas niet; er kon heusch nog wel eens een dag komen, dat deze vereeniging inderdaad blijken zal een gevangenis te zijn. Een huis waarin vele personen gevangen zitten en zich eenvoudig moeten laten knippen en scheren !!

Immers hangt in de lucht - al vele jaren - een combinatie van de „*graanmalerij*” met de „*zuivelfabriek*”.

Beide vereenigingen zijn nu coöperatief en dragen denzelfden naam „*Samenwerking*” en dezelfde personen staan aan het hoofd van beide fabrieken.

Wellicht wordt het straks een algeheele Samenwerking, en komen de twee groote fabrieken ook formeel in één hand; een prachtige combinatie voorzeker, maar met een schuldenlast van eenige tonnen gouds; hetgeen een half millioen al aardig begint te naderen.

Ook kun de tijd nog wel eens komen - en het is zeker verstandig aan die *mogelijkheid* te denken! - dat de steeds kleiner wordende baten der vereeniging *ontoereikend* bleken te zijn om aan hare steeds grooter wordende verbintenissen te voldoen; dan zijn volgens artikel 11 der statuten alle leden en zij wier lidmaatschap nog geen jaar geëindigd is, *persoonlijk aansprakelijk voor de verbintenissen der vereeniging*, met dien verstande, dat ieders deel in een tekort wordt berekend naar verhouding van de hoeveelheid melk door ieder gedurende de laatste vijf jaren, of bij korter lidmaatschap gedurende dat lidmaatschap geleverd; indien bij vereffening een overschot blijkt te zijn, wordt dit op de bovenvermelde wijze verdeeld.

Wat is er in het vorig jaar niet een propaganda gemaakt voor de noodzakelijkheid om toch de naamlooze vennootschap waarvan de exploitatie der zuivelfabriek uitging, *om te zetten* in een coöperatieve vereeniging !

Dan zou het eerst kunnen zijn een fabriek „*voor de boeren*” en rust en eendracht in de fabriek en bloei en hoge melkprijzen zouden er zijn !

Het doel is schijnbaar bereikt; er zijn geen „*herrievergaderingen*” meer; er is in den boezem der leden geen strijd meer; het bestuur wordt niet meer bekritiseerd en gecontroleerd; er is nu rust en stilte, gelijk het rustig is en stil in een gevangenis; daar hoort men alleen de stap en de stem van den directeur der gevangenis; het rammelen der sleutels van den oppersten cipier, en het zuchten der gevangenen.

Wonderlijke dingen toch aan die zuivelfabriek.

GIESSENNIEUWKERK. ZUIVELFABRIEK. - III

Wonderlijke dingen gebeuren er aan de Kaasfabriek.

Door velen wordt het betreurd, dat er een nieuwe, een tweede kaasfabriek is verrezen aan de Giessen.

Zij zeggen: alle veehouders konden toch wel bij elkaar gebleven zijn en de oude fabriek is toch groot genoeg om alle melk te verwerken.

Wat een versnippering van kracht en verdeeldheid toch !

Velen zijn geneigd om de energieke mannen, die uit de mede door hun arbeid en inspanning in tien moeilijke jaren opgebouwde stichting verjaagd zijn, uitgezet als een wanbetaler bijna, nog euvel te duiden, dat zij weer verdeeldheid kweeken, waar eenheid en samenwerking noodig is!!

Laten we eens eenige feiten herinneren, dan zal wel worden ingezien, dat deze klacht aan een verkeerd adres gericht is.

Onder de beide heeren Boekel als directeur heeft de oude kaasfabriek gebloeid; het was een der beste fabrieken in ons land; zij word goed beheerd en geadmistrateerd; vakkundig geleid; de financieele resultaten waren verblijdend; ieder aandeelhouder en melkleverancier kon tevreden zijn.

Maar dat was zoo niet.

Een zekere groep familieleden wilde andere leiding; de directeur Boekel althans moest er uit; gedurende eenige jaren is er stelselmatig tegen hem geageerd en geintrigeerd; tenslotte is hij weggeplaagd; op Zaterdag 14 April 1917 is hij uit de directeurswoning vertrokken en met hem trad een groot aantal aandeelhouders uit de vennootschap.

Het is bekend, wat hieraan is voorafgegaan; maar een korte herinnering kan geen kwaad, want de maanden vliegen zoo snel voorbij, dat enkele feiten alweer vergeten zouden worden.

Op de jaarvergadering op 18 Februari 1917 had het er tusschen de aandeelhouders erg gespannen; de financieele uitkomsten over het fabrieksjaar 1916 waren goed geweest; daarom word door den heer Taunis Nooiman voorgesteld o.m. om van het nog te verdeelen restant ad f 19.349 aan het personeel te geven een gratificatie gelijkstaande met één weekloon en aan den directeur Boekel een gratificatie van f 250 over 1915 en f 250 over 1914 als blijk van waardeering voor al zijn gepresteerde diensten in zeer moeilijke jaren en omdat zijn salaris in geen negen jaar verhoogd was geworden.

Dit voorstel werd afgestemd met 85 tegen 81 stemmen.

Bij de verkiezing van drie commissarissen werd de heer Eijkelenboom, die aan den kant van de Boekelpartij stond, niet herkozen; met 6 stemmen moest hij het afleggen tegen den heer Pieter Schakel, Ariaanzoon, van wien het algemeen bekend was, dat hij zich tot levensideaal gekozen had: „*ik zou niet rusten voor de directeur Boekel van de kaasfabriek weg is*”!!

Onder groot rumoer ging deze vergadering uiteen; het broeide onder de aandeelhouders en het bleef broeien, steeds erger.

Naar brandlucht begon het te ruiken, toen de commissarissen kort daarop, nog in het voorjaar van 1916, de nog in portefeuille zijnde 22 aandeele voor het grootste deel hadden afgegeven en toegedeeld aan vrienden en leden van de familiepartij, op een wijze, die vele aandeelhouders onbillijk en onwettig oordeelden.

Op de vergadering van 17 Februari 1917 brak de brand uit; 28 aandeelhouders hadden eene aparte vergadering aangevraagd om te besluiten tot het benoemen van een commissie van vijf personen om een onderzoek in te stellen naar wie als rechtsgeldig aandeelhouder zou kunnen worden erkend.

Door den President commissaris werd dit voorstel met kracht bestreden en de handelwijze van commissarissen verdedigd.

Hij erkende, dat er bij de uitgifte van aandeele mee rekening was gehouden, welke houding de aanvragers straks zouden aannemen tegen de commissarissen (d.i. de familiepartij) en dat er informaliteiten waren gepleegd; maar dat zijn nog geen onwettigheden en wier er bezwaar tegen had moet maar een proces beginnen bij de rechtbank.

De commissaris Pieter Schakel durfde zelfs beweren, dat het niet erg was, dat de President die al vijf aandeele had voor zich zelf, er nog twee had verkregen voor zijn kinderen, 1 voor zijn zuster en 1 voor zijn broer, want eigenlijk was hij alleen de man, aan wien de melkleveranciers alles hadden te danken; op wiens schouders de heele fabriek rustte; van wien alles afhing; aan wien de vennootschap haar leven en bloei verschuldigd was!!

Het voorstel der 28 aandeelhouders werd verworpen met 100 tegen 86 stemmen.

Uit deze stemming bleek, dat de verdeeling der 22 aandeele (in portefeuille) het gewenschte resultaat tot vermeerdering van macht voor de familiepartij gegeven had en hoewel bij dit voorstel in dieperen zin een uitspraak gevraagd werd over de eerlijkheid en onpartijdigheid der commissarissen, stemden zij mee; dit alleen gaf reeds 21 stemmen van hun kant!

Bitter onstemd over deze praktijken, vroegen verschillende aandeelhouders toen een nieuwe vergadering aan, waarbij zij verzochten aan de orde te stellen :

1. een motie van orde, waarbij commissarissen werden uitgenoodigd te bevorderen, dat de bezetting van twee openvallende plaatsen in hun college worden overgelaten aan hen, die zich met de richting en het beleid van het college in zijn laatste meerderheid niet hebben kunnen vereenigen;
2. een voorstel waarbij afkeuring werd uitgesproken over het feit, dat de President-commissaris van de in Maart 1918 nog in portefeuille zijnde aandeele, twee aandeele had verkregen voor zijn beide kinderen en hem werd verzocht te bewerken, dat die beide aandeele weer werden teruggebracht.

Deze voorstellen zijn behandeld in de vergadering van 9 Maart 1917; commissarissen hadden toen een agenda opgemaakt waarop als punt 6 stond vermeld :

Voorstel van commissarissen om een commissie te benoemen die zoo spoedig mogelijk met een voorstel ter tafel komt om een minnelijke scheiding te verkrijgen.

Bij de opening zei de heer C. M. v. Houweling reeds te hopen, dat de bespreking zakelijk en op vriendschappelijken toon zou worden gevoerd, want de wereld is groot genoeg voor twee kaas-fabrieken en de twee partijen die er zijn, kunnen zich gemakkelijk ieder op eigen terrein ontplooien.

Later werd dit nader verduidelijkt en toegelicht.

Nu is de vraag: wat moeten wij doen? Niemand weet er iets beter op dan dat wij gaan scheiden, met onderling goedvinden; met elkaar in het vaarwater te zitten, schieten wij niets op; wij moeten ons onthouden om er dingen bij te sloepen, welke er niets mee te maken hebben; dan is het mogelijk, dat wij bijna allen het eens worden om uit elkaar te gaan; zóó dat er slechts enkele personen tegen blijven, want een minnelijke scheiding moet met zoo goed als algemeene stemmen gebeuren.

Hoe zal het mogelijk zijn dit nu uit te voeren? Alle leden hebben gelijke rechten; hebben evenveel aanspraak op de bezittingen van de fabriek; er zal een technisch man moeten komen om de waarde van gebouwen, grond, machinerieën en inventaris te bepalen; de aandeelen zullen op waarde moeten worden gesteld; wie er uit wil, moet zijn geld hebben, moet worden uitgekocht; de afschrijvingen, welke hebben plaats gehad, dienen tot vermeerdering van de waarde van de fabriek; misschien behoeft aan de partij, die uitgekocht wordt, geen geld gegeven te worden, maar wil ze een nieuwe fabriek bouwen.

Voorals in deze dagen zullen de aandeelen hoog te schatten zijn; de uittredende partij moet goed betaald worden; er kan zoo noodig worden geloot of onderling geschikt. De vergadering zat in beginsel moeten uitmaken of zij dien weg op wil. Er is nog een omstandigheid die de scheiding zeer in de hand werkt.

Toen in 1905 over den bouw van de fabriek gepraat werd, is er begroot een som van f 30.000 en er werd toen gezegd : als deze fabriek te klein wordt, laat een ander er dan op een andere plaats ook maar een bouwen.

In 1918 is er veel schade geleden, doordat de fabriek te veel melk had, die niet economisch verwerkt kon worden; voor zooveel melk als er toen aangevoerd werd, heeft de fabriek geen goede inrichting; het is noodzakelijk, dat er een nieuwe fabriek komt; de tegenwoordige inrichting is zóó slecht, dat commissarissen er zoo'n hoeveelheid melk niet aan durven toe- vertrouwen; er is geen roomzuurlokaal; het ontvanglokaal is niet goed; zeker voor f 30.000 of f 40.000 moet er verbouwd worden, zal de te verwachten melk verwerkt kunnen worden zooals het behoort; *daarom is er veel te zeggen voor eene aparte, een nieuwe, een tweede fabriek.*

Verleden jaar werd er al ongeveer 7 miljoen liter melk verwerkt; er is kans, dat dit bij twee fabrieken nog vermeerderen zal; dan heeft elke fabriek nog 4 miljoen liter; dat is genoeg om een bedrijf flink rendabel te maken; de melkleveranciers krijgen dan zeker zooveel geld voor hun melk als nu en *de vrees moet worden weggenomen, dat het een schade voor den boer zou worden, als er een tweede kaasfabriek bijkwam.*

Alzoo staat historisch vast, dat niet de Boekelpartij maar de familiepartij is gekomen met het plan om uit elkaar te gaan en twee fabrieken te bouwen.

Het is goed dit nog eens neer te schrijven, omdat er nu weer zijn, die als een zonde willen brandmerken, dat er een tweede fabriek bijgegekomen is en er velen zijn, die het anderen kwalijk nemen, dat zij hun melk op de nieuwe fabriek brengen.

Geheel ten onrechte.

Want juist in de bovenbedoelde vergadering was de Boekelpartij niet eens sterk vóór het nieuwe plan van de familiepartij om uit elkaar te gaan.

Juist andersom werd door hen gezegd : laten wij bij elkaar blijven; geef ons twee plaatsen van de vijf in het college van commissarissen opdat ook wij onzen rechtmatigen invloed kunnen doen gelden op den gang van zaken; zorg dat de onrechtmatig uitgegeven aandeelen terugkomen en

worden gegeven aan personen, die er volgens de statuten en het besluit der aandeelhouders recht op hebben, dan kunnen we weer samen leven in vrede en eendracht.

Doch deze vredesgedachte is met forschen slag door den hoofdman der familiepartij weggeslagen; daarvan kon niets komen; daartoe zou hij nooit meewerken; dat was dwaasheid; wat zou dit ooit kunnen worden!!

Hoewel de rechten der groote minderheid van vele zijden met warmte bepleit werden, het mocht niet baten; de voorzitter wilde tenslotte nog wel de scheiding uitstellen, maar dan.... finale onderwerping zonder protest; de Boekelpartij dienaarssse van de familiepartij, zonder een zetel in het college van commissarissen, buiten alle bestuursfunctie; zonder macht en invloed.

Toen is er gestemd over het voorstel om uit elkaar te gaan en dit werd aangenomen met 150 tegen 22 stemmen.

Als leden van deze commissie werden aangewezen :

Voor de familiepartij de heeren: Pieter Schakel, Aart van Houweling en Albert Muilwijk; voor de Boekelpartij; Wouter Slob, Teunis Kooiman en Hendrik Kloek.

Met grooten spoed werd er vergaderd; met grooten ernst werd er beraadslaagd; er werd besloten, dat iedere partij op eigen gelegenheid de fabriek met bijbehoren zou laten taxeren; wie dan het meeste wilde geven, zou haar mogen hebben.

Beide partijen wonnen advies in en wierpen hun gesloten briefjes op tafel; toen bleek de familiepartij de waarde te stellen op f 160.000.-; de Boekelpartij op f 180.000.-.

Op die vergadering moet de heer Schakel hebben beweerd volmacht te hebben van zijn partijgenooten en van hen de verzekering te hebben ontvangen; ga je gang maar; wat je doet is ons goed en onder goedkeuring en met instemming van zijn beide andere commissieleden verklaarde hij : dan is de fabriek verkocht aan de Boekelpartij voor f 180.000 - met alle baten en schulden.

De nadere voorwaarden werden besproken en geregeld, vooral op een spoedige betaling werd aangedrongen.

Het groots nieuws, dat de Boekelpartij de fabriek op deze wijze had gekocht, werd ruchtbaar gemaakt en verteld aan wie er van hooren wilde; ook de heer Schakel moet het groote feit wereldkundig hebben gemaakt.

Een paar dagen later kwam de heer Schakel echter met de ontstellende tijding dat de koop niet kon door gatan omdat zijn vrienden den prijs te laag vonden; er moest f 40.000.- bij; er zou f 220.000.- moeten worden betaald en dan over geloot worden, welke partij voor deze som de fabriek zou krijgen !

De Boekelcommissie rapporteerde over deze woordbreuk in hooge mate ontstemd te zijn; ieder voor zich onder eede te willen verklaren dat Schakel als gemachtigde de fabriek aan hen positief en van zijne zijde onvoorwaardelijk en zonder eenige reserve had verkocht en dat zij voornemens waren voor te stellen de nakoming van deze overeenkomst bij den rechter op te vorderen.

Intusschen kwam de familie-commissie met een ander voorstel op het tapijt en wel dit: dat zij de fabriek zou overnemen voort f 220.000.- en gelegenheid geven om uit de fabriek uit te treden aan alle aandeelhouders die zich met het beleid van de commissarissen niet konden vereenigen door hen te betalen voor ieder aandeel van f 500.- een som van f 1100.-.

Over dit nieuwe aanbod der familiepartij werd door de Boekelpartij vergaderd en ten slotte werd met algemeen goed vinden besloten - onder voorbehoud van alle rechten ingeval de familiepartij ook op deze nieuwe aanbieding mocht teruggekomen - om gezamenlijk de aandeelen aan de familiepartij af te geven tegen betaling van f 1100.- per aandeel, mits er voldoende waarborg wordt gegeven dat deze uittredende aandeelhouders desverlangd tot 31 Dec. 1919 de melk van hunne koeien kunnen laten verwerken tegen betaling van de bruto opbrengst der melk na aftrek van een vaat cijfer voor kosten;

Zoo zijn de feiten.

Wat leeren ons die?

Zij leeren ons, dat de heer C. M. van Houweling de man is, die erop aan heeft gedrongen, dat de aandeelhouders in tweeën zouden gaan en ieder een eigen fabriek hebben.

Zij leeren ons, dat de scheidingscommissie eerst overeen gekomen was dat de familiepartij zou uittreden en de oude kaasfabriek overgeven aan de Boekelpartij.

Zij leeren ons, dat dit besluit door een wonderlijke manoeuvre van den heer Schakel is onuitgevoerd gebleven en vervangen door een ander besluit, dat het net andersom moest gaan en de familiepartij de oude kaasfabriek zou houden en de Boekelpartij zou worden uitgekocht.

Zij leeren ons, dat het grof onbillijk is, de Boekelpartij er nu in September 1917 een verwijt van te maken, dat deze veehouders hun melk van de oude kaasfabriek afhalen en een nieuwe fabriek zijn begonnen; de familiepartij heeft het tot tweemaal toe opzettelijk aldus gewild.

Op Zaterdag 14 April 1917 hebben ruim 50 aandeelhouders hun papieren ingeleverd aan de naamlooze vennootschap en op 31 Mei d.a.v. is door de uitgekochte aandeelhouders der Boekel partij een nieuwe vennootschap gesticht met een gestort kapitaal van f 109.500.

Door welwillende medewerking van den heer Kloek is er nu in een schuur te Peursum een nood-fabriek gebouwd, die over een paar dagen in exploitatie zal worden gebracht.

Als men het gebouw doorwandelt, staat men er van versteld hoe 't in dezen moeilijken tijd nog mogelijk is om in zoo korten tijd een varkensschuur om te tooveren in een alleszins propere en doelmatige zuivelfabriek.

En allee is daar nog in de puntjes in orde ook; de stoomketel, kaasbakken, kaaspersen, boterkneder, kaasplanken, kantoor voor den directeur enz; er mankeert niets aan wat voor het bedrijf noodzakelijk is.

Twee groote booten zijn gereed voor den melkaanvoer; met roode letters zijn zij gemerkt: „*Zuivelfabriek. de Giessen No. 1 en No. 2.*”

Ons respect voor den man, die dag en nacht op stap was en zijn gezondheid en huiselijk geluk heeft opgeofferd om dit gebouw tot stand te brengen, die met weinig geld nog vele goedbruikbare dingen heeft weten te verkrijgen.

Hulde aan de energie en wilskracht van den heer Cornelis Boekel.

Het is een hulpfabriek; zij kan een paar jaren uitnemend dienst doen; doch ze is bestemd om weer te verdwijnen en plaats te maken voor een nieuwe fabriek.
Kome deze tijd spoedig, want dat zal de tijd der vredes zijn.

De Drie Provinciën, 05/10/1917; p. 2/4

Peursum. Van de 161 leveranciers aan de Coöp, Zuivelfabriek „Samenwerking” te Giessen-Nieuwkerk zijn er 48 overgegaan naar de hulpfabriek „Giessen” alhier. Deze 48 personen leverden te zamen een derde van het quantum melk dat op de oude fabriek verwerkt werd.

De Drie Provinciën, 02/11/1917; p. 2/4

— Door den hevigen storm is een ijzeren aak geladen met volle melkbussen, van de Zuivelfabriek alhier, op den bodem van de Giessen terechtgekomen. De beide personen, die zich in het vaartuig bevonden wisten zich gelukkig te redden, door bijtijds in de tweede aak over te stappen.

1918 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 05/05/1918; p. 1/4

Giessen-Nieuwkerk. Naar we uit de beste bron vernemen, is het verder fabriceren van de zoogenaamde „boterkaas” door de zuivelfabriek „Samenwerking”, door tusschenkomst van de Kaasvereeniging in Den Haag, verboden.

Trouwens, de fabrieken, bij de Kaasvereeniging ingeschreven of niet, hebben ze eigenlijk nooit mogen maken.

Wel jammer voor de fabriek, want met den verkoop en de verdiensten scheen het goed te marcheeren!

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 26/05/1918; p. 2/4

Giessen-nieuwkerk. Over het tijdvak 24 Maart tot 20 April werd door de Coöp zuivelfabriek „Samenwerking” betaald voor melk van 5.75 pct. vet of tot vet herleide stof, per 100 liter f 12.29.

De N. V. „De Giessen” betaalde over dat zelfde tijdvak voor melk van dat gehalte f 12.70 per 100 liter. Daarenboven kregen de leveranciers van de N. V. „De Giessen” gratis hun wei van de fabriek terug

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 04/07/1918; p. 2/4

Giessen-Nieuwkerk. Over het tijdvak 20 April tot 18 Mei werd voor melk van een gehalte van 5.8 pCt. berekend vet uitbetaald door:

De Zuivelfabriek Samenwerking f 11.71 en door de Zuivelf. De Giessen f 12.04 per 100 L.

De eerstgenoemde fabriek gaf over een gedeelte, de laatstgenoemde over het gehele tijdvak gratis wei terug aan de melkleveranciers.

Advertentieblad, 30/08/1918; p. 3/4

— **De Coöperatieve Zuivelfabriek „Samenwerking”** heeft op verzoek van den burgemeester van Hardinxveld naar aanleiding van het feit, dat er aldaar een tekort is aan melk en er bovendien mee wordt geknoeid, het plan opgevat in deze gemeente, Giessendam en Sliedrecht haar melk per liter te gaan verkoopen.

Naar men verneemt zal van de zijde der melkslijters in die gemeente en door andere melkfabrieken tegen dit plan geprotesteerd worden bij de Kaasvereeniging.

1919 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 05/01/1919; p. 2/4

Giessenoudekerk. De arbeider H. v. d. Dool alhier, sedert ruim een jaar als schrijver werkzaam op de Zuivelfabriek te Giessennieuwkerk, is benoemd tot directeur van een fabriek voor melkpoeder te Ammerzoden.

Advertentieblad, 14/03/1919; p. 4/4

Giessen-Nieuwkerk.

— De gemeentebesturen van deze gemeente en Peursum hebben tot administrateur van het gemeente-electriciteitsbedrijf benoemd den heer J. H. Robben, machinist aan de zuivelfabriek „Samenwerking“.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 27/03/1919; p. 2/4

— Tot assistent aan de stoomzuivelfabriek „Samenwerking“ is benoemd de heer Van Wijk, werkzaam aan de Zuivelfabriek te Bleskensgraaf.

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 01/07/1906; p. 2/4

— Heden werd de eerste steen gelegd van de in aanbouw zijnde stoomzuivelfabriek. Bij deze gelegenheid werd het woord gevoerd door Mr. Slob.

1920 samenwerking

1921 Samenwerking

1922 Samenwerking

1923 Samenwerking

Nieuwe Gorinchemsche Courant, 19/05/1923; p. 1/4

30. Een verzoek van de Coöp. Zuivelfabriek te Giessennieuwkerk, ondertekend door den directeur Oosterkamp, om maatregelen te nemen, dat de Schelluinsche Voordijk weer door auto's mag worden bereden. Tot behoud van den weg wordt dan een maximum gewicht van b.v. 1700 K.G. geëischt, benevens luchtbanden.

De Burgemeester stelt voor, het verbod voorloopig te handhaven in afwachting van een algemeene regeling, die men van Ged. Staten tegemoet ziet.

De heer Den Braven wenscht directe opening van den weg in het algemeen belang. Als die weg behoorlijk onderhouden wordt, hinderen die auto's niets. Men zie naar den Nolweg, die goed is zonder autoverbod.

Ten slotte wordt besloten, den weg direct open te stellen voor auto's met luchtbanden.

1924 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 19/09/1924; p. 3/8

Giessen-Nieuwkerk.

— Naar men verneemt, heeft de heer Th. Oosterkamp, dir. der stoomzuivelfabriek „Samenwerking“, alhier met ingang van 4 Oct. e.k. als zoodanig ontslag aangevraagd.

Th. Oosterkamp kom ik tegen als de oprichter van een zuivelfabriekje in Lexmond
Zou van daaruit – mrt. 1928 - naar een nw. op te richten fabriek in Gorinchem gaan

1925 Samenwerking

De Drie Provinciën, 05/06/1925; p. 2/6

Giessen-Nieuwkerk. Vanwege den Zuid-Hollandschen Zuivelbond wordt alhier een melkerscursus gehouden. De theoretische lessen worden gegeven door den zuivelconsulent, den heer Huisman, op de zuivelfabriek, terwijl de practische cursus wordt gehouden op de boerderij van den veehouder A. van Houweling, onder leiding van den heer Lekkerkerker te Benschop.

Het doel dezer cursus is, het vormen van voormelkers, die op hun beurt later in hun omgeving weer leiding bij het melken kunnen geven. Elf personen uit verschillende plaatsen nemen aan dezen cursus deel.

1926 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 28-05-1926; p. 2/6

GiessenNieuwkerk.

Aan de coöperatieve stoomzuivelfabriek *Samenwerking* alhier werd in 1925 ontvangen 4.225.282 L. melk, d. i. circa 100.000 L. minder dan in 1924. Als oorzaak van dezen teruggang wordt in het jaarverslag genoemd het feit, dat de koeien in het voorjaar van 1925 zeer laat gekalfd hebben, waardoor de fabriek van de zelfkazende boeren, die gewoon zijn om des winters de melk te leveren tot de koeien in de welde zijn, slechts een geringe hoeveelheid melk ontving. Het aantal lererenclere nam toe.

Voor de ontvangen melk is uitbetaald *f*417.130,06, dus gemiddeld 9.87 cent per L. terwijl gratis is teruggeleverd 40 pct. wei. Hierbij moet in aanmerking worden genomen, dat bijna alle melk in 9 maanden wordt aangevoerd.

Het onkosten-cijfer, dat in 1923 2,94 cent per L. bedroeg en in 1924 2,54 cent per L., daalde in 1925 tot 1,83 cent per L. In deze cijfers zijn af- en bijschrijvingen niet begrepen. Zonder de bereiding van flesschenmelk zou het onkosten-cijfer ongeveer 1,53 cent per L. zijn geweest.

Overigens bestond de productie der fabriek nagenoeg geheel uit 40 plus kaan in Edammer-, Goudschen en broodvorm, welke werd afgezet door de Coöp. Producenten Handelsvereniging te Gouda Naast de, kaas werd nog 57.246 K.G. boter geproduceerd, terwijl 12.846 K.G. boter werd bijgekocht. De gemiddelde verkoopprijs der boter was *f*2,318 per K.G.

1927 Samenwerking

De Drie Provinciën, 22/04/1927; p. 3/6

— Aan de Zuivelfabriek „Samenwerking” is door den heer P. Schakel Adrz. alhier over het vorige jaar de grootste hoeveelheid 137655 L. melk geleverd.

1928 Samenwerking

De Drie Provinciën, 03/02/1928; p. 2/6

BLESKENSCHRAAF.

— De kaasmaker C. Ewouds, werkzaam aan de Stoomzuivelfabriek „de Graafstroom” alhier, is in gelijke betrekking benoemd aan de Stoomzuivelfabriek „Samenwerking” te Giessen-Nieuwkerk.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 24/02/1928; p.

NOORDELOOS.

— Naar we vernemen, heeft de zuivelfabriek „Samenwerking” te Giessen-Nieuwkerk in deze gemeente een stuk griendland langs den weg aangekocht. Het doel is hier een woonhuis met pakhuis te bouwen.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 30/03/1928; p.

GIESSEN-NEUWKERK.

— Door inspecteurs van den keuringsdienst voor waren voor het keuringsgebied Dordrecht, werd geconstateerd dat door vele melkleveranciers aan de zuivelfabrieken „Samenwerking” en „De Giessen” niet voldoende zorg wordt besteed aan de zindelijke aflevering van de melk. Aangezien het afleveren van onzindelijke melk strafbaar is volgens art. 2 2e lid van het melkbesluit, hebben de overtreders een waarschuwing gehad, waarbij werd medegedeeld, dat bij verdere nalatigheid proces-verbaal zal worden opgemaakt.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 29/06/1928; p.

— De heer Schenk, werkzaam ten kantore van de stoomzuivelfabriek „Samenwerking” alhier, behaalde dezer dagen het diploma als assistent-directeur, terwijl de heer Eysinga, werkzaam aan de stoomzuivelfabriek „De Giessen” te Peursum, is geslaagd als eerste kaasmaker. Beide diploma's werden uitgereikt door den Noord-Brabantschen Zuivelbond.

De Drie Provinciën, 30/11/1928; p. 2/10

GIESSEN-NEUWKERK.

— De Cooperatieve Zuivelfabriek „Samenwerking” te Giessen-Nieuwkerk, kwam vorige week Donderdag in algemeene ledenvergadering bijeen. Ondanks het stormachtige weer hadden zich drie vierden der leden zich ten kantore der fabriek vereenigd.

De Voorzitter opent de vergadering, spreekt met verheuging over de onderlinge saamhoorigheid, die in de goede opkomst zich openbaart en deelt mede, dat de periode die achter ons ligt, niet anders dan als zeer gunstig voor onze fabriek kan worden beschouwd. De aannemingssom van de nieuw ingebouwde kelders is uit het onkostencijfer betaalt, terwijl we met onze 14-daagsche uitbetalingen meermalen anderen achter ons lieten en in elk geval altijd met de ons omringende ondernemingen mee konden. De Directeur deelt mede, dat over het tijdvak 28 October—10 November de middelprijs 11.92 per liter is. De notulen werden na voorlezing onveranderd vastgesteld. De heeren W. van Houwelingen en A. Maat worden met algemeene stemmen respectievelijk als bestuurlid en als commissaris herkozen. Ter voldoening aan de bepalingen der Statuten worden twee 4½ % obligaties á f 500 uitgeloot.

Bij den goeden gang der zaken wordt overwogen om nog meer uitloting te doen geschieden, doch na ampele bespreking wordt besloten om uit de winstmarge den melkprijs zooveel mogelijk op te voeren. De melkcontrole onder de leden zal ongeveer Nieuw jaar weer worden aangevangen, waarom naar een controleur zal worden omgezien. Om de vier weken zullen alsdan avond- en morgenmonsters worden genomen. Alle punten van het agendum afgehandeld zijnde, sluit de Voorzitter na rondvraag de vergadering.

1929 Samenwerking

De Drie Provinciën, 08-11-1929; p. 2/8

GIESSEN-NIEUWKERK. DE ZUIVELFABRIEK „SAMENWERKING”. Belangrijke verbeteringen.

De Coöperatieve Stoonrzuivelfabrick „*Samenwerking*” te Giessen-Nieuwkerk, Neerpolder kwam op 31 October in algemeene vergadering bijeen.

Na gebruikelijke opening en notulen werden de heeren A. van Houweling en N. Aanen met algemeene stemmen herkozen, achtereenvolgens als bestuurslid en Commissaris,

Van de 4½ % obligatie-leening worden de nummers 13 en 16 a f 500.- uitgeloot.

Teneinde de fabriek naar de eischen des tijds in te richten, wordt besloten een nieuwe vloer in de kaasmakerij te leggen.

Bereids is daartoe door den architect J. G. Schneijder een plan ontworpen, dat straks bij de aanbesteding aan belanghebbenden zal worden voorgelegd.

Om de Directie het maken van goede producten steeds beter mogelijk te doen zijn, zullen op deze vloer nieuwe kaasbakken met 5000 L. inhoud worden geplaatst, terwijl na ingewonnen advies van het technisch bureau van den F. N. Z. electrisch gedreven kaasmachine boven deze bakken zullen worden aangebracht.

In den loop van dit boekjaar was alreede door de firma S. Veenstra & Zonen Santpoort een nieuwe regeneratief geleverd; aan welke firma straks nog de plaatsing van een nieuwe centrifuge merk „*Lacta*” zal worden opgedragen.

Voornoemde vernieuwingen en verbeteringen zijn alle zonder hoofdelijke stemming aangenomen, waarom het overbodig is mede te deelen, dat de gang van zaken onder de huidige directie uitmuntend is. De Uitbetaalde melkgelden waren tot aller tevredenheid, terwijl de belangrijke-aanvoer ook uit plaatsen buiten de bovenstroom van de Giessen bewijst, dat die concurrentie ook met de speculatie zeer gemakkelijk was vol te houden.

1931 *Samenwerking* - oktober 25 jarig bestaan

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 13/03/1931; p.

— De Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” hield 27 Februari haar algemeene ledenvergadering. Het jaar 1930 is voor de fabriek gunstig te noemen. In het afgelopen jaar is 5.055.834 K.G. melk verwerkt. In het afgelopen jaar is bijna een half miljoen K.G. melk meer verwerkt dan voorheen. In 1930 is een nieuwe auto aangeschaft en ook de groote schoorsteen hersteld. De melk wordt aangevoerd met 1 boot en 4 auto's.

Er is besloten, om, evenals vorige jaren, van de 3 % leening f 2500 uit te loten in overeenstemming met de bepalingen der statuten en nog f 1500 bovendien, dus tezamen f 4000.

Aan ledenkapitaal wordt uitgekeerd 0.04 cent per liter geleverde melk, terwijl aan de verplichte af- en bijschrijvingen is voldaan.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 30/10/1931; p.

GIessen-NIEUWKERK.

— Vorige week Donderdag heeft de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” haar 25-jarig bestaan feestelijk herdacht. Het kaaspakhuis was ingericht voor vergaderzaal, hetwelk was versierd met bloemstukken. Het aantal aanwezigen bedroeg plm. 150 personen. Tegenwoordig waren o.m. de heer Huisman, Rijkszuivelconsulent te Gouda, de heer Van Wijnen, voorzitter van den Bond van Kaasproducenten, burgemeester Diepenhorst en nog een aantal personen uit de zuivelcultuur.

De heer A. van Houweling heette de aanwezigen hartelijk welkom, waarna door hem een overzicht werd gegeven over oprichting en ontwikkeling van „Samenwerking”. Ook werden door hem alle zaken van voor- en tegenspoed, van handel en moeilijkheden met personeel geleverd.

Door een oud-kaasmaker der fabriek, n.l. de heer Van Dam, thans assistent aan een zuivelfabriek, werd eveneens een rede gehouden over de eerste werkjaren van de fabriek, toen hij er in betrekking was. Hij wist door zijn aangename wijze van spreken het publiek te boeien. Verder voerden nog vele sprekers het woord, hetgeen natuurlijk niet op een droogje ging.

's Middags werd de film der Algemeene Ned. Zuivelbond vertoond, die zeer in den smaak der aanwezigen viel. Ook werd deze film vertoond voor de schoolkinderen, die ook groote belangstelling toonden. Des avonds werd ze wederom vertoond voor de groteren.

Deze dag kan worden aangemerkt als een gezellige en tevens leerzame dag en niemand zal er spijt van hebben, dit jubileum te hebben meegevierd

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 06/11/1931; p.

— De heer N. Huisman zal op 20 November den dag herdenken, dat hij vóór 25 jaar werd aangesteld als centrifugist aan de Zuivelfabriek „Samenwerking”.

1932

1933

1934

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1934-04-20;

GIESSENNIEUWKERK.

Verslag algemene jaarvergadering

In het kantoorgebouw der Coöp. Stoomzuivelfabriek is vorige week de algemeene jaarlijksche Iedenvergadering gehouden onder voorzitterschap van den heer Aart van Houwelingen te Peursum, die de aanwezigen hartelijk welkom heette. De secretaris de heer E. de Kuiper uit Hoornaar las de gehouden notulen, welke zonder op- of aanmerkingen werden vastgesteld.

Hierna werden eenige bestuursmededeelingen gedaan waarop de directeur, de heer Kamphuis zijn jaaroverzicht gaf, waaruit we het volgende memoreeren:

Uit het exploitatieoverzicht melden we het volgende: In het afgelopen jaar werden ontvangen 6.482.050 liter melk. Wegens de toename van het aantal leveranciers werd een vermeerdering van *geweide* liters waargenomen van 76.597. Gemaakt werden 63.909 K.G. boter waarvoor werd ontvangen *f*71.912,23. (1,125 gulden / K.G.)

Aan kaas is afgeleverd voor *f*248.553,14, met een totaal aant. K.G. van 215.705 volv. 363.645 K.G. 40 plus, 1.289 K.G. 30 plus en 33.759 K.G. 20 plus.

Voor verkochte room, volle- en karnemelk benevens wei werd *f*21.132,94 ontvangen. Het drupapparaat leverde een voordeel op van *f*473,01. De melkprijs bedroeg gemiddeld *f*4,10 per 100 L. Vorig jaar *f*4,17 per 100 L. Aan de leden werd boven deze prijs 10 cent per 100 L. uitbetaald.

Aan melkgeld werd uitbetaald *f*265.736,37. De totale onkosten der exploitatie, waarbij onkosten en reserveering, bedroeg *f*74.846,29. Dit is per liter 1,15½ cent. Vorig jaar bedroegen deze onkosten 1,30 cent per liter. De kosten der verbouwing vorig jaar werden bestreden uit de reserve, terwijl de aangekochte karnkneder op de exploitatierekening werd gebracht.

De voorraadstaat bedroeg op 31 Dec. 1933 totaal 2.722 kazen wegende 14.716 K.G. tot een bedrag van *f*4451,81. Aan boter 1.076½ K.G. *f*1.668,57. Aan hulpstoffen als kolen, olie, zout, enz. enz. voor *f*1.413,67. In het slotwoord werd er door den directeur op gewezen, dat de omstandigheden in den landbouw nog minder gunst zijn te noemen. Aan deze fabriek zijn 22 man personeel verbonden, terwijl er in den zomer nog eenige losse krachten worden aangenomen.

Het jaarverslag werd met algemeene stemmen goedgekeurd.

Hierna werd de balans en exploitatierekening vastgesteld. Deze is als volgt.

Grond en gebouwen	<i>f</i> 62.500,--;
grond en arbeiderswoningen	<i>f</i> 18.000,--;
inventaris en werktuigen	<i>f</i> 55.500,--;
motorboot en auto's	<i>f</i> 11.000,--;
melkbussen	<i>f</i> 4.368,18;
obligaties in portefeuille	<i>f</i> 10.000,--;

waarborgsommen	<i>f</i> 1.525,--;
boterrekening	<i>f</i> 1.668,57;
kaasrekening	<i>f</i> 4.451,85;
postrekening	<i>f</i> 8.717,13;
kassa	<i>f</i> 2.021,--;
debiteuren boter	<i>f</i> 1576,54;
debiteuren kaas	<i>f</i> 6.358,75;
debiteuren melk	<i>f</i> 136,84;
weirekening;	<i>f</i> 405,50;
crisis-zuivel-centrale	<i>f</i> 678,73;
3 % obligatieleening	<i>f</i> 61.500,--;
4½ % obligatieleening	<i>f</i> 5.1000,--;
ledenkapitaal	<i>f</i> 10.240,42;
renterekening	<i>f</i> 1.580,06
Coöp. Boerenleenbank	<i>f</i> 48.870,--;
melkleveranciers	<i>f</i> 9.236,61;
onkostenrekening	<i>f</i> 1.413,67;
te betalen coupons	<i>f</i> 1.890,--;
uitgeloote obligaties	<i>f</i> 1.000,--;
reserve	<i>f</i> 2.177,33;

winst- en verliesrekening sluitend op *f* 188.908,09.

Exploitatierekening over 1933,.

Melkleveranciers	<i>f</i> 265.736,37;
bijschrijving ledenkapitaal	<i>f</i> 1.488,76;
onkosten	<i>f</i> 74.846,29;
melkverkoop	<i>f</i> 7.667,43;
boterrekening	<i>f</i> 71.912,33;
kaasrekening	<i>f</i> 248.553,14;
weirekening	<i>f</i> 13.465,51;
druppelapparaat	<i>f</i> 473,01;
sluitend met	<i>f</i> 342.071,43.

Specificatie der onkostenrekening uit exploitatie.

Administratie	<i>f</i> 641,79;
jaarwedden directie, kantoor	
en werklieden	<i>f</i> 18.009,51 ;
melkvervoer	<i>f</i> 12.781,53;
melkonderzoek	<i>f</i> 59,82;
onderhoud gebouwen	<i>f</i> 2.266,53;
onderhoud inventaris	<i>f</i> 2.710,09;
steenkolen	<i>f</i> 2.126,05;
electriciteit	<i>f</i> 2.261,68;
smeeroliën	<i>f</i> 294,15;
machinebehoeften	<i>f</i> 641,50;
stremsel, kleursel,	
salpeter enz.	<i>f</i> 1.232,81;
komijn	<i>f</i> 163,90;

kaasdoek	<i>f</i>	111,95;
kaasverpakking	<i>f</i>	89,18;
zouten	<i>f</i>	2.649,75;
boterverpakking	<i>f</i>	1.202,56;
vrachten	<i>f</i>	845,35;
schoonmaakartikelen	<i>f</i>	330,25;
belasting, verzekering en assurantien	<i>f</i>	2.810,83;
lidmaatschappen	<i>f</i>	552,97;
reiskosten	<i>f</i>	158,17;
controlekosten, boter en 'kaas	<i>f</i>	816,66;
rente	<i>f</i>	7.057,15;
afschrijving	<i>f</i>	12.815,25;
bijschrijving reserve	<i>f</i>	1.000,--;
sluitend op	<i>f</i>	74.846,29,
zulks met aftrek verschil debet-credit en diverse en bijschrijving verschil begin- en eindvoorraad der hulpstoffen.		

Op de arbeiderswoningen werd afgeschreven *f* 315,25 uit de exploitatie en *f* 184,75 aan ontvangen huishuur. De afschrijving op inventaris en werktuigen bedroeg *f* 2000. De afschrijving op auto's en motorboot werd bepaald op *f* 1000. Voor *f* 1.658,50 werd aan nieuwe bussen aangekocht. Aan bushuur en verkoop oude melkbussen werd ontvangen *f* 2.290,32. Er werd 1 obligatie ad *f* 1000 uitgeloot der 4½ leening en voor *f* 4000 aan obligaties der 3% leening. De rente over de laatste 8 maanden der 3 % *f* 1.230,-- en *f* 350,06 rente van het ledenkapitaal waren aan het einde van dit boekjaar nog verschuldigd.

Uit de reserve werd *f* 2.534 gebezigd voor aankopen van karnemelk en weikuip. Bijgeschreven werd *f* 1842. Het eindsaldo bedraagt op deze rekening *f* 2.177,33. Hierna vond de volgens de agenda aangekondigde uitloting plaats. Na een onbelangrijke rondvraag werd de vergadering onder dankzegging door den voorzitter gesloten.

1935 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1935-03-15;

Het jaarverslag van de coöp. Stoomzuivelfabriek „*Samenwerking*”, dat door bestuur en commissarissen aan de leden wordt aangeboden ter vaststelling, in de heden Vrijdagavond te houden jaarvergadering, toont de navolgende bijzonderheden.

Hoogst aantal liters melk, geleverd door den heer U. Hakkesteegt te Hournaar, n.l. 174.943 liter. Op 31 Dec. 1934 waren met directie en kantoorpersoneel inbegrepen, 21 man personeel aan de fabriek verbonden, waarbij in de zomer nog enige losse arbeiders worden aangenomen.

In 1934 is 6.768.107 liter melk ontvangen, hetgeen 286.057 liter meer is dan in 1933. Aan melkgeld werd uitbetaald f 289.498,23 dat is 4,28 ct. per liter, vorig jaar 4.10 ct. per liter. Op het ledenkapitaal is 0.10 ct. per liter bijgeschreven. De totaalonkosten, met inbegrip van afschrijvingen en reservering f 75.975,56 of 1,12 ct. per liter. Vorig jaar 1,15½ ct. per liter.

Als buitengewoon onderhoud wordt genoemd vernieuwing en vergroting der autogarage en de aanschaffing van een nieuwe vrachtauto. De kosten hiervan zijn bestreden uit de exploitatie.

De onkosten zijn specifiek.

Administratiekosten	f 580,94,
salariseen en lonen	f 17.666,51,
melkvervoer	f 13.094,75,
melkonderzoek	f 98,53,
onderhoud gebouwen	f 1.752,77,
onderhoud inventaris	f 5.612,54,
steenkolen	f 2.070,--,
electriciteit	f 2.195,12,
smeerolie	f 262,81,
machinekamerbehoeften	f 784,67,
stremsel, kleursel, salpeter en chloorcalcium	f 1.361,29,
komijn	f 289,50,
kaasdoek	f 157,42,
zout	f 2.665,27,
kaasverpakking	f 246,50,
bokerverpakking	f 1.492,44,
vrachten	f 940,53,
schoonmaakartikelen	f 324,08,
belastingen, -assurantie en verzekeringen	f 3.587,19,
lidmaatschappen	f 581,23,
reiskosten	f 154,55,
controle boter en kaas	f 846,17,
rente	f 6.467,83,
diverse	f 369,18,
afschrijvingen	f 11.353,50,
bijschrijving reserve	f 2.000,--,
in totaal	f 76.961,32,

af voor verschil en eind- voorraad hulpstoffen	<i>f</i> 1.003,76,
alzo totaal	<i>f</i> 75.957,56.

Op de kaasrekening is *f* 62.725,18 regeringstoelage ontvangen.
Aan omzetbelasting betaald *f* 2.245,70.

Balans per 31 December 1934.

Debet:

Grond en gebouwen	<i>f</i> 59.500,--,
grond en arbeiderswoningen	<i>f</i> 17.000,--,
inventaris en werktuigen	<i>f</i> 50.000,--,
motorboot en auto	<i>f</i> 9.000,--,
melkbussen	<i>f</i> 3.055,44,
kassa	<i>f</i> 1.653,85,
postrekening	<i>f</i> 3.097,45,
waarborgsommen	<i>f</i> 1.270,--,
obligaties in portefeuille	<i>f</i> 10.400,--,
boterrekening	<i>f</i> 388,50,
kaasrekening	<i>f</i> 6.857,37,
debiteuren boter	<i>f</i> 1.562,72,
debiteuren kaas	<i>f</i> 6.145,53,
debiteuren melk	<i>f</i> 82,41,
weirekening	<i>f</i> 574,65,
crisis-zuivelcentrale	<i>f</i> 1.382,93.

Crediet:

Ubligatiën 3%	<i>f</i> 57.500,--,
obligatiën 4½ %	<i>f</i> 5.0000,--,
ledenkapitaal	<i>f</i> 11.950,90,
reserve	<i>f</i> 4.177,33,
coiip. Boerenleenbank	<i>f</i> 32.804,05,
renterekening	<i>f</i> 1.559,60,
melkleveranciers	<i>f</i> 10.742,06,
onkostenrekening	<i>f</i> 409,91,
te betalen coupons	<i>f</i> 1.827,--,
uitgelote obligaties	<i>f</i> 1.000,--.
Totaal in credit en debet	<i>f</i> 171.970,85.

Exploitiatierekening

Melkleveranciers	<i>f</i> 289.498,23,
bijschrijving ledenl.apitaal	<i>f</i> 1.710,48,
onkosten	<i>f</i> 75.957,56.
Melkverk,	<i>f</i> 7.735,79,
boterreken.	<i>f</i> 82.764,38,
kaasrekening	<i>f</i> 258.354,68,
weirekening	<i>f</i> 17.804,90,
drupapparaat	<i>f</i> 506,52.
Alzo sluitend op	<i>f</i> 367.166,27.

Afschrijvingen.

Op grond en gebouwen	f 3.000,-- (saldo f 59.500,--)
arbeiderswoningen, ontvangen huishuur f 146,50,	
afgeschreven, alsmede uit de exploitatie	f 853,50.
op inventaris en werktuigen is	f 5.500,-- afgeschreven
op motorboot en auto's	f 2.000,-- afgeschreven.

Voor f 1.052,94 werden nieuwe melkbussen aangekocht.

Aan bushuur is f 2.365,68 afgeboekt.

Van de 3% lening, oorspronkelijk f 125.000,-- werd opnieuw f 4.000,-- uitgeloot.

Van de 4½ % lening oorspronkelijk groot f 60.000,-- werd f 1.000,-- uitgeloot. Het saldo van deze lening is f 50.000,--.

Bij het ledenkapitaal is f 1.710,48 bijgeschreven, dit is 0.1 ct. per liter.

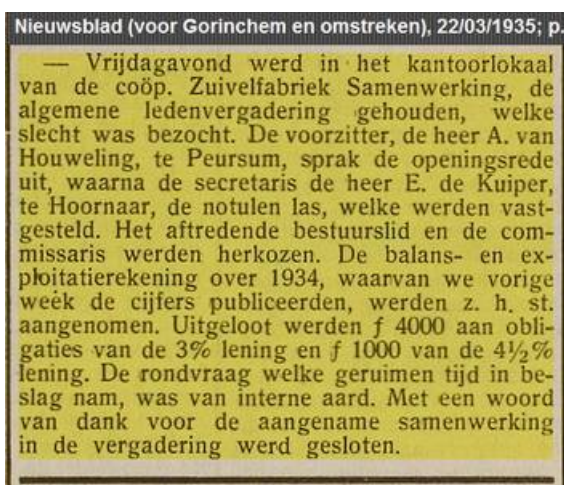
Het ledenkapitaal bedroeg per 1 Dec. 1934 f 11.950,90.

Terugbetalingen wegens overlijden of opheffing van bedrijven hadden in 1934 niet plaats.

Het bestuur is samengesteld als volgt: A. van Houweling, Peursum, voorzitter; E. de Kuiper, Hoornaar, secretaris; A. Boer, Giessen-Nieuwkerk, 2e voorz.; A. Schakel, Giessen-Nieuwkerk, 2e secretaris. Bestuurslid W. v. Houweligen, commissarissen P. v. Wijngaarden, Giessen-Nieuwkerk, C. Kooijman, Peursum, J. Donk, Hoornaar, N. Aanen, Giessen-Nieuwkerk en A. Maat Peursum. Directeur is de heer T. Kamphuis en assistent J. Eeringa.

Het bestuur van de afdeling Peursum-Giessen-Nieuwkerk van de Burgerwacht is samengesteld als volgt: voorzitter A. Goedhart, secretaris Jac. Kooijman en penningmeester A. Maat. Deze afdeling telt 33 leden.

Bij de te Loosduinen gehouden schietwedstrijden wist zij een wisselbeker en in Den Haag een lauwertak te behalen. Op een ander te bepalen datum zal de jaarlijkse schietwedstrijd worden gehouden.

Giessen-Nieuwkerk. Vrijdagmorgen deed zich hier een ernstig ongeval voor, dat echter nog goed is afgelopen. Toen de heer Z. in Muizenbroek zijn dochter per schouw naar de overzijde der Giessen zou brengen, werd het bootje aangevaren door de melkboot der zuivelfabriek „Samenwerking”, doordat de stuurman de schouw, welke achter een struik vandaan kwam, niet gezien had. Het gevolg was dat de schouw overvaren werd en onder de boot terecht kwam, terwijl de inzittenden te water geraakten. Zij werden echter spoedig door het personeel der boot gered.

— Uitslag van de kaastentoonstelling door zuivelfabrieken op de jaarlijksche fokveedag:
1e prijs De Linge te Arkel, 95 punten, Gouda V. V. 10 K.G.; 1e pr. De Linge te Arkel, 94 pnt, lunch-comijn V. V.; 2e pr. De Linge te Arkel, 93 pnt., Gouda V. V. 6 K.G.; 2e pr. De Linge te Arkel, 93 pnt., groote comijn; 1e pr. Middelburg 96 pnt., Edammer 40%; 2e pr. Samenwerking, Giessen-Nieuwkerk, 93 pnt., Edammer 40%; 2e pr. Graafstroom, Bleskensgraaf, 93 pnt., Gouda V. V.; 1e pr. 's-Hertogenbosch, 95 pnt. broodmodel V. V.; 1e pr. 's-Hertogenbosch, 95 pnt. Edammer V. V.; 2e pr. Altena-Nieuwendijk, 93 pnt., Gouda V. V.; 1e pr. Samenwerking, Giessen-Nieuwkerk, 98 pnt., comijn 20%; 2e pr. Zuivelfabriek, Wouw, 93 pnt., comijn 20%. De bestuursprijs viel ten deel aan Altena-Nieuwendijk.

1936 *Samenwerking*

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 03/04/1936;

GIESSEN-NIEUWKERK.

— Vrijdagavond had de algemeene jaarvergadering plaats door de coöp. zuivelfabriek Samenwerking, welke matig was bezocht. De openingsrede werd uitgesproken door den voorzitter, den heer A. van Houweling, te Peursum, waarna de secretaris, de heer E. de Kuiper te Hoornaar, zijn gehouden notulen las, welke werden vastgesteld. De mededeelingen door den voorzitter, waren van huishoudelijken aard. Het jaarverslag van de directie werd z. h. st. vastgesteld. Eveneens werden z. h. st. aangenomen de balans- en exploitatie-rekening over 1935, waarvan we in ons vorig blad verslag hebben uitgebracht. Nadat over uitloting der obligaties was gesproken volgt sluiting.

De Gorcumer, 04/05/1936; p. 4/8

Giessen-Nieuwkerk.

— In de vacature van den heer J. Verwolf, die om gezondheidsredenen ontslag moest nemen, is als botermaker aan de Coop. Zuivelfabriek benoemd de heer D. Biezebosc te Wilsum.

De 5 Rivieren, 24/06/1936; p. 5/8

MEERKERK

— Op Vrijdag, 26 Juni a.s. zal ten Raadhuijs alhier een vergadering worden gehouden van het Algemeen Bestuur der „Drinkwaterleiding de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden.” Op de agenda staat o.m. verzoek Coöp. Zuivelfabriek Giessen-Nieuwkerk om een aanbieding te willen doen voor waterlevering voor het bedrijf bij een afname van ongeveer 3500 M3. per jaar.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1936-11-13;

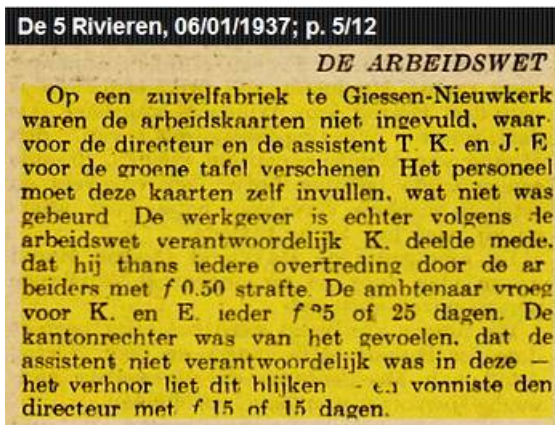
De leden der Stoomzuivelfabriek *Samenwerking* kwamen in het kantoorgebouw in vergadering bijeen. Aanwezig waren ongeveer 25 leden. De voorzitter de heer A. van Houweling uit Peursum, opende de vergadering met een woord van welkom, waarna secretaris E. de Kuiper uit Hoornaar de notulen las, welke werden vastgesteld.

Besloten werd tot uitloting van f 4000 obligaties van de 4½ % leening. Afgelost zullen worden 4 obligaties van f 500 en 20 obligaties van f 100. Zij nog vermeld, dat de laatste 9 jaren f 100.000 is afgeschreven.

De statuten werden met eene artikelen gewijzigd, waardoor meer de coöperatieve grondslag wordt bereikt, n.l. menschen die vroeger aandeelen hadden en geen lid meer zijn of overleden zijn, zijn niet meer aansprakelijk.

Bij de rondvraag werd geruimer tijd gesproken over bijschrijving van ledenkapitaal. Bepaalde resultaten wierpen deze besprekingen niet af. De voorzitter sloot na deze bespreking de vergadering.

1937 Samenwerking

De 5 Rivieren 1937-03-24

GIESSENNIEUWKERK

Uit het jaarverslag over het boekjaar 1936, der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” alhier, nemen we het navolgende over:

De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 7.519.587 Liter, d.i. ruim 30.000 L. meer dan in 1935. Uit deze melk zijn gefabriceerd aan boter 87.044 K.G. waarvoor ontvangen f 105.258,04: aan kaas 337.289 K.G. volvet, 294.618 K.G. 40 plus, 20.210 K.G. 20 plus en 4.657 K.G. rand, met een totale opbrengst van f 284.782,29. Verder is nog ontvangen voor room, volle melk, karnemelk en taptemelk de som van f 14.164,20 en voor wei f 17.857,11, terwijl het druppapparaat opleverde f 703,15.

Aan melkgeld is betaald f 345.480,36, terwijl op het ledenkapitaal is bijgeschreven f 0,15 cents per Liter, makende in totaal f 2.357,31. De totale onkosten (inbegrepen afschrijvingen en reservering) bedroegen f 74.927,22. De gemiddelde melkprijs bedroeg ruim 4,59 cents per Liter, terwijl de exploitatiekosten bijna 1 cent per Liter hebben bedragen. (Het vorig jaar waren deze cijfers resp.: 4,14 en 0,99).

Wat betreft de kwaliteit der producten, deze was zeer bevredigend. De afzet ging ook vrij regelmatig door, de gemiddelde melkprijs was een halve cent per Liter hoger dan 't vorig jaar. De balans sloot per 31 December j.1. met f 153.493,23 en de exploitatierekening met f 422.764,79. De reserve bedroeg f 9.024,44. Bijgeschreven werd f 2.000,-. Bijschrijving ledenkapitaal f 2.357,21. Dit bedroeg per 31 Dec. 1935 f 16.676,77.

Uitgeloot werden f 7.000,- der 3 pct. leening en bedraagt nog f 46.500,-. Van de 4½ pct. leening, oorspronkelijk groot f 60.000,-, werd f 4.000,- uitgeloot, het saldo bedraagt nog f 45.000,-.

1938 Samenwerking

De Gorcumer, 1938-03-14; p. 10/10

Coöp. Zuivelfabriek.

Giessen Nieuwkerk Uit het jaarverslag der Coöp. Zuivelfabriek *Samenwerking* G.A. alhier, boekjaar 1937, nemen we 't volgende over: Het bestuur bestaat uit de heeren A. van Houweling, voorzitter; K. de Kuiper, secretaris; Adr. Boer. 2e voorz.; Adr. Schakel, 2de secr.; en W. van Houweligen. De Commissie van Toezicht waren de heeren P. van Wijngaarden, voorz.; C. Koolman, secr.; J. Donk, N. Aanen en A. Maat. Het aantal leden bleef gelijk. Het personeel bestond uit 22 personen, met als directeur de heer T. Kamphuis. De Coöperatie is lid van tien verschillende organisaties.

De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 7.637.608 Liter of ruim 118.000 L. meer dan in 1936. De eerste helft van het jaar was de aanvoer aanzienlijk groter dan in 1936 en scheen het dat men de 8 miljoen K.G. zou halen. Door het mond- en klauwzeer werd de aanvoer echter minder. Uit deze melk is gefabriceerd: boter 79.297 K.G., waarvoor is ontvangen f 106.901,45; kaas 350.075 K.G. volvet 319.605 K.G. 40 plus; 8.793 KG. 20 plus en 4.969 K.G. rand, met een totale opbrengst van f 347.914,64.

Verder is nog ontvangen voor room, volle melk, karnemelk en taptemelk f 14.897,84 en voor wei f 15.850,73, terwijl de opbrengst van het druppapparaat f 879,31 bedroeg.

Aan melkgeld is uitbetaald f 403.574,91 of per liter ruim 5,28 cents (het vorige jaar 4.59 cent), terwijl op het ledenkapitaal werd bijgeschreven f 3.037,46 of 0,20 cents per liter (vorig jaar 0.15). De totale kosten (inbegrepen afschrijvingen en reserveering) bedroegen f 79.831,82 of per liter 1,04 cents (vorig jaar 1 ct.).

Aangeschaft werden een condensator voor de koelmachine; eenige pekelaccu's voor het afkoelen van de boterkelder en een platenkoeler voor het boterwaschwasser. Voorts maakt het verslag melding van het gebruik van leidingwater bij de karnbereiding, maar vooral bij de boterbereiding, welke er flink op zijn vooruit gegaan.

Het jaar 1937 verliep voor de zuivelindustrie vrij rustig, althans voor dit bedrijf hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen voorgedaan. Zodoende zijn ook de uitkomsten alleszins bevredigend geweest, aan al de verplichte af- en bijschrijvingen kon ruim worden voldaan. Met de afzet der producten ging het vrij regelmatig en de prijzen bewegen zich in stijgende lijn., zoodat de gemiddelde melk prijs ongeveer 0.7 cents per liter hoger was dan in 1936.

De balans sloot per 31 December met f 143.937,20 en de exploitatierekening met f 486.243,99. De reserverekening vermeerderde met f 3.000,- uit de exploitatie. Het eindsaldo dezer rekening bedraagt thans f 19.024,44.

Aanbesteding.

Giessen-Nieuwkerk. De uitslag der aanbesteding voor het maken van een beschoeiing met bijkomende werken voor rekening van de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking“, is als volgt: H. de Jong te Hardinxveld f 7200; G. van Dijk, idem, f 7120; B. van Noordenne te Giessendam, f 7090; P. Volker te Sliedrecht, f 7060; M. Stout te Hardinxveld f 6977; J. van der Meiden te Hardinxveld, f 6780; H. Donk Hzn. te Giessen-Nieuwkerk f 6499. Het werk is aan den laagsten inschrijver, den heer Donk, gegund.

GIESSEN-NIEUWKERK.

— Het mond- en klauwzeer is thans in deze omgeving algemeen, en over haar hoogtepunt heen. Bij den veehouder G. B. alleen zijn voor ongeveer f 1000 koeien gestorven. Berichten elders in bladen, dat de Giessen-Nieuwkerksche zuivelfabrieken de melkophaaldiensten hebben gestaakt, omdat door genoemde ziekte de melkproductie zoo gering was, berust op pure fantasie, daar altijd om deze tijd van 't jaar de avond-ophaaldiensten worden stopgezet om met Februari weer aan te vangen.

1939 Samenwerking

De 5 Rivieren, 21-03-1939; p. 3/8

GIESSEN-NIEUWKERK

Uit het jaarverslag over 1938 der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” alhier, nemen we het volgende over:

Het bestuur bestaat uit de heeren A. van Houweling, voorzitter; E. de Kuiper, secretaris; Adr. Boer; Adr. Schakel en W. van Houwelingen. De Commissie van Toezicht uit de heeren: P. van Wijngaarden, voorzitter; C. Kooiman, secretaris: J. Donk: N. Aanen en A. Maat.

Het aantal leveranciers bleef gelijk aan het vorig jaar, een tweetal leden zijn overleden. Het personeel bestaat uit 23 personen, met als directeur de heer T. Kamphuis. De Coöperatie is aangesloten bij of lid van een tiental organisaties.

De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 7.675.871 liter of 7.906.147 kg, De toevoer zou nog groter geweest zijn wanneer het mond- en klauwzeer niet had geheerscht. Uit de ontvangen melk zijn gefabriceerd, aan boter 78.730 kg. waarvoor is ontvangen f 110.742,28. Aan kaas 320.073 kg. volvet, 386.061 kg. 40 plus, 8.154 kg. 20 plus en 5.248 kg. rand met een totale opbrengst van f 357.290,57. Verder is nog ontvangen voor room, volle melk, karnemelk en taptemelk f 15.177,86 en voor wei f 16.118,65 terwijl de opbrengst van het drupapparaat bedroeg f 889,43.

Aan melkgeld uitbetaald f 413.107,20 of per liter ruim 5,38 ct. (v.j. 5,28) terwijl evenals het vorig jaar op het ledenkapitaal werd bijgeschreven 0,20 ct. per liter, een bedrag uitmakende van f 3.254 De totale onkosten (inbegrepen afschrijvingen en reserveering) bedroegen f 83.857,50 of per liter 1.09 ct. (v.j. 1,04).

De verhouding tusschen de grootste en kleinste hoeveelheid ontvangen melk in een uitbetalingsperiode was ongeveer als 9:2, wat wel zeer ongunstig is te noemen.

De balans sloot per 31 December 1938 met f 131.946 en de exploitatierekening met f 500.218,79. Reserve f 14.024,44. Het ledenkapitaal bedroeg per 31 December f 22.756,46. Van de 3 pct. leening, oorspronkelijk groot f 125.000 werd opnieuw f 7.000 uitgeloot. Het saldo bedraagt nog f 32.500. De 4½ pct. leening, oorspronkelijk groot f 60.000 werd het resterend bedrag f 38.000 geheel afgelost. Alzoo waren de bedrijfsuitkomsten in het afgelopen jaar zeer bevredigend.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 19/05/1939; p. 1
— Bij de zuivelfabriek Samenwerking is een rolbrug van 20 M. aangelegd. Dit werkt zeer praktisch bij 't lossen van de vrachtauto's.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 09/06/1939
GIESSEN-NIEUWKERK.
— In den ouderdom van ongeveer 70 jaar is Zaterdagmiddag ten zijnen huize aan een hartverlamming overleden wethouder C. Schakel.
Vele jaren had de overledene zitting in den raad voor de A. R. partij. Verder had hij in vele besturen zitting, o.a. in de Coöp. Boerenleenbank, Zuivelfabriek, Graanmaakderij, verder was hij hoofdingleland van de Alblasterwaard met Arkel beneden de Zouwe. Den laatsten tijd was de overledene, wat zijn gezondheid betreft, wankelend, want sinds de gepasseerde winter heeft hij de zittingen van den gemeenteraad niet bijgewoond.

1940 Samenwerking

De Gorcumer, 1940-03-16; p. 13116

„Samenwerking”. GiessenNieuwkerk.

Uit het verslag der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” over 1939. nemen we ‘t volgende over: Het bestuur is samengesteld uit de volgende personen: A. van Houweling, voorzitter; E. de Kuiper, secretaris; Adr. Boer, Adr. Schakel en W. van Houwelingen. De commissie van toezicht bestaat uit de heeren P. van Wijngaarden (voorzitter), C. Koolman, J. Donk, N. Aanen en A. Maat.

Het ledental bleef ongewijzigd, terwijl het aantal leveranciers krachtig toenam. Het personeel bestaat uit 23 personen, met als directeur den heer T. Kamphuis. De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 8.628.556 K.G. De balans sloot met een bedrag van f 107.734,64, terwijl het ledenkapitaal in totaal bedraagt f 26.531,63 en de reserve f 16024,44

De exploitatierekening sloot met f 548.997,75. Van de 3 % leening, oorspronkelijk groot f 125.000,-, werd uitgeloot f 7.500,-; het saldo bedraagt nog f 25.000,-.

De Gorcumer, 1940-03-20; p. 6/12

„Samenwerking”, vergadering

Giessen-Nieuwkerk. Maandagavond werd de **algemeene ledenvergadering** gehouden der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*”, onder voorzitterschap van den heer A. van Houweling. Na opening der vergadering riep de voorzitter alle aanwezigen een hartelijk welkom toe en hield hierna een korte toespraak, waarin de toestand van het landbouwbedrijf in het algemeen in korte trekken besproken werd. Hierna werden de notulen gelezen en zonder opmerkingen goedgekeurd.

Van het jaarverslag over 1939 gaven we reeds in een vorig nummer een algemeen overzicht. De balans met winst- en verliesrekening werd ongewijzigd vastgesteld. Het reserve-kapitaal is gestegen tot f 16.024,44. Daarna volgde de uitloting der obligatieën, waarna een breedvoerige bespreking volgde omtrent de afzet der producten. De rondvraag bepaalde zich hoofdzakelijk tot enkele huishoudelijke aangelegenheden, waarna de voorzitter deze goed geslaagde vergadering met een woord van dank-tot de aanwezigen sloot

Zoo maar een stukje – uit zelfde courant

Giessen-Nieuwkerk. De afgelopen week hebben de boeren een gedeelte van het gevorderde hooi geleverd aan Defensie. Eén partij werd afgekeurd en moest door betere kwaliteit worden vervangen. Overigens geschiedde ook hier de levering niet al te blijmoedig, daar de voorraad toch al zeer gering is

ZUID-HOLLANDSCHE ZUIVELBOND BIJEEN.

Donderdag-morgen is hier onder leiding van den heer A. van Houweling te Peursum, een vergadering gehouden van de Zuid-Hollandsche Zuivelbond

De zuivelfabrieken te Arkel, Bleskensgraaf, Genderen, Giessen-Nieuwkerk en Nieuwendijk waren vertegenwoordigd en de heer Geluk, secretaris van de Algemeene Nederlandsche Zuivelbond woonde de vergadering bij.

De voorzitter besprak de vervoersmoeilijkheden, die zich door de benzineschaarschte, vooral bij de zuivelfabrieken sterk doen gevoelen. Bij verschillende fabrieken wordt reeds gebruik gemaakt van paardentractie.

De heer B. Schreuder te Arkel bracht verslag over het afgelopen jaar uit. De rekening sluit met een batig saldo van f 389,-. Het reservefonds bedraagt f 2.310,-.

De heer Geluk deed eenige mededeelingen uit de vergadering van de F.N.Z. Deze organisatie heeft thans 458 leden. Breedvoerig schetste spr. de moeilijkheden, die het zuivelbedrijf tengevolge van de omstandigheden doormaakt. De condensfabrieken verloren een groot afzetgebied en zullen hun bedrijf voorloopig geheel moeten wijzigen. De kaasprijzen zijn aanzienlijk gestegen, zoodat binnenkort de kaassteun voor de volvette kaas wel zal vervallen. De Friesche kaassoorten deelen nog niet in die mate in de prijsstijging.

Spr. wees op de moeilijkheden bij het vervoer van melk naar de fabrieken. Eenige fabrieken hebben reeds getracht door samenwerking iets te bereiken doch een en ander stuit op verschillende bezwaren.

Verkoopvereniging van Coöp. Zuivelfabrieken „De Producent” ‘t centrale punt

Reeds geruimen tijd hebben er besprekingen plaats gehad tuschen de Coöperatieve Zuivelfabrieken in Zuid Holland en de Coöp. Producenten Handelsvereniging (*De Producent*) te Gouda om te komen tot samenwerking en tot coöperatief afzetten van de producten dezer fabrieken. In het bijzonder had men hier de kaas op het oog.

Daar deze besprekingen tot ‘n principiële overeenstemming hadden geleid, is men al eenige maanden geleden begonnen met de samenwerking en worden de producten van deze fabrieken door De Producent te Gouda. verkocht. De laatste dagen echter is de ovoneenkomst definitief tot stand gekomen, zoodat ook nu de Zuid Hollandsche Coöperatieve Fabrieken hun coöperatieve afzetorgaan hebben.

Naar wij vernemen is hiervoor de volgende vorm gekozen:

De Producent, aankelijk een verkoopvereniging van boerenkaas, wordt beheerd in afdelingen met eigen aangesloten. Elke afdeling heeft haar eigen exploitatie-rekening. Zoo heeft De Producent een afdeling boerenkaas, een afdeling veevoeder en een afdeling bank. Door de aansluiting van bovengenoemde fabrieken werd een nieuwe afdeling opgericht, speciaal voor dit doel, die evenals de andere afdelingen een volkomen aparte exploitatierekening heeft, terwijl ze de beschikking heeft over het volledig apparaat van De Producent.

Tot de fabrieken, die zich op deze wijze tot den verkoop van hun producten aaneen hebben gesloten, behooren de Zuivelfabriek in Bleskensgraaf, de Zuivelfabriek in Giessen-Nieuwkerk, de Zuivelfabriek in Arkel, de Zuivelfabriek in Nieuwendijk, de Zuivelfabriek in Genderen met een gezamenlijke kaasproductie van ruim 3.000.000 k.g kaas.

Tot voorzitter van de combinatie is voorloopig benoemd de heer Kamphuis, directeur van de Coöp. Zuivelfabriek te Giessen-Nieuwkerk.

Voor al doordat de Producent te Gouda een gevestigde onderneming is met een goeden klank in de kaaswereld, kan hier niet meer worden gesproken van een experiment en kan men redelijkerwijs verwachten, dat den samenwerking tot goede resultaten van de verschillende fabrieken zal leiden.

Het is te hopen, dat de heer van Wijnen jr., directeur van De Producent, die in het tot stand komen een zeer werkzaam aandeel heeft gehad, met vreugde zal kunnen terugzien op de uitbreiding, die zijn bedrijf hiermede ondergaat.

Karnen slechts in uiterste noodzaak vergund

In verband met de in te voeren maatregelen ten aanzien van het boterverbruik is de noodzaak gebleken wederom een hoeveelheidscontrole op de bereiding van boter in te stellen, gelijk zulks geschiedde bij de inwerkingtreding van de Crisis-zuivelwet 1932. Teneinde deze controle zoo effectief mogelijk te doen zijn is het gewenscht het productieapparaat zooveel mogelijk te beperken. Met , name dient het aantal zg. zelfkarners sterk te worden ingekrompen.

Met ingang van 14 Juli 1940 is het bereiden van boter slechts geoorloofd, indien men in het bezit is van een karnvergunning, welke uitgereikt zal worden door de Nederlandsche zuivelcentrale afdeeling zuivel te 's-Gravenhage. Deze karnvergunningen zullen behalve aan zuivelfabrieken slechts in uiterste noodzaak worden verleend, n.l. alleen in die gevallen, waarin er geen andere mogelijkheid bestaat om de gewonnen melk productief te maken, zooals melkveehouders, die de melk niet aan een zuivelfabriek of als consumptie-melk kunnen verkoopen.

Ook zij, die gewoon zijn schapen- of geitemelk te verkarnen, dienen een karnvergunning aan te vragen.

Bezitters van een karn, die niet gerechtigd zijn om boter te bereiden, dienen deze onbruikbaar te maken of door een controleur van den Centralen crisis-controledienst te doen verzegelen.

Bovendien zal alle geproduceerde boter, met uitzondering van schapen- en geitenboter, van een merk dienen te zijn voorzien. Voor hen, die aangesloten zijn bij een onder rijkstoezicht staand botercontrolestation zal het rijksbotermerk voldoende zijn. Zij, die niet aangesloten zijn zullen een nieuw in te voeren merk, het z.g. boterdistributiezegel , dienen te gebruiken. Zij dienen zich voor de verkrijging daarvan te wenden tot de afdeelingen zuivelcontrole der Nederlandsche zuivelcentrale in de verschillende provincies.

Behalve de controle op de bereiding van boter zal ook een controle worden ingesteld op het verhandelen van boter. Daartoe is bepaald, dat ongeacht het voorschrift, dat boter dient voorzien te zijn van een merk, men geen boter zal mogen afleveren of verhandelen, indien men bovendien niet overlegt, hetzij een distributiebon of toewijzing, welke recht geeft op het koopen van boter, hetzij een uitvoercertificaat, wanneer het exportboter betreft, hetzij een door de centrale afgegeven vergunning voor den opslag in koelhuizen.

Voorts dienen de boterhandelaren niet zijnde uitsluitend detaillist, zich bij de centrale te organiseren.

Verder is het ompakken van boter slechts toegestaan aan degenen, die bij de centrale zijn georganiseerd en toegelaten tot de groep boterompakkers en in het bezit zijn van een ompakvergunning. Voor de verkrijging van deze vergunning dient men zich te wenden tot genoemde centrale. Ook deze vergunning zal slechts in beperkte mate worden uitgereikt.

Het is verboden bij het ompakken van boter hieraan zout of ander vocht toe te voegen.

Op 22 Juli zal een begin- worden gemaakt met de distributie van alle soorten rijst, gebroken rijst en rijstemeel; havermout, havervlokken, grutten en gort; maizena, griesmeel en puddingpoeder; macaroni, spaghetti en vermicelli.

.....
vervolg niet over genomen

MELKAUTO VAN DEN DIJK.

Maandagmorgen is nabij Schelluinen de vrachtauto van de zuivelfabriek „Samenwerking” uit Giessen-Nieuwkerk, geladen met melk voor de veehouders van den dijk gereden. Wonder boven wonder liep dit ongeval goed af en ging slechts weinig melk verloren.

Op het kantje af.

Giessen-Nieuwkerk. De heer G. v. D., werkzaam aan de Coop. Zuivelfabriek, „Samenwerking” was Vrijdagmorgen behulpzaam geweest bij het op gang brengen van een auto, welke voorzien is van een gasgenerator. Nadat hij hiermede klaar was, verwijderde hij zich weer, doch werd een oogenblik later bewusteloos naast de fabriek gevonden. Oogenblikkelijk werd dr. Kettenborg gewaarschuwd, die gasvergiftiging constateerde. Het had niet lang meer moeten duren of zijn levensgeesten zouden geweken zijn geweest. Nadat de dokter hem weer bij kennis gebracht had, is v. D. huiswaarts gekeerd.

1941 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 21/03/1941;

GIESSEN-NIEUWKERK.

— De Coöp. Stoomzuivelfabriek Samenwerking heeft in het kantoorgebouw haar jaarvergadering gehouden. De melkontvangst bedroeg 8.173.178 liter. De productiekosten waren f 1.17 per 100 liter. De laatste f 15.000 van de leening van 1917 werd geheel afgelost. Bij de reserve werd f 2000 bijgeschreven. Als bestuursleden werden herkozen de heeren C. Kooijman te Peursum en A. Boer te Giessen-Nieuwkerk.

— De heer Arie Metz is benoemd tot botermaker op de zuivelfabriek te Numansdorp.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 21/03/1941;

GIESSEN-NIEUWKERK.

— Thans mogen veehouders, die gewoontegetrouw in den winter bleven doorgaan met kaas produceeren, weer kaas maken. In veehouderskringen heeft men goede verwachting, dat ook die groep, die gewoonlijk 's winters de melk aflevert aan zuivelfabrieken, weer spoedig zal mogen beginnen met kaas produceeren.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 18/07/1941;

SCHELLUINEN.

— Onder groote belangstelling is hier Dinsdag teraarde besteld de 39-jarige B. Vershuis, chauffeur van de zuivelfabriek te Giessen-Nieuwkerk, die Zaterdag als slachtoffer van de groote warmte overleden is, min of meer ook slachtoffer van zijn beroep, want in verband met de distributiemaatregelen vragen de zeer lange arbeidstijden van het rijdende personeel der zuivelfabrieken veel van het uithoudingsvermogen. Aan de groeve heeft ds. Wisgerhof, Herv. pred. alhier, het woord gevoerd. Aanwezig waren o.m. de heer Kamphuis, directeur van de fabriek en andere leden van het personeel. Een krans van dit personeel dekte de baar.

1942 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 06/11/1942; p.
Peursum. De zuivelfabriek De Giessen is voor-
loopig stilgelegd. De melk wordt thans ver-
werkt op de zuivelfabriek Samenwerking te
Giessen-Nieuwkerk.

1943 Samenwerking

1944 Samenwerking

1946 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchern en omstreken), 25-10-1946; p. 2/4

„Samenwerking” te Giessen-Nieuwkerk bestaat 40 jaar

Dinsdag werd in de zaal van den heer De Baat het 40-jarig bestaan van de Coöperatieve Zuivelfabriek „*Samenwerking*” in feestelijke bijeenkomst herdacht. In een keurig met bloemen en vlaggen versierde zaal hadden vele genodigden, leden en leveranciers plaatsgenomen.

Zusterverenigingen en anderen zorgden er voor dat het bestuur in de bloemetjes werd gezet. Om ongeveer 10 uur opende de voorz., de heer A. van Houweling, met een hartelijk begroetingswoord en daarna sprak hij een korte feestrede uit. Uit het overzicht van de afgelopen veertig jaren memoreerde de voorzitter o.a. dat in 1917 de N.V. werd omgezet in een coöperatie, wat een scheuring tot gevolg had, zodat ook in Peursum een fabriek werd opgericht. *Wij bieden echter, aldus spreker, „de verzoenende hand en wie weet of in later tijden weer niet allen herenigd zullen worden”.*

In financieel opzicht bleek de vereniging moeilijke jaren te hebben meegemaakt, doch toen het kwam tot oprichting van een coöperatieve Boerenleenbank kwam de zo gewenste verbetering, De beheerders waren volgens den voorzitter in het begin niet al te best, totdat de heer Kamphuis vanuit Genderen kwam en als directeur de staf ging zwaaien. Hij hoopte, dat de heer Kamphuis hier zijn leven mocht slijten, daar nu de gewenste verbetering gekomen was en de coöperatie zo goed als zonder schulden is en nog steeds uitbreidt.

Het stempel, dat de oorlogsjaren op de toestand heeft gedrukt, was volgens spreker totaal uitgevaagd en vol vertrouwen ging men de toekomst tegemoet. Hij hoopte, dat velen, die thans hun melk leveren ook als lid zullen toetreden. Het ledenaantal bedraagt momenteel 79. Nadat spreker God gedankt had voor al de zegeningen wijdde hij enige woorden aan den afnemer der producten: „*De Producent*” te Gouda. Het hiermede aangegane accoord heeft niet tot teleurstelling geleid, integendeel, Directeur en Bestuur zijn hierover ten volle tevreden. Een warm applaus volgde dit overzicht, waarna werd overgegaan tot het serveren van koffie met gebak.

Niet minder dan 14 sprekers kwamen hierna aan het woord en brachten hun gelukwensen over. Zij hoopten, dat de Samenwerking tot in lengte van dagen dé Zuivelfabriek voor de Giessen en omstreken zou blijven. Het zou ons te ver voeren alle redevoeringen te beschrijven, daarom zullen we volstaan met het noemen van de namen der sprekers.

Het woord werd gevoerd door de Burgemeesters van GiessenNieuwkerk, Hardinxveld, Noordeeloos, Hoornaar en Hoogblokland, de Burgemeester van Giessendam en zijn Wethouder de heer de Rooij kwamen als gevolg van een misverstand pas in de namiddag. Voorts de heer Huisman, zuivel-consulent voor Zuid-Holland; de heer F. van den Berg te Bleskensgraaf als vertegenwoordiger van de Zuidhollandse Zuivelbond; de heer A. van Dam, directeur van de Zuivelfabriek „*De Graafstroom*”, de heer Stuurman te Gouda, voorzitter van „*De Producent*” te Gouda; de heer de Jong, voorzitter van de Zuivelfabriek „*Altena*” te Nieuwendijk; de heer van Beek te Genderen; de heer van Wijnen Jr, te Gouda; de heer C. van den Berg, voorzitter van de Coöperatieve Landbouwver. „*Samenwerking*” en Coöperatieve Boerenleenbank.

Spreker deed zijn woorden vergezeld gaan van een fraai schilderstuk, voorstellende de fabriek, geschilderd door den heer van Bennekum te Giessendam. Verder de heer den Hartog te Lexmond; de heer F. van Dam, als oud-directeur van de Zuivelfabriek „*De Graafstroom*” en een gloedvolle rede van den heer Kamphuis, tegenwoordig directeur van „*Samenwerking*”. De heer A van Dam bood namens de zusterfabrieken een kantoorameublement aan voor het alsnog in te richten privé kantoor van den directeur. De levering geschiedt later. De voorzitter dankte in hartelijke bewoordingen de lange rij van sprekers. Met de geuite wensen en verzoeken hoopt het bestuur van „*Samenwerking*” ten zeerste rekening te houden.

Men schaarde zich om de koffietafel, die speciaal voor deze feestdag was toeberaid. De bediening vond plaats door een schare jonge dochters van leden en leveranciers. Voordat men uiteenging werd de FNZ-film vertoond, die een beeld gaf van de ontwikkeling van het zuivelbedrijf. Allen waren vol lof.

Des avonds had een bijeenkomst plaats van leden, personeel en huisgenoten. Ook nu werd de film gedraaid. Verder werd de avond gevuld met zang en declamatie. Eerst laat in de nacht gingen men van het goedgedaagde feest huiswaarts.

1947 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 01-12-1947.

GIESSEN-NIEUWKERK - De Samenwerking vergaderde.

In de zaal van de heer *De Baat* werd een algemene vergadering gehouden der Coöp. Zuivelfabriek *Samenwerking*. Aanwezig waren 20 leden, vertegenwoordigende 91 stemmen. Na een kort openingswoord door de voorzitter, deelde de directeur de heer Kamphuis mede, dat het literaantal door de droogte in de afgelopen zomer niet was toegenomen, de productie van boter en kaas zich had gehandhaafd. Vervolgens werd mededeling gedaan, dat ieder der leden thans weer flessenpap ontvangen kan á 17 cent per liter. Het vertrouwen in de goede leiding weerspiegelt zich in de toename van het ledental met 13, zodat momenteel dit aantal bedraagt 106.

Nadat hierna de koffie was geserveerd, werd de heer N. Aanen, thans commissaris, gekozen tot bestuurslid. Het 79-jarige scheidende bestuurslid, de heer W. van Houwelingen, werd op zeer waarderende wijze toegesproken door de heer Brus, die eveneens aanwezig was. De heer Van Houwelingen heeft de fabriek gedurende 23 jaren met alle toewijding gediend. Als lid van de raad van toezicht werd met algemene stemmen herkozen de heer T. Kooiman Thz.

Vervolgens werd nog mededeling gedaan, dat op een publieke verkoping een pand werd afgemijnd voor f 5.250. Met de z.g. Zeven Huizen, vormt dit geheel thans een mooi complex. De fabriek beschikt nu, inclusief directeur-woning, over niet minder dan 12 panden.

Daarna kwam aan de orde de verbouwing en vernieuwing der fabriek. Hieromtrent volgde een breedvoerige bespreking. De heer Kamphuis, die in 26 jaren tijds de zaak geheel vrijwerkte, zag zijn energie beloond met een door de vergadering toegestaan crediet van f 100.000. De woonruimte van de directeur zal bij de zaak getrokken worden, wanneer eenmaal een nieuwe directeurswoning zal verrijzen.

Bij de rondvraag kwam het consumptiemelkvraagstuk nog ter sprake, waarna de voorzitter met een woord van dank deze vergadering sloot.

1948 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 07-04-1948; p. 3/4

GIESSEN-NIEUWERK.

De Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*”, gegevens uit jaarverslag

Uit het jaarverslag der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” GA⁹ over het boekjaar 1947, nemen we het volgende over.

In de vacature W. van Houwelingen werd als bestuurslid gekozen, dhr N. Aanen. Het ledental is met 12 toegenomen en bedraagt 105. Het aantal leveranciers nam eveneens toe. In de personeelsbezetting, die thans 23 man bedraagt, werden enkele wijzigingen aangebracht.

De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 7.030.457 kg, d.i. 88.022 kg meer dan het vorige jaar. Hiervan is door de leden geleverd 3.058.661 kg en door niet-leden 3.959.884 kg¹⁰, terwijl het uitdrupapparaat 11.911 kg opleverde. Van deze melk is 80.611 kg boter gefabriceerd, wat f229.333,99 heeft opgebracht.

De kaasfabricatie, die 290.836 kg bedroeg, bracht f383.504,45 op.

Voor volle melk, karnemelk e.d. is f413.009,78 en voor wei f24.365,40 ontvangen, terwijl het uitdrupapparaat nog f1.437,47 opbracht. Aan melkgeld is, met inbegrip van f328.589,79 melkprijstoeslag, f1.172.956,16 of f0,1669 per liter uitbetaald. Op het ledenkapitaal is f0,25 per 100 kg bijgeschreven, wat een totaalbedrag van f7.646,65 betekent. De totale bedrijfskosten bedroegen f184.638,07, of f0,263 per kg.

Aan het eind van het jaar is af- en bijgeschreven f15.000,-, terwijl voor de ontvangen huis- en bushuur f6.518,46 is afgeschreven. De kwaliteit van alle producten was zeer bevredigend.

De balans sluit met f158.267,34 en de verlies- en -winstrekening met f1.051.651,09. Het reservefonds bedroeg f23.516,44. Er zijn momenteel 355 stemmen.

⁹ Wanneer en waarom G.A.?

¹⁰ Zeer slechte verhouding voor een coöp! (ZHN)

1949 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 30-03-1949; p. 2/4

GIESSEN-NIEUWKERK – gegevens uit het Jaarverslag van 1948.

„*Samenwerking*” ontving 8.534.000 kg. melk in 1948. Uit het jaarverslag over het boekjaar 1948 der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. nemen we het navolgende over:

Het bestuur bestaat uit de heren A. van Houweling, Adr. Schakel, N. Aanen, W. van Houweling en F. de Kuiper. De commissie van toezicht is samengesteld uit de heren C. Kooyman, T. Kooyman, B. Verhoef, A. de Ruiter; en J. Siebeling. Het ledental nam in het afgelopen jaar sterk toe, niet minder dan 27 nieuwe werden ingeschreven. Per 31 Dec. bedroeg dit in totaal 129 leden.

In het personeel, hadden weer enkele veranderingen plaats, het gehele personeel bestaat uit 24 personen, met als directeur de heer T. Kamphuis.

De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 8.584.400 kg. Dit is 1.553.543 kg. meer dan het vorig jaar. Hiervan leverden de leden 4.096.348 kg. en niet-leden 4.472.159 kg. Het druppapparaat leverde 15.493 kg. op.

Uit deze melk is gefabriceerd aan boter 85.144 kg. waarvoor is ontvanger, f 304.334,73 en aan kaas 544.046 kg. met een opbrengst van f 866.152,20. Verder werd nog ontvanger voor volle melk, gestandaardiseerde melk, karnemelk, ondermelk en melkproducten f 342.769,83 en voor wei f 44.989,13, terwijl de opbrengst uit het druppapparaat opleverde f 2.273,29.

Aan melkgeld is, inclusief f 362.205,77 prijstoeslag uitbetaald f 3.652.122,53 of per kg. 19,25 cent, terwijl op het ledenkapitaal is bijgeschreven 0.20 cent per kg. melk, een bedrag makende van f 8.192,70. De totale bedrijfskosten bedroegen met inbegrip van omzetbelasting f 237.409,72 dit is per kg melk 2,77 cent.

Aan het einde van het jaar is af- en- bijgeschreven voor f 25.000, terwijl tevens werd afgeschreven de ontvangen huis- en bushuur f 7.029,50. De regeling der productie berustte hoofdzakelijk bij het B.Z.

De ledenlijst vertegenwoordigt in 484 stemmen.

Zuivelfabriek „*Samenwerking*” vergaderde.

In de zaal van de heer De Baat werd een ledenvergadering gehouden der Zuivelfabriek „*Samenwerking*”.

De opkomst was zeer goed. De voorzitter opende de vergadering niet een welkomstwoord tot alle aanwezigen.

Daarna was het woord aan de directeur, die een toelichting gaf op het jaarverslag over 1948. Het ledental bedraagt 130. De melkaanvoer was in het afgelopen jaar zeer groot geweest, groter dan voor de oorlog. Momenteel is de aanvoer 35000 liter per dag. Over het gehele jaar 1948 had de aanvoer bedragen 8½ miljoen liter.

De wei is zeer overvloedig. Hierover ontstond zich een breedvoerige discussie. Iedere afnemer die in het bezit is van een voorraad-tank van 1000 liter en een verharde oprit heeft bij zijn boerderij, zal op het erf bediend worden.

In het afgelopen jaar lieten zich 27 leveranciers als lid inschrijven.

Daarna volgde een mededeling inzake de verbouwing van de fabriek, welke reeds in een ver gevorderd stadium verkeert. In de loop van de aanstaande zomer zullen alle leveranciers en leden worden uitgenodigd tot bezichtiging dezer gemoderniseerde inrichting.

Na een onbelangrijke rondvraag sloot voorzitter hierna deze vergadering.

1950 *Samenwerking*

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 04-12-1950;

Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*“,

In de zaal van de heer De Baat werd de najaarsvergadering gehouden der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*“ G.A.. De opkomst der leden was zeer goed. Na een kort openingswoord door de voorzitter, de heer A. van Houweling, werden de notulen gelezen en zonder opmerkingen vastgesteld.

Hierna verkreeg de Directeur, dhr Kamphuis, het woord. Resumerende deelde spreker mede, dat de melkaanvoer gestegen was tot 56.000 kilogram per dag. Het getal leveranciers neemt nog steeds gestadig toe. Dit jaar zal een totaal van 13.000.000 liter bereikt worden. De kaas wordt verkocht aan „*De Producent*“ te Gouda, de boter aan een verkoopsorganisatie te Breda.

Omringd door concurrenten wist de „*Samenwerking*“ zich glansrijk te handhaven.

De garage met werkplaats kost f 63.815,-, de beschoeiing doorgetrokken langs de Giessen f 5180, het middenstuk van de fabriek onder zuiveldeskundige leiding verbouwd kost f 36.608, kaasmachines en kaasbakken nieuw aangeschaft f 34.000, karns f 14.000.

Bovendien zullen nog aangeschaft worden melk- en benzinetanks. Straks kan aan 16 miljoen liter melk het hoofd worden geboden.

Na de verbouwing komt men van 4 naar 6 kaasbakken.

De heer P. Schakel Adrz. Fantaseerde als nabetaling een Sint Nicolaassurprise van 50 cent per 100 liter. Dit intermezzo bracht er de directeur toe, mede te delen, dat op de voorjaarsvergadering deze nabetaling zal worden vastgesteld. Desnoods kan 25 cent iets naar boven worden afgerond.

De heren Adr. Schakel en B. Verhoef werden met algemene stemmen herkozen als bestuurslid en commissaris. Nadat nog enige punten van algemeen belang in onderlinge bespreking waren belicht, sloot hierna de voorzitter met een woord van dank deze vergadering.

1951 *Samenwerking*

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 09/02/1951; p. 2

Zuivel Coöperatiedag. Dinsdag heeft in hotel Brughuis te Meerkerk een Zuivel-Coöperatiedag plaats gevonden, georganiseerd door de Producent te Gouda, de „Graafstroom”, Bleskensgraaf, „Samenwerking”, Giessen-Nieuwkerk en „De Linge” te Arkel.

Door de heer W. van Wijnen, dir. v. d. Producent te Gouda, werd een inleiding gehouden over het onderwerp „De verwerking en afzet van de melk en kaas in coöperatief verband”, waarbij in het bijzonder de aandacht gevestigd werd op de positie in het Westen van 't land. Na deze uitvoerige uiteenzetting van de heer Van Wijnen werd een koffiemaaltijd gebruikt, waarna nog een film werd vertoond van de Kon. Ned. Zuivelbond getiteld: „In eigen handen.”

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 06/06/1951; p. 2/4

Een week met ongelukken. Het was voor de Zuivelfabriek „Samenwerking” een ongelukkige week. Allereerst had een stucadoor uit Gorinchem het ongeluk te vallen, waardoor hij een rugwervel brak. Per ziekenauto is hij naar het ziekenhuis te Gorinchem vervoerd. De ongelukkige leed veel pijn.

Vervolgens zou een der chauffeurs van „Samenwerking” met een vrachtauto enige materialen, benodigd voor de verbouwing der fabriek, gaan afhalen in Hendrik Ido Ambacht. Juist over de brug te Alblasserdam was een gedeelte van de weg opgebroken, waardoor een drietal auto met elkaar in botsing kwam. De jongeman Van der Zouwen, die deze reis voor de aardigheid meemaakte en tengevolge van de botsing bekneld raakte en een been brak, is per ziekenauto vervoerd naar het ziekenhuis te Gorinchem.

De verkeerspolitie was spoedig ter plaatse en heeft de gehele situatie opgenomen. Wie de schuld van deze botsing was zal wel nader bewezen worden.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 06-04-1951; p. 2/8

Zuivelfabriek „Samenwerking”. In de zaal van de heer De Baat werd de jaarlijkse voorjaarsvergadering gehouden der Coöp. Zuivelfabriek „Samerwerking” G.A. De opkomst was zeer goed. De voorzitter, de heer A. van Houweling, opende de vergadering met een welkomstwoord tot alle aanwezigen, inzonderheid tot de heer Brus, secretaris van de Zuid-Holl. Zuivelbond.

Enkele mededelingen volgen, o.a. dat de bouw van garage en fabriek haar tweede voltooiing nadert. Het bestuur zal overwegen om de mogelijkheid te scheppen uit het ledenkapitaal eigen bussen aan te schaffen. Aan boeren en chauffeurs is zuinigheid op de bussen geboden.

Het toegestane crediet werd gesplitst in 2 ton lopende rekening en 1 ton voor verbouwing bij de Grondkapitaalbank.

De „Samenwerking” exposeerde in het afgelopen jaar de beste kaas bij „de Producent” te Gouda. De voorzitter noemde de directeur, de heer Kamphuis, na de bereikte resultaten, de ziel van de fabriek.

Daarna hield de heer Brus een lezing, welke met veel belangstelling werd gevolgd, over „Zuiverheid van melk en leveren op schoonheidsproef”. Op deze rede volgden enkele vragen, welke tot genoegen werden beantwoord. De voorzitter dankte tenslotte allen voor de betoonde belangstelling en sloot hierna deze zeer geanimeerde vergadering.

Uit het jaarverslag van 1950 nemen we nog het volgende over. Het aantal leden bedraagt 143. Ook het aantal losse leveranciers is weer toegenomen. De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 12.962.389 kg. Hiervan is geleverd door de leden 7.173.004 kg, door niet-leden 5.803.510 kg, terwijl het drupapparaat opleverde 21.875 kg. Het gemiddelde vetgehalte bedroeg 3,45-6.

De totale bedrijfsonkosten bedroegen met inbegrip van omzetbelasting f 401.447,13.

De balans sloot met f 373.683,85 en de exploitatierekening met f 2.938.597,88. Het aantal leden vertegenwoordigt een stemmenaantal van 789.

1952 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 02-04-1952; p. 2/4

Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*”.

Vrijdag werd in de zaal van de heer De Baat, een algemene ledenvergadering gehouden van de Coöp. zuivelfabriek „*Samenwerking*”. De opkomst was zeer goed. De statuten werden gewijzigd en goedgekeurd. *

Uit het jaarverslag over het boekjaar 1951 nemen we ‘t volgende over:

Het ledental neemt nog steeds toe. Het personeel, met als directeur de heer T. Kamphuis, bestaat uit 40 personen. De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 12.362.330 kg. Hiervan is geleverd door de leden 7.171,236 kg – niet leden 5.191.094 (42%) - terwijl het uitdrupapparaat 21.335 kg opleverde. Het gemiddelde vetgehalte was 3,417.

Uit deze melk zijn gefabriceerd: aan boter 122.564 kg. waarvoor is ontvangen *f* 482.263,90; aan kaas 866.123 kg, met ‘n opbrengst van *f* 1.792,193,21. Verder is ontvangen voor room, gestandaardiseerde melk, ondermelk, karnemelk en melkproducten *f* 614.713,23 en voor wei *f* 82.197,18, terwijl de opbrengst van de drupmelk bedroeg *f* 3.901,92.

Aan melkgeld is uitbetaald *f* 2.263.080,80. De totale bedrijfsonkosten bedroegen *f* 415.877,38, per kg melk is dit ruim 3.36 cent. Aan het eind van het jaar is af- en bijgeschreven voor een bedrag van *f* 70.000,- terwijl in de loop van het jaar de ontvangen huis- en bushuur ten bedrage van *f* 8.757,70 eveneens is afgeschreven. Verder is afgedragen voor het zuivelfonds *f* 189.576,- terwijl aan zomermelkprijshemming is betaald *f* 58.871,39.

De gebouwen en inventaris zijn belangrijk uitgebreid en vernieuwd, echter wanneer alle werkzaamheden dienaangaande achter de rug zijn, zullen de leveranciers in de gelegenheid worden gesteld een en ander te komen bezichtigen. De balans sluit met *f* 505.661,97 en de exploitatierekening met *f* 2.975.269,44. Het aantal stemmen, dat kan worden uitgebracht bedraagt in totaal 784.

Nadat deze rekening en verantwoording was goedgekeurd, volgde de rondvraag welke geen bijzonderheden opleverden. De voorzitter sloot hierna met een woord van dank deze vergadering.

* 04-04-1952;

In het verslag der algemene vergadering der Coöp. zuivelfabriek „*Samenwerking*” is een fout geslopen, nl. deze, dat de statutenwijziging nog niet is goedgekeurd, aangezien het vereiste aantal leden niet tegenwoordig was.

De Zuivelfabriek „*Samenwerking*” te GiessenNieuwkerk presenteert zich

Gedurende drie dagen wapperde de driekleur op de herboren Zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessen-Nieuwkerk. Honderden leden en leveranciers kwamen met hun dames op uitnodiging van het Bestuur de algehele gedaanteverwisseling van de nu bijna een halve eeuw bestaande fabriek tot verwerking van kaas en boter bezien. De ontvangst der vele gasten was royaal en zorgvuldig voorbereid.

Onder deskundige voorlichting van directeur en assistent-directeur was het een waar genot om de geperfectioneerde, naar de nieuwste eisen des tijds ingerichte fabriek, garage, schaftlokaal, kantoren, laboratoria, pakhuizen, pekelruimte en kaasbereiding te bezien.

Met een aanvoer van 13.000.000 kg melk heeft Giessen-Nieuwkerk een zeer belangrijke kaasproductie bereikt. Naast de productie van pap en nevenproducten, is de kaasbereiding verreweg de hoofdzaak.

De Alblasserwaard is een streek met een Solide kaastraditie, die voor de fabrieken op de meest verdienstelijke wijze van de boeren is overgenomen. Geen wonder dat de kaas van de „*Samenwerking*” tot ver over de grenzen ten uitstekende naam heeft.

Het gemoderniseerde complex van gebouwen vormt een sieraad aan de boorden van de romantisch slingerende Giessen.

1953 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 04/02/1953; p. 1/6

Zondagochtend reeds vertrokken de boeren uit het gebied van de Alblasserwaard, dat bedreigd werd door het water, met hun vee naar veiliger oorden. Op de Provinciale wegen kon men overal kudden van 100 en meer stuks vee aantreffen. Bovenstaande kudde, die geleid werd door boeren te voet en te paard, kwam vanuit Molenaarsgraaf en was op weg naar Kedichem.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 04/02/1953; p. 1/6

De toestand in de Alblasserwaard wordt overzichtelijk Ruim een derde van de Waard onder water

Met man en macht wordt het gat bij Papendrecht te lijf gegaan. Reeds is het eerste zinkstuk er aangebracht, terwijl het tweede in de loop van vandaag zal volgen.

De Nederwaard zal nog onderlopen, doch men hoopt de Overwaard te kunnen behouden voor het water.

Zaterdagavond hoopt men zo ver te zijn gevorderd met het werk, dat geen water van betekenis dan meer door het gat de Alblasserwaard zal binnenstromen. Tot aan dat tijdstip zal het water dus nog blijven stijgen en als het gat dicht is zal er ongeveer 100 miljoen kub. m. in de Alblasserwaard zijn binnengekomen. Verdere evacuatie zal niet meer noodzakelijk zijn.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 04/02/1953; p. 1/6

De toestand van de melkfabrieken in onze streek

Niet alleen de overstromingen maar ook het wegvoeren van het veê hebben voor de melkfabrieken in onze streek vele problemen geschapen. De melkfabriek te Bleskensgraaf werkt niet meer en een gedeelte van het bedrijf dat laag gelegen is staat onder water. De melk werd voor een groot deel door de melkfabriek „De Linge” te Arkel verwerkt, maar zal nu voornamelijk naar „De Producent” in Gouda gaan.

„De Samenwerking” in Giessen-Nieuwkerk lag stil, maar men hoopte dat de fabriek vandaag weer zou draaien. Deze fabriek ligt nogal hoog.

„De Linge” in Arkel werkt op volle toeren en heeft o.a. ook de melk van Giessen-Nieuwkerk verwerkt.

De Coöp. Zuivelfabriek „Altena” te Nieuwendijk staat onder water en werk niet. In dit gebied is een groot aantal stuks vee verdronken. De melk die anders in Nieuwendijk verwerkt werd gaat nu naar de Zuivelfabriek in Genderen.

GIESSEN-NIEUWKERK

Jubiläum. De heer Ewouds mocht herdenken, dat hij gedurende 25 jaren als kaasmaker was werkzaam geweest aan de zuivelfabriek „Samenwerking”. Dit feit werd natuurlijk herdacht. Afgehaald van zijn woning per auto, wachtte de jubilaris en diens echtgenote een hartelijke ontvangst. Na de gebruikelijke felicitaties werd de heer E. een gouden armbandhorloge overhandigd, terwijl zijn vrouw een prachtige mand met bloemen werd aangeboden. Van de „Producent” te Gouda ontving hij een medaille voor het hoogste aantal punten in de kaasbereiding, de eerste welke zij op deze wijze mochten uitreiken. Bovendien ontving hij van deze handelsveren. nog een zwaar vertinde tabakspot. Door het personeel werd de jubilaris een vulpen aangeboden.

Na afloop dankte de heer Ewouds in hartelijke woorden voor deze belangstelling en de ontvangen geschenken, waarmede deze herdenking geëindigd was.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken) 03-04-1953; p.12/16

Zuivelfabriek „Samenwerking”.

In de vergadering der Coöp. zuivelfabriek G. A. is gekozen tot lid van de commissie van toezicht, in de vacature J. Siebeling, de heer W. de Bruin te Giessendam.

Uit het jaarverslag van het boekjaar 1952, nemen we 't volgende over:

In bestuur en commissie van toezicht kwam geen verandering. Het personeel bestaat uit 40 personen, met als directeur de heer T. Kamphuis, assistent de heer A. Kamphuis. De coöperatie is lid van een 16-tal andere organisaties. De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 12.204.240 kg. Het uitdruipapparaat leverde op 26.072 kg. Het gemiddeld vetgehalte was 3,43 %.

Uit deze melk zijn gefabriceerd, aan boter 129.602 kg, waarvoor ontv. f 563.996,84. Aan kaas 868.072 kg met een opbrengst van f 1.911.166,14. Verder is ontvangen voor room, gestandaardiseerde melk, ondermelk, karnemelk en melkproducten f 681.691,68 en voor wei f 100.397,76 en van drupmelk f 6.084,86.

Aan melkgeld is netto uitbetaald met inbegrip van de nabetaling en de bijschrijving op het ledenkapitaal f 2.610.016,80. Bovendien is nog voor de leveranciers aan heffingen voor t.b.c.-bestrijding enz. betaald f 49.930,51 zodat de eigenlijke prijs per kg is geweest 21.84 ct. De totale bedrijfskosten bedroegen per kg melk 3.04 cent.

Over de kwaliteit der producten en over de gang van zaken bij de verkoopverenigingen is men zeer tevreden. De hoeveelheid ontvangen melk was iets, ongeveer 1¼ % minder dan vorig jaar. De hoofdoorzaak is wel gelegen in het weinig gebruik van krachtvoer, terwijl ook de naweeën van het in het najaar van 1951 hier en daar voorkomend mond- en klauwzeer wel een oorzaak zal zijn.

De balans sloot per 31 Dec. 1952 met f 563.465,80, de exploitatierekening met f 3.263.337,10. Het aantal leden nam sterk toe, wat de hechtheid van het bedrijf ten goede komt. Het aantal bedroeg 383 met totaal 462 stemmen.

Tenslotte zij nog vermeld, dat de heer N. Aanen, wegens vergevorderde leeftijd als bestuurslid had bedankt en in diens plaats is gekozen zijn zoon, de heer P. Aanen.

1954 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 07-04-1954; p. 2/4

GIESSEN-NIEUWKERK - „*Samenwerking*”.

Uit het jaarverslag der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” GA. nemen we het volgende over: Het aantal leden zowel als het aantal losse leveranciers, nam ook dit jaar weer met enkelen toe. Het totale aantal leden bedraagt 179 met 527 stemmen. Het personeel bestaat uit 43 personen met als directeur de heer T. Kamphuis, en adjunct-directeur de heer A. Kamphuis. De Coöperatie is aangesloten bij een 16-tal andere organisaties.

De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 13.326.378 kg. Hiervan is geleverd door de leden 8.627.082 kg en niet-leden 4.661.566 kg, terwijl het drup-apparaat opleverde 37.730 kg. Het gemiddeld vetgehalte bedroeg 3.416.

Uit deze melk zijn gefabriceerd aan boter 142.120 kg, waarvoor is ontvangen f 561.961,20. Aan kaas 979.712 kg met een opbrengst van f 1.862.816,13. Verder is ontvangen voor room, volle melk, gestandaardiseerde melk, ondermelk, karnemelk en melkproducten f 599.093,68 en voor de wei f 96.366,57, terwijl de drupmelk opbracht f 7.752,71.

Aan melkgeld is netto uitbetaald met inbegrip van de terugbetaalde, zuivelfondsheffingen, de nabetaling en de beschrijving op het ledenkapitaal f 2.666.616,40. Bovendien is voor de leveranciers betaald aan heffing tbc-bestrijding enz. 0.41 cent per kg melk, makende een totaal bedrag van f 54.483,46, zodat de eigenlijk, melkprijs per kg is geweest 20.42 cent of per 1% vet 5,926.

De totale bedrijfsonkosten bedroegen f 369.390,59 d.i. per kg melk 2.77 ct. Aan het eind van het jaar is af. en bijgeschreven f 40.000 terwijl de ontvangen huis- en bushuur bedroeg f 9.238,85.

De ontvangen hoeveelheid melk bedroeg 9% meer dan in 1952. De balans per 31 Dec. 1953 bedroeg f 537.158,20 en de exploitatierekening f 3.130.490,45. Het hoogste gemiddelde vetgehalte van al de leveranciers was 4.153 en het laagste 2.937.

1955 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 06-04-1955

„Samenwerking”.

Uit het jaarverslag der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. te Giessen-Nieuwkerk, over het boekjaar 1954, nemen we het navolgende over:

Het bestuur bestaat uit de heren A. van Houweling, voorzitter; Adr. Schakel, secretaris; F. de Kuiper, W. van Houweling, P. Aanen, C. Kooyman Dzn, en J. Siebeling.

Het aantal leden neemt nog steeds toe en bedraagt thans 186, vertegenwoordigende 573 stemmen. Het personeel bestaat uit 42 personen, met als directeur en adjunct de heren T. en A. Kamp-huis.

De Coöperatie is aangesloten bij 17 organisaties. De hoeveelheid ontvangen melk van eigen leveranciers bedroeg 14.935.757 kg. Hiervan geleverd door leden 9.681.834 kg, door niet-leden 5.212.850 kg, terwijl het uitdruppapparaat opleverde 41.073 kg, het gemiddeld vetgehalte bedroeg 3.501. Na bijkoop van nog andere bedrijven is er in totaal verwerkt 15.071.113 kg.

Uit deze melk is gefabriceerd aan boter 107.947 kg waarvoor is ontvangen f 664.281,21. Aan kaas 1.138.101 kg met een opbrengst van f 2.201.755,78. Verder is ontvangen voor room, gestandaardiseerde melk, voerkarnemelk, consumptiekarnemelk en melkproducten f 648.813,75 en voor wei f 87.928,14, terwijl de drupmelk opleverde f 8.358,91. Als gevolg van terugbetaalde heffingen, enz. komt op de exploitatierekening een credit-saldo voor van f 74.963,65.

Aan melkgeld is netto uitbetaald inclusief terugbetaalde zuivelfondsheffingen, de nabetaling en de bijschrijving op het ledenkapitaal f 3.122.998,74. Bovendien is voor de leveranciers betaald aan heffingen t.b.c.-bestrijding e.a. f 63.172,32 zodat de eigenlijke gemiddelde melkprijs is geweest 21.33 cent per kg. Per 1% vet is dit 6.09 cent.

De totale bedrijfsonkosten bedroegen f 438.643,64 per kg melk is dit 2.91 ct. Aan het eind van het jaar is af- en bijgeschreven f 50.000 terwijl de ontvangen huis- en bushuur ten bedrage van f 9.964,90 eveneens is afgeschreven. De kwaliteit van alle producten was evenals altijd, prima.

De balans sloot met f 627.990,53, de exploitatierekening met f 3.686.101,44.

1956 *Samenwerking*

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 15/02/1956;

Aaanrijding te Giessen-Nieuwkerk

Een melkauto van de zuivelfabriek „Samenwerking” kwam door de gladheid zodanig te glijden, dat hij de wagen van de melkboer Slob beschadigde zodat deze voorlopig niet meer bruikbaar is. Zodoende hebben de gladde wegen weer tamelijk veel ongelukken gemaakt, doch toen spoedig de zandstrooier verscheen, was 't euvel weer verholpen.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 23/03/1956;

Te weinig arbeiders voor zuivelfabrieken

De heer T.K., directeur van een zuivelfabriek te Giessen-Nieuwkerk, had te kampen met arbeidskrachten voor zijn fabriek en had daarom langer laten werken dan was toegestaan. Dat wel de goede wil er was, bleek uit het feit, dat er 11 woningen gebouwd waren door de fabriek en dat er nog 9 bij zullen komen. Dan kan men immers wel arbeidskrachten aantrekken.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 15/02/1956;

PEURSUM

A. van Houweling 80 jaar. Donderdag hoopt de heer A. van Houweling zijn 80ste verjaardag te herdenken. Ondanks zijn hoge leeftijd staat de heer Van Houweling nog niet aan de kant van het leven. Thans is hij nog voorzitter van de Coöp. Boerenleenbank „Giessen-Nieuwkerk”, van de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking”, van de Ring van Boerenleenbanken „Gorcum”, bestuurslid van de Chr. Landbouwwinterschool te Gorcum en van de Chr. Kweekschool. Vele jaren maakte hij deel uit van de Kerkeraad der Geref. Kerk, van het bestuur van de Z.H. Zuivelbond, van de Federatie Ned. Zuivelbond, van de kring „Alblasserwaard”, van de afd. „Giessenstreek”, van het hoofdbestuur van de afd. Holland-Brabant van de C.B.T.B., van de Chr. Lagere Landbouwschool, van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Dordrecht, van het gemeentebestuur van Peursum.

Enige organisaties bieden de jarige op 16 februari van half 3 tot half 5 een receptie aan in de zaal De Baat te Giessen-Nieuwkerk. Het zal de krasse jarige die dag zeker niet aan belangstelling ontbreken.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 11-04-1956;

Zuivelfabriek „*Samenwerking*”

Uit het jaarverslag der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. nemen we 't navolgende over:

Het bestuur bestaat uit de navolgende personen: A. van Houweling voorzitter, Adr. Schakel, secretaris, F. de Kuiper, 2e voorz., W. van Houwelingen, 2e secretaris, P. Aanen, C. Kooyman Dzn. en J. Siebeling leden.

De commissie van toezicht bestaat uit de heren: C. Kooyman C. de Jong, B. Verhoef, A. de Ruiter, T. Kooyman Tzn., W. H. de Krey, C. Bos en W. de Bruin. Het personeel telt in totaal 43 personen, met als directeur de heer T. Kamphuis en adjunct-directeur de heer A. Kamphuis.

Het ledental nam in 1955 behoorlijk toe, terwijl het aantal leveranciers vrijwel gelijk bleef. De coöperatie is lid van een 17tal andere coöperaties en verenigingen. De hoeveelheid ontvangen melk bedroeg 15.899.627 kg. Hiervan is geleverd door leden 10.845.882 kg, door niet-leden 5.008.764 kg, terwijl het uitdrupapparaat 44.981 kg opleverde. Het gemiddelde vetgehalte bedroeg 3.556.

Uit deze melk zijn gefabriceerd: aan boter 156.729 kg, waarvoor ontvangen f 636.980,37; aan kaas 1.166.148 kg met een opbrengst van f 2.362.693,17. Verder is ontvangen voor room, volle

melk, gestandaardiseerde melk, voerkarnemelk, consumptiemelk en melkproducten *f* 861.336,29 en voor wei *f* 94.662,37, terwijl de opbrengst voor drupmelk bedroeg *f* 10.199,13.

De rekening Zuivelfonds geeft een kredit-saldo van *f* 173.547,59. Aan melkgeld is netto uitbetaald met inbegrip van de terugbetaalde zuivelfonds-heffingen, de bijpassing garantieprijs 1953/'54, de nabetaling en de bijschrijving op het ledenkapitaal *f* 3.541.432,68. Bovendien is voor de leveranciers betaald aan heffingen *f* 39.593,35, zodat de eigenlijke gemiddelde melkprijs is geweest 22,52 cent per kg. Per 1 procent vet is dit 6,333.

De totale bedrijfsonkosten bedroegen *f* 476.482,88; per kg melk is dit bijna 3 cent. Af- en bijschrijvingen *f* 85.000, ontvangen huis- en bushuur *f* 1.559,10, welke eveneens is afgeschreven. De verbouwingen en uitbreidingen gaan door, echter gedurende de strenge winter heeft dit werk natuurlijk stil gelegen. De balans sloot met *f* 847.239,81 en de exploitatierek, met *f* 4.142.418,91.

Het aantal leden bedraagt 198, vertegenwoordigende 642 stemmen.

Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” te GiessenNieuwkerk - 50 Jaar

Zeventien miljoen kg melk

Terwijl langs de grote rivieren aan de rand van de Alblasserwaard de industrialisatie in versneld tempo voortgaat blijven de boeren in het weidegebied rustig hun koeien melken. Ook in de agrarische sector worden plannen ontworpen om de produktie te verbeteren en op te voeren.

Coöperatieve verenigingen spelen in dit boerenleven een grote rol en hebben reeds veel bijgedragen tot de ontwikkeling van dit gebied. Dit is maandag j.l. ook weer gebleken bij het jubileum van de coöperatieve zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessen-Nieuwkerk, die leden heeft in tal van dorpen in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Bij de herdenking van het vijftigjarig bestaan werd medegedeeld, dat de melkontvangst voor 1956 geschat wordt op zeventien miljoen kilogram terwijl men in het eerste jaar van het bestaan (in 1906 dus) slechts 2 miljoen kg ontving. Bij dit cijfer moet bovendien nog rekening worden gehouden met het feit, dat omstreeks 1916 innerlijke verdeeldheid onder de aandeelhouders („*Samenwerking*” was toen nog een N.V.) leidde tot een scheuring, waaruit een tweede fabriek ontstond in Peursum. De Giessen-Nieuwkerkse fabriek heeft later uitbreiding van het melkgebied gezocht in de richting van Meerkerk, Lexmond, Hei- en Boecop e.d., hetgeen tot het gewenste resultaat leidde. Het aantal leden bedraagt thans ongeveer tweehonderd.

Drukbezochte receptie

Er was dus op de 22ste oktober (de datum waarop in 1906 de eerste motorboot met melkbussen bij de gloednieuwe fabriek werd aangevoerd) de oprichting feestelijk te herdenken. Dit gebeurde maandagmiddag allereerst in een drukbezochte receptie in zaal *De Baat*, die herschapen was in een ware bloemenkas. Temidden van die overvloed van bloemen hebben bestuur en directeur banden geschud van twee tot vier uur. Het was er overstelpend druk. Van heinde en ver was men gekomen om gelukwensen aan te bieden, maar ook ter plaatse liet men zich niet onbetuigd. Tal van omwonenden, waaronder b.v. ook predikanten en burgemeesters waren er present en velen brachten geschenken mee. Zo kwam uit Gorinchem een kinderstoeltje als symbool van de voorzitterszetel, welke men binnenkort de directeur hoopt aan te bieden,

In de avonduren ontving men de leden met huisgenoten in de grote garage van de fabriek, die zo goed mogelijk in een feestzaal was herschapen. Op dit feest, bijgewoond door minstens vierhonderd gasten, was het woord eerst aan de bejaarde voorzitter A. van Houwelingen, één van de oudgedienden van het bedrijf. Hij verwelkomde o.m. B. en W. van Giessen-Nieuwkerk, vertegenwoordigers van de Kon. Ned. Zuivelbond, de Zuid-Hollandsche Zuivelbond, „De Producent” e.a. Speciaal begroette spr. de voorzitter, van twee andere coöperaties ter plaatse, die ongeveer gelijktijdig met de zuivelfabriek werden opgericht, n.l. de Landbouwvereniging (De Maalderij) en de Boerenleenbank.

Snelle groei

Toen de plannen tot oprichting van de huidige „*Samenwerking*” ter sprake kwamen, zag het er aanvankelijk niet zo rooskleurig uit. Slecht, tien van de honderd op een bijeenkomst aanwezige veehouders toonden er belangstelling voor. Zij beschikten in totaal over nauwelijks tweehonderd stuks melkvee. Bij de definitieve oprichting was dit aantal echter al verdubbeld.

Men koos aanvankelijk de N.V. vorm en de heer Jan Boekel werd tot directeur benoemd. Het aandelenkapitaal bedroeg in de aanvang f 50.000.-. Na tien jaar ontving men reeds zeven miljoen kg melk per jaar. Spoedig daarop kwamen echter de bovengeschetste moeilijkheden en er braken zware tijden aan voor het bedrijf. Toen in 1927 de heer Th. Kamphuis, de huidige directeur, zijn aanstelling kreeg zag het er niet zo rooskleurig uit. Dank zij diens voortreffelijke leiding, ook in de moeilijke crisisjaren, wist men zich te handhaven. Men kwam uit de laatste oorlog met versleten gebouwen en achterstand in de technische outillage. De omstandigheden waren veranderd. Men moest overschakelen van kaas- en boterproductie op een melkinrichting, die steeds meer aandacht vroeg, hoewel natuurlijk ook eerstgenoemde artikelen de aandacht bleven houden.

Uitbreiding en modernisering

Ook directeur Kamphuis, de Fries, die in de Alblasserwaard bestemming heeft gevonden, gaf een kort overzicht. Toen hij in 1927 het roer in handen nam, waren er slechts 35 leden. De aanvoer was 4½ miljoen kg melk, de schuldenlast bedroeg twee ton en de outillage deugde niet. Deze moeilijkheden zijn thans grotendeels overwonnen. Men is bezig met een grondige verbouwing, welke over enkele maanden gereed zal zijn en ten doel heeft uitbreiding en modernisering van de melkinrichting, het maken van een nieuwe melkontvangst e.d.

Boter en kaas worden nog altijd gefabriceerd, maar na de oorlog kwam er veel vraag naar karnemelksepap, yoghurt, vlassoorten, melk in flessen e.d. Daaraan heeft men zich zo goed mogelijk aangepast. De woningbouw, nodig voor personeelsuitbreiding, stuit op moeilijkheden, doch men hoopt die spoedig te kunnen overwinnen (later deelde burgemeester n.d. Brugge mee, dat er waarschijnlijk dit jaar nog geheid kan worden voor vier Samenwerkingswoningen). Volgens de directeur was het met die woningbouw een groter drama dan met de kabinetsformatie!

Voor de afzet van kaas is de fabriek aangesloten bij een verkooporganisatie, afdeling van de Producent, welke nu al 22 fabrieken als lid heeft en in 1955 vijftien miljoen kg leverde. Voor de afzet van boter is men aangesloten bij de coöp. Zuivelexportver. „Brabant”.

Twee onderscheidingen

Burgemeester Van den Brugge van Giessen-Nieuwkerk bracht eerst de heuglijke tijding over de woningbouw en riep vervolgens twee oudere leden van het personeel op het podium. Het waren de heren C. Ewouds, die de leiding heeft in de kaasmakerij en de chauffeur P. de Krey. Eerstgenoemde is 28 jaar in dienst en voor zijn betoonde trouw ontving hij de ere-medaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. De Krey kreeg - deze medaille in brons. De huldiging van deze twee leden van de Samenwerking-familie werd besloten met een spontaan gezongen „*Wilhelmus*”.

Later op de avond hebben nog enkele sprekers het woord gevoerd en tot slot werd de leden een uitstekend ontspanningsprogramma aangeboden.

Dinsdag was er een feestelijke bijeenkomst voor het personeel.

Coöp. Melkinrichting „Lisa” Giessen-Nieuwkerk

Vrijdag is op de ledenvergadering van de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” G.A. te Giessen-Nieuwkerk, met algemene stemmen aangenomen het voorstel van het bestuur, om met de Coöp. Zuivelfabriek en melkinrichting „De Linge” G.A. te Arkel, over te gaan tot de oprichting van de Coöp. Melkinrichting „Lisa” W.A. te vestigen te Giessen-Nieuwkerk.

Bij de bestuursverkiezing werd in de vacature van de heer W. van Houweling, die zich niet meer herkiesbaar stelde, gekozen de heer B. Verhoef te Noordeloos. De heer C. Kooyman werd herkozen als lid van de commissie van Toezicht.

Ook „De Linge” akkoord met oprichting van „Lisa”

Maandagmorgen hield de Coöp. Zuivelfabriek „De Linge” te Arkel een buitengewone algemene ledenvergadering.

Behandeld werd het bestuursvoorstel tot samenwerking op het gebied van de consumptiemelkproduktie met de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking te Giessen-Nieuwkerk”.

Na een uiteenzetting van de reden van de oprichting en het doel van deze samenwerking volgde een stemming, waaruit bleek, dat men met grote meerderheid achter dit voorstel stond. De besturen van beide coöperaties kunnen dus overgaan tot oprichting van deze vereniging, welke de naam zal dragen van „Lisa” en welke zich ten doel stelt het voor gemeenschappelijke rekening bereiden en verkopen van consumptiemelk en consumptiemelkprodukten.

1957 Samenwerking – plaatsnaam veranderd van Giessen-Nieuwkerk in **Giessenburg**

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 01-04-1957;

„**Samenwerking**”, Vrijdag werd in de zaal van de heer De Baat een ledenvergadering gehouden van de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. De vergadering stond onder leiding van de voorzitter, de heer A. v Houweling. Uit het jaarverslag van de directeur, de heer T. Kamhuis, blijkt, dat de personeelsbezetting van de fabriek bedraagt 47 personen.

De hoeveelheid ontvangen melk gedroeg in 1956: 16.874,554 kg. Het gemiddelde vetgehalte bedroeg over het seizoen: 3.60 %. Prijs per % vet 6.172 ct. met een gemiddelde prijs van 22.22 cent.

In 1956 is aan melkgeld uitbetaald netto: f 3.722.450,41. Bij de Coöp. zijn ingeschreven 205 leden, tezamen vertegenwoordigend 682 stemmen. Bij de verkiezing van een lid van de Commissie van Toezicht, in de vacature B. Verhoef, werd gekozen de heer A. Verboom uit Ameide.

Melkfabriek moet doordraaien

De directeur van een zuivelfabriek te Giessenburg, T. K., had chauffeurs veel te lang laten werken. Dat was duidelijk aan het licht gekomen door de werkboekjes. Zijn verweer was, dat er zo slecht aan personeel te komen is en dat de melkfabriek toch door moest draaien. De officier merkte op, dat hij dan toch wel ontheffing had kunnen aanvragen, maar daar was nog nooit aan gedacht. Ook werden op de fabriek de werkboekjes nooit gecontroleerd. Dit werd echter wel als foutief aangemerkt en de officier, die zei, dat men het in Giessenburg maar niet zo nauw neemt, eiste 18 maal f 5, waar de kantonrechter mee akkoord kon gaan. Deze verzocht echter wel nu maatregelen te nemen, dat zoiets niet meer voorkomt. Hij was het er mee eens, dat het pad eens werkgevers tegenwoordig niet over rozen gaat.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 29-11-1957;

Bestuurswisseling bij de „Samenwerking” te Giessenburg

Op de donderdag gehouden ledenvergadering van de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” G.A. te Giessenburg, hebben zich belangrijke bestuurswisselingen voltrokken.

De voorzitter der Coöperatie, de heer A. van Houweling, heeft wegens zijn hoge leeftijd bedankt als zodanig. De heer v. Houweligen releveerde in het kort de voornaamste gebeurtenissen in de periode, toen hij in 1922 in de plaats van zijn broer, wijlen de heer C. M. van Houweling, in het bestuur gekozen werd en in het zelfde jaar tot voorzitter benoemd werd.

Spreker uitte zijn hartelijke dank aan het adres van de leden, voor de samenwerking, die hij steeds heeft genoten. Bestuur en leden samen hebben door alle moeilijkheden heen de Coöperatie gebracht op het niveau, waarop zij thans staat. Spr. wenste het bestuur toe, dat het de nodige wijsheid gegeven mag worden om de Coöperatie verder te leiden en riep de leden op, om vast aaneengesloten voort te gaan in deze wereld vol verwarring en tegenstellingen.

De tweede voorzitter, de heer Fr. de Kuiper, sprak tot de scheidende voorzitter, mede namens de leden der Coöp. zijn warme dank uit voor zijn verdiensten en arbeid, al die jaren gedaan voor het welzijn van de vereniging. „*Het zal voor ons moeilijk zijn, U te moeten missen,*” aldus spr. „*Niets is U te veel geweest en altijd konden we op U rekenen*”. Namens het bestuur deelde spr. mede, dat de heer Van Houweling benoemd is tot ere-voorzitter der Coöperatie.

In de vacature, ontstaan door het periodiek aftreden van de heer P. Anen, die niet herkiesbaar was, werd gekozen de heer W. van Houweligen Jr• te Giessenburg. In de vacature A. van Houweling werd gekozen zijn zoon, de heer Jac, van Houweling.

De heer T. Kooyman Tzn. werd herkozen als lid van de Commissie van Toezicht, terwijl in de vacature C. Bos te Lexmond gekozen werd de heer C. Bos te Lexmond.

De voorzitter deelde mee, dat de heer T. Kamphuis, directeur der Coöperatie, wegens het bereikt hebben van de pensioengerechtigde leeftijd, met ingang van 1 januari 1958 eervol ontslag heeft aangevraagd. In diens plaats is benoemd als directeur de heer A. Kamphuis, thans assistent-directeur der Coöperatie.

1958 *Samenwerking*

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 02-04-1958;

Giessenburg „*Samenwerking*”.¹¹

Vrijdagmorgen kwamen de leden van de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. in jaarvergadering bijeen. De vergadering stond onder leiding van de voorzitter, de heer Adr. Schakel Czn.

De directeur der coöp., de heer A. Kamphuis, gaf aan de hand van het jaarverslag rekening en verantwoording over het afgelopen boekjaar. Hieruit bleek dat de coöperatie op een zeer gezonde financiële basis staat en het ledental nog steeds stijgende is. Thans zijn 203 leden aangesloten bij de coöp. tezamen vertegenwoordigende 684 stemmen allen wonende in het zuiden en oosten van de Alblasserwaard.

De verbouwing van 't fabriekscomplex is in de loop van het jaar klaargekomen. De vereniging, die onlangs haar gouden jubileum heeft herdacht is hierdoor in het bezit van een gebouw, dat aangepast is aan de eisen des tijds en met een machine-apparatuur, die in staat is de toenemende melkaanvoer op zeer vlotte en praktische wijze te verwerken. Tevens is de fabriek, staande aan de zuidelijke oever van de, Giessen, een sieraad in de landelijke omgeving.

De coöperatie beschikt thans over 18 eigen woningen, terwijl nog 7 woningen van de gemeente Giessenburg gehuurd worden.

De hoeveelheid ontvangen melk in 1957 bedraagt 16.939.805 kg. Hiervan is geleverd door de leden 11.610.646 kg en door niet-leden 5.274.832 kg, terwijl het drupapparaat 54.327 kg opleverde.

Aan boter is in 1957 geproduceerd: 157.803 kg, terwijl de kaasproductie 1.386.886 kg bedraagt.

¹¹ Niets kunnen vinden over afscheid directeur T. Kamphuis (Zuivelschool 1911) en / of benoeming – zoon - A. Kamphuis (Zuivelschool 1946) in een van de kranten – zie knipsel 1957-11-29 - A. Kamphuis was assistent op *Samenwerking* te Giessenburg

Aan melkgeld is netto uitbetaald met inbegrip van de doorbetaalde zuivelfondstoeslagen, de bijpassing van de garantieprijs 1955-1956, de nabetaling en de bijschrijving op het ledenkapitaal f 4.196.761,57. De eigenlijke melkprijs per kg bedroeg 24.775 cent. Per 1% vet is dit 6,893 cent. De kwaliteit der produkten en de wijze van afzet genieten de volle tevredenheid van het bestuur. Vooral de kaas wordt zeer hoog geclassificeerd. Opmerkelijk is, dat verschillende speculatieve zuivelfabrieken in de omgeving hun melkprijzen richten naar die van deze coöperatie. Hierin, aldus de directeur, ligt de kracht der vereniging en 't is onze taak deze uit te breiden. Een krachtige verwerkingscoöperatie als deze is grondslag en waarborg van de veehouderijbedrijven.

Met algemene stemmen werden door de vergadering de balans en de exploitatierekening goedgekeurd.

De voorzitter deelde mee, dat de voorzitter van de commissie van Toezicht, de heer C. Kooijman, dezer dagen precies 30 jaar zitting heeft in dit college. Spr. sprak zijn warme dank uit voor het vele werk, dat deze jubilaris gedaan heeft voor de vereniging en sprak de wens uit, dat de heer Kooijman nog vele jaren zijn krachten moge geven in dienst van deze coöperatie. Als stoffelijk blijk van waardering werd de jubilaris een grote kist sigaren overhandigd.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 01-12-1958; p. 2/8

Zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessenburg bouwt nieuw ketelhuis

Op de donderdagmorgen gehouden ledenvergadering van de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. te Giessenburg heeft de directeur der fabriek, de heer A. Kamphuis, de belangrijke mededeling gedaan, dat reeds een begin is gemaakt met de bouw van een nieuw ketelhuis. Voor deze nieuwe stoomketels zal zware stookolie gebruikt worden. De machtige schoorsteen der fabriek, die de gehele streek kenmerkend markeert, zal vervangen worden door een plaatijzeren schoorsteen van acht meter hoogte.

Deze nieuwbouw was reeds lang een punt van bespreking geweest, mede ook om, dat de oude stoomketels, welke meer dan 50 jaar dienst hebben gedaan, niet meer voldoende capaciteit konden leveren voor de verwerking van een steeds grotere hoeveelheid aangevoerde melk en de bewerking daarvan tot zuivelprodukten. Met de nieuwbouw van het ketelhuis zal de verbouw van de Zuivelfabriek zijn voltooid. Binnen afzienbare tijd zal ook de naam „*Samenwerking*” in neonverlichting prijken op de westzijde van het circa 15 m hoge ketelhuis.

Deze neonverlichting werd door de Zuivelbond als jubileumgeschenk ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan der fabriek aangeboden. Waarschijnlijk zal in de toekomst ook aan de oostzijde de naam in neonverlichting worden geplaatst.

Sprekende over de toekomstige klassewaardering van de aangevoerde melk wees spr. er op, dat dit geheel buiten de fabriek om gaat. Er is door het Coöp. Zuivelwezen in samenwerking met de particuliere zuivelindustrie en de Standsorganisaties, zoals overal in ons land, een regionaal orgaan in het leven geroepen, met als zetel Gorinchem, waar het melkcontrolestation gevestigd wordt onder directie van de heer J. B. F. Brus. Deze Stichting heeft een wettelijke basis en is opgedragen door de minister van Landbouw en Voedselvoorziening, die hierdoor de mogelijkheid geschapen heeft dat deze zaken door het bedrijfsleven zelf geregeld worden.

De heer Kamphuis verklaarde, dat het gelukt is ook de Coöp. Zuivelfabriek „*De Graafstroom*” te Bleskensgraaf en de „*Producent*” te Gouda in deze sfeer te betrekken. Het is de bedoeling om per 1 jan. 1959 hiermee te starten. Het regionaal orgaan zal zijn doelstellingen zo soepel mogelijk ten uitvoer brengen; voornamelijk zal bij de controle gelet worden op de zuiverheid van de melk.

Voorlopig zal nog geen stalcontrole worden ingevoerd en de waardering zal gesteld worden in 3 klassen. De exploitatie van de top-coöperatie „LiSa” voldoet aan al de verwachtingen en de produkten staan op ‘n zeer hoog peil. Ook de produkten van de „*Samenwerking*” staan zeer hoog geklassificeert.

Spr. sprak zijn voldoening uit over het feit, dat na de malaise in de zuivelsector in het begin van dit jaar de markt zich boven verwachting zo spoedig heeft hersteld.

Bij de bestuursverkiezing werd de heer G. Kooijman Dz. te Giessenburg met grote meerderheid van stemmen herkozen. Als lid van de Commissie van Toezicht werd herkozen de heer C. de Jong te Hei- en Boeicop. Wegens het aftreden van de heer T. Kooijman Tz. te Giessenburg als lid van de Commissie van Toezicht werd gekozen de heer D. Arentse te Giessenburg.

De voorzitter, de heer Adr. Schakel Cz., dankte in een hartelijke toespraak de heer Kooijman, die precies 16 jaren zitting heeft gehad in de Commissie van Toezicht, voor het vele dat hij voor de Coöp. verricht heeft. Als stoffelijk blijk van waardering werd de heer Kooijman een grote volvette kaas aangeboden.

De voorzitter sprak verder mede namens het bestuur zijn grote waardering en dank uit aan het adres van de directeur, die in het eerste jaar van zijn bestuur het volle vertrouwen van allen heeft verworven.

1959 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 17-04-1959; p.8/10

Modernisering van zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessenburg

Op de voorjaarsledenvergadering van de Coöp. Zuivelfabriek "*Samenwerking*" te Giesenburg werd door de directeur, de heer A. Kamphuis, medegedeeld, dat dit jaar een record aantal kg melk vermoedelijk zal worden aangevoerd. Heeft de aanvoer in 1958 reeds een hoogtepunt bereikt, namelijk 18.185.652 kg, mede door de toetreding van vele nieuwe leden is de verwachting gerechtvaardigd, dat de melkaanvoer in 1959 op de fabriek de 19 miljoen kg zal overschrijden.

Het beeld van de fabriek ondergaat in de toekomst een gehele verandering. De machtige schoorsteen verdwijnt en daar komt een kleine plaatstalen schoorsteen voor in de plaats. De bouw van het nieuwe ketelhuis nadert zijn voltooiing. Als brandstof zal in den vervolge stookolie worden gebruikt. Het is reeds zover, dat er enkele proeven genomen konden worden, die ruimschoots aan de verwachtingen voldeden.

In het nieuwe ketelhuis zijn ondergebracht twee stoomketels met een V.O. van 120 m³ per ketel, twee volautomatische oliebranders, twee voedingspompen, twee ontgassers, een ontijzerings- en onthardingsinstallatie, een voedingswaterbak, een olietank van 50.000 liter en een CO₂-meter.

Tot op heden werden stoomketels gebruikt, welker energie door kolenstook word opgewekt. De capaciteit dezer ketels voldeed reeds lang niet meer aan de behoefte. De steeds groter wordende, melkaanvoer stelde directie en personeel voor vele vraagstukken. Tevens voldeden deze oude stoomketels, die meer dan een halve eeuw oud zijn, niet meer aan de gestelde eisen.

Door het in gebruik nemen van de nieuwe ketels kan tevens de stoomdruk opgevoerd worden, welk het grote voordeel in zich heeft, dat de aangevoerde melk vlotter verwerkt wordt. De verwerkingscapaciteit kan zelfs deze zomer worden opgevoerd tot 18.000 liter per uur. Tevens is er een zeer moderne kannenwasmachine in gebruik genomen, met een capaciteit van 900 kannen per uur.

Al met al kunnen de veehouders trots zijn op de prachtige, geheel gemoderniseerde zuivelfabriek, welke staat aan de oever van de Giessen, aan de Neerpolderseweg; de zuivelfabriek, die in deze overwegend agrarische Alblasserwaard een grote plaats inneemt en in feite, een verlengstuk is van de veehoudersbedrijven.

Het ledental dezer coöperatie is gestegen tot 222, die 70 % van de aangevoerde melk leverden. Het overige werd geleverd door zg. losse leveranciers. Het gemiddelde vetgehalte in 1955 was 3,63 %.

Vergeleken met 1907, het startjaar der coöperatie¹², waarin het gemiddelde vetgehalte der aangevoelde melk 3,13 % was, is het gemiddelde vetgehalte dus een half procent gestegen.

De fabriek had een goed jaar: meer melk, goede produkten en een lager onkosten cijfer. Er werd in 1958 uit de aangevoerde melk 206.598 kg boter geproduceerd, 1.596.783 kg kaas, terwijl de

¹² Watnatuurlijk niet klopt *Samenwerking* begon als een N.V.

verwerking tot room, gestandaardiseerde melk, consumptie melk en melkprodukten een belangrijk deel uitmaken van de exploitatie.

Financiël staat de coöperatie op een hechte en gezonde basis. De balans heeft als eindcijfer f 1.176.544,67, terwijl het eindcijfer van de exploitatierekening sluit met het eindbedrag ad f 4.134.802,85.

In totaal werd aan melkgeld, nabetaling en bijschrijving ledenkapitaal f 3.318.003,20 als fabrieksprijs uitgekeerd, terwijl uit het zuivelfonds en melkprijstoeslag is uitgekeerd een bedrag ad f 2.407.501,57.

Zonder hoofdelijke stemming werden de balans en exploitatierekening goedgekeurd door de vergadering.

De voorzitter, de heer Adr. Schakel, sprak zijn bijzondere dank en waardering uit, mede namens het bestuur jegens de heer Kamphuis, die als directeur de fabriek met grote energie en bekwaamheid heeft geleid.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 01-05-1959

Neonverlichting voor zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessenburg

De verbouwing van de Coöperatieve Zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessenburg nadert zijn voltooiing. Dit prachtige gebouw, dat in de agrarische gemeenschap van de Alblasserwaard een zeer grote plaats inneemt, is zowel in- als uitwendig gemoderniseerd. De machtige schoorsteen zal in de nabije toekomst worden afgebroken, daar de fabriek van kolenstook overschakelt op een oliestook-installatie.

Dezer dagen is eveneens de naam „C.Z. Samenwerking” in neonverlichting aan de westzijde van de fabriek aangebracht, een geschenk ter gelegenheid van het gouden jubileum der fabriek in 1957, dat destijds bij monde van de voorzitter van de Zuid-Hollandsche Zuivelbond, de heer F. A. van den Berg werd aangeboden namens de Zuid-Hollandsche Zuivelbond te Gorinchem en de fabrieken, aangesloten bij de afdeling kaasexportvereniging „*De Producent*” te Gouda.

Deze neonverlichting is met Koninginnedag in gebruik gesteld.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 19/06/1959; p. 2/12

Voetbalwedstrijd. Vandaag zal op het sportveld in het „Oudkerksebos” een voetbalwedstrijd gespeeld worden tussen een team, samengesteld uit leden van het personeel van de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*”, en een elftal samengesteld uit leden van het personeel van de fa. Donk en Muis. De opbrengst van deze sportieve ontmoeting is geheel bestemd voor het comité autotocht ouden van dagen.

De opstelling elftallen is als volgt: „Zuivelfabriek”. Doel: A. Kamphuis, A. Slob, G. van Dijk, A. Baars, K. van Dijk, K. Gorter, J. v. d. Maten, H. Roberti, J. M. van Beest en K. Maas.

Fa. Donk & Muis. Doel: G. v. d. Flier, A. Harrewijn, C. Goedhart, K. de Ruiter, G. J. Donk, A. Romein, C. Huisman, S. Bos, N. den Hartog, J. v. d. Haven en A. D. Donk. De aanvang is gesteld op 7 uur.

GIESSENBURG

Schoorsteen moest verdwijnen. De machtige schoorsteen van de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” is deze dagen onder slopershanden gevallen. Deze trouwe smoker, die meer dan 50 jaar de omgeving zo markeerde, is n.l. door de verbouw der fabriek overbodig geworden. Doordat de fabriek overgeschakeld is op oliestook, is een kleine plaatstalen schoorsteen voldoende. De techniek maakt het n.l. mogelijk, dat de verbrandingsgassen van de olie onder druk door de ketel geperst worden. Natuurlijke trek is dus niet meer nodig. Aan de oostzijde dus vanaf de Neerpolderseweg, kan men een blik slaan in het machtige hart der fabriek. In dit glazen ketelhuis staan twee stoomketels met een V.O. van 120 m³ per ketel, verder zijn er twee volautomatische oliebranders, twee voedingspompen en een olietank van 50.000 l.

„Samenwerking” te Giessenburg naar 20 miljoen kg melk

De Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” te Giessenburg verwacht dit jaar een record aantal kg aangevoerde melk. Waren de verwachtingen dit seizoen, dat de 19 miljoen kg zal worden bereikt, deze mijlpaal is reeds enkele dagen gepasseerd en de verwachting is gerechtvaardigd, dat de 20 miljoen ruimschoots dit jaar nog zal worden gehaald. Met spanning wordt dit moment tegemoetgezien, aangezien er uiteraard dan een feestelijk tintje aan gegeven zal worden en de leverancier van dit 20e miljoenste litertje zal zeker van het bestuur iets extra's te verwachten hebben.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 30-11-1959

Zuivelfabriek „Samenwerking”.

Op de vrijdagmorgen gehouden ledenvergadering van de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” G.A. te Giessenburg, deelde directeur A. Kamphuis mede, dat dit jaar een record aantal kg melk op de fabriek verwacht wordt. Was de aanvankelijke mening, dat de 19 miljoen kg dit jaar zal worden bereikt, deze mijlpaal is reeds lang overschreden en vermoedelijk omstreeks 6 of 7 december de 20 miljoen kg zal worden bereikt!

Dit zullen spannende dagen worden voor de fabriek en de telmachine komt dan in de melkontvangstsalon te staan, zodat nauwkeurig het juiste tijdstip geregistreerd kan worden. Onmiddellijk zal dan de vlag, op het fabrieksgebouw gehesen worden op deze hoogtijdag. Voor de leverancier van dit 20 miljoenste litertje heeft het bestuur een extraatje in petto!

Dit jaar kenmerkt zich door een zeer langdurige droogte, aldus de heer Kamphuis. De Alblesserswaard maakt door zijn gunstige ligging daarop een gunstige uitzondering en het is voor deze streek een goed melkjaar. De basis der Coöperatie is dit jaar weer versterkt door toetreding van 26 nieuwe leden. Ook financieel is het bedrijf zeer gezond.

Betreffende de dit voorjaar ingevoerde kwaliteitscontrole deelde de heer Kamphuis mede, dat deze naar genoegen werkt. De kwaliteit der producten is hierdoor belangrijk verbeterd, wat uiteindelijk de financiële uitkomsten zeer ten goede zal komen.

Bij de bestuursverkiezing werd het periodiek aftredende lid, de heer J. Siebeling, te Hardinxveld-Giessendam, met 208 van de 227 uitgebrachte stemmen herkozen. In de Commissie van Toezicht werd het periodiek aftredende lid, de heer W. H. de Krey, Schelluinen, met 185 stemmen herkozen.

20 miljoenste kg melk bij „*Samenwerking*” te Giessenburg

Feestelijk wapperde maandagmorgen j.l. de driekleur op het platvorm van de Coöp. Zuivelfabriek *Samenwerking* G.A. te Giessenburg. De spanning, welke de laatste dagen in en om de fabriek heerste, was gebroken: in de vroege morgenuren, ongeveer half zeven, is de mijlpaal van de 20 miljoen kg aangevoerde melk bereikt! Want niet in het minst in de melkontvangstsalon heerste de spanning; de eerste vracht met aangevoerde melk, ongeveer 5000 kg, haalde het niet, de 2e vracht van de chauffeur, J. de Gier reed voor. De telmachines tikkelden.

Keurig in de rij schoven de bussen melk naar de bascule: busnr. 64, busnr. 63, nee, net nog niet, bus nr. 62: stop! De veehouder W. H. van der Meyden, Bovenkerkseweg 26, Giessenburg werd geregistreerd als de leverancier van de 20 miljoenste kg aangevoerde melk!

De directeur, de heer A. Kamphuis, stelde onmiddellijk de voorzitter van de Coöperatie, de heer Adr. Schakel, van dit heuglijke feit in kennis, waarna deze beide heren zich naar de woning van de heer Van der Meyden begaven om hem te feliciteren met zijn promotie. Als herinnering aan deze hoogtijdag der Coöperatie werd de heer Van der Meyden een prachtige gepolijste roestvrij stalen melkemmer aangeboden. Ook voor het personeel der zuivelfabriek is het een feestweek. Het bestuur heeft elke employé een dubbel weekgeld in het vooruitzicht gesteld en een boterletter, of liever: een botercijfer (de 2 van de 20 miljoen)

Volgens de berekeningen zal voor het einde van dit jaar de 20 miljoen nog met een half miljoen kg aangevoerde melk worden overschreden. In 1958 was het totaal cijfer 18.185.652, wat dus inhoud, dat ondanks de droge zomerperiode de melkaanvoer met bijna 2.500.000 kg is gestegen!

1960 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1960-02-15;

Voor de Dordtse Politierechter

De melk moest toch gehaald worden

De Dordtse rechtbank heeft zich vrijdagmorgen vrij langdurig bezig gehouden met de zaak tegen de directeur van een zuivelfabriek in Giessenburg. Deze, de 39-jarige A. K., werd er van beschuldigd een van zijn chauffeurs langere werktijden te hebben laten maken dan wettelijk is toegestaan.

K. gaf dit direct toe, doch zowel hijzelf als zijn raadsman, mr. E. J. E. G. Vonkenberg, betoogden dat er geen andere mogelijkheid was: er was een noodsituatie ontstaan. De afgelopen zomer was er een grote melktoevoer, die op geen andere wijze naar de fabriek kon worden vervoerd, dan alleen per auto.

„De moeilijkheid is”, zo werd betoogd, „dat er vrijwel geen personeel is te krijgen. Wij betalen goede lonen”, aldus de directeur, „wij beloven de sollicitanten zelfs een woning, maar desondanks is de personeelsschaarste groot”.

Als gevolg daarvan moesten de bij het bedrijf in dienst zijnde chauffeurs meer uren maken dan wettelijk is toegestaan.

De officier van justitie, mr. J. E. Visser, toonde begrip te hebben voor de moeilijkheden waarvan de verdachte was komen te staan, doch meende anderzijds dat de overtreding toch wel vast stond. Daarom vroeg hij - gezien het feit dat K. in hoger beroep terecht stond - bevestiging van het vonnis van de kantonrechter, hetgeen inhield een week voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar en honderd gulden boete subs.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1960-06-03;

Zuivelfabriek „Samenwerking” te had een goed jaar

Vrijdagmorgen kwamen de leden der Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” g.a. te Giessenburg in ledenvergadering bijeen in de zaal *De Baat*. De voorzitter, de heer Adr. Schakel, herdacht in zijn openingswoord het overlijden van de heer T. Kamphuis, oud-directeur der Coöperatie. Ruim 30 jaar is de heer Kamphuis aan de fabriek verbonden geweest.¹³ Tevens herdacht de voorzitter het overlijden van de heer W. de Bruin, die sinds 1953 zitting had in de Commissie van Toezicht. Elk op hun terrein hebben zij hun beste krachten gegeven in dienst der Coöperatie. Hierna werden door de vergadering enkele ogenblikken stilte in acht genomen ter nagedachtenis van beide overledenen.

De directeur, de heer A. Kamphuis, gaf een overzicht van het afgelopen jaar. 1959 is voor de melkveehouderij een uitzonderlijk jaar geweest, een jaar met een van de meest droge zomers, die men sinds mensenheugenis heeft gekend. In tegenstelling met de hoog gelegen streken, waar de droogte een ware ramp veroorzaakte, is het voor deze streken een ongekend goed jaar geweest.

Dit kwam ook tot uitdrukking in de grote melkaanvoer aan de fabriek.

¹³ (De Fries) T. kamphuis overleed op 71 jarige leeftijd

7 December werd een belangrijke mijlpaal bereikt. Op deze datum werd de 20 miljoenste kg melk aangevoerd. De totale melkaanvoer was in 1959: 20.824.603 kg. De verwachting is, dat in 1960 dit record met 3 miljoen kg zal worden overschreden. Momenteel ligt de aanvoer 15 % hoger dan vorig jaar. Verschillende oorzaken zijn hiervoor aan te wijzen, a.o, meer leveranciers, kunstige voederpositie in de afgelopen winter en een steeds toenemend aantal melkmachines, waardoor per bedrijf meer vee gemolken wordt.

De dagelijkse melkaanvoer bedraagt thans ruim 100.000 kg. De topaanvoer was op 13 mei met ruim 137.000 kg. De prestatieprijs van de fabriek was bij 3,597 %, vet 21,60 ct. Daarbij gevoegd het bedrag van het Zuivelfonds en melkprijstoeslag is omgerekend op 3,70 % vet aan de fabriek uitbetaald per kg melk 29,11 ct.

De heer Kamphuis betreurde het, dat de zuivelmarkt, na de aanvankelijk gunstige perspectieven in 1959, thans een zeer sombere toekomst te zien geeft. Volgens spreker zal een nauwere samenwerking van verschillende fabrieken met gespecialiseerde verwerkings- en afzetmethode in de toekomst de mogelijkheid openen de produkten rationaler te verwerken om te komen tot een zo laag mogelijke kostprijs en het hoogste rendement.

Het ledental der Coöperatie is nog steeds stijgende. 31 dec. 1959 bedroeg het 233, zodat de vereniging een zeer gezonde basis heeft. De produkten der fabriek, die in 1959 verschillende modernisering en uitbreidingen heeft ondergaan, staan zeer hoog geclassificeerd. In totaal werd o.a. 201.345¾ kg boter en 1.699.602 kg kaas gefabriceerd.

Financiëel staat de Coöperatie op een zeer gezonde basis. Met een ruime tegenwaarde in vaste activa, moderne fabriek, inventaris, enz heeft de balans als eindcijfer f 1.323.969,58. De exploitatierekening heeft als eindcijfer f 5.302.979,40.

Balans en rekening werden door de vergadering met algemene stemmen goedgekeurd. In overleg met het gemeentebestuur werd door de vergadering het bestuur gemachtigd de benodigde gelden op te nemen voor de bouw van 6 woningen in het uitbreidingsplan Giessen-Nieuwkerk.

P. Schakel te Giessenburg overleden

Op 82-jarige leeftijd is in zijn woning aan de Bovenkerkseweg 68 overleden de heer P. Schakel Adr:zn. Wijlen de heer Schakel was een zeer bekende persoonlijkheid in deze streken. Hij was een man van gezag en een groot organisator, die persoonlijk zeer veel heeft bijgedragen tot de emancipatie van het platteland. Zijn ambities lagen op het agrarisch vlak in de breedste zin van het woord.

Zo is de heer Schakel met wijlen de heer C. M. van Houwelingen de oprichter geweest van de Coöp. Boerenleenbank, waarvan hij van 1907-1912 bestuurslid is geweest. Van 1912-1947 was hij kassier van deze Bank, waarvoor een kantoor in, zijn woning werd ingericht. Sinds 1947 is dit kantoor overgebracht naar het nieuwe bankgebouw aan de Peursumseweg en heeft zijn zoon, de heer J. Schakel, deze functie overgenomen

Tevens is de heer Schakel voorzitter en ere-voorzitter geweest van de Coöp. Landbouwvereniging „*Samenweking*”, alsmede bestuurslid van de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*”. Na aanvankelijk hoofdingeland en heemraad te zijn geweest, was hij jaren voorzitter van het Waterschap „*De Overwaard*”.

Tevens had hij zitting in het Prov. Veevoederbureau, terwijl ook het agrarisch onderwijs zijn volle belangstelling had. Zijn grote verdiensten zijn erkend door de benoeming tot ridder in de orde van Oranje Nassau.

***Samenwerking* chauffeur Piet Krey met pensioen**

Na ruim 41 jaar zijn beste krachten te hebben gegeven als chauffeur aan de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. te Giessenburg, nam Piet de Krey als zodanig afscheid. Dit feit geschiedde op een wel zeer heuglijke en originele wijze. In aanwezigheid van de directeur met bestuur kwam het volledige personeel bij elkaar. Tot de bijzondere gasten van deze avond behoorde nl. nog een commissie van veehouders van „Piet” zijn melkroute als chauffeur. Eveneens was aanwezig de, hoofdbestuurder van Piet zijn Vakvereniging.

Het Franse spreekwoord, dat afscheid een beetje sterven is, werd op deze avond, zo zou men denken, niet bewaard. Oorzaken hiervoor waren het optreden van een toneelclub, welke op erg aardige wijze een blijspel voor het voetlicht bracht, bovendien was de sfeer in de zaal intiem gezellig.

Achtereenvolgens werd de scheidende medewerker van „*Samenwerking*” toegesproken door de directeur, de heer A. Kamphuis, Deze memoreerde Piet's loopbaan, waarbij hij opmerkte, dat de eisen steeds hoger werden gesteld. Piet heeft evenwel hier steeds op de juiste wijze op ingespeeld. Verder noemde spreker het feit, dat Piet de belangen van de boeren soms zo serieus nam, dat deze wel eens in strijd waren met de belangen van de fabriek!

Namen; de Coöperatie werd De Krey en zijn echtgenote een prachtige schilderij aangeboden, waarop de fabriek in zijn huidige vorm staat afgebeeld.

In de 2de pauze kreeg de hoofdbestuurder der vakvereniging gelegenheid De Krey in enkele welgekozen woorden toe te spreken. Spreker memoreerde hierbij de sociale ontwikkeling, welke de scheidende werknemer op de voet heeft kunnen volgen. Bovendien was het hem een bijzonder voorrecht om een zilveren bondsinsigne op te mogen spelden.

Het hoogtepunt van de avond mogen we wel noemen, was het aanbieden van het grote cadeau. Dit was aan giften bij elkaar gebracht van de boeren van „Piet” zijn route, met die van het gezamenlijke personeel. Daardoor kon men op coöperatieve grondslag overgaan tot de aankoop van een fonkelnieuwe buitenboordmotor; hetgeen de scheidende heer De Krey bijna alle woorden ontnam bij de aanbieding van dit cadeau! Aan zijn echtgenote werd bovendien nog een leuk bloemstuk aangeboden. Zichtbaar ontroerd nam chauffeur De Krey de diverse geschenken in ontvangst, waarbij hij moeite had om aan zijn gevoelens uitdrukking te geven.

We blijven in de hoop, dat „Piet” nog een reeks van jaren voorbij de „*Samenwerking*” mag varen en ook nu... gemotoriseerd!

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 09/12/1960;

Chaufleur Piet de Kreij nam afscheid van „Samen- werking” te Giessenburg

Gunstig jaar voor Zuivelfabriek.

Vrijdag kwamen de leden der Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. in ledenvergadering bijeen in de zaal *De Baat*. Er was een zeer goede opkomst. In zijn openingswoord heette de voorzitter, de heer, Adr. Schakel, allen welkom. Spr. betreurde het, dat de erevoorzitter, de heer A. van Houweling altijd een trouw bezoeker der vergaderingen, thans niet aanwezig kon zijn. Betreffende de gang van zaken op de fabriek was de voorzitter zeer tevreden en namens het bestuur werd de directeur A. Kamphuis gecomplimenteerd voor zijn goede leiding van dit bedrijf. Er wachten echter weer belangrijke verbouwingen, o.a. van het kaaspakhuis, doch dit punt zal spoedig op een buitengewone ledenvergadering aan de orde gesteld worden.

De directeur der coöperatie, de heer A. Kamphuis, gaf hierna ‘n kort overzicht over het afgelopen jaar. Ook dit jaar is de melkaanvoer belangrijk gestegen.

Werd vorig jaar de mijlpaal van 20 miljoen kg bereikt, dit jaar zal de 22 miljoen kg waarschijnlijk worden bereikt. Van de aangevoerde melk wordt in de fabriek boter, kaas en melkproducten bereid, welke alle zeer hoog worden geklassificeerd. De verhouding met het personeel is goed te noemen.

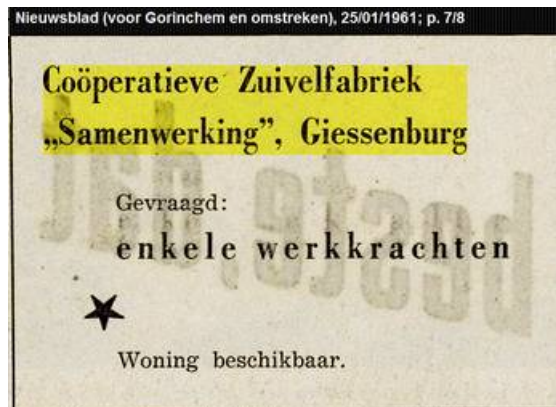
Wel is er aan de fabriek een personeelstekort en al het mogelijke zal worden gedaan om dit op te lossen. Automatisering en rationalisering van het bedrijf zal er belangrijk toe bijdragen om de arbeid op de fabriek te veraangename, terwijl dit tevens de vereenvoudiging van het produktieproces ten goede zal komen, alsmede de produktiekosten zal verlagen.

Ten aanzien van het concentratievraagstuk, nl. het op elkaar instellen van verschillende fabrieken in Zuid-Holland, zag spr. voor deze fabriek niet veel perspectief. Wij bezitten thans een groot modern fabriekscomplex, aangepast aan de eisen van de tijd. Concentratie zal alleen maar geld kosten. Om deze redenen heeft het bestuur zich hiervoor teruggetrokken.

Bij de bestuursverkiezing werd het periodiek aftredende lid, de heer F. de Kuiper te Hoornaar, herkozen. In de *Commissie van Toezicht* werd het aftredende lid, de heer M. Bos, te Lexmond, herkozen. In de vacature, ontstaan door het overlijden van de heer W. de Bruin, werd gekozen de heer Fr. de Bruin te Hardinxveld-Giessendam.

1961-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1961-01-27; p. 7/12

KANTONGERECHT TE GORINCHEM

Kalfjes moesten niet alle tegelijk geboren worden

„Meneer de kantonrechter, dat vee hier in de Alblasserwaard groeit en bloeit maar en de productie stijgt door de moderne bedrijfsvoering zeer snel, maar toch hebben ze hier nog één fout. De boeren moesten precies als in Denemarken en in Friesland de kalfjes wat meer regelmatig over het hele jaar verspreid laten komen. Nu gaat dat allemaal tegelijk en daar sta je dan in het voorjaar als directeur van een zuivelfabriek ineens met zo'n enorme plas melk voor je neus”.

Personeel tekort

Dat zei dinsdag mr. D. Huurman tot de Gorcumse kantonrechter in de zaak tegen de Giessenburgse directeur T. H., waarvoor hij als gemachtigde en als verdediger optrad. De verdachte werden niet minder dan 40 overtredingen tegen de arbeidswet ten laste gelegd. En die 40 waren nog slechts een bloemlezing volgens de officier van het totaal aantal overtredingen, die in de zuivelfabriek waren gemaakt in mei en juni van verleden jaar.

Hoewel het personeel slechts 54 uur mocht werken, waren er bij geweest, die wel 75 uur per week werkten, zo had de controleur der arbeidsinspectie, de heer Peerbolte uit Utrecht, ontdekt. Van de zijde van de verdachte werd aangevoerd, dat men in deze drukke tijd te weinig arbeidskrachten had kunnen aanwerven, terwijl bovendien de eerste kaasmaker juist was overleden, wat eveneens grote moeilijkheden met zich bracht.

De officier vond het toch maar wantoestanden en eiste 40 boeten van f 15,- of 40 maal 3 dagen hechtenis. Omdat mr. Huurman ook verklaarde, dat de onderhavige fabriek nog dit jaar op een verder doorgevoerde mechanisatie zal overgaan, maakte de kantonrechter er 40 maal f 10,- of 40 maal 2 dagen onvoorwaardelijk en 40 maal f 5,- of 40 keer één dag voorwaardelijk met 2 jaar proeftijd van, om te zien of die mechanisatie inderdaad een verbetering betekent voor het naleven van de arbeidsvoorschriften. Overigens stelde de kantonrechter zich volledig van de moeilijkheden in deze branche bewust te zijn.

Woonruimte blijft zorg

De bouwactiviteit in de woningwetbouw is niet ongunstig.

8 woningwetwoningen werden gegund en zijn in aanbouw. Daarnaast kochten de Coöp. Zuivelfabriek, de Coöp. Graanmaalderij, de fa. Harrewijn en de N.V. Zuivelfabriek „De Giessen” grond in het uitbreidingsplan. Momenteel zijn daar 22 woningen in aanbouw, terwijl voorts op nog enkele plaatsen in de gemeente woningen in aanbouw zijn.

Intussen bouwen deze bedrijven vrijwel uitsluitend om arbeiders van elders te kunnen aantrekken, zodat dit geen verlichting van de woningnood betekent.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken) 1961-04-28;

Zuivelfabriek *Samenwerking* te Giessenburg, gaat beginnen aan grote verbouwing en verbetering

Op de **voorjaarsvergadering** van de Coöperatieve Zuivelfabriek „*Samenwerking*” g.a. te Giessenburg hebben de leden met algemene stemmen hun goedkeuring gegeven aan het bestuursvoorstel betreffende belangrijke verbouwing en uitbreiding van de fabrieksgebouwen, welke staan aan de Neerpolderseweg.

Het geheel omvat het afbreken van het witte pakhuis en daarvoor in de plaats komt een nieuw werklokaal 250 vierk. meter pekellokalen met 2 z.g. natte treinen, een kaaspakhuis met een kaasopslagplaats voor ongeveer 180 ton met 2 droge treinen, de koelcel wordt vergroot, een verruiming van de machinekamer en verbetering van de melkontvangst. Het open gedeelte, gelegen tussen het nieuwe kaaspakhuis en de garage, zal met plastic koepels worden overdekt en kan met rolluiken worden afgesloten. Het geheel, inclusief de machines, zal een investering vergen van f 500.000.

Deze drastische mechanisatie van het geheel is noodzakelijk om de problemen van de toenemende melkaanvoer, personeelsschaarste en de vijfdaagse werkweek voor ogen, het hoofd te kunnen bieden. Als de verbouwingen voltooid zijn, heeft de fabriek een verwerkingscapaciteit van van ruim 32 miljoen kg melk.

De directeur der coöperatie, de heer A. Kamphuis, kon in zijn mededelingen met voldoening gewag maken van goede prijzen op de kaas- en botermarkt. Vooral is er vraag naar belegen kaas. Over de kwaliteit van de fabrieksprodukten was spr. zeer tevreden. Hoewel in het 1e kwartaal van dit jaar de melkaanvoer beduidend lager is geweest dan vorig jaar, mede een gevolg van de lange stalperiode en de matige kwaliteit van de vorig jaar gewonnen voedermiddelen, wordt dit

jaar weer een record-aanvoer melk aan de fabriek verwacht. Dit mede door het toenemend aantal leden en leveranciers en de intensievere bedrijfsvoering op de veehouderijbedrijven.

Het ledental bedroeg op 31 december 1960: 241, die tezamen 16.559.387 kg. melk leverden, terwijl door niet-leden 5.915.660 kg. melk werd geleverd, welke tezamen met de opbrengst van het „druppelapparaat”, die 94.890 kg. voor zijn rekening nam, een totale aanvoer van 22.569.937 kg. melk bedraagt.

Hiervan werd aan de fabriek geproduceerd 230.569 kg boter, 1.171.220 kg kaas, alsmede melk en melkproducten, die blijkens de kwaliteitsproduktencontrolecijfers, aan de top staan. Over de kwaliteit van de aangevoerde melk, welke beoordeeld wordt door de *Stichting Melkcontrolestation Gorinchem*, is het bestuur tevreden, ook betreffende de werking van genoemde controle.

De heer C. de Jong Tz. te Giessenburg kon van het bestuur een extra pluim in ontvangst nemen, dat hij uit kwaliteitsoogpunt gezien de beste melk heeft geleverd. Hij had slechts 1 afwijking en dan nog voor tweede klasse melk!

Het gemiddelde vetgehalte van de aangevoerde melk bedroeg in 1960 3,638 %.

Interessant is de door de directeur geprojecteerde grafiek betreffende de stijging van het vetgehaltegemiddelde sinds 1946. Men kan hieruit opmaken, dat na 1946 toen het vetgehaltegemiddelde lag in de koers van 3,30%, mede door selectie via de melkcontrole en K.I., welke na de oorlog een enorme vlucht heeft genomen, thans tastbare resultaten afwerpt in de verhoging van het algemeen vetgehaltegemiddelde.

De prestatieprijs van de fabriek was bij 3,638%, vet 18,36 cent. Netto werd aan melkgelden uitbetaald een bedrag van f 4.144.651,40.

De balans en exploitatierekening werden door de vergadering met algemene stemmen goedgekeurd.

De voorzitter, de heer Adr. Schakel, dankte mede namens het bestuur en de leden de directeur voor zijn grote toewijding en het beleid en dankte alle aanwezigen voor het vertrouwen, geschonken in de toekomst van de fabriek en de aangename wijze van vergaderen.

De vergadering werd ook bijgewoond voor de ere-voorzitter, de heer A. van Houwelingen, die bij de aanvang speciaal door de voorzitter werd welkom geheten.

1962-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1962-02-16;

GIESSENBURG

Zuivelfabriek kan nu uitbreiden. In de ledenvergadering van de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A., welke werd gehouden in zaal *De Baat*, werd met de grootst mogelijke meerderheid van stemmen aan genomen het voorstel van het bestuur tot aankoop van een boerderij, welke eigendom was van de veehouder W. Eikelenboom. Het geheel omvat een dubbel woonhuis, schuren en erf ter grootte van 8700 m., alles tezamen voor de som van f 150.000,--.

Door deze aankoop is de Coöperatie in één slag verlost van het nijpende grondprobleem, daar de zuivelfabriek dermate uit de kluiten is gewassen, dat ingrijpende uitbreiding en modernisering voor de deur stonden. Er waren reeds plannen voor hoogbouw, doch door gebrek aan grond en de toenemende melkaanvoer door steeds grotere trailers, werden de problemen steeds groter om alles zo efficiënt mogelijk te realiseren. Daar het aangekochte perceel belendend is aan het fabrieksterrein, heeft de Coöperatie thans tot in lengte van jaren de beschikking over zeer ruime uitbreidingsmogelijkheden.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 02/05/1962;

Gaat zuivelfabriek uit Arkel weg?

Concentratie met fabriek te Giessenburg in onderzoek

Voor een goed bezette Roxy-zaal te Gorinchem opende voorzitter A. C. Vermeulen donderdagavond de algemene ledenvergadering van de C.Z. „de Linde” te Arkel. Hij memoreerde in zijn openingswoord de achterstand, welke de veehouders oplopen bij de stijgende welvaart, zowel economisch als op sociaal terrein. Een dalend inkomen tengevolge van een steeds lager wordende melkprijs gaat gepaard met stijgende kosten, terwijl de sociale verbeteringen, welke een groot deel van het Nederlandse volk ten deel vallen, zoals verkorte arbeidstijd, vrije weekeinde, vakantie enz. aan hen voorbij gaan. Dit is een maatschappelijke degradatie, welke moeilijk te verbeteren is.

Een belangrijk punt van de vergadering was de mededeling, dat in onderzoek is de mogelijkheid tot concentratie met de zuivelfabriek te Giessenburg. Er zijn al enkele andere plannen tot concentratie geweest, welke echter al in het aanvangsstadium mislukten.

Wanneer voldoende gegevens bekend zijn, zal in een speciaal daarvoor te beleggen algemene ledenvergadering deze zaken aan de orde worden gesteld.

De tegenwoordige technische ontwikkeling gaat in de richting van grotere eenheden. De ervaring, opgedaan vooral bij de voorafgaande mislukkingen, heeft echter geleerd, dat niet alleen de materiële belangen een rol spelen. De organisatorische en de menselijke factoren kan men „gelukkig” niet op een rekenmachine verwerken. Een eventuele concentratie zal echter wel tot gevolg hebben, dat het bedrijf in Arkel wordt opgeheven. Het is dus een belangrijke beslissing, waarvoor de leden zich te zijner tijd gesteld zullen zien.

Wat niet door gaat.....

Voor De Dordtse economische politierechter

Te veel bacteriën in melk

Mr. D. Huurman uit Gorinchem, raadsman van een zuivelfabriek te Giessenburg, hield tijdens deze zitting een betoog over de melkbereiding. Dit naar aanleiding van het feit, dat zijn cliënt moest verschijnen, omdat de keuringsdienst van waren had geconstateerd, dat de melk te veel bacteriën bevatte.

Mr. Huusman legde uit, dat hij informatie had ingewonnen en dat hem hierbij was gebleken, dat een kubieke centimeter melk vóór de pasteurisatie 5 miljoen bacteriën bevat. Na die behandeling is dit aantal 100.000. De raadsman vond het feit, dat de melk van de fabriek iets meer bevatte, volkomen aanvaardbaar en hij zei, dat dit buiten ieders schuld was gebeurd. Het werd namelijk veroorzaakt door het maken van kaas. Daarbij wordt een lagere temperatuur gebruikt, waardoor microben in leven blijven. Wanneer naderhand wordt omgeschakeld op een temperatuur, blijven wel eens wat verontreinigingen achter. De officier eiste 250, gulden boete en een waarborgsom van f 500,- voor 2 jaar; het vonnis luidde f 100, en f 250,-- waarborg voor 1 jaar.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1962-12-21;

GIESSENBURG

Zuivelfabriek breidt uit

De Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A. hield vrijdag haar **najaarsvergadering** in zaal *De Baat*. Er was een goede opkomst. In zijn openingswoord sprak de voorzitter, de heer Adr. Schakel Cz., zijn verontrusting uit over de stand van zaken betreffende de veehouderijbedrijven. Met name is de lage vleesprijs een belangrijke tegenslag voor de boer, wat tot gevolg heeft, dat de opbrengstcijfers der melkprodukten worden gedrukt en omgerekend dit een verlies per liter melk wordt van 1,5 á 2 cent.

Uit de mededelingen van de directeur, de heer A. Kamphuis, bleek dat er, ondanks de bijzondere tegenslagen van de afgelopen zomer de totale melkaanvoer aan de fabriek weer is gestegen en er voor 1962 een record aanvoer verwacht wordt van 23.3 miljoen kg melk. Over de kwaliteit van de produkten kan men tevreden zijn. Er is in het afgelopen seizoen meer melk verkaasd terwijl er tevens meer melk is doorverkocht ten bate van de melkpoederbereiding. Ook de kwaliteit van de aangevoerde melk is verbeterd. Door het centrale metkcontrole-orgaan worden verscherpte maatregelen in het vooruitzicht gesteld om te bevorderen, dat er een zo goed mogelijk produkt wordt geleverd.

Wat de nieuwbouw betreft, er zijn plannen om zo spoedig mogelijk over te gaan tot de bouw van een kaaspakhuis en pekellokaal. De heipalen zitten reeds in de grond. De oorspronkelijke bouwplannen zijn aanzienlijk veranderd, doordat de coöperatie thans de beschikking heeft over ruime uitbreidingsmogelijkheden. De gronden van de belendende percelen, alsmede de boerderij van de heer W. Eijkelenboorn zijn in eigendom der vereniging gekomen. Men streeft thans naar een zg. bungalowbouw, wat in de toekomst een belangrijke arbeidsbesparing kan betekenen.

Bij de bestuursverkiezing werd met grote meerderheid van stemmen herkozen de heer Adr. Schakel (periodiek aftredend). Als lid van de Commissie van toezicht werd herkozen de heer F. de Bruin, te Hardinxveld-Giessendam.

Nieuwsblad (voor Gorinchem 05/04/1963; p. 1/16

Zuivelfabriek „de Linge” voor Arkel behouden

Op de deze week gehouden ledenvergadering van de Coöp. Zuivelfabriek „de Linge” is met grote meerderheid van stemmen besloten de fabriek in Arkel te handhaven. Reeds enkele jaren zijn er besprekingen gevoerd over concentratie of fusie met andere bedrijven, wat tot gevolg zou hebben, dat het bedrijf in Arkel zou worden opgeheven. De leden hebben dit nu positief afgewezen en besloten het bedrijf in Arkel uit te breiden.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 15/05/1963;

Melktank voor „Samen- werking” te Giessenburg

Maandag zijn er te Giessenburg bij de Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” 3 melktanks, elk met een inhoud van 50.000 liter, geplaatst. De firma Stoof te Breda heeft dit karwei ter hand genomen en het was verbazingwekkend met welk een gemak de beide geroutineerde mannen met een rijdende kraan met een arm van 20 meter de 6 ton wegende gevaartes op hun plaats brachten. Deze tanks zijn aangeschaft om de melk van zaterdag en zondag te kunnen opslaan, zodat op die dagen niet gewerkt hoeft te worden. De foto toont het plaatsen van een der grote tanks.

„Samenwerking” Giessenburg ontving in 1962 meer dan 23 miljoen kilogram melk

De coöp. Zuivelfabriek *Samenwerking* aan de Neerpolderseweg te Giessenburg was vorig jaar het verzamelpunt voor meer dan 23 miljoen kilogram melk, waarvan o.m. 204.160 kazen werden gemaakt en rond 269.000 kg boter. Hoewel 1962 voor de boeren uit deze streek de geschiedenis in zal gaan als een slecht jaar, ging het de zuivelfabriek voor de wind. De melkaanvoer steeg, 't aantal leden bleef op peil (251), men begon met de verwezenlijking van belangrijke uitbreidingsplannen en de kwaliteit van de aangevoerde melk werd een stuk beter.

De namen van vijf boeren, waaronder A. Aantjes te Giessenburg en D. Brandwijk te Hardinxveld-Giessendam, kwamen op een erelijst, omdat de door hen geleverde melk geen enkele afwijking in de kwaliteit vertoonde.

De exploitatierekening sloot met f 5.813.186,45. „*Samenwerking*” maakt niet alleen boter en kaas, maar verkocht vorig jaar ook voor meer dan f 825.000,- aan room, melk, karnemelk, karnemelksepap enz., terwijl via de coöp. Melkinrichting LISA - waar men deelgenoot in is - de afzet van schoolmelk in kartons en andere producten tot volle tevredenheid verliep.

De fabriek wordt belangrijk uitgebreid en gemoderniseerd, waartoe men een boerderij van de heer W. Eijkelenboom heeft aangekocht. Aannemer P. Donk bouwt een tanklokaal voor 250.000 liter melk en een machinekamer met werkplaats. Later volgt een nieuw pekellokaal voor het z.g. dieppekelen, een nieuw kaaspakhuis en kaasmakerij. Voor deze laatste twee objecten moet nog rijksgoedkeuring worden gevraagd.

Als deze maand het nieuwe tanklokaal in gebruik wordt genomen, is de opslagcapaciteit zo groot, dat op zondag- en zaterdagmiddag niet meer gekeerd hoeft te worden. De gemiddelde arbeidstijd voor de rond 60 werknemers is teruggebracht tot 45 uur per week, maar er moesten i.v.m. de personeelsschaarste nog veel overuren gemaakt worden, zoveel zelfs, dat men in conflict kwam met de voorschriften en door de rechtbank tot een boete werd veroordeeld. Thans zijn de arbeidsmethoden zodanig verbeterd, dat er wat soepeler gewerkt kan worden.

De cijferparade van het jaarverslag is ook ditmaal weer indrukwekkend. Er stroomde om precies te zijn 23.395.041 kg melk door het fabrieksgebouw, waarvan 78% werd geleverd door de leden. Die melkstroom leverde niet veel minder dan 2 miljoen kilogram kaas op, die werd verkocht voor f 3.703.844. De boter bracht bijna een miljoen op. Bij de kaasproductie verkrijgt men wei, dat o.m. aan kalveren werd gevoerd. De leden namen er meer dan 6 miljoen liter van af en er ging meer dan 10 miljoen liter naar een bedrijf in Vechel, dat uit de wei grondstoffen destilleert voor diverse produkten. Alles bij elkaar bracht die enorme weiplas meer dan f 132.000,- op.

Uit balans en exploitatierekening blijkt, dat de fabriek aan melkgelden bijna f 4½ miljoen moest uitkeren. De reserves bedragen nu f 112.491,52, het ledenkapitaal f 362.191,-. Meer dan 58% van de aangevoerde melk kon ingedeeld worden in de 1e klasse en 25% in de 2e klasse. Het hoogste gemiddelde vetgehalte van door alle leveranciers aangevoerde melk was 4,22 en het laagste 3,23. Voor het eiwitgehalte waren die cijfers 3,76 en 2,98. Directeur van „*Samenwerking*” is de heer A. Kamphuis, de heer A. Schakel hanteert in het bestuur de voorzittershamer en C. Kooijman is secretaris.

1964-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1964-03-20;

Koninklijk zilver voor G. G. van Dijk te Giessenburg

Op de personeelsavond van de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*”, die werd gehouden in zaal *De Baat*, heeft burgemeester N. van der Brugge de eremedaille in zilver, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau uitgereikt aan de heer G. G. van Dijk. De heer Van Dijk verlaat de fabriek wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. 38 jaar is hij werkzaam geweest als chauffeur bij de melkophaaldienst op de verschillende routes.

Als zodanig heeft hij een grote bekendheid gekregen onder de aangesloten leden en leveranciers. Al die jaren heeft hij een buitengewone plichtsbetrachting, getoond en zichzelf reeds onderscheiden door het feit, dat nooit enige klacht of berisping op hem is uitgebracht, „een feit, dat zelfs een burgemeester niet van zichzelf kan zeggen,” aldus de heer Van der Brugge.

Namens het bestuur werd de scheidende employé een gouden horloge overhandigd, alsmede de zilveren draagmedaille.

Namens de personeelsvereniging „Onder Ons” werd de heer Van Dijk een geschenk onder couvert overhandigd.

De verdere avond werd, na een gezellig diner, op ongedwongen wijze voortgezet, waaraan medewerkten „*De Willy's*”, een cabaretgezelschap uit Hank.

Neusje van de zalm

Het neusje van de zalm noemde de kantonrechter de aanhangig gemaakte zaak tegen C. G., assistent-directeur van een melkfabriek te Giessenburg. Deze was namelijk belast met het toezicht op de naleving van de Arbeidswet door de directeur van genoemde fabriek.

Eerst was de directeur hiervoor zelf verantwoordelijk, aldus de kantonrechter, doch deze heeft die bevoegdheid nu overgedragen op G. De kantonrechter meende dat dit wel met opzet was gedaan omdat de directeur al ettelijke veroordelingen achter de rug heeft en zeker bang was geworden voor het feit, dat er bij een volgende overtreding hechtenisstraf opgelegd kon worden. Verdachte G. meende dat het hier een soort overmacht betrof in de drukste maanden van de melkaanvoer, namelijk april, mei en Juni.

De kantonrechter was er nog niet van overtuigd, of er wel voldoende aandacht aan was geschonken om de dienst zo in te delen dat er geen overtredingen meer zouden worden gepleegd. Verdachte voerde nog aan, dat er in de drukste maanden 'n intensieve controle had plaats gevonden door de politie en dat men nu al bezig was met het uitstippelen van de dienst voor het komende voorjaar.

De officier van Justitie, mr. R. J. C. van Randwijck bracht naar voren, dat hij nog geen kennis had aan het bedrijf van verdachte. Dat de directeur nu een ander had aangewezen die werd belast met het toezicht op de naleving van de Arbeidswet vond hij niet sportief. Het is hem uit de hand gelopen en nu draagt hij die verantwoordelijkheid aan een ander over, namelijk aan de assistent-directeur. Er zijn 29 overtredingen geconstateerd en hij eiste voor iedere overtreding f 15 of 3 dagen hechtenis. Hij wilde echter voor de toekomst een waarschuwend woord laten horen, daar hij niet zal terugschrikken om dan onvoorwaardelijk hechtenisstraf te eisen.

De raadsman van verdachte, mr. Beukenkamp vond het voor een bedrijf als dit erg moeilijk om niet met de rechter in aanmerking te komen. Er zijn door de directeur al veel maatregelen genomen, maar door gebrek aan personeel etc. is het haast niet doenbaar om daar onder uit te blijven. Ook zijn er moeilijkheden wat het uit te betalen loon betreft. Hij pleitte tenslotte om een niet al te hoge boete op te leggen.

Kantorechter: Ik ben helemaal niet van plan een hoge boete op te leggen. Ik zou liever een garantie hebben dat dit in de toekomst niet meer kan voorkomen. Gelet op de ervaringen die ik al heb opgedaan in de voorbije tijd, heb ik zeer weinig vertrouwen voor de toekomst. Hij veroordeelde G. voor iedere gepleegde overtreding tot f 40 of 8 dagen hechtenis, waarvan f 30 voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. „Ik zal u voor deze keer nog geen voorwaardelijke hechtenisstraf opleggen daar ik anders vrees dat ik u nog in het Huis van Bewaring moet stoppen."

In de volgende zaak.....

1965-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1965-11-17; p. 7/10

OUD VAKMANSCHAP IN NIEUWE VORMEN

Zuivelfabriek te Giessenburg moderniseert systematisch

In het officieel orgaan van de Koninklijke Nederlandse Zuivelbond F.N.Z., lezen we het volgende: Om met de woorden van de directeur, de heer A. Kamphuis, te spreken, is in Giessenburg de modernisering van de kaasmakerij aangepakt bij de staart. Dat betekent dat eerst de eindfasen van het produktieproces onder handen zijn genomen en dat men langzamerhand telkens een daarvoor liggend traject van het bereidingsproces op de hoogte van de tijd brengt en liever nog een beetje bij de tijd vooruitloopt. Het klinkt een beetje vreemd, maar men heeft hier de staart bij de kop gepakt. Dit systeem biedt zoveel interessante aspecten, dat we er met veel plezier een beschrijving van zullen geven.

Eerlijk gezegd waren we in jaren niet naar Giessenburg geweest. De laatste keer gebeurde dat bij de in gebruikneming van de ruimte die thans als verwerkingslokaal is ingericht en dat geschiedde nog onder de directie van de vader van de huidige directeur. Destijds was er nog geen sprake van een werkelijke vernieuwing van de kaasmakerij, want zoals iedereen weet dateren de eerste pogingen om het oude systeem te verbeteren van nauwelijks tien jaar geleden. Dat er in die tien jaar enorm veel is gebeurd - vooral in het denken van de mensen die met de kaasmakerij hebben te maken - behoeft nauwelijks te worden vermeld. De grote moeilijkheid is echter te weten wat men wel en wat men niet moet doen en deze overweging was juist de aanleiding voor de directie van Giessenburg om die onderdelen van de kaasbereiding aan een moderniseringsproces te onderwerpen, waarvan verwacht mag worden dat zij inderdaad een duidelijke en blijvende verbetering betekenen.

Ingezet in 1958

Deze vernieuwing van het bedrijf is ingezet in 1958, toen een nieuw ketelhuis werd gebouwd. Laten we echter eerst een paar basiscijfers vermelden betreffende deze coöperatieve fabriek. Het bedrijf werd in 1906 gesticht in een N.V.-vorm en kreeg in 1917 pas het karakter van een zuivere coöperatie. De melkaanvoer bedraagt op het ogenblik 22 miljoen kg, waarvan 80% geleverd

wordt door leden. Het werkgebied van de fabriek strekt zich uit van Vianen naar Hardinxveld-Giessendam, een strook van 25 kilometer lang, die aan de ene kant wordt begrensd door het arbeidsterrein van „*De Graafstroom*” te Bleskensgraaf en aan de andere zijde door „*De Linge*” te Arkel.

De produktie omvat 1.750.000 kg kaas en 250.000 kg boter, terwijl een deel van de aanvoer in de consumptiemelksector gaat. Hierbij mogen we er nog even aan herinneren dat „*De Linge*” en „*Samenwerking*” (dat is de naam van de fabriek te Giessenburg) samen een melkinrichting hebben gesticht onder de naam „*Lisa*”, zijnde de samentrekking van de beginletters van de twee namen. Sinds 1964 is de C.M.V. „*Land van Heusden en Altena*” te Genderen ook lid van deze vereniging. De daarmee verkregen resultaten zijn alleszins hoopgevend.

Ketelhuis

Het meest in het oog vallende van het nieuwe ketelhuis is in feite de buitenzijde, want daar zal men vergeefs zoeken naar de hoge schoorsteen, die sinds tientallen jaren op het platteland de plaats aangeeft waar een zuivelfabriek staat. Hier in Giessenburg is het automatische verbrandingssysteem zover geperfectioneerd, dat met een korte dikke pijp kan worden volstaan, zonder dat de atmosfeer wordt beladen met roet en andere verbrandingsresten.

In de aangrenzende machinekamer, die met het tanklokaal in 1960 werd gebouwd, vindt men ook de beide koelinstallaties, waarvan er één uitsluitend wordt gebruikt om in de goedkope uren van de stroomvoorziening koude te bufferen. De melkopslag heeft een grote uitbreiding verkregen door de opstelling van drie tanks van 50.000 liter onder de blote hemel. Het spreekt vanzelf dat het geïsoleerde tanks zijn. De platenkoeler staat ook buiten. Er is ruimte gelaten voor nog drie tanks. Als men de inham in de gebouwen, waar deze tanks staan, ziet, maakt de ruimte de indruk van een fabrieksafdeling zonder dak. Wellicht zal dan toch nog tot overkapping worden besloten.

Pekellokaal

Vervolgens werd het pekellokaal onderhanden genomen, waarbij men dankbaar gebruik heeft gemaakt van de ervaringen die inmiddels in Oosterzee (Novac) waren opgedaan. Zoals men weet betreft dit het systeem van pekелkratten, die het gebruik van diepe pekелbakken mogelijk maken en daardoor een veel intensievere aanwending van de ruimte van het pekellokaal. Men hoeft niet meer tussen de bakken te rijden, zodat een veel groter percentage van de oppervlakte werkelijk voor het pekelen kan worden gebruikt, terwijl men ook in verticale richting een grote ruimte-winst boekt. Een buizenstelsel zorgt voor respectievelijk het koelen en circuleren van de pekел. Hiervoor bevinden zich op de bodem twee stelsels buizen. Daarvan fungeert één stel als koeler; er wordt namelijk koud water door gepompt. Een ander buizenstel is voorzien van gaatjes en dient voor het in beweging houden van de pekел. Door deze buizen wordt lucht gepompt die door de gaatjes ontsnapt, opstijgt en aldus de circulatie verzekert. Elk half uur wordt dit systeem van luchtcirculatie gedurende vijf minuten ingeschakeld.

Het plastic kaasvat

De volgende etappe die een grote beurt kreeg, was het vormen en persen van de kaas. Besloten werd tot aanschaffing van plastic kaasvaten van het systeem „*Hollandse Plastic Industrie*”, waarbij gebruik wordt gemaakt van een binnenvoering van nylon, die in het kaasvat wordt geplaatst en die de taak van de kaasoek overneemt. Per bak heeft men 50 van zulke vaten nodig en om een vlotte voortgang van het werk te bereiken werden voldoende vaten aangeschaft

voor het stoppen van zes bakken, waarbij men voor slechts drie bakken de plastic netten en bijbehorende volgers nodig heeft. Deze kunnen immers bij het uitpakken onmiddellijk worden gebruikt voor de volgende bakken. Dankzij de plastic netten en de goede vorm van de volgers, hoeft er niet meer te worden afgerand. Het is voldoende met een mes de oneffenheden van de sluitrand weg te nemen.

De pneumatische persen staan in het pekellokaal, 8 meter van de pekelbakken af. Via 'n balkconstructie zijn ze in de vloer bevestigd en met een centraal schakelsysteem kan in drie trappen geperst worden. De perswei loopt weg langs een goot en wordt in een buiten het lokaal staand tankje verzameld. De daarop aangesloten weipomp loopt elk half uur vijf minuten.

Als de kazen vijf kwartier geperst zijn worden ze uitgepakt, lopen ca. één uur om en worden daarna in de pekelkratten gedaan, die met een takel in de pekelbakken worden gebracht. De bespanning met kunststofgas van deze kratten maakt het mogelijk dat de pekel goed aan alle kanten langs de kaas circuleert. Om de partijen uit elkander te kunnen houden krijgt elke serie kratten en herkenningsplaatje van een bepaalde kleur, waardoor de indeling van de werkzaamheden aanzienlijk wordt vergemakkelijkt.

De kaastrein komt

In het lokaal naast de pekelruimte zullen nu twee kaastreinen (plaats voor drie) worden gebouwd van ieder vijftig ton opslag. Het zijn de grootste, die tot nu toe geconstrueerd zijn. Vanuit de pekelkratten zal de kaas straks vrij eenvoudig op de trein gebracht kunnen worden.

„Het interne transport”, aldus directeur Kamphuis, „moet men naar mijn mening beschouwen als één van de hoofdproblemen bij de fabrieksorganisatie. Alle handelingen moeten zo logisch mogelijk op elkander aansluiten, met zo kort mogelijk tussentrajecten. Dit houdt natuurlijk niet in, dat alles maar zo dicht mogelijk op elkaar gezet moet worden”.

Na het gereed komen van het kaaspakhuis zal de kaasmakerij vernieuwd worden. Deze komt tussen het tanklokaal en het pekellokaal in. De melkopslag, verwerking en bewaring liggen dan gelijkvloers en dicht bij elkaar. Welke kaasbereidingsinstallatie er gekozen zal worden is nog niet te zeggen, - daarvoor is de, bereidingstechniek nog teveel in beweging.

Boter volgens de methode Stiens

In een kaasfabriek valt zelden iets te vertellen over de boterafdeling. maar hier in Giessenburg toch wel. De bereiding geschiedt namelijk volgens de **methode Stiens** (waarvan het octrooi jaren geleden door de F.N.Z. is gekocht), die het mogelijk maakt ook in de zomer stevige boter te bereiden. Dit geschiedt door regeling van de aanzuring bij verschillende temperaturen. Het effect hiervan is zo sterk, dat soms zelfs moet worden opgepast dat de zomerboter niet al te stevig wordt.

Het zou ons te ver voeren alle details van deze fabriek te vermelden, maar uit elk onderdeel blijkt, dat geen enkel schakeltje van het productieproces aan de aandacht ontsnapt. Zo wordt het spuiwater van de stoomketels (alkalisch) gebruikt voor reiniging van werktuigen. Het kaasbereidingsproces is vergaand geprogrammeerd. De zoldering van het pekellokaal is uitgevoerd in pyrock, een kunststof die vocht absorbeert en daardoor het druipen van condenswater voorkomt. Het reeds vermelde opvangtankje voor de perswei vermindert de weiverliezen aanmerkelijk, wat o.a. ook een aanzienlijke vermindering van de belasting van het afvalwater oplevert.

Zo zouden nog vele interessante puntjes te vermelden zijn en daarbij zou menig pluimpje kunnen worden gegeven aan de machinekamer, die tal van geenszins eenvoudige constructies zelf uitvoert.

Giessenburg is overigens een fabriek waar ook veel aandacht en zorg wordt besteedt aan de betrekkingen tussen de mensen. Bestuur en personeel houden samen hun avondbijeenkomsten, men verstaat elkaar en men waardeert elkaar en zo vormt dit bedrijf in een der oudste kaasstreken van Holland een krachtig element van vooruitgang. Met de herverkaveling van de Alblasserwaard in het verschiet zal de coöperatieve zuivelfabriek stellig het bewijs leveren hoe op de meest economische wijze de melk tot een kwaliteitsprodukt kan worden gemaakt. De bedrijfseconomie wordt hier zo opgevat dat de hoge kwaliteitsstandaard van de kaas, die in dit gebied wordt gemaakt, niet wordt aangetast, doch integendeel op moderne wijze ondersteund.

C. F. Roosenschoon.

De roofmoord in Alblasserwaard

Traditie lokt moord uit

GORINCHEM - Misdadigers hebben een einde gemaakt aan het leven van de handelaar Arie Blokland, een man die door zijn opgewektheid, openheid en ijver veel vrienden had gemaakt, ook onder zijn klanten. Het lijkt er op - hoe paradoxaal dit ook klinkt - dat die vrienden mede dit gruwelijke misdrijf hebben uitgelokt.

Geld in handen

Speciaal de boeren in de Alblasserwaard willen graag geld zien en geld in hun vingers hebben en ze zijn er uiterst moeilijk toe te bewegen om af te zien van een oeroude traditie: het ontvangen en uitgeven van baar geld. Dat moet bij hen thuis gehaald en gebracht worden.....

Maar niet via de Bank

Het merkwaardige van deze transacties is, dat de koopman die 't geld ontvangt die weer deponeert op de bank waar het kort tevoren vandaan is gekomen. De meeste boeren betalen namelijk met het zogenaamde „melkgeld”. Dit wordt door de zuivelfabriek van de Raiffeisenbank gehaald en in zakjes verpakt. Een man van de fabriek gaat om de veertien dagen die zakjes bij de boeren distribueren, als betaling van de door 'hem geleverde melk.

Op een ledenvergadering van zo'n zuivelfabriek is enkele weken geleden door het bestuur de vraag gesteld of het niet beter was een einde te maken aan dit ingewikkelde en gevaarlijke omspringen met baar geld. Door betaling over de bank zou veel administratieve rompslomp achterwege kunnen blijven en de boer zou zijn leveranciers ook via de bank kunnen betalen. De leden voelden echter niets voor deze regeling. Eén van de boeren gaf - onder veel bijval - als reden op, dat de boer nu eenmaal graag zelf zijn geld in handen krijgt, omdat dit nog maar een van de weinige vrijheden is, die hij zich kan veroorloven.

Gevaarlijk standpunt

Het is een wat wonderlijk standpunt. Zowel boeren als handelaren hebben er nadeel van, als deze transacties blijven voortduren onder 't motto: „geld in de kast en geld in het boek”. Het boerengezin zou rustiger kunnen slapen als de bankbiljetten vervangen waren door chequeboekjes en op wegen en markten zouden de kooplieden zich heel wat veiliger voelen. Zoals de situatie nu is, kost het misdadige elementen weinig moeite om een slachtoffer te vinden voor een roofmoord met rijke buit.

Ledenvergadering „*Samenwerking*” kreeg feestelijk karakter

GIESSENBURG - De grote najaarsledenvergadering van de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” G.A., welke dinsdag in zaal *De Baat* werd gehouden, heeft aan het slot onverwachts een feestelijk karakter gekregen, toen de heer Freek de Kuiper als 2de voorzitter aan voorzitter Adr. Schakel Czn. verzocht de leiding over te mogen nemen, daar er gasten werden verwacht, omdat er een jubilaris ter vergadering aanwezig was.

Koninklijk goud

Tot grote verrassing van de aanwezigen en speciaal voor de heer Schakel traden mevr. Schakel-Kloek en kinderen in gezelschap van burgemeester N. van der Brugge de zaal binnen. De burgemeester deelde de onthutste voorzitter mede dat het H.M. de Koningin behaagd had, op voordracht van de Minister van Landbouw hem te onderscheiden met de Ere-medaille in goud verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

De heer Schakel was nl. 40 jaar geleden, om precies te zijn 26 november 1925 gekozen als bestuurslid der Coöperatie. Van 1952 tot 1964 vervulde hij het secretariaat en volgde in dat jaar de heer A. Houweling op als voorzitter, welker functie hij tot op de huidige dag met grote nauwgezetheid vervult.

Naast deze verantwoordelijke functie heeft de jubilaris een indrukwekkende staat van dienst als bestuurslid van vele organisaties, o.a. voorzitter van de *Coöp. Veeafzet vereniging* (C.V.V.), sinds 1957 zitting in het College van de Raad van Toezicht van de „*Producent*” Gouda, sinds

1944 Hoogheemraad, oud-bestuurslid en secretaris C.B.T.B., mede-oprichter en bestuurslid van de *Coöp. Melkinrichting- „Lisa”*, en mede-oprichter en bestuurslid van de *Boerhulporganisatie*.

Verder is de heer Schakel meer dan 28 jaar Kerkvoogd van de Ned. Herv. Kerk Giessen en Neder-Slingelandt en sinds 1928 bestuurslid van de plaatselijke afdeling „*Het Groene Kruis*”. Ook heeft de jubilaris als raadslid zitting gehad in de gemeenteraad van de voormalige gemeente Giessen-Nieuwkerk.

Gelukwensen

Namens het bestuur wenste de 2e voorzitter, de heer F. de Kuiper de jubilaris van harte geluk met deze onderscheiding, hem dankend voor alles wat hij in het belang van de Boerenstand en inzonderheid voor de Zuivelfabriek heeft gedaan. Onder zijn leiding is de verdere uitbreiding en modernisering van de fabriek tot stand gekomen, waarbij door de heer Schakel een brede visie en durf aan de dag werd gelegd. De heer De Kuiper overhandigde de jubilaris de goude draagmedaille en een prachtige Westmunster Klok.

Dit laatste werd door de heer De Kuiper in verband gebracht met de noodzakelijkheid van het steeds op tijd zijn en het was het bestuur ter ore gekomen, dat de huisklok van de fam. Schakel steeds defect was! Namens het personeel werd de heer Schakel hartelijk gelukgewenst door de directeur A. Kamphuis, die zijn waardering vergezeld deed gaan door de overhandiging van een prachtig kaasvat vol bloemen.

Bestuursverkiezing

Bij de behandeling van het huishoudelijk gedeelte, dat voor de feestelijkheden plaats vond, werd bij de bestuursverkiezing het periodiek aftredende bestuurslid de heer C. Kooijman herkozen. Als lid van de Commissie van Toezicht werd herkozen de heer D. Arentze.

De directeur, de heer A. Kamphuis, deelde mede, dat men tevreden kan zijn over de fabriekresultaten. De verwerkingsprodukten zijn hoog geclassificeerd. De aanvoer van melk zal dit jaar 22 miljoen kg. overschrijden, hetwelk een top-aanvoer genoemd kan worden.

Dit is mede te danken aan de toetreding van nieuwe leden en leveranciers en deels ook door de gunstige herfst. De personeelsbezetting der fabriek is praktisch volledig. Wat mede te danken is aan het gunstige sociale klimaat. Er heeft zich in het afgelopen seizoen nog geen 3 % personeelsverloop plaats gehad. Wat de toekomst verwachting betreft, moet er op gerekend worden, dat de richtprijs voor de melk over het algemeen iets lager gesteld zal worden door de minister dan het afgelopen seizoen. De E.E.G. begint ook op dit punt een hartig woordje mee te spreken.

1966-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1966-02-18;

A. van Houweling 90 jaar

GIESSENBURG - Woensdag vierde een der oudste inwoners van onze streek, de heer A. van Houweling te Giessenburg (Peursum), het feit, dat hij de leeftijd van 90 jaar had mogen bereiken.

Wie de naam Aart van Houweling niets zegt, is een vreemdeling in de Giessenstreek. Negentig jaren heeft hij er geleefd en gewerkt; en niet alleen op zijn boerderij voor hem en de zijnen, maar ook heel intensief voor zo vele anderen, in het landbouworganisatieleven. Zijn verdiensten werden al jaren geleden officieel erkend door zijn benoeming tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. Ook is hij ere-voorzitter van „zijn” fabriek, de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” en ere-lid van de *Zuid-Hollandsche Zuivelbond*, van welke hij de eerste voorzitter is geweest.

De heer Van Houweling is vandaag-aan-de-dag nog een krasse oude heer, die met een uit zijn twinkelende ogen stralende levende belangstelling het wereldgebeuren rond hem heen gadeslaat en beoordeelt. Niet, zoals zo vele ouderen met ergernis; maar wèl met verwondering. Op zijn verjaardag mocht hij van zeer velen blijken van warme sympathie ontvangen.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1966-03-18;

De heer L. W. Bruins nam afscheid van „*De Samenwerking*”

GIESSENBURG - Op officiële wijze heeft de heer L. J. Bruins woensdagavond afscheid genomen van de personeelsleden en directie van de C. Z. „*Samenwerking*”, bij welke fabriek de heer Bruins tot voor kort (tot aan z'n pensionering) op enkele weken na 35 jaar werkzaam geweest is.

De heer A. Kamphuis, directeur van de zuivelfabriek, overhandigde hem naar aanleiding van zijn vertrek een gouden horloge, terwijl ook de echtgenote door een bloemetje in de feestvreugde betrokken werd.

„Afscheid nemen is een beetje sterven” vond de heer A. Kamphuis, de zoon van de directeur die de heer Bruins 35 jaar geleden aangenomen had. In de lange periode dat de heer Bruins werkzaam, geweest is bij de „*Samenwerking*” is hij bekend als een trouwe harde werker.

Deze korte huldiging was een officieel tintje aan een gezellige jubileum-feestavond (t.g.v. 10-jarig bestaan) van de personeelsvereniging „*Onder Ons*” van de zuivelfabriek.

Slotuitkering melkprijstoeslag 1965-1966 vastgesteld

Ter financiële afwikkeling van het melkprijsjaar 1965 / 1966 is een slotuitkering vastgesteld ten bedrage van ongeveer 24½ cent per 100 kg door, veehouders aan de fabrieken afgeleverde, c.q. tot boerenkaas verwerkte melk. Deze uitkering kunnen de veehouders binnen een maand via hun zuivelfabriek tegemoetzien, gelijktijdig met de slotuitkering uit zuivelfonds XVI ten bedrage van ruim 4½ cent per 100 kg melk.

De toeslag voor industrieel verwerkte melk, bedroeg voor dat jaar, als bekend, f 4,45 per 100 kg. Bij een hoeveelheid van 3,8 miljard kg industriemelk, in genoemd melkprijsjaar verwerkt, komt derhalve ten laste van het *Landbouw Egalisatie Fonds* een totaal van f 171,8 miljoen gulden.

Hierop komen in mindering de kosten wegens dierziektenbestrijding (op de totale melkproductie van 6,5 miljard kg à f 0,25 per 100 kg, of in totaal f 16,3 miljoen), zodat voor uitkering aan de veehouders f 155,4 miljoen ter beschikking komt.

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1966-09-19;

„Samenwerking”

GIESSENBURG - Op 29 november hield de Coöperatieve Zuivelfabriek „Samenwerking” te, Giessenburg in *Zaal de Baat* haar najaarsvergadering. Er was een goede opkomst.

De directeur, de heer A. Kamphuis, deelde o.a. mede, dat de melkaanvoer dit jaar ca. 2,5 % hoger ligt dan in 1965. Het bedrijf zal, inclusief de bijkooptmelk, dit jaar 25 miljoen kg verwerken. De kaasproductie zal een recordhoogte bereiken, nl. ruim 2 miljoen kg. De boterproductie is wat gedaald en zal ca. 150.000 kg bedragen. De omzet in flessen in de melkinrichting „LiSa” steeg wederom belangrijk nl. 14%.

Veel profijt is getrokken van de gedane investeringen. In opzet waren deze totaal nieuw en voldoen geheel aan de verwachtingen. Met de bouw van een nieuw kaaspakhuis is een begin gemaakt. Hierin worden weer allerlei nieuwe ideeën verwerkt.

De gang van zaken in het bedrijf stemt tot grote tevredenheid. Bovenstaande mededelingen lokte een geanimeerde bespreking uit. Bij de gehouden verkiezingen bleek, dat de heer J. Siebeling als bestuurslid en de heer C. de Jong als lid van de commissie van toezicht werden herkozen.

In de vacature, ontstaan door het overlijden van de heer B. Verhoef, werd voorzien door de verkiezing van de heer A. Aantjes als bestuurslid.

1967-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1967-04-26;

Coöp. Raiffeisenbank is kernegezond.

Melkgeld via de bank

GIESSENBURG - De Coöp. Raiffeisenbank „Giessen-Nieuwkerk” te Giessenburg kan zich in een steeds doorgaande groei verheugen. Dat merkt voorzitter J. van Houweling op in het keurig verzorgde jaarverslag over het zestigste boekjaar. Bij een vergelijking van de cijfers met die van vorig jaar blijkt dat de bank opnieuw vooruit gegaan is. De bank telde aan het begin van dit jaar 306 leden.

In 1965 bereikte de bank een totaal van vijf miljoen aan spaargelden. Nu is dat bedrag met anderhalf miljoen hoger geworden.

Het aantal spaarrekeningen steeg in 1966 met tweehonderd tot 2544.

Doordat de zuivelfabrieken besloten hebben met ingang van de volgende maand de melkgelden per bank te gaan betalen zal ook voor deze bank een uitbreiding van het rekening-courant verkeer te verwachten zijn. Een aantal veehouders besloot vorig jaar al tot het openen van een rekening over te gaan.

De rekeningen met krediet vertonen een stijging van ruim twee ton tot f2.320.000,-. De bank heeft aan voorschotten en leningen twee-en-eenhalf miljoen gulden uitstaan.

In 1966 werden ruim dertigduizend posten verwerkt. Uit een vergelijking met de cijfers van 1963 blijkt dat dat aantal driemaal zo hoog is geworden.

Over 1966 heeft de bank ruim negenduizend gulden winst geboekt.

De algemene ledenvergadering wordt dinsdagavond in zaal De Baat gehouden. De heer J. van Houweling is als bestuurslid aftredend. Hij is herkiesbaar en opnieuw door het bestuur als kandidaat gesteld. Als lid van de raad van toezicht is de heer A. Tukker aftredend. Hij is ook herkiesbaar.

1968-Samenwerking

1969-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1969-11-05; p. 7/10

ledenvergadering zuivelfabriek

„Samenwerking” verwerkte 26 miljoen kg. melk

GIESSENBURG – Vrijdagavond hield de Coöp. Zuivelfabriek, „Samenwerking” g.a. te „Giesenburg haar jaarlijkse ledenvergadering, ditmaal in het „Dorpshuis” te Noordeloos. In zijn openingswoord toonde voorzitter Adr. Schakel zich zeer verheugd over de opkomst, 62 leden waren aanwezig, en menoreerde dat in het begin van dit jaar twee trouwe medewerkers weggenomen werden, n.l. de heer K. A. van Dijk, die als boekhouder 27 jaar aan het bedrijf verbonden was geweest en de heer A. van Houweling, de eerste voorzitter der vereniging, welke functie hij jarenlang bekleedde.

Na het lezen der notulen van de vorige vergadering door desecretaris kwam de directeur van het bedrijf, de heer A. Kamphuis aan het woord. Uit zijn mededelingen bleek, dat er in 1978 bijna 26 miljoen kg melk werd verwerkt, wat in zuivelwaarde een bedrag van ruim 10 miljoen gulden vertegenwoordigt. De melkaanvoer op 30 oktober is dit jaar 61.000 kg. meer ten opzichte van vorig jaar, hoofdzakelijk veroorzaakt door de buitengewoon gunstige zomeromstandigheden van de eerste maand. Ten opzichte echter van geheel West-Nederland is de aanvoer toch iets achtergebleven, welk verschijnsel toe te schrijven is aan de schaalvergroting der boerenstand; verschillende boeren hebben n.l. hun bedrijf bij de ruilverkaveling ingeleverd.

PLEIDOOI

De heer Kamphuis voerde daarna een vurig pleidooi voor het zgn. „tankmelken”, naar welke bedrijfsorganisatie men in de toekomst. Onherroepelijk xet groeien, ook al om het ook hier onoplosbare chauffeurs-probleem uit de wereld te helpen. De kwaliteit van de geproduceerde boter en kaas is uitstekend, het bedrijf behaalde waarderingscijfer bij de kaasverkooporganisatie „*De Producent*” te Gouda en momenteel voert het wederom de ranglijst aan, wat betreft de kwaliteit der geproduceerde kaas. Er zijn plannen ontworpen om de kaasmakerij nog verder te moderniseren.

BEPERKING

De heer Kamphuis betreurde dat de minister van landbouw voor tal van beperkende maatregelen de boer een grote strop aandoet wat betreft de boterafzet. De heer Lardinois brengt met deze maatregelen het „kwaliteitsrisico” van de in de koelhuizen opgeslagen boter terug naar de bedrijven.

Ook de kwaliteit van de door de Coöp. Melkinrichting „LISA” verwerkte produkten is zeer goed. In juli werd de machine, welke de melk in plastic zakken verpakt in gebruik genomen, waardoor het verschijnsel „losse melk” hoe langer hoe meer uit de tijd geraakt.

Met de mededeling dat ruimschoots aan de verplichte af- en bijschrijvingen kon worden voldaan en het gehele fabrieksterrein in de afgelopen twee weken is geasfalteerd, besloot de heer Kamp-huis zijn jaarverslag.

Hierna werden de balans en exploitatierekening door de vergadering goedgekeurd en het bestuur en de directeur gedechargeerd voor het gevoerde beheer.

Nadat in de rondvraag een ieder naar tevredenheid beantwoord kon worden, dankte voorzitter Schakel in zijn slotwoord voor de opbouwende vergadering en wenste een ieder een goede huis-reis.

1970-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken). 1970-05-04

40 jaar in de melk

GIESSENBURG - Burgemeester Nieuwenhuizen verontschuldigde zijn wethouders, doch was met secretaris Roos naar de familie Wilschut gekomen, omdat de heer P. Wilschut 40 jaar in dienst was bij Lisa.

Hij begon in 1930 bij de Zuivelfabriek *De Linge* te Arkel op 14-jarige leeftijd. Het was toen geen gemakkelijke tijd, midden in de crisis en er kon weinig of niets gebeuren. Gelukkig heeft hij ook andere tijden meegemaakt, . Aanvankelijk kwam hij bij de administratie. In 1941 kwam er een wijziging en in 1956 ontstond de samenvoeging tussen *Samenwerking* te Giessenburg en *Linge* te Arkel tot Lisa.

De burgemeester haalde aan, dat de heer Wilschut zichzelf heeft opgewerkt. Hij had alle lof voor zijn accuratesse en zei, dat de directie uitstekend tevreden over hem is. Tot slot spelde hij hem de eremedaille, verbonden aan de orde van Oranje Nassau, in zilver, op de revers.

Directeur A Kamphuis vertelde, hoe de heer Wilschut ook het filiaal te Gorcum heeft beheerd. Hij noemde hem uiterst bekwaam en betrouwbaar. Er is inmiddels gesaneerd en het apparaat is uitgebreid. Dat was de reden, dat de familie Wilschut zich na Gorcum in Giessenburg ging vestigen.

Op 11 mei wordt de heer Wilschut gehuldigd op een personeelsavond, daarom volstond de heer Kamphuis nu met het overhandigen van de draagmedaille. Voor mevrouw Wilschut had hij bloemen „nog voor uw verjaardag van gisteren!”

Alblasserwaardse kazen kregen hoge onderscheidingen

GIESSENBURG — Bij de centrale kaaskeuring, gehouden ter gelegenheid van de algemene vergadering van de Koninklijke Nederlandse Zuivelbond F.N.Z. te Arnhem kwam de Alblasserwaard uitstekend voor de dag.

Evenals vorig jaar was het de Coöp. Zuivelfabriek „Graafstroom” te Bleskensgraaf die beslag wist te leggen op een gouden medaille in de categorie Goudse kaas, met het fraaie puntentotaal van 94. De Giesseburgse Coöp. Zuivelfabriek „Samenwerking” kwam net één puntje te kort voor de hoogste onderscheiding, doch liep met 93 punten voorop bij de zilveren medaillewinnaars, eveneens een evenaring van de prestatie van vorig jaar. Ook de Coöp. Zuivelfabriek „Linge” te Arkel kwam uitstekend uit de bus en behaalde met 91 punten ook nog een zilveren medaille.

Samenwerking viste

GIESSENBURG — Op het visconcours van de personeelsvereniging van de Coöp. Zuivelfabriek Samenwerking toonde mej. Janny Schippers zich te sterk voor alle concurrenten, met een vangst van 170 cm werd zij glorieus winnares. De tweede plaats was voor G. A. van Dijk met 130 cm, terwijl de derde plaats opnieuw door een dame werd opgeëist, n.l. door mej. Gerry van der Haven met 97 cm. K. Gerding legde beslag op de vierde plaats met 90 cm en de vijfde prijs was voor C. Streefkerk met 80 cm.

Na afloop werden door de heer H. J. de Vos in de kantine de prijzen uitgereikt.

1971-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1971-06-18; p. 7/18

Coöperatieve zuivelfabriek „*Samenwerking*” opnieuw in de belangstelling

DE MODERNSTE GOUDA VOLVET IS OPGESTAAN

door HERRY DE BRUIJN

GIESSENBURG - Ale aller volgens schema verloopt zal maandag bij de coöperatieve zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessenburg de modernste bereiding plaats vinden van de Nederlandse kaassoort Gouda volvet.

Vol trots vertelde directeur A. Kamphuis dat dit niet de eerste keer is dat zijn bedrijf in het centrum van de zuivelbelangstelling staat.

De *Samenwerking* durfde het in het verleden namelijk al aan, als eerste in Nederland te gaan werken met de zogenaamde *automatische kaastreinen*, die nu hoe langer hoe meer de vroegere opslagmethoden hebben verdrongen. Het plastic kaasvat, dat inmiddels ook in het overgrote deel van de Nederlandse kaasfabrieken is ingeburgerd, werd ook al bij de *Samenwerking* ontwikkeld. Een derde nieuwe methode waarbij de Giessenburgse coöperatie voorop liep, was het diep-pekel van de kaas. Dit geschiedt door enorme kooien met kaas onder te dompelen in grote, diepe pekelpakken.

De modernisatie die nu gepleegd is, overtreft echter alles. Tot voor kort werd de dagelijkse kaasproductie verwerkt in zes bakken van 4.400 liter. Omgerekend kwam dit neer op een uurcapaciteit van 10.000 liter melk en hier waren dan vier mensen voor nodig, die voor de verwerking zorgden.

Het oude systeem van kaasmaken dateerde uit 1950. In het kort geschetst werd bij de bereiding oude stijl de volgende procedure gevolgd. De bak werd volgepompt met melk, waaraan dan bij een temperatuur van 30 gr. C. stremsel en zuursel werd toegevoegd. Het geheel bleef dan ongeveer 25 minuten rustig staan, wat tot gevolg had, dat er zich een dikke massa vormde. Door een roerwerk met messen werd deze massa vervolgens gesneden, waarbij twee substanties ontstonden, wei en weiwrongel. Dit laatste is de kaasstof, waar het om begonnen was. De wei werd weggezogen en de weiwrongel verdween in de kaasvaten.

VERWERKEN

Het grootste gedeelte van de ongeveer 30 miljoen kilogram melk, die per jaar bij de *Samenwerking* wordt ontvangen, zal nu als volgt worden verwerkt:

Na aankomst van de melk op de ook al zeer moderne ontvangstruimte, wordt zij gepompt in tanks van 50.000 liter en daar op het vetgehalte gebracht, zoals de overheid dat voorschrijft. Na deze standaardisatie wordt de melk weer weggetrokken en gedurende tien seconden op een temperatuur van 73 gr. C. gebracht, waarna zij weer wordt afgekoeld tot een temperatuur van 30 gr. C., om vervolgens in de nieuwe kaastanks te worden gepompt.

Deze nieuwe tanks, die de zes bakken van 4.400 liter vervangen, hebben een inhoud van 12.000 liter per stuk. De uurcapaciteit van deze tanks bedraagt 15.000 liter, waarbij slechts twee mensen nodig zijn voor de verwerking.

VOORDELEN

De bereiding van de weiwrongel geschiedt in deze tanks, echter zo dat niets en niemand erbij kan komen. Voordelen van deze gesloten bereiding zijn: hygiëne, betere temperatuurbeheersing, ruimtebesparing en een optimale reinigingssituatie. Als de procedure van bereiding in de tanks haar beslag heeft gekregen, wordt de weiwrongel in acht minuten tijd uit de tank in een draineerbak gepompt. Deze draineerbak heeft een geperforeerde bodem, waarlangs de overtollige wei verdwijnt, daartoe, gestimuleerd door de druk van zware platen. Als een dikke koek blijft daarna de wrongel achter. Wanneer de laatste wei is weggezogen, stelt zich door middel van lucht de bodem van de draineerbak in werking en schuift de wrongel op in de richting van kliefgrage messen, die de kaasstof in zes stroken verdelen. Automatisch zorgt hierna een ander mes ervoor, dat er identieke vierkante „koeken” ontstaan, die door één man in de kaasvaten worden gedeponeerd.

TRANSPORTBAND

Deze kaasvaten worden aangevoerd over een transportband, ook al een nieuwe investering. In de tijd dat de wrongelkoek in het kaasvat langs de 40 meter lange baan onderweg is naar het perslokaal, neemt zij in het vat de juiste kaasvorm aan. Aangekomen in het perslokaal wordt het vat van de band genomen en onder de pers gezet, na te zijn voorzien van een rijksmerk en een deksel (volger genaamd).

RUST

Na de persbehandeling volgt het uitpakken van de aspirantkazen en het zogenaamde omlopen, waarna zij vervolgens gedurende vier dagen, opgeborgen in roestvrijstalen dompelkooien, een bad nemen in de dieppekelbakken. Na deze verplichte rust worden zij de vijfde dag vervoerd naar de kaastreinen. Deze enorme gevaarten bestaan uit een aantal, machinaal rondtoerende lagen, waaraan twee personen werkzaam zijn.

Deze mensen zorgen onder meer voor de plastificatie van de kazen. Door het tot twee maal toe opbrengen van een plastic film op de huid van de kaas, wordt de houdbaarheid gewaarborgd. Na een tiendaags verblijf in deze kaastreinen worden de dan volwassen, doch nog jonge kazen afgeleverd. Dit geschiedt niet per stuk of per kilogram, maar met grote partijen tegelijk. De *Samenwerking* levert per week ongeveer 55 ton kaas van het type Gouda volvet 10 kilogram af.

INGRIJPEND

Door deze ingrijpende veranderingen in het produktieproces heeft de kaasmakerij van de zuivelfabriek een week stil gelegen. De aangevoerde melk werd voor het grootste gedeelte verkocht aan de Zuid-Nederlandse Melkindustrie, waarin de *Samenwerking* aandeelhoudster is. Tevens werden er extra grote hoeveelheden boter geproduceerd, terwijl de resterende melk verwerkt werd voor de melkinrichting *LiSa*.

Vorige week vrijdag werd een begin gemaakt met het verwijderen van de oude kaasbakken. Hiertoe werd een zware kraanwagen, door een nog zwaardere broer, eveneens van de firma Van Twist uit Dordrecht, letterlijk in de fabrieksruijme getild. Daarna was het nog maar kinderspel. Binnen korte tijd waren de oude kaasbakken verdwenen en werden de drie grote tanks op hun plaats gezet. Zaterdagmorgen was dit karwei geklaard. Daarna ging een staf van twintig man technisch personeel aan de slag om de vele en noodzakelijke leidingen en aansluitingen te monteren. Zij had vijf dagen de tijd om haar werkzaamheden te verrichten, want morgen reeds zal met het proefdraaien met de nieuwe installatie begonnen worden. Dit proefdraaien geschiedt met

water. Loopt bij deze proef alles op rolletjes, dan zal maandag de eerste melk volgens het nieuwe procédé tot kaas worden verwerkt.

SOCIAAL

Maandag pas, zullen sommige lezers misschien denken en zich daarbij afvragen waar de aan-gevoerde melk van zaterdag en zondag blijft. Wel, door de grote opslag- en koelmogelijkheden is het tegenwoordig niet meer noodzakelijk dat er op zaterdagen en zondagen in een kaasmakerij wordt gewerkt. Niet alleen op dit punt is het sociaal gezien veel mooier in de zuivel geworden. Door de nieuwe transportband, zoals die nu bij de Samenwerking draait, zijn de personeelsleden ook verlost van veel en zwaar buk- en tilwerk in een hoog tempo.

Als het nieuwe systeem eenmaal goed draait, zal alles nog gemakkelijker gaan. Het geheel biedt namelijk de mogelijkheid om door een ponskaart in een programmahouder te stoppen, de totale produktie automatisch te regelen. Alle hand- en hoofdwerk komt dan te vervallen, alleen zal het programma van tijd tot tijd, indien bepaalde invloeden dit vereisen, gewijzigd moeten worden.

Dat door al deze automatiseringen personeel overbodig wordt, behoeven de werknemers van de *Samenwerking* niet te vrezen. Directeur Kamphuis voorziet echter wel een kleine leniging van een groot en nijpend tekort aan zuivelvakkrachten.

Ook op een ander sociaal terrein zal de nieuwe installatie een verbetering brengen. Namelijk op het gebied van de waterverontreiniging. Door het nieuwe procédé van optimale reiniging in een gesloten circuit, zullen alle afvalstoffen opgevangen kunnen worden, zodat de stroom naar de Giessen sterk zal verminderen.

WAARDEVOL

De wei, die vroeger en dat is nog niet zo heel lang geleden, de zuivelfabrieken slechts overlast bezorgde, is sinds enkele jaren ook bijzonder waardevol geworden. Met name *De Meijerij* in Veghel is specialist in het verwerken van deze vloeistof. Duizenden tonnen worden per dag verwerkt tot melksuiker, dat wordt gebruikt in de geneesmiddelenindustrie. Ook hoogwaardige ei-witten voor dieet- en babyvoedingen worden uit deze, vroeger nutteloze stof bereid.

VERGULD

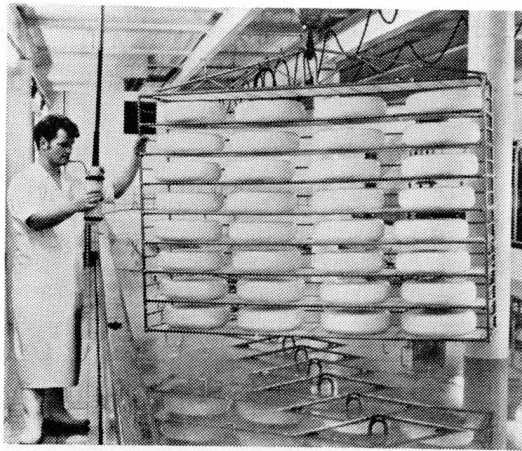
Zoals in het begin van het verhaal reeds werd gememoreerd, voldoet de zuivelfabriek *Samenwerking* door deze laatste modernisering en aan de hoogst te stellen eisen. Directeur Kamphuis is hiermee wel verguld, daar tot voor kort zijn methode van kaas produceren, met behulp van de oude bakken en de vele mankracht, door zijn collega's minachtend werd bekeken.

De directeur en het bestuur van de Giessenburgse coöperatie lijken hun bedrijfsvoering echter verstandig aangepakt te hebben. In het verleden werden de modernisering en gestart aan de staart van het totale productieproces. Een voor toen en dit geldt nu nog, hypermodern persen pekello-kaal werd ingericht. Daarna werden de kaastreinen geïnstalleerd en de plastic vaten ingevoerd, om vervolgens een uitgebreide studie te maken van de „bottle-neck” in het productieproces: de bereiding in eerste aanleg.

Door dit van achteren naar voren werken werd een in ongeveer 1960 optredende nieuwe ontwikkeling van grotere kaasbakken overgeslagen. Het alternatief van deze bewuste misser is echter nu zichtbaar geworden en men kan zich voorstellen, dat nu alle collega-bedrijven hun

minachting hebben omgezet in jaloezie jegens de ultramoderne installaties van de coöperatieve zuivelfabriek *Samenwerking* te Giessenburg.

Zijn geen foto's uit de Samenwerking - nog betere foto's bij zoeken??

Roestvrijstalen kaasstelling, bespannen met Lonka kaasgaas.

Sportvissers Vechten tegen verontreiniging

Vissen op de Giessen

.....
Hoewel de Giessen sterk verontreinigd is blijven de gevolgen voor de visstand gelukkig beperkt. Het zijn hoofdzakelijk particulieren, die hun rommel in het water gooien. Veel daarvan blijft drijven en kan aan de oppervlakte worden verzameld. Er zijn geen fabrieken die schadelijke stoffen op de Giessen lozen. De belangrijkste leveranciers van afvalstoffen vormen de zuivelfabrieken, met name 'Samenwerking' in Giessenburg.

Als gevolg van gewijzigde produktiemethoden verdwijnen echter al veel minder afvalstoffen in de Giessen. Ze zijn de vissen trouwens zeer welkom, omdat ze voor hen lekkernijen bevatten. Niet voor niets is het hengelen in de buurt van de „melkfabriek” vanouds zeer in trek, zodat men het terrein van de zuivelindustrie tot verboden gebied heeft moeten verklaren. Veel hengelaars kiezen nu positie aan de overkant.

De lozing zal mogelijk in de toekomst gewijzigd of verminderd worden, i.v.m. de nieuwe wet op de waterverontreiniging. Er zijn natuurlijk nog andere factoren in het geding dan de vraag hoe de vissen er over denken. Vroeger kregen ze wel eens teveel van het goede, met als gevolg dat ze wezenloos - door gebrek aan zuurstof en misschien met een indigestie - boven kwamen drijven.

.....

Nieuwsblad (Voor Gorinchem en omstreken), 1971-9-10; p. 3/14

STADSE STREKEN

HENK BOVEKERK'

En de Giessenburgers zeulen maar voort in hun financiële doolhof: De bank „Giessen-Nieuwkerk” staat voor het gemak in het vroegere Peursum, terwijl de bank „Peursum” gevestigd is in het voormalige Giessen-Nieuwkerk” en wie vergist zich daar af en toe niet?

Het mooie dorp een de Giessen heeft nog meer van die merkwaardigheden uit vroeger tijden. Zo werden er ook twee zuivelfabrieken opgericht: één voor de liberalen één voor calvinisten. En dan te bedenken dat de koeien – sinds ze geschapen zijn - altijd wit gekleurde melk hebben gegeven.

1972-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1972-03-07

40 JAAR IN DE ZUIVEL

(Van onze correspondent)

GIESSENBZJRG - De eremedaille in brons verbonden aan de Ridderorde van Oranje Nassau was de beloning van H.M. ~ de Koningin voor het veertigjarig dienstverband van de heer Reinje Kamphuis bij de Coöp. Zuivelfabriek „*Samenwerking*” te Giessenburg.

Tijdens de feestavond die de personeelsvereniging „*Onder Ons*” voor dit doel had belegd speldde burgemeester C. Nieuwenhuizen de jubilaris deze onderscheiding op de revers.

* Burgemeester Nieuwenhuizen wenst Reinje Kamphuis geluk met zijn koninklijke onderscheiding.

Giessenburgs eerste burger bleek goed op de hoogte van de werkzaamheden van de jubilaris, die op 1 maart 1932 bij „*De Samenwerking*” in dienst trad. Zo was zijn eerste werk het helpen met het lossen van de melkboten. Met een juk, werden de bussen uit de boot naar de melkontvangst gedragen. Na verloop van tijd verhuisde de heer Kamphuis naar de kaasmakerij waar hij resp. belast werd met het doeken, het stoppen, het pekelen en het uitpakken van de kazen.

Door de modernisatie van de kaasmakerij is de jubilaris momenteel hoofdzakelijk belast met het uitpakken en het persen van de kazen. Eerder op de avond, na zijn openingswoord, had de heer H. J. de Bruijn, voorzitter van de personeelsvereniging de jubilaris ook al in het zonnetje gezet. Onder luid applaus werd de heer Kamphuis, vanaf de oprichting een trouw lid van de personeelsvereniging, een transistorradio aangeboden.

De heer A. Kamphuis, directeur van het bedrijf, sloot de rij van sprekers. Na een korte schetsing van de levensloop van de jubilaris aan het bedrijf, waarin wel tot uiting kwam, dat de jubilaris graag toonde hoe sterk hij wel was, bood de directeur hem namens het bedrijf de draagmedaille behorend bij de koninklijke onderscheiding aan. Hierbij bleef het echter niet want ook nog een gouden horloge met inscriptie werd overhandigd. Tot slot bood de directeur de jubilaris de zilveren legpenning van de Koninklijke Nederlandse zuivelbond FNZ aan.

***Samenwerking* verwerkt 30 miljoen kilogram melk**

GIESSENBURG - Op de ledenvergadering van de coöperatieve zuivelfabriek „*Samenwerking*” g.a. te Giessenburg, werd het jaarverslag over het jaar 1971 aangeboden en werden bovendien de balans- en exploitatierekening over dit boekjaar vastgesteld.

Uit het jaarverslag bleek dat de zuivelfabriek fors geïnvesteerd had. Zo werd voor de kaasmake-rij een complete kaasbereidingsinstallatie, omvattende drie kaastanks van 12.000 liter, één drai-neerbak van 10.000 liter, één wrongelwaswatertank, één transportbaan, één luchtcompressor, een roestvrij stalen leidingnet en een elektrisch net en diverse pompen geïnstalleerd.

Nieuw op de inventarislijst van de coöperatie is de post „*boerderijtanks*”. Ten bate van dit hoofd werden twee tanks aangeschaft, welke eigendom van de fabriek blijven, doch bij de boeren in bruikleen geplaatst worden om het steeds meer toenemende verschijnsel van „*tankmelken*” tege-moet te komen.

In geld uitgedrukt bedroegen de investeringen ruim f 500.000.

Van eigen leveranciers ontving „*Samenwerking*” in het jaar 1971 totaal 26.072.254 kg melk, ter-wijl 3.143.557 kg werd bijeengebracht, welke plas ook in Giessenburg verwerkt werd; in totaal dus bijna 30 miljoen kilogram.

KWALITEIT

De kwaliteit van de aangevoer de melk was beduidend beter dan in 1970. Er werd 65,2 pct. inge-deeld in de 1ste klas, 21,8 pct, in de 2de klas en 13 pct. in de 3de klas.

Op de erelijst in het jaarverslag preikte een zevental leveranciers, dat het presteerde om allemaal eersteklasse melk aan te voeren. Dit zijn: J. A. Schakel te Giessenburg, G. L. en A. Slob te Hoornaar, C. B. de Groot te Lexmond, fam. Scherpenzeel te Lexmond, H. van Dieren te Hei- en Boeicop, A. J. Bogerd te Vianen en T. J. Kool te Tienhoven. Bovengenoemde zeven personen ontvingen van het *Regionaal Orgaan voor Melkhygiëne „Tussen de Grote Rivieren”* een foto-di-ploma.

Van de aangevoerde melk werd in 1971 geproduceerd tot boter 330.754½ kg, hetgeen 1.476 kg meer was dan in 1970.

De kaasproduktie was 2.191.407 kg., dat was 172.360 kg meer dan in 1970.

Ten aanzien van de melkaanvoer voor 1972 verwachtte de directeur van het bedrijf, de heer A. Kamphuis, dat deze terecht zal komen op ongeveer 32.500.000 kg, inclusief de bijkoop. Wat deze meer-ontvangst betreft ligt „*Samenwerking*” beduidend boven de landelijke meer-aanvoer, die ongeveer 6.9 pct. bedraagt.

De kwaliteit van de dit jaar gefabriceerde kaas is ook weer uitstekend.

AANDACHT

Een punt dat de hoogste aandacht heeft, is de lozing van afvalwater. Momenteel is men bijna in staat de vervuilingsgraad te meten, om met deze cijfers in het achterhoofd te zijner tijd een ,goe-de keuze van een zuiveringsinstallatie mogelijk te maken.

In het bestuur werd het aftredend lid C. Kooijman Dzn. te Noordeloos met overgrote meerderh-eid herkozen.

1973-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1973-11-21; p. 7/18

30 MILJOEN LITER MELK BIJ SAMENWERKING

(Van onze correspondent)

GIESSENBURG - Met een bus van veehouder P. Bikker Wzn., wonend Grotewaard te Noordeloos bereikte de coöp. zuivelfabriek „*Samenwerking*” g.a. te Giessenburg een mijlpaal, hetgeen dinsdagmorgen geschiedde.

Toen de inhoud van deze bus namelijk door de weegschaal van de melkontvangst was vastgelegd, bleek dat hiermede de totale melkaanvoer van eigen leveranciers¹⁴ de 30 miljoen kilogram was gepasseerd.

Bij het storten van de bus was ook directeur A. Kamphuis aanwezig en voor hem kwam hiermede een einde aan een zenuwtoestand. Eigenlijk was de verwachting dat de 30 miljoen kilogram reeds maandagmiddag bereikt zou worden, doch toen de tweede rijdende melkontvangst geledigd was, bleek dat men nog 76 kg tekort kwam. De eerste de beste binnenkomende melkaanvoerder op dinsdagmorgen zou dus in de prijzen vallen en aangezien transporteur Huib van Dijk als eerste voor kwam rijden en hij busnummer 195, corresponderend met eerder genoemde heer Bikker het eerste op de transportband deponeerde, werd deze de gelukkige.

Directeur Kamphuis trok in gezelschap van bestuurslid W. van Houwelingen naar Noordeloos om aldaar de heer Bikker van de mijlpaal in kennis te stellen, hetgeen gepaard ging met de aanbidding van een fles jonge jenever en een enveloppe inhoudende dertig gulden. Deze zelfde verrassing was ook weggelegd voor het personeel van de zuivelfabriek en de melkaanvoerders.

Voor de statistici kunnen we tenslotte nog mededelen dat de totale melkaanvoer van eigen leveranciers over 1972 bedroeg ruim 28 miljoen kilogram.

¹⁴ Zie slot opmerking over 28 ml. kg. van eigen leveranciers. Mogelijk moet laatste regel zijn: „melkaanvoer van *eigen leden*” (ZHN.)

1974-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken), 1974-02-05;

Drie jubilarissen bij 'De Samenwerking'

GIESSENBURG - Op de jaarlijkse feestavond van de personeelsvereniging van de coöperatieve zuivelfabriek „Samenwerking” te Giessenburg werden vrijdagavond drie personen in het zonnetje gezet wegens hun 25-jarig ambtsjubileum.

Directeur A. Kamphuis richtte zich eerst in lovende bewoordingen tot B. C. van Dijk, in de melkinrichting werkzaam zijnde als produktenbereider en vervolgens tot Joh. van der Haven, die de kwart-eeuw in de kaasmakerij volmaakte. Namens het bedrijf ontvingen de jubilarissen respectievelijk een draagbare TV en een fiets. Beiden kregen ook de oorkonde van de FNZ uitgereikt. De voorzitter van de personeelsvereniging, de heer K. Gerding was de volgende die de felicitaties aanbood. Hij deelde mede dat de TV, die Van Dijk aangeboden gekregen had mede was gegeven namens de personeelsvereniging. Voor Van der Haven was de koek echter nog niet op en hij kreeg nog een fraai opgevulde plantenbak aangeboden. De dames ontvingen een bloemenhulde.

Ook mevrouw Kamphuis, want de heer Gerding moest de felicitaties uitbreiden, daar ook directeur Kamphuis inmiddels zijn zilveren jubileum had gevierd. In besloten kring had het bestuur van de fabriek toen reeds een cadeau aangeboden, doch namens de personeelsvereniging kreeg de directeur nu een scheerapparaat geoffreerd.

De heer K. Koornstra speldde daarna Van Dijk de zilveren speld van de AVB-NVV op, daar deze jubilaris ook 25 jaar lid van deze bond was.

1975-Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en
omstreken), 07/03/1975; p. 13/16

Jubilaris

GIESSENBUBRG - Op 23 januari was het precies 25 jaar geleden, dat de heer Jac. Rietveld in dienst trad bij de Coöperatieve Zuivelfabriek „Samenwerking”. Ter gelegenheid daarvan werd er een grootse feestavond gegeven in zalencentrum „de Stigt”, met muzikale medewerking van „De Notekrakers” uit Oosterhout. Directeur A. Kamphuis kenmerkte de heer Rietveld als een goed medewerker en een goed vriend van allen. De heer Rietveld begon zijn zuivelloopbaan in de kaasmakerij en na een paar jaar was hij al opgeklommen tot tweede kaasmaker. Maar hier zou hij niet blijven, want in de botermakerij had men een mannetje te kort en dus vertrok hij daarheen. Sinds een jaar of vier zit hij nu op kantoor en doet zijn werk nog steeds met veel animo. Namens het personeel, bestuur en directie bood de heer Gerding hem een mooie stereo pick-up aan, terwijl zijn vrouw in de bloemetjes werd gezet.

1979 Samenwerking

Nieuwsblad (voor Gorinchem en omstreken) 13-04-1979; p. 5/12

Zuivelfabrieken samen op tentoonstelling

GIESSENBURG - Merkwaardig feit: de kleine Alblasserwaardse gemeente Giessenburg telt niet minder dan twee zuivelfabrieken. Geen concurrenten van elkaar, dat blijkt wel uit het feit, dat de beide fabrieken, „*De Samenwerking*” en „*De Giessen*”, samen met het Nederlands Zuivelbureau een gemeenschappelijke stand hebben op de Middenstandsbeurs, die op 26, 27, 28 en 30 april in het gemeenschapshuis te Giessenburg wordt gehouden.

„*De Samenwerking*” is de oudste van de twee zuivelfabrieken en bovendien de eerste zuivelfabriek in Zuid-Holland. Hij werd in 1906 opgericht met het doel de kaas, die tot dan toe op de boerderijen werd gemaakt, fabrieksmatig te gaan produceren om op die manier vooral de taak van de boerin te verlichten.

Voor het zover was ging in 1906 eerst een studiegenootschap in Noord-Holland de productie van dagkaas bestuderen. Een enervende reis, want de vier leden maakten bij Purmerend het eerste grote treinongeluk in de Nederlandse historie mee. Zij kwamen er gelukkig heelhuids vanaf.

De N.V. Stoomzuivelfabriek „*De Samenwerking*” - startte met een jaarlijkse hoeveelheid van 4 miljoen liter melk, die in hoofdzaak per boot en met xxxken werd aangevoerd. Dat het goed ging blijkt wel uit het feit, dat het bedrijf al na twee jaar met een pakhuis werd uitgebreid en na drie jaar de eerste arbeiderswoningen werden gebouwd.

De „*Zeven Huisjes*” die toen werden neergezet vormen nog steeds een bekend oriëntatiepunt in Giessenburg. Behalve kaas werden in de beginjaren van de fabriek ook blikmelk, vooral voor de export naar Groot-Brittannië en flessenmelk voor de consumenten in Rotterdam gefabriceerd.

Breuk

In 1917 ontstond er tussen de heeren-aandeelhouders onenigheid, die leidde tot een breuk. Een deel van de aandeelhouders vertrok en richtte toen de N.V. Zuivelfabriek „*De Giessen*” op. „*De Samenwerking*” werd omgezet in een coöperatie en is dat op de dag van vandaag gebleven. Uiteraard was het geen eenvoudige opgave de zaak overeind te houden. Van de 8 miljoen liter melk, die op het moment van de breuk jaarlijks werd vermarkt, ging ongeveer de helft naar „*De Giessen*”. Toen in 1927 de vader van de huidige directeur, de heer T. Kamphuis, de teugels van „*De Samenwerking*” in handen kreeg, trof hij dan ook een sterk verouderd bedrijf met weinig melk en veel schulden aan.

1940 was de hoeveelheid melk echter verdubbeld, de schulden waren verdwenen en het bedrijf was redelijk goed ingericht.

50 miljoen liter melk

Nu is „*De Samenwerking*” een middelgroot kaasbedrijf met een uiterst moderne outillage. Onder het directeurschap van de heer A. Kamphuis, die de onderneming sinds 1958 leidt, is de hoeveelheid aangevoerde melk aanzienlijk gestegen.

Dit jaar bedraagt deze hoeveelheid 50 miljoen liter. Hiervan wordt 4 miljoen kilo kaas (Goudse van 10 kilo) en 500.000 kilo boter gemaakt. Hiernaast omvat het bedrijf nog een melkinrichting met een jaarproductie van 5 miljoen liter. Het bijproduct van de kaasbereiding - 40 miljoen liter wei - wordt door middel van een uiterst modern procédé - hyperfiltratie, waarbij de wei onder een druk van 40 atmosfeer langs membranen wordt geperst - tot een hoeveelheid van 14 miljoen liter ingedikt. Deze ingedikte wei wordt in de farmaceutische industrie gebruikt om er melksuiker uit te winnen - onder meer nodig bij de vervaardiging van penicilline - en als grondstof voor de fabricage van hoogwaardige eiwitten, die in kindervoeding worden verwerkt.

Energiebesparing

Het hyperfiltratie-proces levert een kolossale energiebesparing op in vergelijking met indampen. In de eerste plaats doordat er op deze manier 700.000 m³ aardgas per jaar minder wordt gebruikt. In de tweede plaats doordat de hoeveelheid ingedikte wei, die getransporteerd moet worden, aanzienlijk minder is. De 26 miljoen liter water, die bij de filtratie vrij komt, wordt weer in het bedrijf gebruikt voor schoonmaakdoeleinden. Intussen wordt in „*De Samenwerking*” hard gewerkt aan de bouw van een nieuwe botermakerij met een capaciteit van 700.000 ton per jaar. Deze botermakerij wordt over 1½ maand in bedrijf gesteld. Bij „*De Samenwerking*” werken 55 mensen. De jaaromzet ligt rond 137.5 miljoen.

1981-Samenwerking

21 oktober 1981 75 Jr. *De Samenwerking* Giessenburg

GIESSENBURG - In gemeenschapshuis "*De Til*" gaat de coöperatieve stoomzuivelfabriek "*Samenwerking*" op 22 oktober haar vijfenzeventigjarig bestaan vieren.

Tijdens een receptie van 15.00 - 17.00 uur krijgt een ieder de gelegenheid directie en bestuur te feliciteren met het bereiken van deze hoge leeftijd.

Driekwart eeuw geleden besloot een aantal veehouders het heft in eigen hand te nemen en zelf de melk tot zuivelprodukten te gaan verwerken.

Op 30 mei 1906 resulteerde dat besluit in de stichting van een fabriek.

De veehouders vonden dat ze te afhankelijk waren van lieden die hun producten kochten. Meestal waren het degenen die ook het meel en de kunstmest leverden. Zo zat men als het ware in de tang.

Voor de vrouwen was het eveneens geen doen Ze waren altijd bezig met kaas maken en hadden een slavenleven.

Het waren de volgende heren die de koppen bij elkaar staken: C. M. van Houwelingen, W. Slob, F. L. van IJzeren en P. Schakel.

Zij bestudeerden de mogelijkheden die er waren om tot oprichting van een eigen fabriek te komen. Ze gingen niet over een nacht ijs.

Er werden reizen gemaakt naar plaatsen waar reeds een zuivelfabriek was en men informeerde zich terdege.

30 Mei 1906 werd de zuivelfabriek N.V. Samenwerking te Giessen-Nieuwkerk gesticht.

In een goed bewaard gebleven boekwerkje vinden we de volgende aanbestedingsopdracht:

„Het bouwen eener zuivelfabriek met machineketelbouw en schoorsteen, benevens woning voor den Directeur, volgens onderstaande voorwaarden en bijbehorende 2 teekeningen, te Giessen-Nieuwkerk.

Voor de somma van f21.410,- werd men het eens en op 22 oktober van hetzelfde jaar werd er begonnen.

De eerste directeur was de heer J. Boekel, die in de zuivelwereld een goede naam had en werkelijk een voortrekker genoemd mag worden.

Opmerkelijk is, dat hij na twee jaar directeur van de splinternieuwe fabriek te zijn geweest, terugkeerde in de veehouderij.

Nieuwe vorm

Diverse directeuren volgden elkaar op en in 1916 werd besloten de N.V. om te zetten in een coöperatie.¹⁵

In de bestaande N.V. hadden ook niet-veehouders aandelen.

Zij kregen daardoor inspraak maar hadden eigenlijk geen rechtstreeks belang bij het reilen en zeilen van de fabriek.

In de nieuwe vorm zag men meer heil en de 50% die er niet meer aan meedeed stichtte de huidige N.V. Zuivelfabriek te Giessenburg.

¹⁵ Niets over scheuring in de fabriek

In de nieuwe vorm ging het de Samenwerking uitstekend en in 1927 werd de heer Kamphuis directeur: de vader van de huidige directeur Anne Kamphuis, die zijn vader in 1958 opvolgde. „Ja” vertelt hij „mijn vader is als het ware "beroepen". Hij heeft niet gesolliciteerd maar men vroeg hem - hij was reeds directeur van een zuivelfabriek in Genderen (Brabant) - te komen. Hij stelde orde op zaken en totdat de oorlog begon ging het met de fabriek uitstekend.”

„In 1940 ontvingen wij acht miljoen kilogram melk per jaar. Door oorlogsomstandigheden verminderde deze hoeveelheid uiteraard aanzienlijk, maar in 1948 zaten wij alweer op hetzelfde getal.”

„Wij hebben tijdig gemoderniseerd, zodat een bedrijf ontstond dat voldoet aan de eisen van de tijd”, vult de heer J. Siebelink, voorzitter van het bestuur van *de Samenwerking* aan. „Er zijn in de loop der jaren heel wat zuivelfabrieken gesneuveld omdat ze de technologische ontwikkeling niet konden bijhouden. Wij hebben dat wel gedaan.”

Momenteel verwerkt de Samenwerking per jaar 4500 ton kaas en 750 ton boter. Deze producten worden hoofdzakelijk afgezet via coöperatieve verkooporganisaties, terwijl ook een groot gedeelte voor de export is bestemd.

Er is - vergeleken met vroeger - heel wat veranderd. Toen ging alle vervoer over water per schouw of motorboot. Nu wordt nog slechts 10% van de melk bij de veehouders opgehaald in de ouderwetse, welbekende melkbussen. De resterende 90% wordt opgehaald met tankwagens.

Tevreden

De meeste boederijen beschikken nu over koelcellen zodat de melk kan worden bewaard totdat de tankwagens langskomt.

Tevreden met de gang van zaken gaan directie, bestuur en personeel het vijfenzeventigjarig bestaan van *de Samenwerking* vieren. En dat mag ook wel.

Het is een bedrijf met perspectieven dat de toekomst - terecht - vol vertrouwen tegemoet kan zien.

Omschakeling op tankmelken vrijwel voltooid

In een korte periode is vrijwel de hele Nederlandse melkveehouderij versneld overgegaan van melkbussen op diepkoeltanks. Alleen in het midden en oosten van het land zijn nog zuivelfabrieken waar de meeste veehouders de melk in bussen aanvoeren.

Het Landbouw-Economisch Instituut heeft onderzocht hoe dit omschakelingsproces is verlopen, hoe de zuivelfabrieken en de boeren zich daar tegenover opstelden en wat de invloed is geweest op de bedrijfsvoering in de melkveehouderij.¹⁶

De zuivelfabrieken speelden bij de omschakeling een centrale rol.

Doordat zij overging op de zg. rijdende melkontvangst kregen zij belangrijke kostenvoordelen en ontvingen zij melk van betere kwaliteit. Ze bevorderden dit proces door voorlichting te geven aan de veehouders en door financiële hulp bij de aanschaf van een tank. Op de grotere melkveebedrijven werd bij de omschakeling een belangrijke arbeidsbesparing verkregen, maar op de kleinere werd dit voordeel veelal overtroffen door het nadeel van de noodzakelijke investeringen. Het gevolg was dat het melkvee op veel bedrijven met kleine veestapels werd afgestoten waardoor de bestaansbasis van de betreffende veehouders wegviel.

Het is dan ook duidelijk dat niet alle veehouders konden instemmen met de plannen tot omschakeling die door de zuivelondernemingen eind van de jaren zeventig werden opgesteld. In enkele gevallen ging de beoogde snelle omschakeling daarom niet door.

De overheid heeft de investeringen in het tankmelken van 1976 tot 1980 gestimuleerd.

Ca. 12.000 veehouders met kleine bedrijven hebben gebruik gemaakt van een investeringssubsidie voor melktanks en melklokalen. Verder steunde de overheid in veel gevallen de benodigde infrastructurele aanpassingen, zoals de verzwaring van het elektrisch net en de erfverharding. Tenslotte konden van 1977 tot 1980 zo'n 4.000 veehouders gebruik maken van de premieregeling voor het niet in de handel brengen van melk- en zuivelprodukten, waardoor de schade bij beëindiging van de melkerij enigszins kon worden opgevangen.

¹⁶ zie op [www](http://www.zuivelhistorienederland.nl), onder 'Zuivelhistorienederland', 'Melktank', 'RMO')

1984 Samenwerking

Woerdense Courant, 1984-05-24

ook in MAP Bleskensgraaf

Zuivelcoöperaties *Samenwerking* en *De Graafstroom* sluiten aan bij Melkunie

WOERDEN - De Coöperatieve Melkinrichting en Zuivelfabriek „*De Graafstroom*” B.A. te Bleskensgraaf en de Coöperatieve Zuivelfabriek „*Samenwerking*” B.A. te Giessenburg sluiten zich aan bij de Zuivelcoöperatie Melkunie-Holland te Woerden.

Deze toetreding gaat met terugwerkende kracht in **op 1 januari 1984**. Met overgrote meerderheid van stemmen namen de ledenraden van deze coöperaties in de op 16 en 17 mei jl. gehouden vergaderingen hiertoe een besluit. „*Graafstroom*” en „*Samenwerking*”, met elk één bedrijf, verwerken omstreeks 130 miljoen kg. melk. Hiervan wordt circa 115 miljoen Kg. verwerkt tot HB-kaas. De overige melk dient voor consumptiemelk en consumptiemelkproducten.

In totaal hebben beide coöperaties circa 140 medewerkers in dienst. Melkunie-Holland verwerkt 1.6 miljard kg. melk, met een omzet van 1.86 miljard gulden en telt 3400 medewerkers. De werknemersorganisaties verklaarden geen principiële bezwaren te hebben. De Centrale Ondernemingsraad van Melkunie-Holland en Ondernemingsraden van *Graafstroom* en *Samenwerking* verleenden een positief advies.

1988-Samenwerking

Gorcumse courant, 1988-10-12;

Geen ontslagen Giessenburgse werknemers

Kaasfabriek *Samenwerking* Giessenburg gaat dicht

(JOHAN VAN DE MINKELIS)

GIESSENBURG - De kaasfabriek van de *Melkunie* in Giesenburg gaat zeker dicht. Melk-unie-Holland koos onlangs voor een fabriek in Bleskensgraaf waar de kaasproduktie in de Alblasserwaard op grote schaal kan worden voortgezet. Van de dertig werknemers in Giessenburg krijgt er niemand gedwongen ontslag.

Door het samengaan van de twee Alblasserwaardse kaasfabrieken beoogt Melkunie-Holland een volwaardige moderne kaasfabriek met een productiecapaciteit die aan de huidige eisen voldoet. De Bleskensgraafse fabriek is momenteel goed voor de verwerking van 95 miljoen kilo melk, de Giessenburgse neemt 60 miljoen kilo voor haar rekening. Na de samenvoeging ontstaat er een fabriek met een capaciteit van 160 miljoen kilo melk. „Met weinig voorzieningen is de capaciteit als dat nodig mocht blijken uit te breiden tot 180 miljoen kilo”, zegt R. van der Weerd, woordvoerder van Melkunie-Holland.

De totale investering in Bleskensgraaf bedraagt ongeveer dertig miljoen gulden. Van der Weerd zegt dat de inrichting een gedeeltelijke nieuwbouw in Bleskensgraaf anderhalf á twee jaar gaat duren.

Eigen initiatief

„Van de dertig werknemers in Giessenburg zal en gedeelte via natuurlijk verloop afvloeien”, zegt Van der Weerd. „Maar gedwongen ontslagen zullen er niet vallen. De praktijk leert ook dat door er altijd mensen zijn die zelf het initiatief nemen en in de tussentijd een nieuwe werkkring zoeken. Ook is het mogelijk dat er werknemers bij andere Melkunievestigingen worden ondergebracht”.

Voor een beperkt aantal Giessenburgse werknemers zijn er mogelijkheden in Bleskensgraaf aan de slag te gaan. Hoewel de fabriek in Bleskensgraaf een aanzienlijke uitbreiding ondergaat, blijft het aantal werknemers op vijftig gehandhaafd.

Gunstige ligging

De melkfabrieken „*Graafstroom*” in Bleskensgraaf en „*Samenwerking*” in Giessenburg werden in 1984 eigendom van de Melkunie. Vanaf het begin is nagedacht over een nieuwe bestemming van de bestaande melkfabrieken. Vooruitlopend hierop legden beide fabrieken zich toe op de kaasfabricage.

Binnen de Melkunie is ook geopperd een geheel nieuwe kaasfabriek in Gouda te bouwen, maar deze plannen vonden geen doorgang. Ook de bouw van een nieuwe fabriek in de Alblasserwaard werd afgeketst. Uiteindelijk gaf de Melkunie de voorkeur aan vernieuwing van de fabriek in Bleskensgraaf boven die in Giessenburg vanwege de gunstige ligging. In Giessenburg zijn geen mogelijkheden tot uitbreiding. De fabriek ligt bovendien ongunstiger wat betreft het transport. Melkunie-Holland heeft nog geen concrete plannen met de Giessenburgse vestiging.

Vrijwel zeker is echter dat de bedrijfspannen in de verkoop gaan.

1989-Samenwerking

Gorcumse courant, 17/05/1989; p. 11/60

Lezing

GIESSENBURG — Henk Harrewijn uit Giessenburg houdt op donderdag 18 mei in zijn woonplaats een lezing over de eerste Coöperatieve Zuivelfabriek De Samenwerking te Giessen-Nieuwkerk en de daaruit ontstane NV Zuivelfabriek De Giessen. Hij doet dat voor de Geschiedkundige Vereniging Giessenburg en Schelluinen, waarvan hij voorzitter is. Harrewijn vertoont bij zijn verhaal ook dia's. De aanvang van de lezing, die plaatsvindt in De Til in Giessenburg, is om 20.00 uur. Niet-leden van de organiserende historische vereniging betalen 5 gulden entree.

1990-Samenwerking

Nieuwsblad Merwepost, 1990-12-05;

Gorcumse courant, 05/12/1990; p. 7/56

Koninklijke onderscheiding voor de heer J. Schaap

GIESSENBURG — Vrijdagavond viel Burgemeester Bakker van Giessenlanden de eer te beurt een Koninklijke Onderscheiding te mogen opspelden bij de heer C. Schaap. De heer Schaap ontving de Eremedaille in Zilver, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Per 1 september j.l. trad de heer Schaap vervroegd uit bij het bedrijf Campina Melkunie Alblasserwaard, waar hij sinds 1970 werkzaam is geweest als chef kaasmakerij in Giessenburg. Niet alleen maakte Schaap zich verdienstelijk in de ondernemingsraad, zijn bestuurlijke kwaliteiten kwamen ook aan bod in de Giessenburgse Zangvereniging. De gereformeerde kerk van Giessenburg kent in de heer Schaap een trouw kerkeraadslid. (Foto René de Wagenaar).

Chef van kaasmakerij met koninklijk zilver geëerd

GIESSENBURG - Vrijdagavond heeft burgemeester C. Bakker van de gemeente Giessenlanden de zilveren eremedaille, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau uitgereikt aan C. Schaap. Schaap is per 1 september van dit jaar vervroegd uitgetreden bij het bedrijf Campina-Melkunie Alblasserwaard. Als chef kaasmakerij is hij sinds 1970 werkzaam geweest in de vestigingsplaats Giessenburg.

De 57-jarige C. Schaap begon zijn loopbaan in de Coöperatieve zuivelfabriek Terschelling, stapte twee jaar later over naar de vestiging Achlum in Friesland, van 1960 tot 1970 in Ameland en vanaf die tijd in Giessenburg.

Hij zat een tiental jaren in de plaatselijke ondernemingsraad en bekleedde functies in diverse commissies in het bedrijf.

Ruim twintig jaar is hij lid van de zangvereniging in Giessenburg, waarvan het grootste deel als voorzitter. Ook is hij kerkeraadslid van de Gereformeerde Kerk in Giessenburg.

Gorcumse courant, 20/02/1991; p. 19/48

Zuivelfabriek De Vlag breidt produktie uit

GIESSENBURG — Omdat er steeds meer werk gaat zitten in het bedrijf gaat zuivelhandel De Vlag aan de Langendijk per één maart over in andere handen. „Ik heb al mijn tijd nodig om zuivelprodukten te maken, en dus geen tijd om ze in een winkel te verkopen”, aldus Kees Slob.

Aan de Bovenkerkseweg in Giessenburg heeft Slob een nieuwe werkplaats gebouwd en daarin een aantal moderne apparaten geplaatst, waaronder een homogenisator om heroproming van de melk te voorkomen en een machine waarmee het mogelijk is om halfvolle melk te produceren. Met het laatste apparaat is Kees nog in de experimentele fase. Hij hoopt echter begin maart te starten met de verkoop van halfvolle melk.

De kleine zuivelfabriek De Vlag verkoopt haar produkten aan winkels in

Gorinchem en wijde omgeving en hoopt dit nog flink uit te breiden. Tot nu toe zijn de verkooppunten van produkten van De Vlag in Gorinchem een tweetal melkboeren in de binnenstad en een winkel in het Piazza Center.

De Vlag maakt zoveel mogelijk gebruik van natuurzuivere en milieuvriendelijke produkten en verwerkingsmanieren. Daarnaast worden alle artikelen verpakt in glas en ander milieuvriendelijk verpakkingsmateriaal. Om een indruk te geven van wat er in het bedrijf zoal wordt gemaakt een kleine opsomming: natuurlijk melk en karnemelk, maar daarnaast ook kaas, verschillende soorten vla, yoghurt en kwark en nog veel meer lekkere en gezonde produkten. De zuivelfabriek van De Vlag is te vinden aan de Bovenkerkseweg 68 in Giessenburg.

● Kees in zijn zuivelfabriek De Vlag. (foto René de Wagenaar).

1994-Samenwerking

Gorcumse courant 1994-03-09; p. 17/40

BODEMSANERING NOODZAKELIJK

Aankoop terrein melkfabriek laat nog op zich wachten

De verwaarloosde en verlaten melkfabriek. (Foto Marcel Köppen).

GIESSENBURG - Al twee jaar wordt er door de gemeente Giessenlanden onderhandeld over de aankoop van het terrein van de voormalige melkfabriek 'Samenwerking' aan de Neerpolderseweg te Giessenburg. Een noodzakelijke bodemsanering lijkt de ondertekening van het al een jaar klaarliggende contract tussen beide partijen op te houden.

Onderhandelaar namens de lokale overheid, burgemeester C. Bakker, hoopt dat op korte termijn een besluit zal vallen. De gemeente Giessenlanden wil op de plaats een zevental woningen laten bouwen. Bakker bestempelt de zaak als 'een weerbarstige situatie', omdat er sprake is van bodemvervuiling en de veroorzaker de kosten van de sanering moet betalen.

Bouwval

De eens zo bloeiende melkfabriek is inmiddels veranderd in een bouwval. Hoge hekken moeten ongenode gasten buiten het voormalige fabrieksterrein houden. Eigenlijk had de gemeente nog dit jaar tot woningbouw willen overgaan op het terrein aan het riviertje De Giessen. Dit moet voorkomen dat op deze plaats wederom een bedrijf zal verrijzen, maar zal tegelijkertijd een, 'forse' hap uit het woningcontingent zijn. Een groene hart gemeente als Giesenlanden mag tot grote ergernis van veel burgers en tot teleurstelling van het gemeentebestuur tot het jaar 2000 slechts een beperkt aantal woningen bouwen.

Woordvoerder R. van der Weerd van Campina-Melkunie te Zaltbommel durft nog geen toezegging te doen dat de verkoop binnenkort zal plaatsvinden.

„Er moet nog het nodige gebeuren, voordat overeenstemming is bereikt. Hangende deze onderhandelingen willen wij nog geen mededelingen doen”.

1996-Samenwerking

Gorcumse courant, 1996-0-17; p. 9/36

'DEN HOF ENDE SINGEL' VERVANGT OUDE ZUIVELFABRIEK Giessenburg krijgt villapark

door Peter Donk

GIESSENBURG - Zeventien villa's zullen in Giessenburg worden gebouwd op één van de laatste unieke lokaties langs het riviertje de Giessen. Op de plaats, waar eens in volle glorie zuivelfabriek 'De Samenwerking' aan de Neerpolderseweg in bedrijf was, komen drie typen woningen. De villawijk die de naam 'Den Hoff ende Singel' krijgt, heeft een fantastische ligging en de belangstelling voor een woning is behoorlijk groot. Midden 1997 zullen de eerste huizen worden opgeleverd.

Aanvankelijk zouden slechts zeven woningen worden gebouwd op het terrein, groot elfduizend vierkante meter, dat eerder door de gemeente Giessenlanden was gekocht van de Melkunie en later werd doorverkocht aan aannemersbedrijf Gebr. Blokland B.V. te Hardinxveld-Giessendam. Er worden uiteindelijk zestien verkoopwoningen gerealiseerd, terwijl één bouwkvael door het bedrijf zelf zal worden ingevuld.

„Sinds 1989 zijn wij met dit project bezig en het kostte een behoorlijke voorbereiding. De gemeente Giessenlanden heeft te maken met een beperkt contingent en kon dus niet teveel bouwen. We moesten bovendien allereerst de grond verwerven, vergunningen regelen en de bodemsanering bekijken. Deze vervulling is wel mede prijsbepalend geworden. Het gaat om een omvangrijk terrein, waar vervuiling van olie en verbranding is gevonden. Het gebouw staat sinds september 1992 leeg en er werd een hek omheen geplaatst. Inmiddels is de voormalige melkfabriek wel veranderd in een bouwval”. vertelt directeur Gert Blokland van het bouwbedrijf

Charme

B.V. Giessen Projectontwikkeling. een niet onbelangrijke discipline van de Gebr. Blokland, is verantwoordelijk voor de nieuwbouw, terwijl de verkoop zal gaan plaatsvinden onder verantwoording van Meijer Makelaardij & Verzekeringen te Hardinxveld-Giesendam. Folders over de

nieuw te bouwen huizen zijn daar inmiddels verkrijgbaar. De woningen komen volgens Gert Blokland op een schitterende plaats. „De lokatie aan de Gessen is sinds mensenheugenis een geliefde plaats geweest om te wonen.

Aangeduid als buitenoord bevonden er zich op deze plek twee aaneengesloten derde eeuwse huisterpen. waarop tientallen generaties boeren de kost hebben verdiend. En dat dit op deze lokatie altijd goed gelukt is moge blijken uit een kadastrale kaart van 1830, waarop twee kolossale zeventiende eeuwse boerderijen te zien zijn